

МАРГАРИТА БАКРАЧЕВА

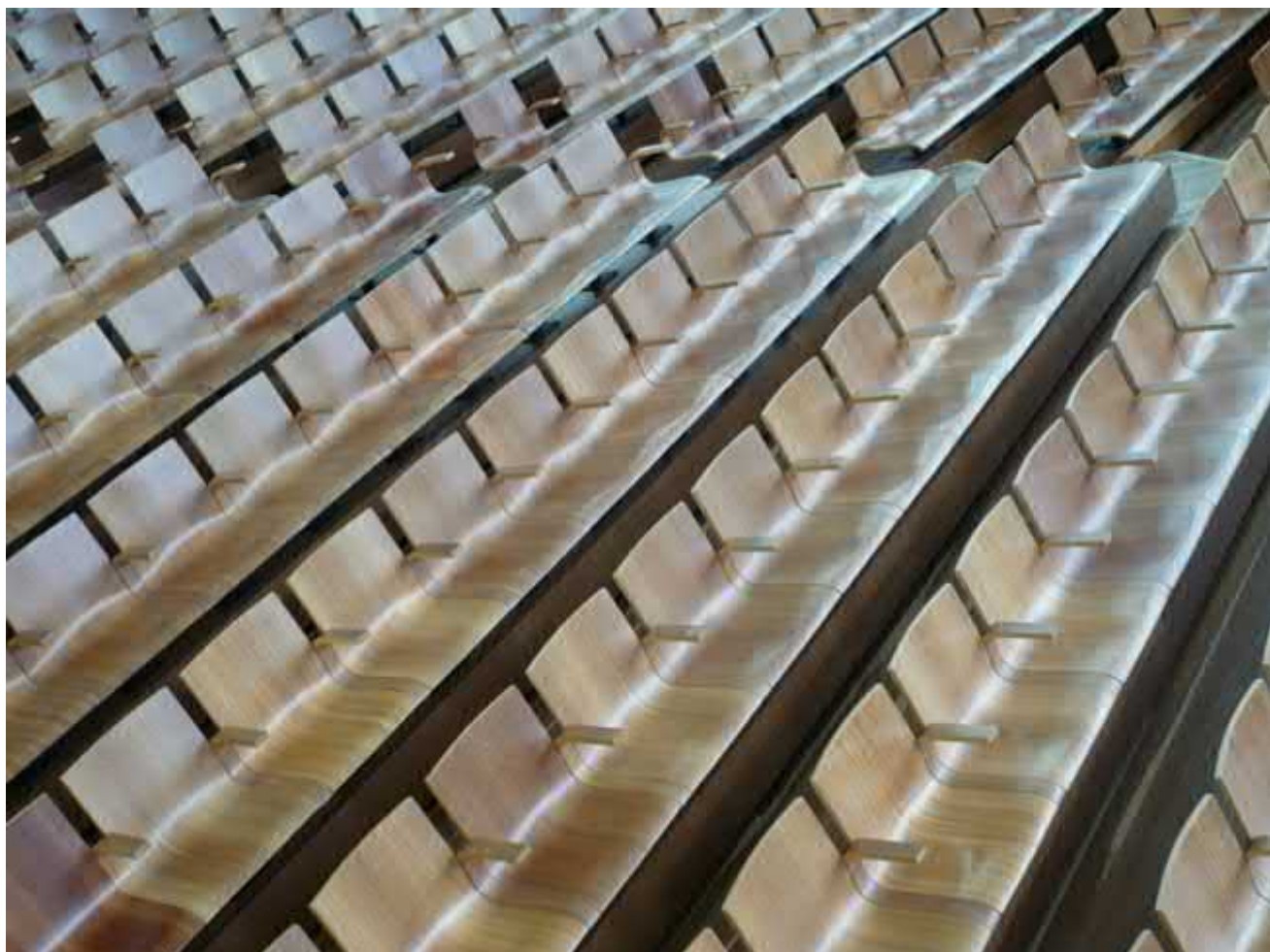
МИЛЕН ЗАМФИРОВ

ЦЕЦКА КОЛАРОВА

ЕКАТЕРИНА СОФРОНИЕВА

МАРТИН ЦЕНОВ

**АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ
КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ**

София, май 2022 г.

© Маргарита Бакрачева, Милен Замфиров, Цецка Коларова, Екатерина Софрониева, Мартин Ценов, автори, 2022

© Маргарита Крумова, редактор

ISBN 978-619-91067-5-4

ЗА АВТОРИТЕ

Доктор, професор по психология, **Маргарита Ангелова Стефанова – Бакрачева**, преподавател във ФНОИ, катедра Социална педагогика и социално дело.

Области на научни интереси: психосоциална идентичност, психично благополучие, стрес и стратегии за справяне със стреса, развитие през целия живот, ефективна личностна себерегулация.

Контакт: Адрес: София 1574, ул. Шипченски проход 69 А; e-mail: mbakrachev@uni-sofia.bg

Доктор на науките, професор по специална педагогика, **Милен Замфиров Замфиров**, преподавател във ФНОИ, катедра Специална педагогика.

Области на научни интереси: природни науки за ученици със СОП, обучение по математика за ученици със СОП, приложение на компютърни технологии в образователния процес, сексуално образование при ученици с нарушения.

Контакт: Адрес: София 1574, ул. Шипченски проход 69 А; e-mail: m.zamfirov@fppse.uni-sofia.bg

Доктор, професор по педагогика, **Цецка Димитрова Коларова**, преподавател във ФНОИ, катедра Социална педагогика и социално дело.

Области на научни интереси: гражданско образование, образование по правата на човека, образование по правата на детето, социална педагогика и социална работа.

Контакт: Адрес: София 1574, ул. Шипченски проход 69 А; e-mail: ckolarova@uni-sofia.bg

Доктор по психология, професор по методика на чуждоезиковото обучение, **Екатерина Неделчева Софрониева**, преподавател във ФНОИ, катедра Предучилищна и медийна педагогика.

Области на научни интереси: езиково обучение, емпатия и комуникация, приобщаващо образование.

Контакт: Адрес: София 1574, ул. Шипченски проход 69 А; e-mail: e.sofronieva@fppse.uni-sofia.bg

Доктор по психология, **Мартин Юлиянов Ценов**, преподавател във ФНОИ, катедра Социална педагогика и социално дело.

Области на научни интереси: емоционална интелигентност, професионално прегаряне (бърнаут), хумор и стилове на хумор, развитие през целия живот, зависимости към психоактивни вещества.

Контакт: Адрес: София 1574, ул. Шипченски проход 69 А; e-mail: mjcenov@uni-sofia.bg

Съдържание

Увод	с. 3
I. Кратък обзор на изследванията	с. 5
II. Дизайн на изследването	с. 8
III. Резултати относно възприемания стрес, степента на прегаряне, удовлетвореността и оценката за ситуацията	с. 15
III.1. Резултати за прегаряне	с. 18
III.2. Резултати за възприеман стрес	с. 21
III.3. Резултати за психосоматични изражения на възприемания стрес	с. 23
III.4. Резултати за удовлетвореност от труда	с. 25
III.5. Резултати за оценка на здравословното състояние	с. 27
III.6. Резултати относно възприеманите страхове	с. 29
III.7. Резултати относно оценката за ситуацията на живот в условията на пандемия и работата от разстояние	с. 31
III. 8. Ефекти на индивидуалните променливи	с. 40
III.8.1. Ефекти на пола	с. 40
III.8.2. Ефекти на възрастта	с. 41
III.8.3. Ефект на стажа	с. 43
III.8.4. Ефекти на област на преподавана дисциплина	с. 45
III.8.5. Ефект на заетостта	с. 51
III.8.6. Ефект на локацията на учебното заведение	с. 52
IV Затруднения и положителни моменти, отчетени през периода	с. 52
IV.1. Основни затруднения, свързани с работата от разстояние	с. 55
IV.2. Позитиви, които са отчетени по време на работата от разстояние	с. 57
IV.3. Предпочитан начин на работата след отмяна на извънредната обстановка	с. 59
IV.4. Оценка на преподавателите как може да бъде подобрена ефективността на учебния процес от разстояние	с. 60
V. Обобщение – анализ и насоки	с. 63
VI. Приложения	с. 68
Използвани източници	с. 210

Увод

Монографията обобщава резултатите от проучване сред преподаватели от висши учебни заведения в страната за начина, по който оценяват работата от разстояние в периода на пандемията, проведено в периода 7 февруари – 15 март 2022 г. Проучването има за цел да очертае мненията и препоръките на преподавателите за работата от разстояние в условията на пандемията и как това се отразява на личния им живот. Висшите учебни заведения са единствената сфера, която остана в режим на работа от разстояние за целия период на пандемията – от 9 март 2020 г. до 1 април 2022 г. (с малки изключения за някои направления, като Медицина).

Целта на проучването е след този продължителен период на работа от разстояние да се представи обобщената оценка на преподавателите, която отразява начина им на адаптация към условията на работа в неприсъствена форма. Това засяга както субективните преживявания, така и качеството на процеса на обучение. В частност изведените задачи са свързани с търсене на

отговор на въпросите: *как работата от разстояние се отразява на мотивацията за работа на преподавателите и мотивацията за учене на студентите, какви са отраженията върху качеството на протичане на обучителния процес, как дистанционната комуникация повлиява отношенията на работното място и със студентите, какви са равнищата на възприеман стрес и степента на прегаряне и – не на последно място – кои полезни дейности могат да бъдат оптимизирани с цел по-ефективното управление на учебния процес в бъдещи периоди – по принцип и в условия на криза.*

Проучването очертава начина, по който преподавателите оценяват ефекта от натрупания опит по време на работата от разстояние. Отчитаните от университетските преподаватели затруднения и намерени решения могат да бъдат интегрирани в бъдещата логистика и административно управление от гледна точка на контролиране на рисковете и управление на качеството.

Основен резултат в тази посока е разграничаването на въпросите, които могат да бъдат групирани като общи (свързани с мотивацията, взаимоотношенията) и локални в зависимост от спецификата на нуждите за всяко едно направление. Очертаните насоки могат да послужат за пренасяне на наблюденията и решенията, довели до полезен ефект, в полето на всяка дисциплина и в по-висока степен фокусиране върху въпросите и аспектите, които могат да се дефинират и управляват локално, като се следват общите отчетени тенденции.

Представеното изследване и монография са завършек на **трилогията на авторите в изучаване на начина на адаптация към живота в условия на пандемия**. Монографиите Живот в условията на криза (COVID-19, Вълна 1) и Живот в условията на криза (COVID-19, Вълна 2) описват резултатите от проучване на ефективните модели на личностна себерегулация, които са свързани с поддържането на оптимално психично благополучие. В тях и настоящата монография сме се опитали да очертаем негативите и позитивите, които разглеждаме като уроци, които могат да бъдат успешно внедрени в практиката и използвани в управлението на личния и професионалния живот при преминаване през кризисни периоди. Намираме за особено важен акцент вниманието към пресечните точки между множеството очертани отрицателни и положителни страни, тъй като именно в пресечните точки между тях може да се мисли и търси хибридно и гъвкаво решение за по-успешно планиране и организиране на процесите на работа и личен живот.

I. Кратък обзор на изследванията

В глобален план са много малко проучванията с лонгитюден дизайн, които очертават спецификата на адаптация и преживяванията по време на преминаването през различните вълни на пандемия. В допълнение, спецификата на ограниченията във всяка една държава общо и на всяка една национална образователна система поставя различни ограничения. Затова потърсихме общата оценка, свързана както с начина на субективно преживяване на преподавателите във висши учебни заведения, така и с начина, по който те възприемат ефекта върху учебния процес и последствията в дългосрочен план.

Условията за работа от разстояние в периода на пандемията по специфичен начин промениха начина на живот и работа във всички сфери – здравеопазване, икономика, образование. Отраженията са различни за ученици, учители, университетски преподаватели и всяка една професия. Специален акцент в сферата на образованието имат висшите учебни заведения, които от 9 март 2020 г. останаха затворени за период от почти две години до намаляване на ограниченията на мерките и отпадането им от 1 април 2022 г. Този факт, както и значението на общата обстановка, определяща начина на адаптиране, насочиха интереса ни към професионалната група преподаватели от висшите учебни заведения.

По време на живота в условията на пандемия осъществихме редица проучвания – някои от тях са на учители три седмици след локдаун и очакването за една нощ учителите да преминат към работа от разстояние (Тоцева, Бакрачева, 2020), за начина на адаптиране по време на Вълна 1 и Вълна 2 (Бакрачева, Замфинов, Коларова и Софрониева, 2020; Замфинов, Бакрачева, Коларова, Софрониева, 2020; Бакрачева, Замфинов, Коларова и Софрониева, 2021), както и участие в международно проучване (Kirby et al., 2021). В резюме – резултатите очертаха освен безспорните негативи и начините за индивидуално справяне, които могат да бъдат отчетени и изведени в общи тенденции, осигуряващи систематизирани решения, също и насоки за справяне в ситуации на кризи, които провокират бързи промени.

Без претенция за обзор на стотиците изследвания по време на периода на пандемията ще посочим само някои от тях. Основно изследванията са със срезов характер и описват конкретни сфери на дейност и специфични групи лица, като целта им е определяне на чувствителните области, които дават насока къде е важно да се обърне внимание за осигуряване на готовност при бъдещи кризи.

Част от изследванията в сферата на образованието са насочени към различни преподавани дисциплини – например преживяванията при учители по музика (Sarıkaya, 2021), като цяло при учителите – фокус върху синдрома на прегаряне и бораут синдрома по време на пандемията (Šorková, 2021) и множество други. Освен очертаното повишаване на равнището на възприеман стрес, специално за учителите се подчертават и професионалните аспекти на влошено физическо и психично здраве, разстройства с храненето, съня, повишена употреба на алкохол, понижена удовлетвореност от труда,

включително обмисляне на смяна на професията (Minihan et al., 2022). Отчита се и повишено ниво на тревожност – във връзка с преподаването, комуникацията с ученици и родители (Pressley, 2021). Едно от изследванията използва показателното изтъкване на ефекта на затрудненията, свързани с пандемията от COVID-19, което учителите описват като „най-голямото предизвикателство, с което сме се сблъскали от Втората световна война насам” (Saha & Dutta, 2020).

Въпросът за работа от разстояние е разгледан и от перспективата на новите изисквания към професията на учителя, свързана с адаптирането към нов начин на преподаване, а след отварянето на училищата – и с повишения риск от заразяване. В тази насока изследванията са по-малко (Sokal et al., 2020a, 2020b; Weißenfels et al., 2022). Това се отнася в частност до дългосрочните ефекти, свързани с възприемания стрес, адаптацията, мотивацията и отражението върху психичното здраве. Изтъква се, че допълнително натоварване идва и от факта, че освен пред адаптирането и себерегулацията преподавателите са изправени и пред задачата да успокоят обучаемите при преминаването през кризисни събития (Müller & Goldenberg, 2020).

Едно от малкото проучвания, които правят съпоставка на преживяваните деперсонализация и самооценка на ефикасността в две времеви точки – в началото и в хода на работа в условията на пандемия се отчита повишаване на деперсонализацията и усещането за намалена работоспособност без значителна промяна в нивото на емоционално изтощение с използване на една скала за прегаряне, приложена и в представеното тук проучване MBI (Maslach Burnout Inventory). Конкретно прегарянето сред преподаватели във висши учебни заведения се измерва по-рядко в сравнение със стреса при учителите. В едно проучване също с MBI преди пандемията се посочва, че прегарянето е високо при 10% от изследваните преподаватели, повече при жени, при лица на възраст 40–59 г. и преподаващи социални и технически науки (Teles et al., 2020). Емоционалното изтощение се разглежда не само като следствие на работната натовареност, но и във връзка с емоционалния товар, а деперсонализацията – като копинг стратегия за справяне в тази ситуация. Авторите се позовават на сходни данни, които отчитат тревогите на учителите за ученици в уязвимо положение и несигурността, която е свързана с недостатъчно налични ресурси, които учителите да ползват предвид преминаването към работа от разстояние за една нощ. Проучването отчита и силно разнообразие в оценката на възможностите за работа в електронна среда (Weißenfels et al., 2022).

Специфичен акцент представлява и отношението към дистанционното обучение, което се проучва през последните десетилетия (Panda et al., 2007 и др.). Различните възможности в тази връзка, които в основна степен се определят от спецификата на всяка изучавана дисциплина, се проявяват в условията на принудителна работа от разстояние. Затова за нас е особено важен въпросът къде има възможности за намирането на пресечни точки не с цел очертаване на предпочитан начин на работа, а на възможности, които могат да послужат за очертаването на общи тенденции, които да ни подготвят за по-ефективното управление на кризисни ситуации в бъдеще. Управлението на

учебния процес, идентифицирането на рисковете, свързани например с областите, в които не съществуват установени механизми или подготовка, са от решаващо значение за максимално поддържане на качеството на обучение и ефективното протичане на учебния процес както в присъствена форма, така и при работа от разстояние.

Всичко това в резюмиран вид описва значението на регулярното проследяване на индикаторите на психично здраве и благополучие като превенция на психичното здраве сред преподавателите, не като самоцел, а с цел планиране и реализиране на интервенции. Това има отношение към мотивацията за работа и ефективността в изпълнение на дейностите, което на свой ред се отразява на мотивацията за учене на студентите и постиганите резултати. Отчитането на ролята на преподавателите като подкрепящи обучаемите и справянето с техните преживявания, ефективността и гъвкавостта в избора на начини на работа, поддържането на качеството на образователния процес и отговора на потребностите на обучаемите и средата, отвореността им към нов опит, както и извеждане на основните моменти, които очертават нуждите от подкрепа и ресурсно и административно осигуряване – в тази посока е целта на настоящото проучване.

II. Дизайн на изследването

Проучването е социологическо по характер. Основанията за това са описани по-горе, от една страна, и от друга страна, фактът, че условията на живот в пандемия са свързани с множество фактори извън професионалната сфера, прави по-коректно очертаването на обща картина, отколкото търсенето на предиктори на индивидуалните преживявания или извеждането на ясни връзки, които са многопосочни и динамични в условията на криза.

Изследването се състои от два основни модула. В тях търсим отговор на въпросите:

1. Как се отразява продължителният период на работа от разстояние на преподавателите във висшите учебни заведения?
2. Какви възможности могат да бъдат извлечени на базата на опита за оптимизиране на качеството на процеса на обучение?

Целта е изследване на динамиката в педагогическата комуникация в условията на извънредно положение и обучение в електронна среда.

Обект на изследването са промените в педагогическата комуникация в опосредствана форма, която е наложена, а не лично избрана форма в условията на извънредно положение.

Предмет на изследването са възприеманите от учителите негативи и позитиви, свързани с различните форми на опосредствано/индиректно общуване и очертаните тенденции.

Задачите на изследването са:

1. Да се очертаят равнището на възприеман стрес и степента на прегаряне при преподавателите при поставянето им в нова среда на взаимодействие

- предвид продължителния период, който предполага индивидуално адаптиране
2. Да се опишат основните източници на затруднения, които преподавателите срещат
 3. Да се опишат основните тенденции в промяната на комуникацията с общата среда на взаимодействие и конкретно във връзка с мотивацията и на студентите, и на преподавателите
 4. Да се изведат положителните страни, които преподавателите отчитат
 5. Да се представи картината на очакванията на преподавателите какво може да се интегрира за подобряване на ефективността на учебния процес и в присъствена форма след нормализиране на обстановката

Въпросникът е разработен специално за целите на изследването (*Приложение 1*). Той включва скала за стреса; скала за оценка на общото здравословно състояние; скала за бърнаута; скала за професионална удовлетвореност; въпроси, свързани с оценка на комуникацията в условията на опосредствано общуване; въпроси, свързани с оценка на общата промяна, предизвикана от живота в условията на затруднени лични контакти; и специфични въпроси относно работата от дома и спецификата на работата от разстояние. Използваните адаптирани скали и създадените за целите на проучването са описани в приложението. За задълбочаване на анализа дизайнът включва и качествен компонент. Това са четири отворени въпроса, свободните отговори на които имат за цел да опишат максимално детайлно вижданията на преподавателите за ситуацията и възможностите за подобряването ѝ.

Индивидуалните променливи, включени в проучването, са пол, възраст, стаж, научна област, дали респондентите водят лекции / упражнения / и двете и висше учебно заведение.

Проучването е проведено онлайн с платформата <https://survs.com/> в периода 7 февруари – 15 март 2022 г. Получени са 708 отговора. Анкетата е достигнала 1678 преподаватели.

Използвани скали

Скала за стреса – Perceived Stress Scale (Cohen et al., 1983) – обхваща 10 айтема с 5-степенна скала за отговор: от 1 – никога, до 5 – много често. Реверсираните айтеми са 4, 5, 7 и 8. Скалата е с добри психометрични качества и адаптирана за използване в български условия (Бакрачева и кол., 2020, 2021). Полученият коефициент Алфа на Кронбах е .901, айтемите се натрупват в един фактор, обясняващ 54% от дисперсията.

Скала „Здравословно състояние“ (PROMIS Global Health Short; Hays et al., 2009) – 9-айтемна скала за измерване на субективната оценка на различните здравословни компоненти – физическо и психическо здраве, умора и болка за предходен период с 5-степенна скала за отговор от 1 – отлично, до 5 – лошо. Скалата е с добри психометрични качества и адаптирана за използване в български условия (Бакрачева и кол., 2020, 2021). Полученият коефициент Алфа

на Кронбах е .902, айтемите се натрупват в един фактор, обясняващ 57% от дисперсията.

Скала за психосоматични симптоми – 6-айтемна скала, създадена за целите на настоящото проучване с 5-степенна скала за отговор: от 1 – никога, до 5 – много често. Коефициентът Алфа на Кронбах е .881, айтемите се натрупват в един фактор, обясняващ 63% от дисперсията.

Скала "Професионално прегаряне" (Maslach, Jackson & Leiter, 1996). Скалата е насочена специално към преподаватели и е адаптирана за български условия (Ценов, 2022), съдържа 22 айтема, които образуват три подскали: емоционално изтощение, деперсонализация и намалена трудоспособност. Скалата за отговор е 7-степенна: от 1 – никога до 7 – всеки ден. Емоционално изтощение (айтеми) 1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 16, 20 (Алфа на Кронбах .918); Намалена работоспособност (айтеми) 4, 7, 9, 12, 17, 18, 19, 21 (Алфа на Кронбах .811), Деперсонализация (айтеми) 5, 10, 11, 15, 22 (Алфа на Кронбах .776). Реверсираните айтеми са 4, 7, 9, 12, 17, 18, 19 и 21. Айтемите се натрупват в три компонента съгласно оригиналния въпросник, обясняващи 56% от общата дисперсия и по компоненти 26%, 16% и 13%.

Скала за удовлетвореност от труда – скалата представлява адаптация от Burnout Self-Test [1] и Spector, 1985 [2] Teacher Job Satisfaction Scale, Eighth Grade [3]. Обхваща 15 айтема с 5-степенна скала за отговор: от 1 – никога до 5 – много често. Факторното решение по метода на ротация на варимакс е разпределяне на айтемите в три фактора, обясняващи общо 61% от дисперсията и поотделно 45%, 9% и 7%. Отделните фактори обхващат: обща удовлетвореност от възнаграждение, престиж и отношения с колеги и ръководство (Алфа на Кронбах .871); време (Алфа на Кронбах .838) и професията (Алфа на Кронбах .595) (Приложение 2).

Допълнените скали са създадени за целите на настоящото проучване с изготвяне на пул айтеми и избор с експертна оценка по отношение на специфичните условия на живот и работа от разстояние в условията на пандемия. Те се отнасят до мотивацията за работа, оценката на времето, необходимо за работа от разстояние и оценката на взаимоотношенията. Определят общата оценка за затрудненията и възможните предимства на работата от разстояние, как това влияе върху мотивацията на преподавателите и студентите, какви са спецификите, свързани с начина на планиране и организиране на времето и извеждане на обща картина за трудностите и ползите, свързани с новия начин на работа.

Обработката на данните е направена с SPSS v.25, като са приложени дисперсионен анализ, параметрични и непараметрични тестове за сравнение на зависими и независими извадки, корелационен анализ, анализ за надеждност. Всички променливи са неравномерно разпределени. Също така следва да отбележим и високите стандартни отклонения. Дисперсията в отговорите е очаквана и не е коментирана в описанието на отделните резултати за избягване

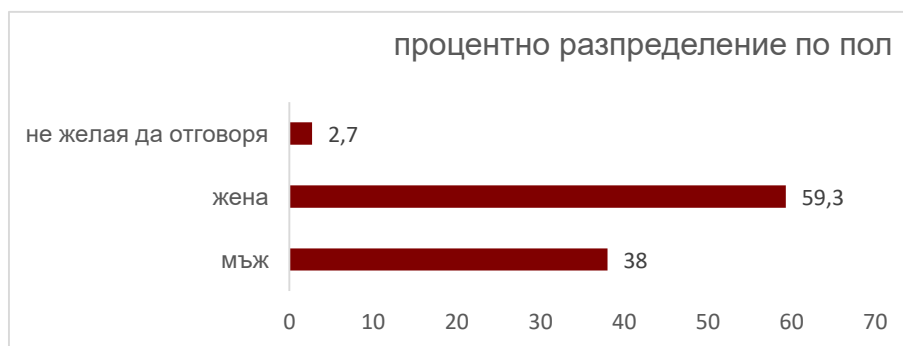
на редундантност след всеки резултат. Качественият компонент – свободните отговори – са обработени с експертна оценка и контент-анализ.

Изследвани лица

Отговорите на 708 респонденти са разпределени както следва:

Таблица 1. Разпределение на респондентите по пол

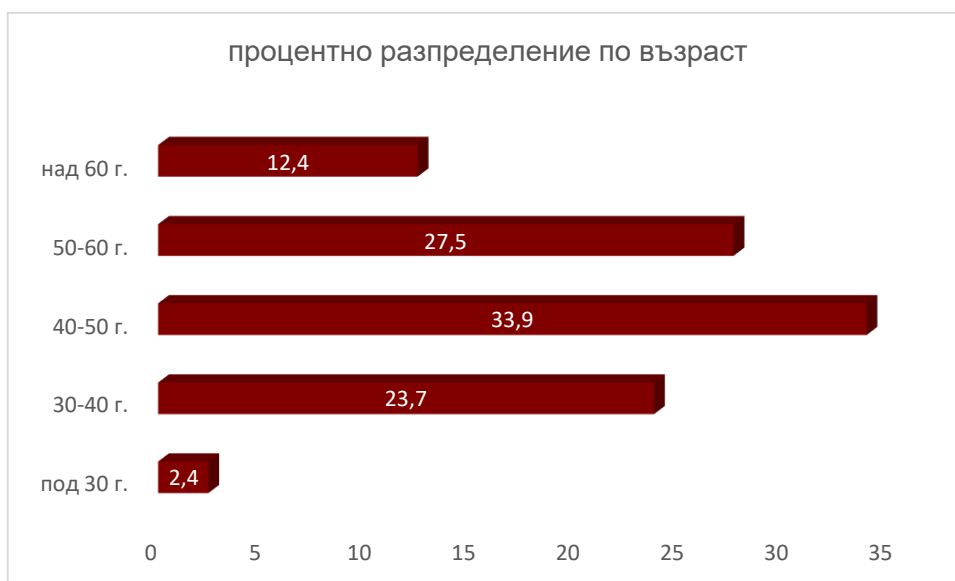
Пол	%	брой
мъж	38,0%	269
жена	59,3%	420
не желая да отговоря	2,7%	19

Фиг. 1. Процентно разпределение на респондентите по пол

Таблица 2. Разпределение на респондентите по възраст

	%	брой
под 30 г.	2,4%	17
30-40 г.	23,7%	168
40-50 г.	33,9%	240
50-60 г.	27,5%	195
над 60 г.	12,4%	88

Фиг. 2. Процентно разпределение на респондентите по възраст

Таблица 3. Разпределение на респондентите по науки

	%	брой
обществени науки	24,7%	175
хуманитарни науки	25,7%	182
биологически науки	1,8%	13
математически науки и информатика	7,9%	56
медицински науки	9,6%	68
науки за земята	2,8%	20
селскостопански науки	3,2%	23
технически науки	19,6%	139
физически науки	2,0%	14
химически науки	2,5%	18

Фиг. 3. Процентно разпределение на респондентите по науки

Таблица 4. Разпределение на респондентите по стаж

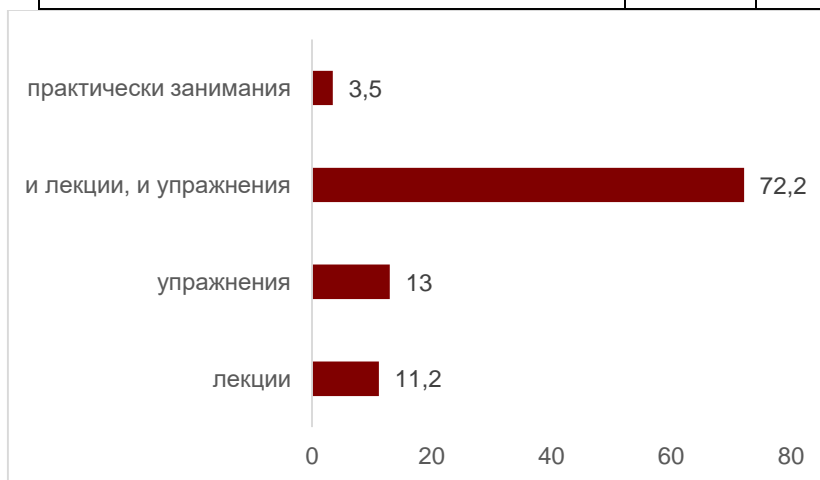
стаж	%	брой
до 5 години	12,4%	88
5-10 години	17,5%	124
10-15 години	16,4%	116
15-20 години	13,0%	92
20-25 години	11,4%	81
25-30 години	12,0%	85
над 30 години	17,2%	122

Фиг. 4. Процентно разпределение на респондентите по стаж

Таблица 5. Разпределение на респондентите по заетост

	%	брой
лекции	11,2%	79
упражнения	13,0%	92
и лекции, и упражнения	72,2%	509
практически занимания	3,5%	25

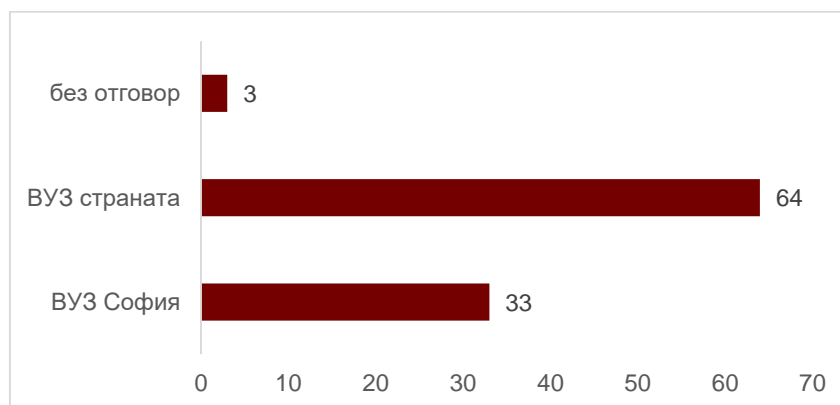

Фиг. 5. Процентно разпределение на респондентите по заетост

Таблица 6. Разпределение на респондентите по висше учебно заведение (представените резултати са обобщени в категории София / страната)

	брой
Медицински университет – Варна	1
ВИАС	1
АМТИИ "Проф. Асен Диамандиев" – Пловдив	2
ТУ – София	2
Академия на МВР	3
Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров"	4
СУ „Св. Климент Охридски“	4
ВА „Г. С. Раковски“	5
Висше училище по мениджмънт – Варна	5
Аграрен университет – Пловдив	6
Медицински университет – София	7
ВВВУ "Георги Бенковски" – гр. Долна Митрополия	7
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	8
Бургаски университет "Проф. д-р Ас. Златаров"	10
НАТФИЗ "Кръстьо Сарафов"	11
Национална спортна академия	11
Университет по хранителни технологии – Пловдив	13
ВВМУ "Никола Йонков Вапцаров"	15
Технически университет – Варна	15
Технически университет – Габрово	16
УниБИТ	16
Химикотехнологичен и металургичен университет – София	16
Югозападен университет "Н. Рилски" – Благоевград	19
без отговор	20
УАСГ	26
Тракийски университет – Стара Загора	33

ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"	37
Шуменски университет "Еп. К. Преславски"	38
Стопанска академия "Д. А. Ценов" – Свищов	40
Медицински университет – Плевен	42
Лесотехнически университет – София	50
Русенски университет "Ангел Кънчев"	66
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	75
Университет за национално и световно стопанство	81

Фиг. 6. Процентно разпределение на респондентите по локация на висшите учебни заведения

III. Резултати относно възприемания стрес, степента на прегаряне, удовлетвореността и оценката за ситуацията

В този параграф са представени резултатите за равнището на възприеман стрес, оценката за общото здравословно състояние – физическо и психическо, на респондентите, резултатите за степента на прегаряне, преживяваните страхове, удовлетвореността от труда, оценката за мотивацията на студентите за учене, оценката на преподавателите за начина на протичане на взаимоотношенията в условията на работа от разстояние и значимите различия, отчетени по индивидуалните променливи пол, възраст, професионален стаж, научна област и локация на учебното заведение.

Таблица 7. Описателна статистика

	Мин.	Макс.	Средна ст-т	Ст. откл.
Как бихте оценили здравословното си състояние като цяло?	1.00	5.00	3.37	.971
Как бихте оценили качеството си на живот като цяло?	1.00	5.00	3.28	.98
Как бихте оценили общото си физическо състояние?	1.00	5.00	3.20	1.01
Как бихте оценили общото си психично състояние, включително настроение и концентрация?	1.00	5.00	3.23	1.10
На какво ниво е удовлетвореността Ви от социалните Ви контакти и взаимоотношения?	1.00	5.00	2.82	1.24
На какво ниво бихте оценили изпълняването на обичайните си социални роли и дейности (това включва дейности у дома, на работното място и в квартала, задълженията Ви като родител, дете, съпруг(а), служител, приятел и др.)?	1.00	5.00	3.26	1.03
На какво ниво успявате да извършвате ежедневните си физически дейности като ходене, качване на стълби, носене на покупки от магазина, почистване на дома?	1.00	5.00	3.38	1.22
Посочете как бихте оценили общото ниво на болка, което сте изпитвали през изминалия семестър?	1.00	5.00	3.65	1.07
Посочете как бихте оценили като цяло умората, която изпитвахте през изминалия семестър?	1.00	5.00	2.69	1.27
Ангажира много от времето ми.	1.00	5.00	3.68	1.27
Подготовката отнема цялото ми лично време.	1.00	5.00	3.29	1.28
Работата онлайн отнема значително повече време.	1.00	5.00	3.52	1.38
Изпитвам затруднения в баланса със семейните задължения.	1.00	5.00	2.81	1.33
Имам затруднения с организиране на лично пространство.	1.00	5.00	2.74	1.35
Чувствам се по-спокойно у дома.	1.00	5.00	3.46	1.22
Работата онлайн носи много предимства.	1.00	5.00	3.16	1.28
страх за здравето си	1.00	5.00	2.81	1.21
страх за здравето на близките си	1.00	5.00	3.50	1.18
страх за финансовото си състояние	1.00	5.00	2.76	1.20
страх за работата си	1.00	5.00	2.32	1.16
обща несигурност и тревожност	1.00	5.00	2.91	1.23
страх за бъдещето	1.00	5.00	2.83	1.25
Как бихте определили мотивацията за учене и реализация на студентите в условията на работа от разстояние?	1.00	5.00	2.09	1.10
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви с колегите.	1.00	5.00	2.93	.57
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви с ръководството.	1.00	5.00	2.94	.54
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви със студентите.	1.00	5.00	2.72	.79
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били личните Ви отношения.	1.00	5.00	2.92	.82
Развитието е само в сферата на технологиите, всичко друго се „срива“.	1.00	5.00	2.92	1.14
Малко забогатяват, а масово хората обедняват.	1.00	5.00	3.72	1.15
Междучелностните отношения силно се изостриха.	1.00	5.00	3.49	1.11
Хората станаха агресивни и затворени.	1.00	5.00	3.64	1.12
онлайн предимства	1.00	5.00	3.16	1.28
онлайн чувствам се по-спокойно у дома	1.00	5.00	3.46	1.22
онлайн баланс и пространство	1.00	5.00	2.78	1.26
онлайн повече време	1.00	5.00	3.50	1.21
страх	1.00	5.00	2.86	.96
мотивация студенти	1.00	5.00	2.09	1.10

Таблица 8. Описателна статистика – скали стрес, здраве, прегаряне, удовлетвореност

	Минимум	Максимум	Средна ст-т	Ст. откл.
възприеман стрес	1.00	4.90	2.58	.78
психосоматични симптоми	1.00	5.00	2.59	.94
здравословно състояние	1.00	5.00	3.22	.86
обща удовлетвореност	1.00	4.93	2.56	.82
удовлетвореност от работата	1.00	5.00	2.16	.88
удовлетвореност – време	1.00	5.00	2.66	1.07
удовлетвореност – фактори на средата	1.00	5.00	2.67	.93
емоционално изтощение	1.00	7.00	3.55	1.51
деперсонализация	1.00	6.80	1.97	1.13
намалена работоспособност	1.00	7.00	2.79	1.14

По отношение на общото здравословно и психическо състояние, качество на живот и социални контакти преподавателите ги отнасят по-скоро като добри и много добри. Единствено равнището на преживявана умората се определя по-скоро като високо.

Като цяло респондентите по-скоро рядко изпитват неудовлетвореност от работата си, по-конкретно от професията и взаимоотношенията на работното място.

Въпреки затрудненията в поддържането на баланса при работа от разстояние участниците в изследването балансирано отчитат и предимствата, свързани с това. По отношение на отражението на онлайн обучението върху мотивацията на студентите общата оценка на преподавателите е, че тя е намаляла в значителна степен.

По трите скали за бърнаут – емоционално изтощение, деперсонализация и намалена трудоспособност – средните стойности са под средната стойност на скалата. Най-ниско изразена е деперсонализацията, следвана от намалената работоспособност и емоционалното изтощение. Като цяло този резултат показва добри себерегулация и адаптация, които поддържат изследваните лица.

Себерегулацията и адаптацията могат да се потвърдят и от оценката на респондентите за преживяваните страхове – във връзка със здравето, финансовата стабилност и бъдещето като цяло, – средните стойности също са под средната точка на скалата.

Общото ниво на възприеман стрес, физическите и психични изражения на преживявания стрес също са под средната стойност на скалата.

Представени са обобщените резултати по отделните променливи и изучавани аспекти, след което са обобщени значимите разлики в индивидуалните ефекти.

III.1. Резултати за прегаряне

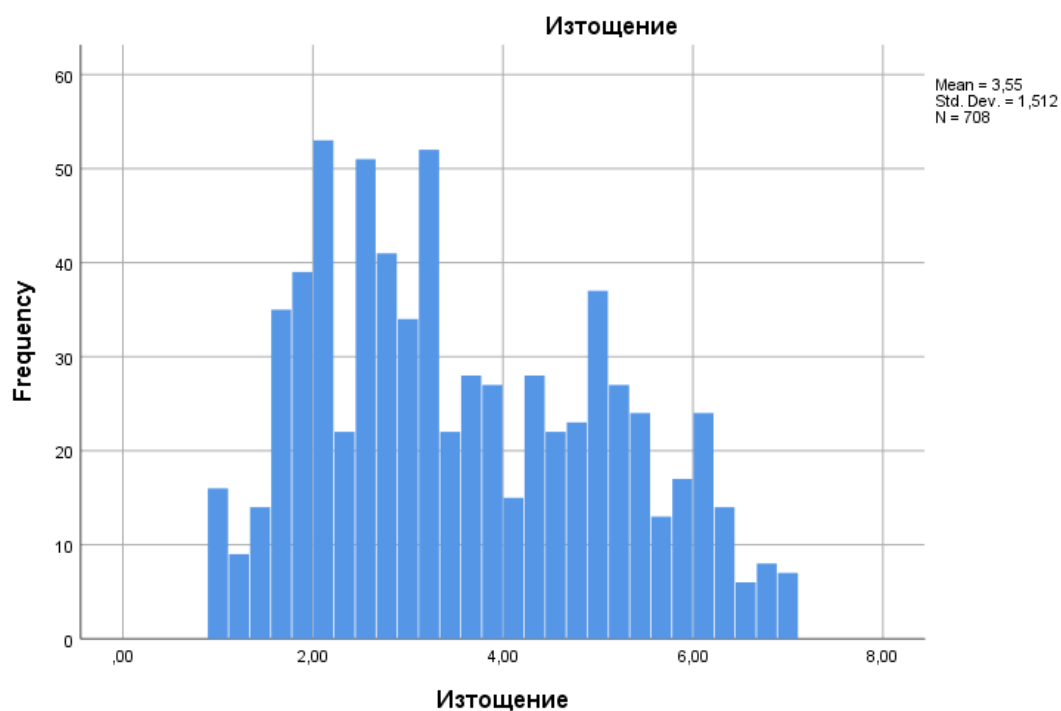
Фигури 7, 8 и 9 илюстрират разпределението на отговорите на респондентите по 7-степенната скала за прегаряне със степени 1 – никога, 2 – няколко пъти в годината, 3 – веднъж месечно, 4 – няколко пъти в месеца, 5 – веднъж седмично, 6 – няколко пъти седмично, и 7 – всеки ден.

Таблица 9. Разпределение по брой, процент респонденти и средни стойности по всеки айтем от скалата за прегаряне

	никога (1)	няколко пъти в годината (2)	веднъж месечно (3)	няколко пъти в месеца (4)	веднъж седмично (5)	няколко пъти седмично (6)	всеки ден (7)	ср. ст.
Чувствам се емоционално изцеден от работата си	110 - 15,5%	216 – 30,5%	69 – 9,7%	92 – 13,0%	58 – 8,2%	114 - 16.1%	49 – 6,9%	3,44
Чувствам се изчерпан в края на работния ден	89 - 12,6%	119 – 16,8%	63 – 8,9%	121 – 17,1 %	84 – 11,9%	143 - 20.2%	89 – 12,6%	4,10
Чувствам умора, когато стана сутрин и ми предстои поредният работен ден	121 – 17,1%	159 – 22,5%	58 – 8,2%	103 - 14,5%	66 – 9,3%	141 – 19,9%	60 – 8,5%	3,70
Лесно мога да разбера как се чувстват студентите ми	38 – 5,4%	49 – 6,9%	44 - 6,2%	76 – 10,7%	90 - 12.7%	171 – 24,2%	240 – 33,9%	5,27
Чувствам, че към някои студенти се отнасям като към безлични обекти	475 – 67,1%	76 – 10,7%	35 – 4,9%	41 – 5,8%	31 - 4.4%	35 – 4,9%	15 – 2,1%	1,93
Работата с хора по цял ден истински ме натоварва	172 – 24,3%	194 – 27,4%	68 - 9,6%	99 – 14,0%	51 - 7.2%	77 – 10,9%	47 – 6,6%	3,12
Справям се много успешно с проблемите на моите студенти	20 - 2,8%	42 – 5,9%	33 – 4,7%	93 – 13,1%	74 - 10.5%	229 – 32,3%	217 – 30,6%	5,42
Чувствам се изтощен/а от работата си	112 – 15,8%	180 - 25,4%	59 – 8,3%	94 - 13,3%	63 - 8.9%	129 – 18,2%	71 – 10,0%	3,69
Чувствам, че с работата си влияя положително на живота на останалите	17 – 2,4%	63 – 8,9%	66 – 9,3%	105 – 14,8%	73 - 10.3%	182 – 25,7%	202 – 28,5%	5,13
Станал/а съм по-суров/а към хората, откакто започнах тази работа	388 – 54,8%	123 – 17,4%	50 – 7,1%	58 – 8,2%	38 – 5,4%	34 – 4,8%	17 – 2,4%	2,16
Притеснявам се, че тази работа ме прави по-студен/а емоционално	446 - 63,0%	103 – 14,5%	43 – 6,1%	42 – 5,9%	31 - 4.4%	27 – 3,8%	16 – 2,3%	1,95
Чувствам се много енергичен/на	48 – 6,8%	76 – 10,7%	89 – 12,6%	123 – 17,4%	87 – 12,3%	183 – 25,8%	102 – 14,4%	4,53
Чувствам се обезсърчен/а от работата си	261 – 36,9%	191 – 27,0%	57 - 8,1%	70 – 9,9%	46 – 6,5%	53 – 7,5%	30 – 4,2%	2,62
Влагам твърде много усилия в работата си	37 – 5,2%	61 - 8,6%	29 – 4,1%	81 – 11,4%	64 – 9,0%	168 – 23,7%	268 – 37,9%	5,33
Не ме вълнува какво се случва с някои от студентите	448 – 63,3%	116 – 16,4%	41 – 5,8%	42 – 5,9%	24 – 3,4%	25 – 3,5%	12 – 1,7%	1,87

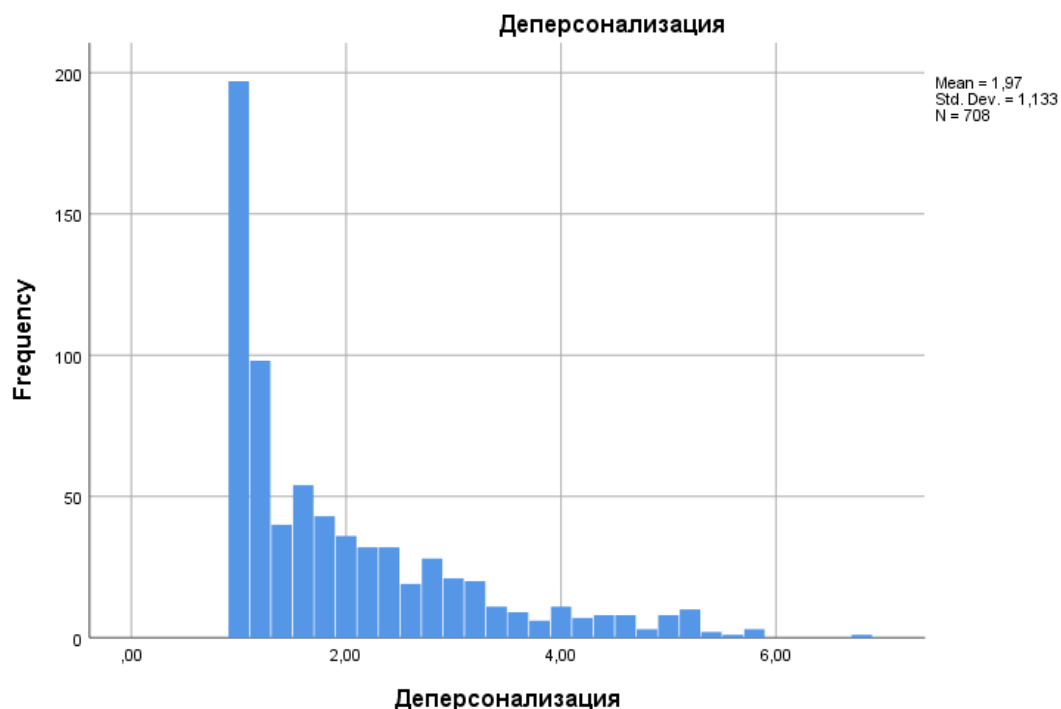
АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

	никога (1)	няколко пъти в годината (2)	веднъж месечно (3)	няколко пъти в месеца (4)	веднъж седмично (5)	няколко пъти седмично (6)	всеки ден (7)	ср. ст.
Работа с хора по цял ден наистина ме напряга	184 – 26,0%	179 – 25,3%	78 – 11,0%	73 – 10,3%	67 – 9,5%	73 – 10,3%	54 – 7,6%	3,13
Лесно създавам спокойна атмосфера за студентите си	16 – 2,3%	18 – 2,5%	28 – 4,0%	48 – 6,8%	65 – 9,2%	204 – 28,8%	329 – 46,5%	5,90
Чувствам се въодушевен/а, след като съм работил/а със студентите си отблизо	13 – 1,8%	31 - 4,4%	28 – 4,0%	75 - 10,6%	65 – 9,2%	211 – 29,8%	285 – 40,3%	5,71
Постигнал/а съм много значими неща в работата си	19 – 2,7%	122 - 17,2%	69 – 9,7%	108 - 15,3%	88 – 12,4%	150 – 21,2%	152 – 21,5%	4,67
Чувствам, че съм на края на силите си	245 – 34,6%	183 – 25,8%	56 – 7,9%	63 - 8,9%	58 – 8,2%	62 – 8,8%	41 – 5,8%	2,80
В работата си подхождам много спокойно към емоционалните проблеми	40 – 5,6%	58 – 8,2%	67 – 9,5%	101 - 14,3%	79 – 11,2%	142 – 20,1%	221 – 31,2%	5,02
Чувствам, че студенти ме винят за някои от проблемите си	385 – 54,4%	182 – 25,7%	47 – 6,6%	36 – 5,1%	25 – 3,5%	21 – 3,0%	12 – 1,7%	1,93

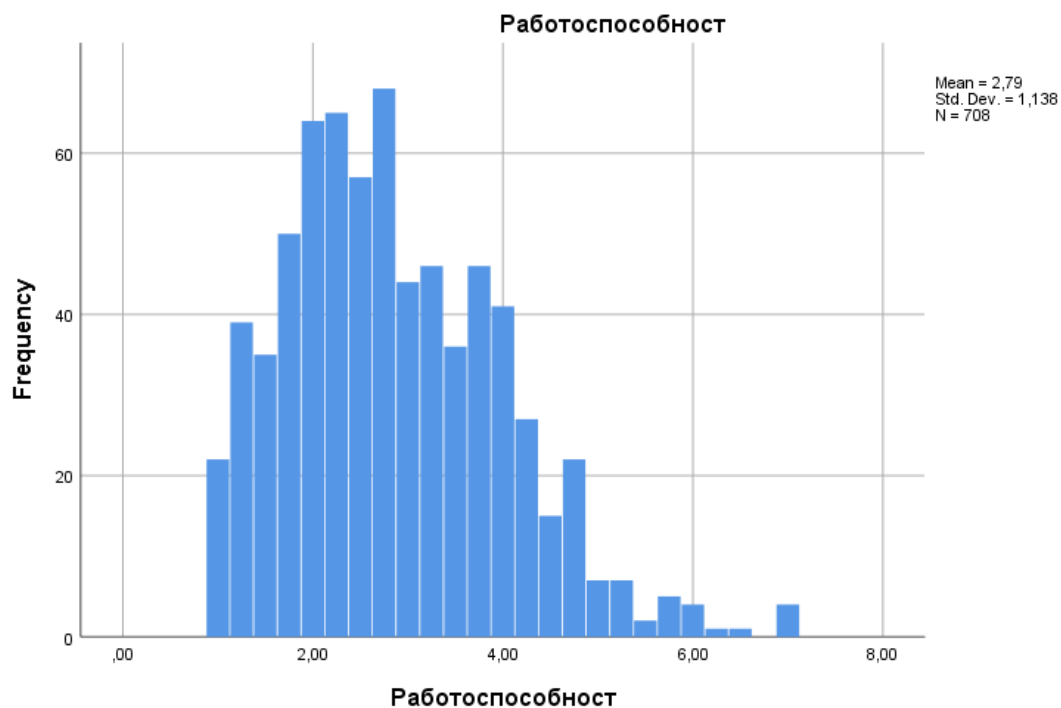
Фиг. 7. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Емоционално изтощение“

За емоционалното изтощение най-голямо натрупване в отговорите по скалата има от „няколко пъти в годината“ до „няколко пъти в месеца“. „Никога“ и „всеки ден“ не са посочвани от респондентите избори.

За деперсонализацията има натрупване на отговорите най-много в отговора по скалата „няколко пъти в годината“

Фиг. 8. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Деперсонализация“

Фиг. 9. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Намалена трудоспособност“

Оценките на респондентите по скалата за намалена трудоспособност показват натрупване в категорията „няколко пъти в годината“ (най-много) до няколко пъти в месеца.

Сравнението на свързани извадки показва, че между скалите за прегаряне има положителна корелация и значими разлики в изразеността между подскалите. Най-високо изразено е емоционалното изтощение, следвано от намалената трудоспособност, а най-ниско изразена е деперсонализацията.

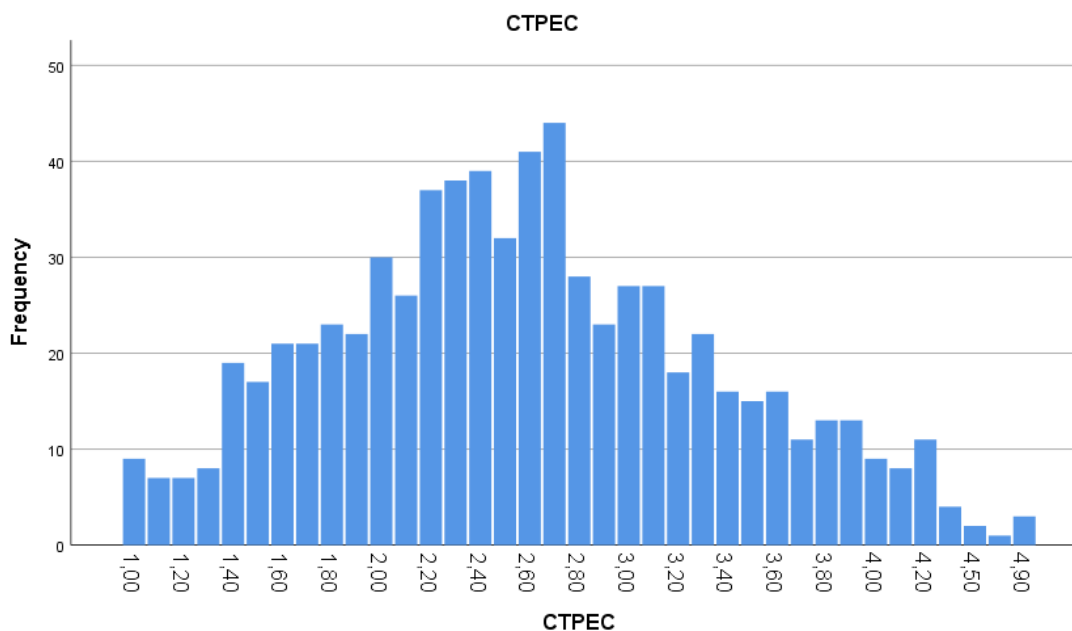
Като цяло респондентите имат стойности за прегаряне под средната точка на скалата. По-високи са емоционалното изчерпване и намалената трудоспособност, а най-ниско изразена е деперсонализацията. Въпреки това е важно да се отбележи, че няма отговори, които да показват отсъствието на прегаряне. Това най-общо показва адаптиране и поддържане на възприемания стрес така, че да не ескалира и доведе до прегаряне, без да се пренебрегва нуждата от адресиране на въпроса за подкрепа.

Таблица 10. Сравнение на резултатите по подскалите за прегаряне (ДИ = 95%)

Скали	средна ст- т	ст. откл.	корелация и значимост	t- стойност и значимост
Емоционално изтощение	3,55	1,51	.519	31,363
Деперсонализация	1,97	1,13	.000	.000
Емоционално изтощение	3,55	1,51	.195 .000	11,740 .000
Намалена трудоспособност	2,79	1,14		
Деперсонализация	1,97	1,13	.345	-16,895
Намалена трудоспособност	2,79	1,14	.000	.000

III.2. Резултати за възприеман стрес

Като цяло респондентите поддържат ниво на възприеман стрес под средната стойност на скалата за отговори: 1 – никога, 2 – рядко, 3 – понякога, 4 – често, 5 – много често. Най-голямо натрупване в отговорите за възприеман стрес има в категориите рядко и понякога.

Фиг.

10. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Възприеман стрес“

Тук също е важно да се отбележи, че няма достатъчна изразеност на категорията „никога“. Това е в потвърждение и на рекодираните отговори за съпоставяне на резултатите на респондентите с нормите, изведени в използваната скала (табл. 11), според което се вижда, че при респондентите има по-висока степен на възприеман стрес¹ (табл. 12).

Таблица 11. Сравнение между средните стойности на респондентите (болд) и изведените средни стойности от авторите на скалата

Стрес		брой ИЛ	средна ст-т	ст. откл.	
Респонденти		708	15,8	7,8	t = 10,2354; p <.01
Ср. ст-т бяла раса		1924	12,8	6,2	
пол	мъж	269	14,6	7,5	t = 5,7338; p <.01
		926	12,1	5,9	
	жена	420	16,6	7,7	t = 7,5930; p <.01
	1406	13,7	6,6		
възраст		брой ИЛ	средна ст-т	ст. откл.	
под 30		17	16,3	8,2	
18-29		645	14,2	6,2	
30-40 г.		168	15,9	8,3	
30-44		750	13,0	6,2	
40-50 г.		240	16,1	7,8	
45-54		285	12,6	6,1	
50-60 г.		195	15,7	7,9	
55-64		282	11,9	6,9	
над 60 г.		88	15,3	7,0	
		296	12,0	6,3	

¹ Използван е онлайн калкулаторът <https://www.graphpad.com/quickcalcs/ttest2/>

В табл. 12 са представени резултатите по айтемите, образуващи скалата.

Таблица 12. Резултати по айтеми от скалата за стреса – брой и процентно разпределение на отговорите на респондентите

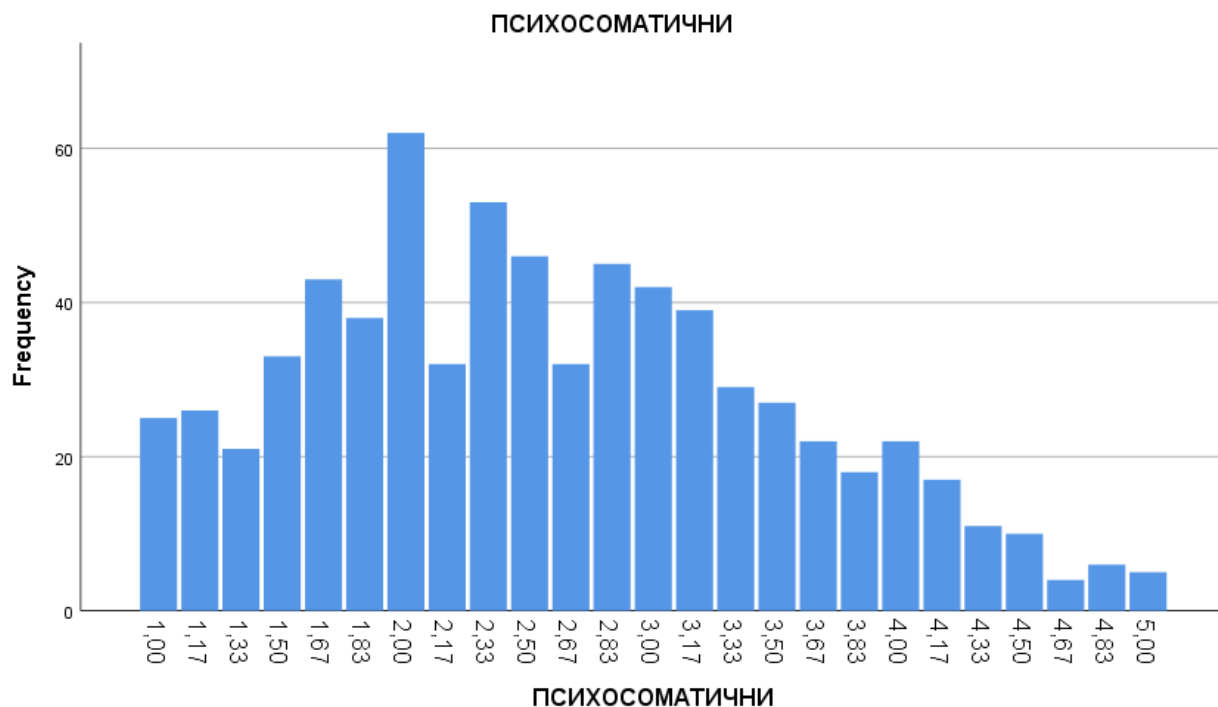
	никога	рядко	понякога	често	много често
Колко често се разстройвахте от неочаквани събития?	105 - 14.8%	238 - 33.5%	222 - 31.2%	99 - 13.9%	47 - 6.6%
Колко често усещахте, че не сте в състояние да контролирате важните неща в живота си?	147 - 20.6%	231 - 32.4%	198 - 27.8%	96 - 13.5%	41 - 5.8%
Колко често се чувствахте нервни или стресирани?	52 - 7.3%	174 - 24.5%	209 - 29.4%	178 - 25.1%	97 - 13.7%
Колко често се чувствахте уверени, че може да се справите с личните си проблеми?	17 - 2.4%	67 - 9.4%	132 - 18.6%	317 - 44.7%	176 - 24.8%
Колко често усещахте, че нещата се случват по начина, по който искате?	16 - 2.3%	114 - 16.0%	208 - 29.3%	272 - 38.3%	101 - 14.2%
Колко често установихте, че не можете да се справите със задачите, които стоят пред Вас?	146 - 20.5%	281 - 39.5%	171 - 24.1%	82 - 11.5%	31 - 4.4%
Колко често съумявахте да контролирате обстоятелствата, които Ви дразнят?	18 - 2.5%	104 - 14.6%	220 - 31.0%	275 - 38.7%	93 - 13.1%
Колко често усещахте, че управлявате нещата?	18 - 2.5%	88 - 12.4%	200 - 28.1%	295 - 41.5%	110 - 15.5%
Колко често изпитвахте гняв от неща, които се случват извън Вашия контрол?	89 - 12.5%	189 - 26.6%	199 - 28.0%	162 - 22.8%	72 - 10.1%
Колко често усещахте, че трудностите се натрупват в такава степен, че не можете да ги преодолеете?	151 - 21.3%	248 - 35.0%	167 - 23.6%	102 - 14.4%	41 - 5.8%

III.3. Резултати за психосоматични изражения на възприемания стрес

В табл. 13 са представени броят лица, процентът респонденти, избрали съответната категория, и средната стойност в отговорите по всеки отделен айтем.

Таблица 13. Резултати на респондентите в отговор на въпроса „Посочете колко често през изминалия семестър“

	никога (1)	рядко (2)	понякога (3)	често (4)	много често (5)	Ср. ст-т
не можех да спя добре	80 - 11.3%	195 - 27.5%	198 - 28.0%	166 - 23.4%	69 - 9.7%	2.93
изпитвах тревожност	90 - 12.7%	207 - 29.2%	182 - 25.7%	151 - 21.3%	78 - 11.0%	2.89
имах главоболие	125 - 17.7%	213 - 30.1%	181 - 25.6%	135 - 19.1%	54 - 7.6%	2.69
апетитът ми се промени	240 - 33.9%	217 - 30.6%	131 - 18.5%	87 - 12.3%	33 - 4.7%	2.23
изпитвах безпричинно раздразнение	165 - 23.3%	219 - 30.9%	172 - 24.3%	101 - 14.3%	51 - 7.2%	2.51
изпитвах апатия	231 - 32.6%	205 - 29.0%	150 - 21.2%	79 - 11.2%	43 - 6.1%	2.29

Фиг. 11. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Психосоматични симптоми“

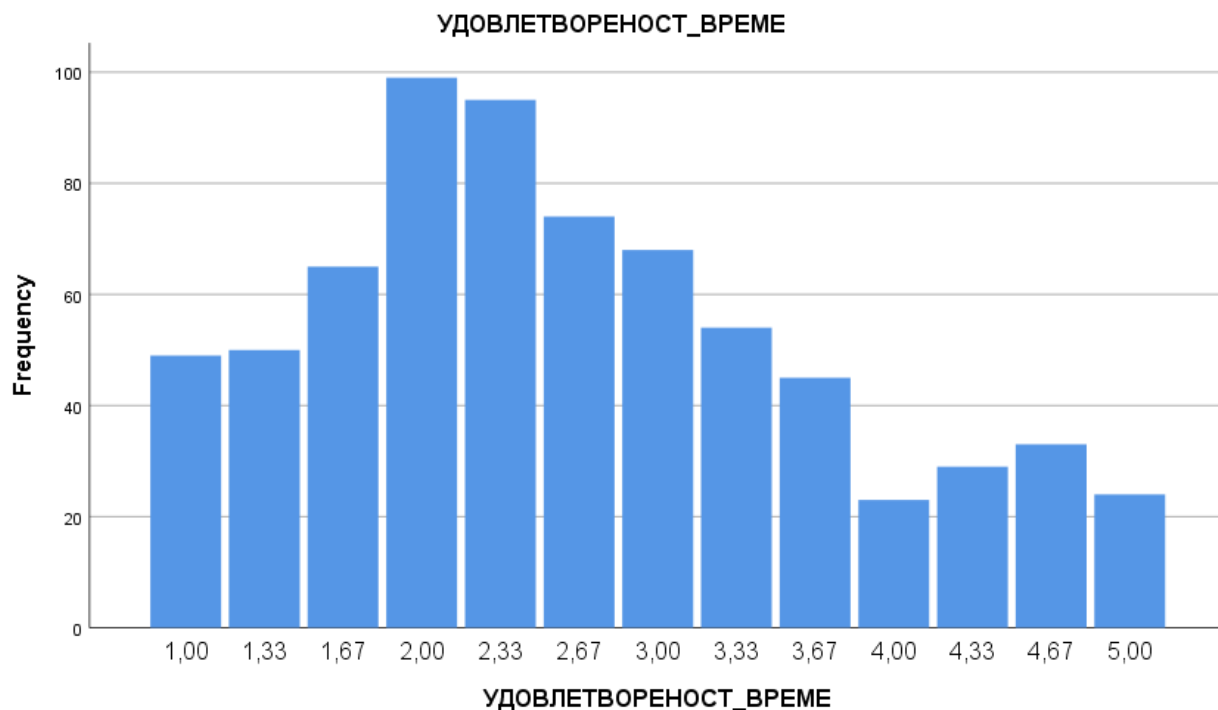
Най-голямо натрупване в отговорите има в категориите „рядко“ и „понякога“ по отношение на преживяваните психосоматични симптоми. От една десета до една трета по отделните симптоми респонденти не са изпитвали нито един от тях.

III.4. Резултати за удовлетвореност от труда

Фигури 12, 13, 14 и 15 показват средните стойности за удовлетвореността, свързана с факторите на средата, времето и професията, и общите стойности по скалата „Удовлетвореност“. Скалата за отговор е 5-степенна, от 1 – никога, 2 – рядко, 3 – понякога, 4 – често, и 5 – много често. По всички скали средната стойност отнася отговорите основно в полето „рядко“ до „понякога“, което отразява степента на изпитвана неудовлетвореност. Респондентите са по-скоро удовлетворени като цяло – от комуникацията, професията, престижа, организирането на процеса, въпреки че описват моментите, които ги затрудняват. Това е още едно свидетелство за обективната оценка на респондентите въпреки трудностите, с които се сблъскват в ежедневната си работа.

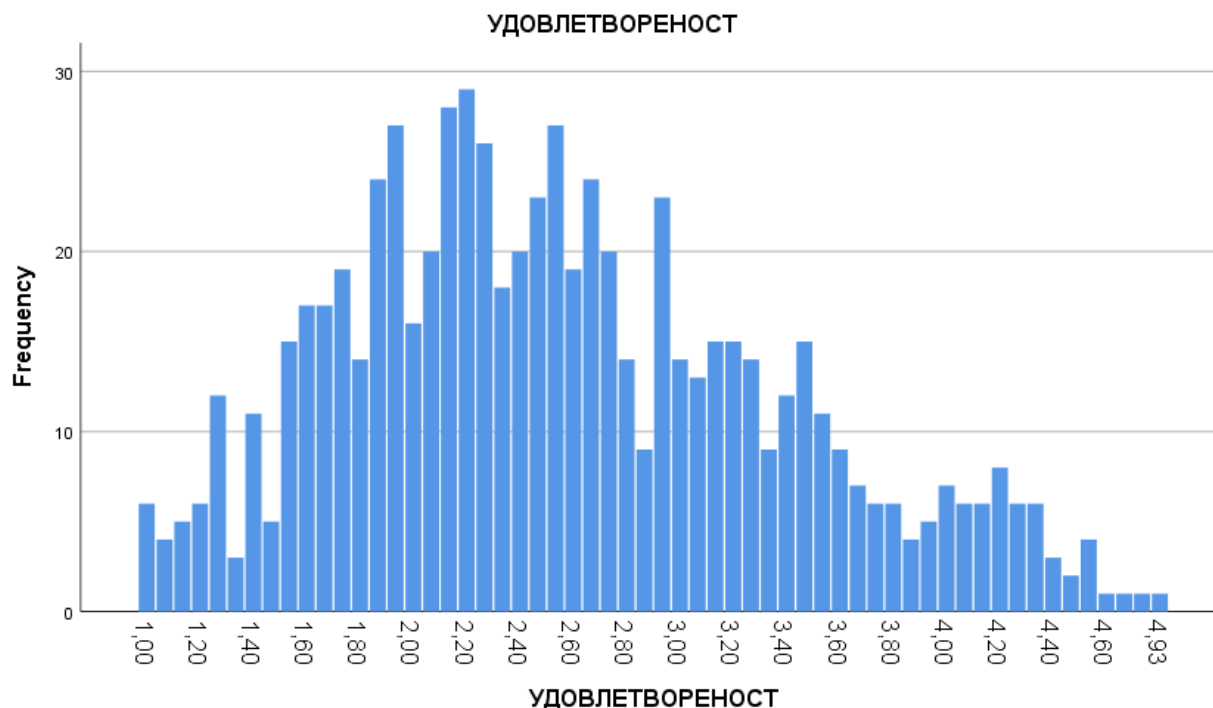
Фиг. 12. Разпределение на резултатите на респондентите по подскалата „Удовлетвореност от професията“

Фиг. 13. Разпределение на резултатите на респондентите по подskalата „Удовлетвореност“ във връзка със сроковете за изпълнение на задачите

Фиг. 14. Разпределение на резултатите на респондентите по подskalата „Удовлетвореност от работата“ във връзка с възможностите за кариерно израстване, възнаграждение, комуникация с ръководство и колеги

Фиг. 15. Разпределение на резултатите на респондентите по скалата „Удовлетвореност от работата“

Между подскалите на удовлетвореност има високи положителни корелации. Неудовлетвореността от факторите на работната среда и времето са по-високи от възприеманата неудовлетвореност от самата професия (табл. 14). Този резултат е важен и заслужава допълнително проучване.

Таблица 14. Сравнение между подскалите за удовлетвореност от труда ($p < .01$)

	средна ст-т	ст. откл.	корелации	t-стойност
удовлетвореност_професия	2.16	.88	.580	-14.692
удовлетвореност_време	2.66	1.07		
удовлетвореност_професия	2.16	.88	.604	-17.024
фактори_на_средата	2.67	.93		
удовлетвореност_време	2.66	1.07	.645	
фактори_на_средата	2.67	.93		

III.5. Резултати за оценка на здравословното състояние

Оценката на здравословното състояние обхваща оценката на физическото и психичното здраве и качество на живот, преживяваните болка и умора за

период последния семестър. В табл. 15 са представени резултатите по отделните айтеми на скалата.

Таблица 15. Отговори на респондентите по честота, процент и средна стойност за всеки отделен айтем.

	лошо (1)	задоволително (2)	добро (3)	много добро (4)	отлично (5)	Ср. ст-т
Как бихте оценили здравословното си състояние като цяло?	20 - 2.8%	105 - 14.8%	260 - 36.7%	241 - 34.0%	82 - 11.6%	3.37
Как бихте оценили качеството си на живот като цяло?	30 - 4.2%	108 - 15.3%	281 - 39.7%	215 - 30.4%	74 - 10.5%	3.28
Как бихте оценили общото си физическо състояние?	33 - 4.7%	136 - 19.2%	266 - 37.6%	203 - 28.7%	70 - 9.9%	3.20
Как бихте оценили общото си психично състояние, включително настроение и концентрация?	57 - 8.1%	112 - 15.8%	230 - 32.5%	228 - 32.2%	81 - 11.4%	3.23
На какво ниво е удовлетвореността Ви от социалните Ви контакти и взаимоотношения?	118 - 16.7%	186 - 26.3%	186 - 26.3%	142 - 20.1%	76 - 10.7%	2.82
На какво ниво бихте оценили изпълняването на обичайните си социални роли и дейности (това включва дейности у дома, на работното място и в квартала, задълженията Ви като родител, дете, съпруг(а), служител, приятел и др.)?	33 - 4.7%	133 - 18.8%	232 - 32.8%	234 - 33.1%	76 - 10.7%	3.26
На какво ниво успявате да извършвате ежедневните си физически дейности като ходене, качване на стълби, носене на покупки от магазина, почистване на дома?	55 - 7.8%	121 - 17.1%	186 - 26.3%	193 - 27.3%	153 - 21.6%	3.38
Посочете как бихте оценили	много ниска (1)	ниска (2)	не мога да преценя (3)	висока (4)	много висока (5)	Ср. ст-т
общото ниво на болка, която сте изпитвали през изминалия семестър?	183 - 25.8%	217 - 30.6%	202 - 28.5%	88 - 12.4%	18 - 2.5%	2.35
като цяло умората, която изпитвахте през изминалия семестър?	75 - 10.6%	149 - 21.0%	86 - 12.1%	275 - 38.8%	123 - 17.4%	3.31

Като цяло респондентите оценяват общото си здравословно състояние, физическото и психичното здраве и качество на живот като по-скоро добри. Изпитвали по-скоро ниско ниво на болка през последния семестър. Имат ниска изразеност на скалите за психосоматични индикатори на стрес. Единствената променлива, по която има висока изразеност на преживяване, е умората през предишния семестър.

Средната обща стойност по скалата е 3.22, което показва, че общото здравословно състояние се определя в категорията между „добро“ и „много добро“. На този фон следва да се отбележи, че една пета от респондентите определят здравословното си състояние като лошо, което е по-висок процент от една десета, които го определят като „отлично“. Този факт заслужава внимание, както и изразената оценка за изпитвана умора.

III.6. Резултати относно възприеманите страхове

Таблица 16. Отговори с каква честота респондентите са изпитвали страхове в условията на пандемия

	никога (1)	рядко (2)	понякога (3)	често (4)	много често (5)	ср. ст-т
страх за здравето си	104 - 14.7%	204 - 28.8%	199 - 28.1%	123 - 17.4%	78 - 11.0%	2.81
страх за здравето на близките си	42 - 5.9%	110 - 15.5%	176 - 24.9%	210 - 29.7%	170 - 24.0%	3.50
страх за финансовото си състояние	121 - 17.1%	188 - 26.6%	209 - 29.5%	122 - 17.2%	68 - 9.6%	2.76
страх за работата си	202 - 28.5%	230 - 32.5%	168 - 23.7%	63 - 8.9%	45 - 6.4%	2.32
обща несигурност и тревожност	89 - 12.6%	205 - 29.0%	194 - 27.4%	120 - 16.9%	100 - 14.1%	2.91
страх за бъдещето	111 - 15.7%	197 - 27.8%	186 - 26.3%	126 - 17.8%	88 - 12.4%	2.83

Единственият страх, който е над средната стойност по скалата, е свързан със страха за здравето на близките. Останалите са под средната стойност по скалата, което показва адаптиране на респондентите към ситуацията, създаваща рискове и провокираща различни страхове. Общата средна стойност на всички страхове е 2,86 – категорията „понякога“.

Най-силно изразените страхове са свързани със здравето на близките, а най-слабо изразените – с работата. Всички категории страхове имат висока положителна корелация помежду си ($p < .01$). Значими разлики се наблюдават при страховете, свързани със здравето и работата и здравето и бъдещето, което е логично и показва общата им насоченост. Между отделните преживявани страхове има високи положителни корелации (табл. 17).

Въпреки че в по-голямата си част респондентите рядко и понякога преживяват изброените страхове, е важно да се отбележи и че при една трета страховете са чести и много чести, което показва отражението на живота в условията на криза. Важен аспект е, че този резултат е след две години, което показва, че адаптацията е силна, но натискът на условията се запазва в значителна степен. Следва да се отбележи, че общата възприемана несигурност има втората най-висока изразеност след страха за близките. Това може да се интерпретира като индикация на неразграничаването на страховете и общия им възприеман ефект. Самите страхове, свързани с бъдещето, финансовата осигуреност и работа, са с обща насоченост, както и връзка с всички останали страхове. Целта е не разграничаването им, колкото проследяването на начина, по който ги ранжират респондентите. В оценката на съвкупното им влияние значение има общият ефект, който създава несигурност и тревожност.

Таблица 17. Връзки между страховете и сравнение на взаимозависими променливи ($p < .05$)

	ср. ст-т	ст. откл.	корелации	t-стойност
страх здраве	2.81	1.20701	.742	-21.403
страх здраве близки	3.50	1.18273		
страх здраве	2.81	1.20701	.449	10.010
страх финансово	2.76	1.20361		
страх здраве	2.81	1.20701	.392	
страх работа	2.32	1.16175		
страх здраве	2.81	1.20701	.577	-2.343
обща несигурност	2.91	1.23332		
страх здраве	2.81	1.20701	.559	
страх бъдеще	2.83	1.24716		
страх здраве близки	3.50	1.18273	.408	15.281
страх финансово	2.76	1.20361		
страх здраве близки	3.50	1.18273	.329	23.167
страх работа	2.32	1.16175		
страх здраве близки	3.50	1.18273	.536	13.520
обща несигурност	2.91	1.23332		
страх здраве близки	3.50	1.18273	.498	14.594
страх бъдеще	2.83	1.24716		
страх финансово	2.76	1.20361	.743	13.671
страх работа	2.32	1.16175		
страх финансово	2.76	1.20361	.601	-3.762
обща несигурност	2.91	1.23332		
страх финансово	2.76	1.20361	.632	-1.964
страх бъдеще	2.83	1.24716		
страх работа	2.32	1.16175	.564	-14.023
обща несигурност	2.91	1.23332		
страх работа	2.32	1.16175	.619	-12.984
страх бъдеще	2.83	1.24716		
обща несигурност	2.91	1.23332	.828	2.791
страх бъдеще	2.83	1.24716		

III.7. Резултати относно оценката за ситуацията на живот в условията на пандемия и работата от разстояние

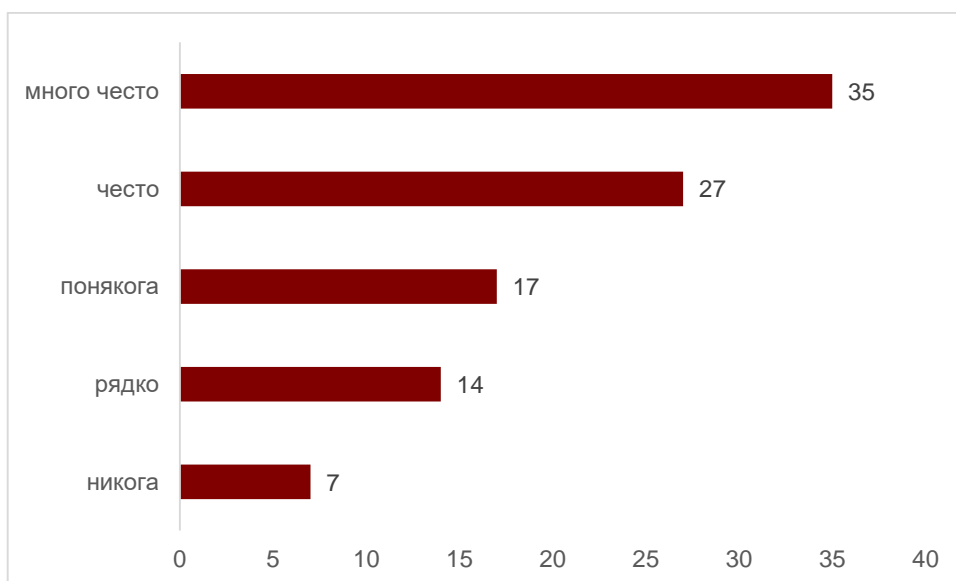
Таблица 18. Разпределение по брой и процент отговорили респонденти и средни стойности на оценката на работата от разстояние

	никога (1)	рядко (2)	понякога (3)	често (4)	много често (5)	ср. ст-т
Ангажира много от времето ми	51 - 7.2%	98 - 13.8%	123 - 17.4%	190 - 26.8%	246 - 34.7%	3.68
Подготовката отнема цялото ми лично време	75 - 10.6%	136 - 19.2 %	153 - 21.6%	198 - 28.0%	146 - 20.6%	3.50
Работата онлайн отнема значително повече време	79 - 11.2%	111 - 15.7 %	115 - 16.2%	166 - 23.4%	237 - 33.5%	3.46
Изпитвам затруднения в баланса със семейните задължения	156 - 22.0 %	146 - 20.6 %	181 - 25.6%	128 - 18.1%	97 - 13.7%	3.29
Имам затруднения с организиране на лично пространство	161 - 22.7 %	176 - 24.9 %	154 - 21.8%	119 - 16.8%	98 - 13.8%	3.16
Чувствам се по-спокойно у дома	47 - 6.6%	112 - 15.8 %	200 - 28.2%	167 - 23.6%	182 - 25.7%	2.81
Работата онлайн носи много предимства	76 - 10.7%	151 - 21.3 %	210 - 29.7%	123 - 17.4%	148 - 20.9%	2.78

Респондентите изпитват най-много затруднения с допълнителното време, необходимо за адаптиране на използваните материали и средства. Повечето от тях смятат, че този начин на работа отнема значително повече време.

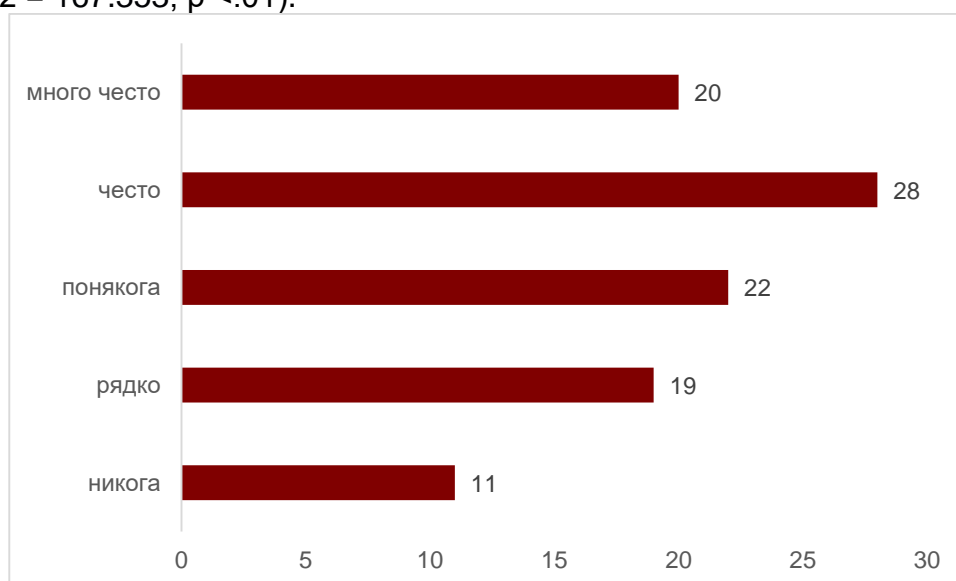
Въпреки това те отчитат и позитивите, свързани със спокойствието на работата от дома и възможностите, предоставяни в тази форма на взаимодействие. Следва да се отбележи, че затрудненията с организиране на времето и баланса, особено предвид необходимостта от отделяне на допълнително време за подготовка на съдържанието по нов начин, явно се управляват индивидуално и именно този процес на себерегулация е обяснението за балансираните отговори.

На фиг. 16-22 са представени процентните разпределения в отговорите на респондентите по какъв начин им се отразява работата от разстояние.

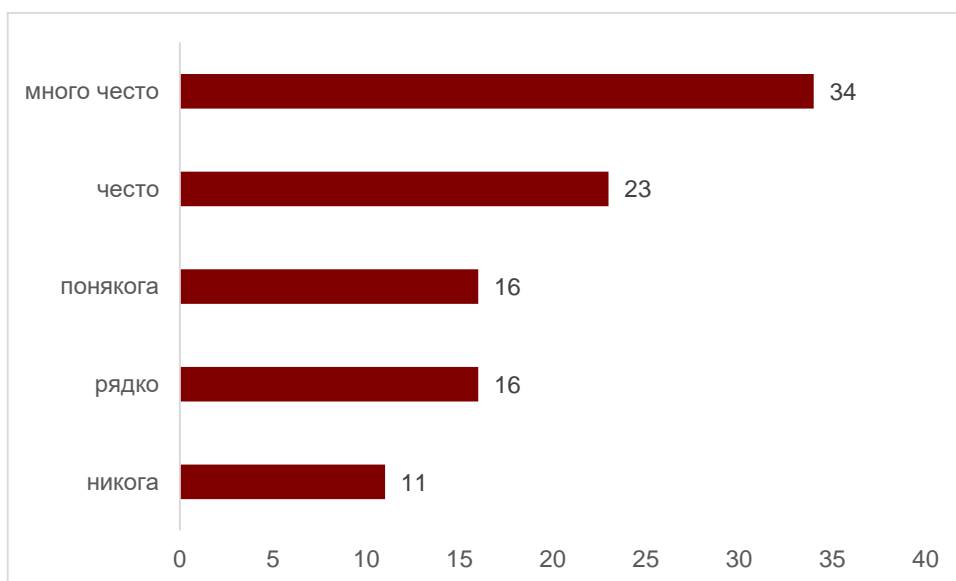
Фиг. 16. Процентно разпределение на отговора „Ангажира много от времето ми“

Най-много от респондентите определят, че този начин на работа ангажира много от времето им. По-малко от една десета не смятат, че това се отнася до тях ($\chi^2 = 167.353$; $p < .01$).

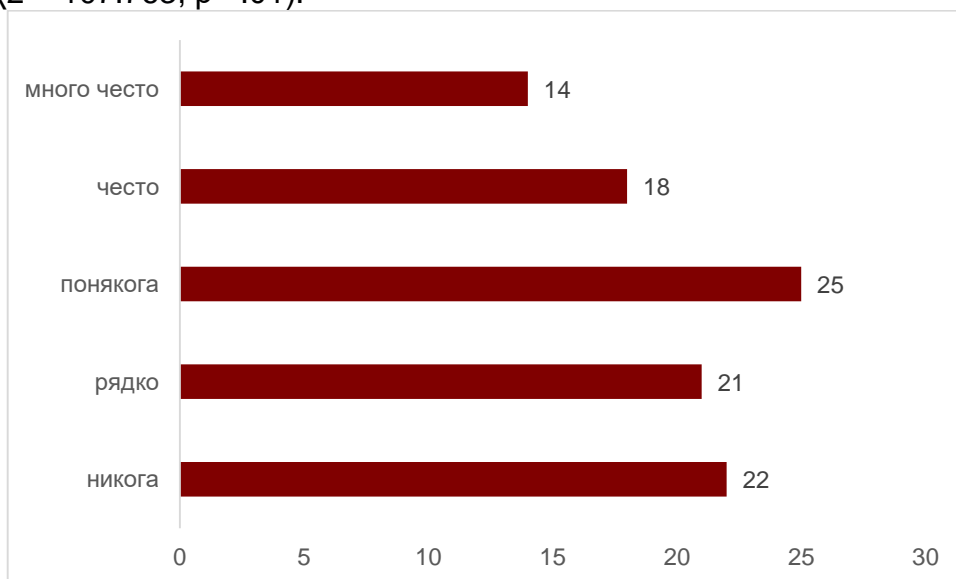
Фиг. 17. Процентно разпределение на отговора „Подготовката отнема цялото ми лично време“

Почти половината респонденти са посочили, че подготовката отнема цялото им лично време, срещу една десета, които не намират това за вярно, и една пета, които рядко изпитват подобен товар ($\chi^2 = 55.065$; $p < .01$).

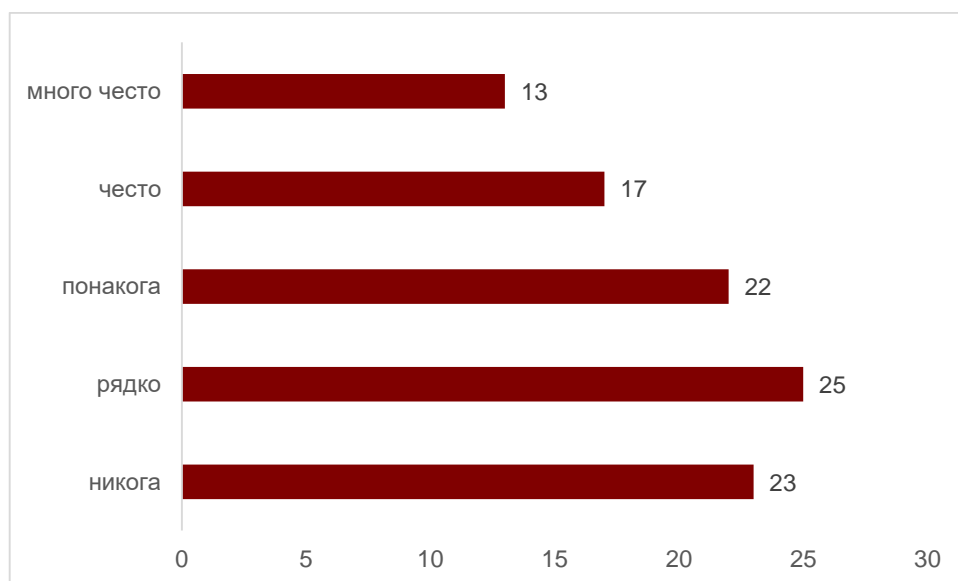
Фиг. 18. Процентно разпределение на отговора „Работата онлайн отнема значително повече време“

Основният процент респонденти намират, че работата от разстояние отнема значително повече време. Отново една десета не я определят по този начин ($\chi^2 = 107.763$; $p < .01$).

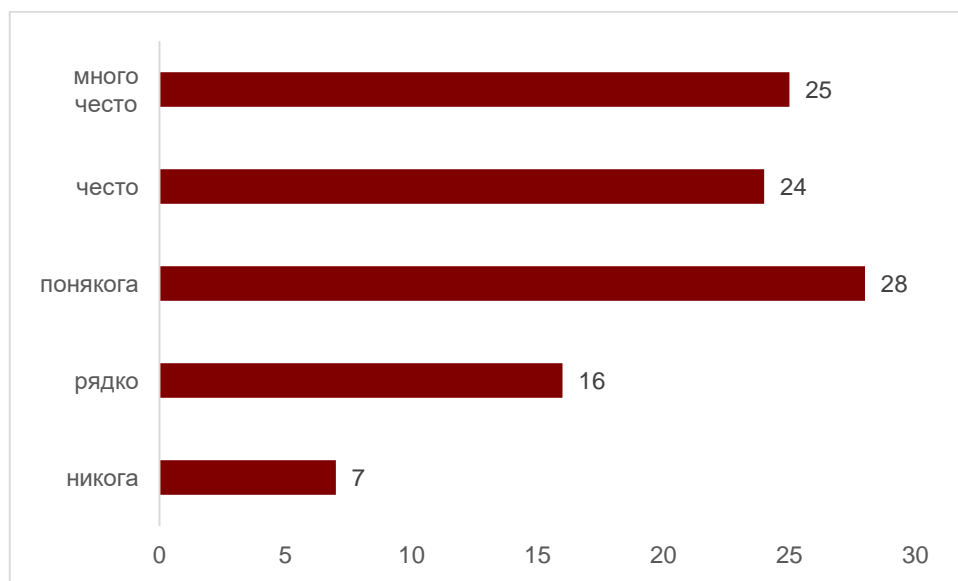
Фиг. 19. Процентно разпределение на отговорите на въпроса Изпитвам затруднения в баланса със семейните задължения

Повечето респонденти не декларират изпитвани затруднения с баланса на работа от дома и семейните задължения, но за една трета това създава проблеми ($\chi^2 = 27.918$; $p < .01$).

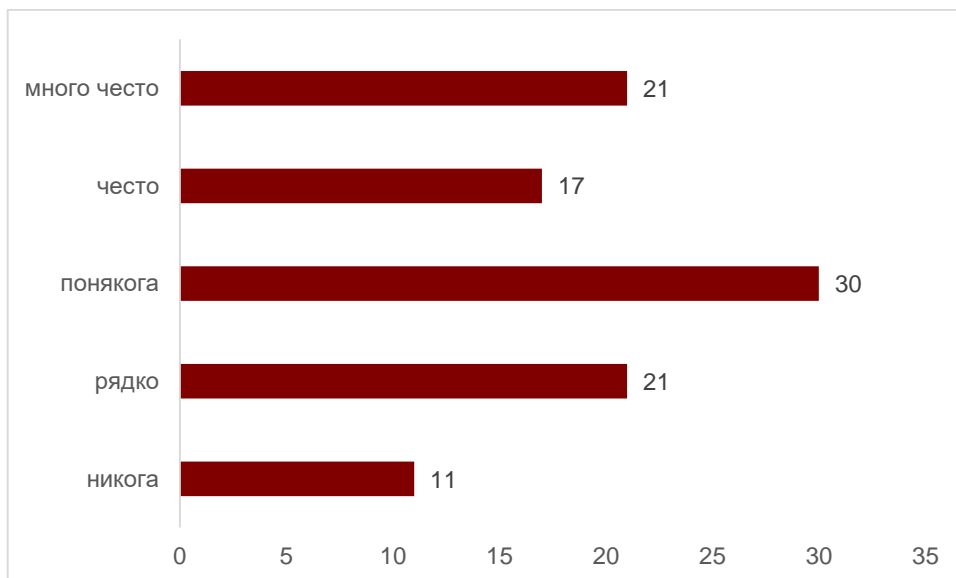
Фиг. 20. Процентно разпределение на отговорите на въпроса *Имам затруднения с организиране на лично пространство*

Една трета от респондентите изпитват затруднения с организиране на личното си пространство, повече от една пета никога не са срещали такива затруднения ($\chi^2 = 29.133$; $p < .01$).

Фиг. 21. Процентно разпределение на отговорите на въпроса *Чувствам се по-спокойно у дома*

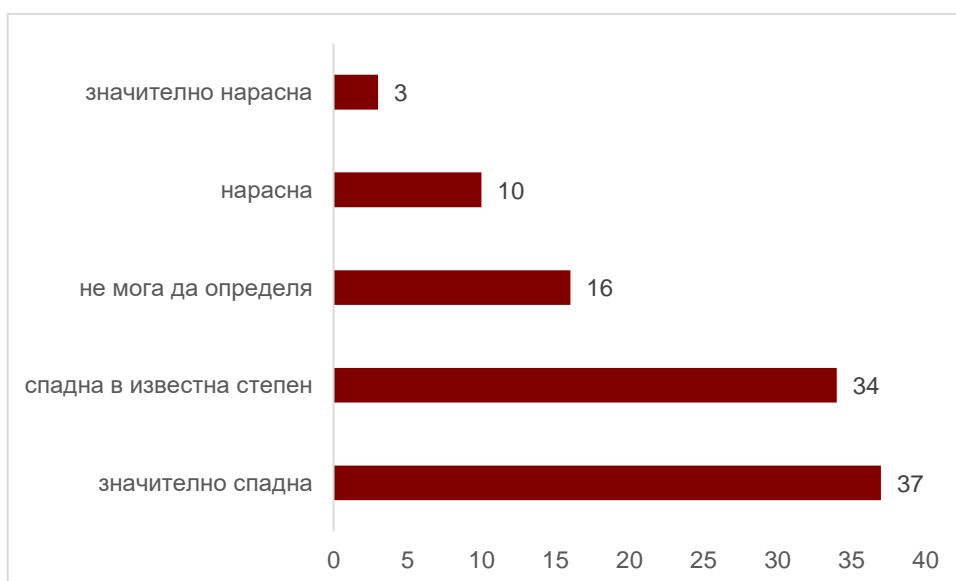
Най-голяма част от участвалите в изследването преподаватели се чувстват по-спокойно у дома, следвани от една трета, които понякога се чувстват така и една пета, които са посочили, че това не се отнася до тях ($\chi^2 = 109.556$; $p < .01$).

Фиг. 22. Процентно разпределение на отговорите на въпроса *Работата онлайн носи много предимства*

Една трета от респондентите нямат изразена позиция, една трета не намират позитиви, а според 38% работата онлайн носи много предимства ($\chi^2 = 66.788$; $p < .01$).

Фигура 23 представя разпределението на отговорите на респондентите на въпроса *Как бихте определили мотивацията за учене и реализация на студентите в условията на работа от разстояние.*

Фиг. 23. Оценка на респондентите за промяна в мотивацията за учене на студентите по време на работата от разстояние

Въпреки отчетливото неравномерно разпределение на отговорите ($\chi^2 = 307,805$; $p < .01$) следва да се отбележи, че според една десета от респондентите има положителна тенденция на нарастване на мотивацията (табл. 19).

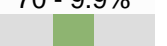

Таблица 19. Разпределение по брой и процент отговорили респонденти

	%	брой отговори
значително спадна	37%	261
спадна в известна степен	34%	238
не мога да определя	16%	117
нарасна	10%	70
значително нарасна	3%	22

Средната стойност по скалата (1 – значително спадна, 2 – спадна в известна степен, 3 – не мога да определя, 4 - нарасна и 5 - значително нарасна) е 2.09, със стандартно отклонение 1.10. Очакваното оценено намаляване на мотивацията заслужава да се обвърже с причините, отчетени от респондентите, които показват някои от възможностите за повишаване на мотивацията.

В табл. 20 са описани отговорите за оценките на респондентите по отношение на промяната на в комуникацията им по време на периода на работа от разстояние – честота, процент и средни стойности: „Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви с...“

Таблица 20. Разпределение по брой, процент отговорили респонденти и средни стойности на оценката за качеството на взаимоотношенията

	силно се влошиха (1)	влошиха се в известна степен (2)	останаха без промяна (3)	се подобриха (4)	значително се подобриха (5)	ср. ст-т
Колегите	12 - 1.7% 	92 - 13.0% 	554 - 78.2% 	36 - 5.1% 	14 - 2.0% 	2.93
Ръководството	14 - 2.0% 	71 - 10.0% 	576 - 81.4% 	35 - 4.9% 	12 - 1.7% 	2.94
Студентите	33 - 4.7% 	227 - 32.1% 	369 - 52.1% 	60 - 8.5% 	19 - 2.7% 	2.72
В личен план	26 - 3.7% 	150 - 21.2% 	424 - 59.9% 	70 - 9.9% 	38 - 5.4% 	2.92

По отношение на всички категории повече от половината респонденти не намират промяна, особено в професионален аспект. По-голяма част намират влошаване на отношенията в професионален план, със студенти и в личен план в сравнение с тези, които отчитат подобряване на качеството на тези взаимоотношения.

Вероятно поради продължителния период на работа от разстояние най-голям процент от респондентите не отчитат промяна в отношенията си. По-голям процент оценяват, че отношенията са се влошили спрямо тези, които смятат, че отношенията им са се подобрили.

Таблица 21. Значими разлики при сравнение на зависими извадки

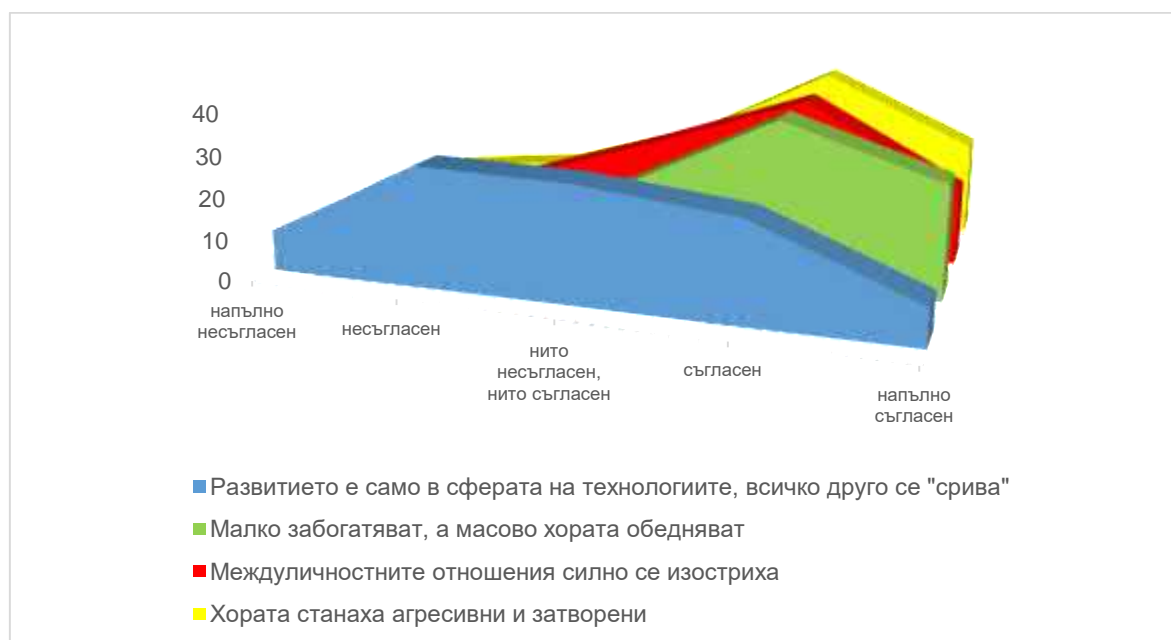
	средна ст-т	ст. откл.	t-стойност и значимост
отношения колеги	2.93	.57	
отношения ръководство	2.94	.54	
отношения колеги	2.93	.57	7,198
отношения студенти	2.72	.79	.000
отношения колеги	2.93	.57	
лични отношения	2.92	.82	
отношения ръководство	2.94	.54	7,136
отношения студенти	2.72	.79	.000
отношения ръководство	2.94	.54	
лични отношения	2.92	.82	
отношения студенти	2.72	.79	-6,140
лични отношения	2.92	.82	.000

Няма значима разлика в оценката на отношенията с колеги и ръководство, както и колеги и лични отношения. Личните отношения и отношенията с колегите и с ръководството се оценяват като подобрени в по-висока степен от отношенията със студентите. Между всички категории има високи положителни корелации ($p < .01$). Всички категории са неравномерно разпределени.

Оценката за общото развитие на ситуацията на респондентите показва, че според тях има неблагоприятна промяна в междуличностните отношения като цяло – хората са станали по-агресивни и отношенията им са се изострили (табл. 22). Скалата за отговор е 5-степенна, от 1 – напълно несъгласен, 2 – несъгласен, 3 – нито несъгласен, нито съгласен, 4 – съгласен и 5 – напълно съгласен. Най-голям процент от респондентите смятат, че междуличностните отношения са се изострили силно и че хората са станали агресивни и затворени. В по-висока степен са съгласни и с твърдението, че малка част забогатяват, а масово хората обедняват и че акцент се дава само на технологичното развитие.

Таблица 22. Оценка на респондентите за общата промяна по време на пандемия – брой отговори, процентно разпределение и средни стойности.

Твърдения	напълно несъгласен	несъгласен	ниито несъгласен, ниито съгласен	съгласен	напълно съгласен	средна ст-т
Развитието е само в сферата на технологиите, всичко друго се "срива"	72 - 10.2%	208-29.4%	196-27.7%	167 - 23.6%	65 - 9.2%	2.92
Малко забогатяват, а масово хората обедняват	50 - 7.1%	51 - 7.2%	139-19.6%	275 - 38.8%	193 - 27.3%	3.72
Междучелностните отношения силно се изостриха	43 - 6.1%	89 - 12.6%	181-25.6%	268 - 37.9%	127 - 17.9%	3.49
Хората станаха агресивни и затворени	44 - 6.2%	69 - 9.7%	148-20.9%	282 - 39.8%	165 - 23.3%	3.64

Фиг. 24. Процентно разпределение на отговорите на респондентите за общата ситуация

По-високият възприеман стрес е значимо свързан с по-висока степен на прегаряне, по-висока възприемана неудовлетвореност от професията, повече преживявани психосоматични симптоми, по-ниска оценка на общото здравословно състояние и по-високо споделяне на оценката за спадане на мотивацията за учене при студентите и по-висока степен на влошаване на комуникацията в професионален и личен план. Доколкото очакваните високи положителни корелации между скалите за прегаряне, стреса, психосоматичните

симптоми и удовлетвореността от труда са очаквани (всички те са високи, положителни при $p < .05$ – Приложение 3), потърсихме влиянието им и по отношение на общата оценка на ситуацията. Този резултат се потвърждава и от очакваната потвърдена връзка между преживяваните страхове и възприемания стрес и неудовлетвореност.

Без претенции за всеобхватност или извеждане на модели единствено с цел очертаване на значението на възприемания стрес върху общия начин на формиране и на оценките представяме резултатите от регресионен анализ (стъпкова регресия) за влиянието на възприемания стрес при ДИ = 95%.

По отношение на влиянието на възприемания стрес и бърнаута върху оценките на респондентите за мотивацията на студентите с най-висока обяснителна стойност (26%) е моделът с предиктори „възприеман стрес“ и „деперсонализация“ (Adj. R2 = .065; F = 25.590; $p < .01$), табл. 23). Колкото по-високи са възприеманият стрес и деперсонализацията, толкова по-висока е оценката за спадане на мотивацията на учене при студентите.

Таблица 23. Предиктори на оценката на преподавателите за мотивацията на студентите

модел	Стандартизира на Beta	t-стойност	значимост	95.0% ДИ		
				долна гр.	горна гр.	
2	(Constant)		21.324	.000	2.712	3.262
	възприеман стрес	-.172	-4.439	.000	-.347	-.134
	деперсонализация	-.146	-3.778	.000	-.215	-.068

По отношение на влиянието на възприемания стрес и бърнаута върху оценките на респондентите за това, че хората са станали по-агресивни и затворени, с най-висока обяснителна стойност (15%) е моделът с предиктори „възприеман стрес“, „страх“ и „емоционално изтощение“ (Adj. R2 = .152; F = 43.327; $p < .01$), табл. 24. Колкото по-високи са възприеманият стрес, преживяваните страхове и емоционалното изтощение, толкова по-висока е оценката за това, че хората са станали по-агресивни и затворени.

Таблица 24. Предиктори на оценката на преподавателите за мотивацията на студентите

Модел	Стандартизира на Beta	t-стойност	значимост	95.0% ДИ		
				долна гр.	горна гр.	
3	(Constant)		14.593	.000	1.817	2.381
	възприеман стрес	.226	4.714	.000	.190	.461
	страх	.121	2.811	.005	.043	.241
	емоционално изтощение	.113	2.485	.013	.018	.151

По отношение на влиянието на възприемания стрес върху оценките на респондентите за това, че отношенията между хората са се изострили с най-висока обяснителна стойност (12%) е моделът с предиктори „възприеман стрес“, „страх“ и „емоционално изтощение“ (Adj. R2 = .128; F = 35,492; $p < .01$), табл. 25. Колкото по-високи са възприеманият стрес, преживяваните страхове и

емоционалното изтощение, толкова по-висока е оценката за това, че отношенията между хората са се изострили значително.

Таблица 25. Предиктори на оценката на преподавателите за мотивацията на студентите

Модел	Стандартизирана Beta	t-стойност	значимо ст	95.0% ДИ		
				долна гр.	горна гр.	
3	(Constant)		14.696	.000	1.829	2.393
	възприеман стрес	.214	4.403	.000	.168	.439
	емоционално изтощение	.119	2.574	.010	.021	.154
	страх	.087	1.993	.047	.002	.199

III. 8. Ефекти на индивидуалните променливи

III.8.1. Ефекти на пола

Полът няма ефект върху оценката на здравословното състояние като цяло, оценката на качеството на живот, психичното състояние, удовлетвореността от социалните контакти, справянето със социалните роли, страховете, свързани с финансовото състояние, страха, свързан с работата, възприеманата мотивация на студентите, взаимоотношенията с колегите, личните отношения, общата оценка на ефекта от условията на пандемия и емоционалното изтощение.

Наблюдаваните различия показват, че:

Мъжете в по-висока степен от жените смятат, че се справят с ежедневните дейности, определят по-високо изпитваната болка и умора през изминалия семестър.

Жените в по-висока степен посочват, че работата онлайн поглъща цялото им време и че отнема значително повече време в сравнение с мъжете. Те изпитват и повече затруднения в баланса професионален–личен живот и организиране на пространството за работа от дома. Дамите преживяват повече стракове, свързани със здравето, бъдещето и сигурността в сравнение с мъжете. Жените в по-висока степен отчитат влошени отношения с ръководството, а мъжете – влошена комуникация със студентите в условията на работа от разстояние. Възприеманият стрес, психичните и физическите симптоми са по-изразени при жените, отколкото при мъжете. Единствената разлика по отношение на удовлетвореността е, че мъжете в по-висока степен са неудовлетворени от политиките на институцията в сравнение с жените.

При мъжете са по-силно изразени деперсонализацията и намалената работоспособност в сравнение с жените (табл. 26).

Таблица 26. Значими ефекти на пола

	пол	N	Средна ст-т	t-стойност и значимост
На какво ниво успявате да извършвате ежедневните си физически дейности като ходене, качване на стълби, носене на покупки от магазина, почистване на дома?	мъж	269	3.54	2.640
	жена	420	3.30	.008
Посочете как бихте оценили общото ниво на болка, което сте изпитвали през изминалия семестър?	мъж	269	3.86	3.985
	жена	420	3.54	.000
Посочете как бихте оценили като цяло умората, която изпитвахте през изминалия семестър?	мъж	269	2.93	4.120
	жена	420	2.53	.000
Ангажира много от времето ми	мъж	269	3.35	-5.507
	жена	420	3.89	.000
Подготовката отнема цялото ми лично време	мъж	269	2.99	-5.029
	жена	420	3.48	.000
Работата онлайн отнема значително повече време	мъж	269	3.26	-4.192
	жена	420	3.70	.000
Изпитвам затруднения в баланса със семейните задължения	мъж	269	2.58	-3.502
	жена	420	2.94	.000
Имам затруднения с организиране на лично пространство	мъж	269	2.58	-2.490
	жена	420	2.84	.013
страх за здравето си	мъж	269	2.50	-5.895
	жена	420	3.04	.000
страх за здравето на близките си	мъж	269	3.20	-5.551
	жена	420	3.70	.000
обща несигурност и тревожност	мъж	269	2.70	-3.576
	жена	420	3.04	.000
страх за бъдещето	мъж	269	2.68	-2.571
	жена	420	2.93	.010
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви с ръководството	мъж	269	2.86	-3.226
	жена	420	2.30	.001
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви със студентите	мъж	269	2.63	-2.608
	жена	420	2.79	.009
възприеман стрес	мъж	269	2.46	-3.374
	жена	420	2.66	.001
психосоматични симптоми	мъж	269	2.43	-4.094
	жена	420	2.73	.000
емоционални симптоми	мъж	269	2.41	-3.138
	жена	420	2.66	.002
Удовлетвореност от политики	мъж	269	2.74	2.052
	жена	420	2.58	.041
страх	мъж	269	2.67	-4.134
	жена	420	2.98	.000
деперсонализация	мъж	269	2.23	4.948
	жена	420	1.78	.000
намалена работоспособност	мъж	269	2.92	2.391
	жена	420	2.71	.017

III.8.2. Ефекти на възрастта

Възрастта не оказва ефект върху оценката на респондентите за качеството им на живот и здравословното им състояние, психичното им състояние, удовлетвореността от поддържаните социални контакти, изпълнението на социалните им роли и ежедневни задължения, изпитваните болка и умора през изминалия семестър, поддържането на баланса професионален–личен живот, преживяваните страхове, оценката на мотивацията на студентите, оценката на взаимоотношенията им с колегите и

студентите при работа от разстояние, както и оценката за общата ситуация, възприемания стрес и емоционалните изражения, удовлетвореността им от труда, като няма значими различия и по отношение на прегарянето (табл. 27).

Таблица 27. Значими ефекти на възрастта

		бр.	средна ст-т	ст. откл.	ст. гр.	95% ДИ		мин.	макс.
						долна гр.	горна гр.		
здраве като цяло	под 30 години	17	3,7647	1,09141	,26471	3,2036	4,3259	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,5238	1,02631	,07918	3,3675	3,6801	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,3458	,94691	,06112	3,2254	3,4662	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,2974	,95989	,06874	3,1619	3,4330	1,00	5,00
	над 60 години	88	3,2045	,83265	,08876	3,0281	3,3810	2,00	5,00
	Общо	708	3,3672	,96511	,03627	3,2960	3,4384	1,00	5,00
Ангажира много време	под 30 години	17	3,2941	1,44761	,35110	2,5498	4,0384	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,4762	1,31300	,10130	3,2762	3,6762	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,7917	1,19550	,07717	3,6396	3,9437	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,7949	1,29590	,09280	3,6118	3,9779	1,00	5,00
	над 60 години	88	3,5909	1,28328	,13680	3,3190	3,8628	1,00	5,00
	Общо	708	3,6808	1,27419	,04789	3,5868	3,7748	1,00	5,00
отнема значително повече време	под 30 години	17	3,0588	1,43486	,34800	2,3211	3,7966	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,1905	1,39697	,10778	2,9777	3,4033	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,5542	1,36804	,08831	3,3802	3,7281	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,7487	1,32129	,09462	3,5621	3,9353	1,00	5,00
	над 60 години	88	3,6705	1,38731	,14789	3,3765	3,9644	1,00	5,00
	Общо	708	3,5240	1,38009	,05187	3,4222	3,6258	1,00	5,00
затруднения лично пространство	под 30 години	17	2,7059	1,49016	,36142	1,9397	3,4721	1,00	5,00
	30-40 години	168	2,6905	1,38837	,10712	2,4790	2,9020	1,00	5,00
	40-50 години	240	2,9208	1,32484	,08552	2,7524	3,0893	1,00	5,00
	50-60 години	195	2,7231	1,36798	,09796	2,5299	2,9163	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,3977	1,19904	,12782	2,1437	2,6518	1,00	5,00
	Общо	708	2,7415	1,34748	,05064	2,6421	2,8410	1,00	5,00
много предимства	под 30 години	17	2,8235	1,59041	,38573	2,0058	3,6412	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,4107	1,32380	,10213	3,2091	3,6124	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,1500	1,20425	,07773	2,9969	3,3031	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,1077	1,26152	,09034	2,9295	3,2859	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,9205	1,28851	,13736	2,6474	3,1935	1,00	5,00
	Общо	708	3,1638	1,27593	,04795	3,0697	3,2580	1,00	5,00
отношения ръководство	под 30 години	17	3,0588	,65865	,15975	2,7202	3,3975	2,00	5,00
	30-40 години	168	2,9226	,43770	,03377	2,8559	2,9893	1,00	4,00
	40-50 години	240	2,9500	,52311	,03377	2,8835	3,0165	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,0154	,53223	,03811	2,9402	3,0906	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,7841	,71838	,07658	2,6319	2,9363	1,00	5,00
	Общо	708	2,9435	,54206	,02037	2,9035	2,9835	1,00	5,00
лични отношения	под 30 години	17	3,1176	,99262	,24075	2,6073	3,6280	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,0595	,83129	,06414	2,9329	3,1861	1,00	5,00
	40-50 години	240	2,8042	,75931	,04901	2,7076	2,9007	1,00	5,00
	50-60 години	195	2,8872	,81708	,05851	2,7718	3,0026	1,00	5,00
	над 60 години	88	3,0114	,86429	,09213	2,8282	3,1945	1,00	5,00

	Общо	708	2,9209	,81670	,03069	2,8606	2,9812	1,00	5,00
психосоматични симптоми	под 30 години	17	2,4902	1,30234	,31586	1,8206	3,1598	1,00	4,67
	30-40 години	168	2,6508	1,00087	,07722	2,4983	2,8032	1,00	5,00
	40-50 години	240	2,7069	,92375	,05963	2,5895	2,8244	1,00	5,00
	50-60 години	195	2,6120	,99043	,07093	2,4721	2,7519	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,3371	,83581	,08910	2,1600	2,5142	1,00	4,33
	Общо	708	2,6163	,96528	,03628	2,5451	2,6875	1,00	5,00
онлайн предимства	под 30 години	17	2,8235	1,59041	,38573	2,0058	3,6412	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,4107	1,32380	,10213	3,2091	3,6124	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,1500	1,20425	,07773	2,9969	3,3031	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,1077	1,26152	,09034	2,9295	3,2859	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,9205	1,28851	,13736	2,6474	3,1935	1,00	5,00
	Общо	708	3,1638	1,27593	,04795	3,0697	3,2580	1,00	5,00
онлайн баланс и пространство	под 30 години	17	2,6176	1,40900	,34173	1,8932	3,3421	1,00	5,00
	30-40 години	168	2,7113	1,33974	,10336	2,5072	2,9154	1,00	5,00
	40-50 години	240	2,9438	1,21702	,07856	2,7890	3,0985	1,00	5,00
	50-60 години	195	2,7769	1,25703	,09002	2,5994	2,9545	1,00	5,00
	над 60 години	88	2,4602	1,17008	,12473	2,2123	2,7081	1,00	5,00
	Общо	708	2,7747	1,26302	,04747	2,6815	2,8679	1,00	5,00
онлайн повече време	под 30 години	17	3,1176	1,35370	,32832	2,4216	3,8137	1,00	5,00
	30-40 години	168	3,2639	1,26041	,09724	3,0719	3,4559	1,00	5,00
	40-50 години	240	3,5625	1,14856	,07414	3,4165	3,7085	1,00	5,00
	50-60 години	195	3,6667	1,20185	,08607	3,4969	3,8364	1,00	5,00
	над 60 години	88	3,4659	1,22713	,13081	3,2059	3,7259	1,00	5,00
	Общо	708	3,4976	1,21252	,04557	3,4082	3,5871	1,00	5,00

Групата на 30–40-годишните оценява здравословното си състояние по-добре от групата лица над 50 години. Респондентите над 40-годишна възраст смятат, че работата онлайн ангажира повече от времето им спрямо оценката на 30–40-годишните. Групата преподаватели над 60-годишна възраст имат повече затруднения с организиране на личното си пространство от колегите си на 40–50 години. 30–40-годишните в по-висока степен от по-възрастните си колеги смятат, че онлайн работата носи много предимства. Респондентите на 40–60 години в по-висока степен смятат, че личните им отношения по време на пандемията са се влошили спрямо оценката на 30–40-годишните. Психосоматичните симптоми на възприемания стрес са по-силно изразени при преподавателите над 60-годишна възраст (табл. 28).

Таблица 28. Значими ефекти на възрастта

Зависими променливи	(I) възраст	(J) възраст	Разлика в средните ст-ти (I-J)	Значимост
Как бихте оценили здравословното си състояние като цяло?	30-40 години	под 30 години	-.24090	.325
		40-50 години	.17798	.066
		50-60 години	.22637*	.025
		над 60 години	.31926*	.012
	над 60 години	под 30 години	-.56016*	.028
		30-40 години	-.31926*	.012
		40-50 години	-.14129	.238
		50-60 години	-.09289	.452

Ангажира много от времето ми.	30-40 години	под 30 години	.18207	.573
		40-50 години	-.31548*	.014
		50-60 години	-.31868*	.017
		над 60 години	-.11472	.492
Работата онлайн отнема значително повече време.	40-50 години	под 30 години	.49534	.149
		30-40 години	.36369*	.008
		50-60 години	-.19455	.140
		над 60 години	-.11629	.495
	50-60 години	под 30 години	.68989*	.046
		30-40 години	.55824*	.000
		40-50 години	.19455	.140
		над 60 години	.07826	.656
	над 60 години	под 30 години	.61163	.092
		30-40 години	.47998*	.008
40-50 години		.11629	.495	
50-60 години		-.07826	.656	
Имам затруднения с организиране на лично пространство.	над 60 години	под 30 години	-.30816	.386
		30-40 години	-.29275	.098
		40-50 години	-.52311*	.002
		50-60 години	-.32535	.059
Работата онлайн носи много предимства.	30-40 години	под 30 години	.58718	.070
		40-50 години	.26071*	.042
		50-60 години	.30302*	.024
		над 60 години	.49026*	.003
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията ви с ръководството.	над 60 години	под 30 години	-.27473	.055
		30-40 години	-.13853	.051
		40-50 години	-.16591*	.014
		50-60 години	-.23129*	.001
Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били личните ви отношения.	30-40 години	под 30 години	-.05812	.779
		40-50 години	.25536*	.002
		50-60 години	.17234*	.044
		над 60 години	.04816	.652
Психосоматични симптоми	над 60 години	под 30 години	-.15307	.548
		30-40 години	-.31367*	.013
		40-50 години	-.36982*	.002
		50-60 години	-.27484*	.026

III.8.3. Ефект на стажа

Стажът не оказва ефект върху оценката на здравословното състояние, физическото състояние, качеството на живот, удовлетвореността от социалните контакти, извършването на ежедневни дейности, преживяваните болка и умора през семействата, баланса между професионален и личен живот, определянето на мотивацията на студентите, отношенията с колеги, студенти, ръководство и лични отношения в условията на пандемия, професионалната удовлетвореност и прегарянето.

Психичното си състояние оценяват в по-благоприятна среда преподавателите с над 30 години стаж в сравнение с по-младите си колеги, както и тези с 5–10 години стаж, които го оценяват по-високо от колегите си с до 5 години стаж. Преподавателите с по-дълъг стаж оценяват работата онлайн като отнемаща значително повече време за подготовка в сравнение с колегите с по-кратък стаж – до 5 и 10 години. Този въпрос е интересен и заслужава допълнително проучване предвид възможните различия в представата за подготовка, рутината и други фактори. Натрупаният стаж е свързан и с повече

затруднения в организирането на личното пространство. Респондентите с най-кратък стаж изпитват повече страхове, свързани с финансовото, както и тези с по-дълъг натрупан стаж в сравнение с колегите по средата. Най-ниска обща тревожност изпитват респондентите с 5–10-годишен стаж. Възприеманият стрес е най-нисък при респондентите с над 30 години стаж и по-висок при тези с до 5 години стаж. Психосоматичните и емоционалните изражения на възприемания стрес са най-ниски при преподавателите с над 30-годишен стаж. Респондентите със стаж до 10 години преживяват по-малко страхове в сравнение с колегите си със стаж над 10 години (табл. 29).

Таблица 29. Значими ефекти на стажа

Зависими променливи	(I) стаж	(J) стаж	Разлика в средните ст-ти (I-J)	Значимост	
		10-15 години	.21746	.123	
		15-20 години	.28156	.061	
		20-25 години	-.01125	.942	
		25-30 години	.24089	.117	
		над 30 години	-.14503	.297	
	над 30 години	до 5 години	.46908*	.002	
		5-10 години	.14503	.297	
		10-15 години	.36249*	.011	
		15-20 години	.42659*	.005	
		20-25 години	.13378	.392	
		25-30 години	.38592*	.012	
На какво ниво бихте оценили изпълняването на обичайните си социални роли и дейности (това включва дейности у дома, на работното място и в квартала, задълженията Ви като родител, дете, съпруг(а), служител, приятел и др.)?	до 5 години	5-10 години	-.48094*	.001	
		10-15 години	-.16614	.250	
		15-20 години	-.23024	.131	
		20-25 години	-.26768	.089	
		25-30 години	-.36310*	.020	
		над 30 години	-.54545*	.000	
	5-10 години	до 5 години	.48094*	.001	
		10-15 години	.31479*	.017	
		15-20 години	.25070	.075	
		20-25 години	.21326	.144	
		25-30 години	.11784	.413	
		над 30 години	-.06452	.621	
	25-30 години	до 5 години	.36310*	.020	
		5-10 години	-.11784	.413	
		10-15 години	.19696	.177	
		15-20 години	.13286	.388	
		20-25 години	.09542	.548	
		над 30 години	-.18235	.207	
	над 30 години	до 5 години	.54545*	.000	
		5-10 години	.06452	.621	
		10-15 години	.37931*	.004	
		15-20 години	.31522*	.026	
		20-25 години	.27778	.058	
		25-30 години	.18235	.207	
Ангажира много от времето ми.	5-10 години	до 5 години	-.14846	.399	
		10-15 години	-.43020*	.009	
		15-20 години	-.50666*	.004	
		20-25 години	-.58771*	.001	
		25-30 години	-.49592*	.005	
		над 30 години	-.21087	.191	
Работата онлайн отнема значително повече време.	до 5 години	5-10 години	.06268	.742	
		10-15 години	-.34444	.075	
		15-20 години	-.46887*	.022	

АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

		20-25 години	-.62360*	.003
		25-30 години	-.46644*	.025
		над 30 години	-.43163*	.024
Имам затруднения с организиране на лично пространство.	15-20 години	до 5 години	.22678	.256
		5-10 години	.43022*	.020
		10-15 години	.11432	.541
		20-25 години	.09729	.633
		25-30 години	.26969	.181
		над 30 години	.60103*	.001
	над 30 години	до 5 години	-.37425*	.046
		5-10 години	-.17081	.317
		10-15 години	-.48672*	.005
		15-20 години	-.60103*	.001
		20-25 години	-.50374*	.009
		25-30 години	-.33134	.080
Страх за финансовото си състояние	до 5 години	5-10 години	.46811*	.005
		10-15 години	.41027*	.015
		15-20 години	.31769	.074
		20-25 години	.04447	.808
		25-30 години	.06858	.705
		над 30 години	.55682*	.001
	5-10 години	до 5 години	-.46811*	.005
		10-15 години	-.05784	.707
		15-20 години	-.15042	.359
		20-25 години	-.42364*	.013
		25-30 години	-.39953*	.017
		над 30 години	.08871	.559
	10-15 години	до 5 години	-.41027*	.015
		5-10 години	.05784	.707
		15-20 години	-.09258	.578
		20-25 години	-.36579*	.034
		25-30 години	-.34168*	.045
		над 30 години	.14655	.343
	20-25 години	до 5 години	-.04447	.808
		5-10 години	.42364*	.013
		10-15 години	.36579*	.034
		15-20 години	.27322	.132
		25-30 години	.02411	.896
		над 30 години	.51235*	.003
	25-30 години	до 5 години	-.06858	.705
		5-10 години	.39953*	.017
		10-15 години	.34168*	.045
		15-20 години	.24910	.165
		20-25 години	-.02411	.896
		над 30 години	.48824*	.004
над 30 години	до 5 години	-.55682*	.001	
	5-10 години	-.08871	.559	
	10-15 години	-.14655	.343	
	15-20 години	-.23913	.146	
	20-25 години	-.51235*	.003	
	25-30 години	-.48824*	.004	
Обща несигурност и тревожност	5-10 години	до 5 години	-.49927*	.004
		10-15 години	-.31118*	.050
		15-20 години	-.22160	.190
		20-25 години	-.37525*	.033
		25-30 години	-.49231*	.005
		над 30 години	-.17438	.265
възприеман стрес	5-10 години	до 5 години	-.29509*	.007
		10-15 години	-.21507*	.032
		15-20 години	-.20754	.052
		20-25 години	-.06880	.535
		25-30 години	-.27175*	.013
		над 30 години	.00338	.973
	над 30 години	до 5 години	-.29847*	.006

		5-10 години	-.00338	.973		
		10-15 години	-.21846*	.030		
		15-20 години	-.21092*	.050		
		20-25 години	-.07218	.517		
		25-30 години	-.27513*	.012		
психосоматични симптоми	над 30 години	до 5 години	-.37835*	.005		
		5-10 години	-.25286*	.039		
		10-15 години	-.32415*	.009		
		15-20 години	-.49644*	.000		
		20-25 години	-.27019*	.049		
		25-30 години	-.45014*	.001		
емоционални симптоми	25-30 години	до 5 години	.11413	.471		
		5-10 години	.35936*	.014		
		10-15 години	.15710	.291		
		15-20 години	.08564	.585		
		20-25 години	.31479	.052		
		над 30 години	.45882*	.002		
	над 30 години	до 5 години	-.34470*	.018		
		5-10 години	-.09946	.454		
		10-15 години	-.30172*	.026		
		15-20 години	-.37319*	.010		
		20-25 години	-.14403	.335		
		25-30 години	-.45882*	.002		
		страх	до 5 години	5-10 години	.35258*	.009
				10-15 години	.16830	.215
15-20 години	.24745			.084		
20-25 години	.02051			.890		
25-30 години	-.00283			.985		
над 30 години	.25959			.053		
20-25 години	до 5 години		-.02051	.890		
	5-10 години		.33207*	.016		
	10-15 години		.14779	.288		
	15-20 години		.22694	.121		
	25-30 години	-.02334	.876			
25-30 години	над 30 години	.23909	.082			
	до 5 години	.00283	.985			
	5-10 години	.35541*	.009			
	10-15 години	.17113	.212			
	15-20 години	.25028	.083			
	20-25 години	.02334	.876			
		над 30 години	.26242	.053		

III.8.4. Ефекти на област на преподавана дисциплина

Областта на преподаване не оказва ефект върху оценката на здравословното и физическото състояние, качеството на живот, изпълнението на социалните роли и ежедневните дейности, необходимото време за подготовка, общата оценка на ефектите от пандемията и работата от разстояние, възприемания стрес, удовлетвореността от работата. Преподавателите по обществени науки декларират повече изживявана умора, следвани от колегите си в областта на техническите науки в сравнение с представителите на медицинските, селскостопанските и хуманитарните науки.

Очакван е резултатът, че преподаваната дисциплина оказва значимо влияние върху оценката за предимствата на работа в онлайн среда. Тя се

оценява по-благоприятно от работещите в социалните и хуманитарните дисциплини в сравнение с техническите специалности. Медицина и химия имат най-ниска оценка за възможностите на обучение от разстояние.

Преподавателите от обществения и хуманитарния цикъл науки в по-ниска степен определят спад в мотивацията на студентите в сравнение с колегите си от математическите, техническите и медицинските науки; биологическите в по-ниска степен от химическите, а селскостопанските от химическите. Преподаващите обществени и хуманитарни науки оценяват по-ниско удовлетвореността си от престижа на професията в сравнение с колегите си от математическите науки и информатика и химическите науки. Преподавателите по информатика и математика са по-удовлетворени в този аспект и от колегите си в химическите, техническите и медицинските науки. Емоционалното прегаряне е най-високо при преподавателите по медицински науки. Деперсонализацията е по-изразена при преподавателите по математика и информатика, отколкото при колегите им в хуманитарния цикъл и науките за земята. Тя е по-изразена при преподавателите по медицински науки, отколкото при тези по хуманитарни науки и науки за земята (табл. 30).

Таблица 30. Значими ефекти на областта на преподавана дисциплина

Зависима променлива	(I) област	(J) област	Разлика в средните стойности (I-J)	Ниво на значимост
умора	обществени науки	хуманитарни науки	.28330*	.035
		математически науки и информатика	.16929	.383
		химически науки	.01651	.958
		физически науки	.08000	.820
		технически науки	-.14816	.302
		медицински науки	.38252*	.035
		биологически науки	.17890	.623
		науки за земята	-.35571	.233
		селскостопански науки	.57689*	.040
	технически науки	обществени науки	.14816	.302
		хуманитарни науки	.43146*	.003
		математически науки и информатика	.31745	.113
		химически науки	.16467	.603
		физически науки	.22816	.520
		медицински науки	.53068*	.005
		биологически науки	.32706	.373
		науки за земята	-.20755	.492
		селскостопански науки	.72505*	.011
	науки за земята	обществени науки	.35571	.233
		хуманитарни науки	.63901*	.032
		математически науки и информатика	.52500	.111
		химически науки	.37222	.365
		физически науки	.43571	.323
		технически науки	.20755	.492
		медицински науки	.73824*	.022
		биологически науки	.53462	.235
		селскостопански науки	.93261*	.016
работата онлайн има много предимства	обществени науки	хуманитарни науки	.06088	.644
		математически науки и информатика	.24357	.202

	химически науки	1.32889*	.000
	физически науки	.08286	.810
	технически науки	.49755*	.000
	медицински науки	.86647*	.000
	биологически науки	.28615	.423
	науки за земята	.19000	.517
	селскостопански науки	.44000	.111
хуманитарни науки	обществени науки	-.06088	.644
	математически науки и информатика	.18269	.336
	химически науки	1.26801*	.000
	физически науки	.02198	.949
	технически науки	.43667*	.002
	медицински науки	.80559*	.000
	биологически науки	.22527	.528
	науки за земята	.12912	.659
	селскостопански науки	.37912	.168
математически науки и информатика	обществени науки	-.24357	.202
	хуманитарни науки	-.18269	.336
	химически науки	1.08532*	.001
	физически науки	-.16071	.665
	технически науки	.25398	.197
	медицински науки	.62290*	.006
	биологически науки	.04258	.911
	науки за земята	-.05357	.869
	селскостопански науки	.19643	.523
химически науки	обществени науки	-1.32889*	.000
	хуманитарни науки	-1.26801*	.000
	математически науки и информатика	-1.08532*	.001
	физически науки	-1.24603*	.005
	технически науки	-.83133*	.008
	медицински науки	-.46242	.161
	биологически науки	-1.04274*	.021
	науки за земята	-1.13889*	.005
	селскостопански науки	-.88889*	.023
медицински науки	обществени науки	-.86647*	.000
	хуманитарни науки	-.80559*	.000
	математически науки и информатика	-.62290*	.006
	химически науки	.46242	.161
	физически науки	-.78361*	.032
	технически науки	-.36892*	.045
	биологически науки	-.58032	.123
	науки за земята	-.67647*	.033
	селскостопански науки	-.42647	.155
биологически науки	обществени науки	-.28615	.423
	хуманитарни науки	-.22527	.528
	математически науки и информатика	-.04258	.911
	химически науки	1.04274*	.021
	физически науки	-.20330	.671
	технически науки	.21140	.558
	медицински науки	.58032	.123
	науки за земята	-.09615	.828
	селскостопански науки	.15385	.721
селскостопански науки	обществени науки	-.44000	.111
	хуманитарни науки	-.37912	.168
	математически науки и информатика	-.19643	.523
	химически науки	.88889*	.023
	физически науки	-.35714	.397
	технически науки	.05755	.837
	медицински науки	.42647	.155

АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

		биологически науки	-.15385	.721
		науки за земята	-.25000	.511
мотивацията за учене на студентите	обществени науки	хуманитарни науки	.27495*	.015
		математически науки и информатика	.34500*	.036
		химически науки	.04540	.864
		физически науки	.22000	.459
		технически науки	.56378*	.000
		медицински науки	.80193*	.000
		биологически науки	.58813	.056
		науки за земята	.58429*	.021
		селскостопански науки	.86907*	.000
	хуманитарни науки	обществени науки	-.27495*	.015
		математически науки и информатика	.07005	.668
		химически науки	-.22955	.385
		физически науки	-.05495	.853
		технически науки	.28884*	.017
		медицински науки	.52699*	.001
		биологически науки	.31319	.308
		науки за земята	.30934	.220
		селскостопански науки	.59412*	.012
	медицински науки	обществени науки	-.86647*	.000
		хуманитарни науки	-.80559*	.000
		математически науки и информатика	-.62290*	.006
		химически науки	.46242	.161
		физически науки	-.78361*	.032
		технически науки	-.36892*	.045
		биологически науки	-.58032	.123
		науки за земята	-.67647*	.033
		селскостопански науки	-.42647	.155
	биологически науки	обществени науки	-.28615	.423
		хуманитарни науки	-.22527	.528
		математически науки и информатика	-.04258	.911
		химически науки	1.04274*	.021
		физически науки	-.20330	.671
		технически науки	.21140	.558
медицински науки		.58032	.123	
науки за земята		-.09615	.828	
селскостопански науки		.15385	.721	
селскостопански науки	обществени науки	-.44000	.111	
	хуманитарни науки	-.37912	.168	
	математически науки и информатика	-.19643	.523	
	химически науки	.88889*	.023	
	физически науки	-.35714	.397	
	технически науки	.05755	.837	
	медицински науки	.42647	.155	
	биологически науки	-.15385	.721	
	науки за земята	-.25000	.511	
удовлетвореност престиж	обществени науки	хуманитарни науки	.01780	.903
		математически науки и информатика	-.62643*	.003
		химически науки	.69302*	.043
		физически науки	-.03714	.923
		технически науки	.04354	.781
		медицински науки	.11622	.556
		биологически науки	-.40527	.307
		науки за земята	-.10143	.755
		селскостопански науки	-.25143	.411
	хуманитарни науки	обществени науки	-.01780	.903

		математически науки и информатика	- .64423 [*]	.002
		химически науки	.67521 [*]	.048
		физически науки	-.05495	.886
		технически науки	.02573	.869
		медицински науки	.09842	.616
		биологически науки	-.42308	.286
		науки за земята	-.11923	.714
	селскостопански науки	-.26923	.378	
	математически науки и информатика	обществени науки	.62643 [*]	.003
		хуманитарни науки	.64423 [*]	.002
		химически науки	1.31944[*]	.000
		физически науки	.58929	.153
		технически науки	.66996[*]	.002
		медицински науки	.74265[*]	.003
биологически науки		.22115	.603	
науки за земята	.52500	.144		
селскостопански науки	.37500	.273		
емоционално изтощение	медицински науки	обществени науки	.60757[*]	.005
		хуманитарни науки	.69373[*]	.001
		математически науки и информатика	.54995[*]	.042
		химически науки	.75763	.057
		физически науки	.63329	.150
		технически науки	.85248[*]	.000
		биологически науки	.31033	.494
		науки за земята	1.25392 [*]	.001
		селскостопански науки	.19402	.592
деперсонализация	математически науки и информатика	обществени науки	.30600	.077
		хуманитарни науки	.53462[*]	.002
		химически науки	.36270	.235
		физически науки	.56429	.094
		технически науки	.29275	.101
		медицински науки	.08950	.660
		биологически науки	.50714	.144
		науки за земята	.71714[*]	.015
		селскостопански науки	.30714	.271
	медицински науки	обществени науки	.21650	.179
		хуманитарни науки	.44512[*]	.006
		математически науки и информатика	-.08950	.660
		химически науки	.27320	.360
		Физически науки	.47479	.151
		технически науки	.20326	.223
		биологически науки	.41765	.221
		науки за земята	.62765[*]	.029
		селскостопански науки	.21765	.423

III.8.5. Ефект на заетостта

Заетостта с лекции, упражнения или двете оказва също някои частични ефекти. Водещите само упражнения имат по-висок страх за финансовото си състояние в сравнение с тези, които имат и лекции, и упражнения (разлика в средните стойности .30910^{*}; $p < .05$)

III.8.6. Ефект на локацията на учебното заведение

Учебните заведения са обединени на София, страната и недадени, непосочени. Преподавателите от страната имат по-високо изразени психосоматични изразения на възприемания стрес и в по-висока степен са неудовлетворени от липсата на време. Те по-трудно успяват да намерят баланс между професионалния и личния живот и смятат в по-висока степен, че работата от разстояние отнема повече време от колегите си в София (табл. 31).

Таблица 31. Значими ефекти на локацията на учебното заведение

	вуз	брой	средна ст- т	ст. откл.	t-стойност и ниво на значимост
психосоматични симптоми	София	233	2.51	.94	-2.314
	страната	452	2.69	.96	.021
неудовлетвореност липса време	София	233	2.53	1.02	-2.424
	страната	452	2.73	1.08	.016
онлайн баланс и пространство	София	233	2.55	1.267	-3.447
	страната	452	2.90	1.24	.001
онлайн повече време	София	233	3.30	1.31	-3.272
	страната	452	3.63	1.12	.001
емоционално изтощение	София	233	3.32	1.45	-3.001
	страната	452	3.68	1.50	.003
ангажира много време	София	233	3.48	1.37	-3.175
	страната	452	3.81	1.18	.002
отнема цялото ми време	София	233	3,0601	1,34735	-3,535
	страната	452	3,4314	1,21052	,000
отнема значително повече време	София	233	3,3519	1,51023	-2,424
	страната	452	3,6327	1,28183	,016

IV. Затруднения и положителни моменти, отчетени през периода

В този параграф са обобщени в категории свободните отговори, с които сме потърсили какви са *Затрудненията, с които се сблъскват преподавателите от висшите учебни заведения в работата си от разстояние, Позитивите, които намират в този начин на работа, Как биха предпочели да работят след отмяна на извънредното положение и Какво смятат на базата на своя опит, че може да направи учебния процес по-ефективен.*

Спецификата на въпросите не дава възможност за класически честотен анализ поради контекстуалната зависимост. Затова при контент-анализа експертната оценка е направена с групиране на отговорите в семантични категории. Общият брой фрази, изрази и изречения е повече от броя на респондентите поради липсата на ограничения в полетата за свободен отговор. Така въпреки липсата на отговор от някои респонденти общият брой отговори, които са включени в анализа, надхвърля абсолютния брой респонденти.

Приложения 4, 5, 6 и 7 съдържат суровите отговори, групирани в категориите, посочени по-долу. Обединяването е направено само за абсолютно еднозначните отговори. Основанието ни за това е различната конотация и запазването ѝ с цел възможността за допълнително по-детайлно анализиране. Запазени са формулираните отговори, тъй като целта е отнасяне съдържателно към категории, които да определят водещия акцент в свободните отговори. В обобщеното описание е посочено и кога припокриващи се области според степента на акцентирание са изведени и самостоятелно, въпреки че попадат в общата категория.

Обобщените категории са както следва:

Таблица 32. Какви негативи намирате в работата си в условията на работа от разстояние?

	абсолютен брой отговори
Затруднения, свързани с липсата на жив контакт като демотиватор	361
Затруднения, свързани с контрола над учебния процес	28
Затруднения, свързани с натовареността	73
Затруднения, свързани с организиране на личното пространство и баланса личен живот	25
Затруднения, свързани с качеството на учебния процес	85
Затруднения, свързани с негативните физически ефекти	67
Негативен ефект върху мотивацията	52
Техническа и ресурсна обезпеченост	59
Няма негативи	61
Некласифицирани отговори	27
Без отговор	22

Таблица 33. Какви позитиви намирате в работата си в условията на работа от разстояние

	абсолютен брой отговори
Оптимизация на процесите (оценка за положителния ефект и върху студентите, по-голямо тяхно участие; оптимизиране на процесите като цяло, което води до гъвкавост и в преподаването, и в планирането, и в комуникацията и така се отчита като повишаващо качеството на процеса на обучение)	209
Факторът време (спестено от придвижване, чакане, което може да бъде оползотворено за лични цели и за подготовка и развитие)	167
Спокойствие и удобство – спокойствие, конкретно свързано с пандемията, както и като цяло – по-малко стрес, удобство	132
Не виждат позитиви	112
Некласифицирани отговори	17
Уют в дома / контакт с близките	67
Възможност за работа от всяко място (и за студентите – положителна оценка за повишаване на посещаемостта, което е отразено и в реда оптимизиране на процеса)	51
Спестени средства (включително и за студенти и работодател)	43
Знания (повишаване на знанията и уменията и на студенти, и на преподаватели)	33
Без отговор	23
Участия в чужбина / други населени места на много места едновременно (изнесени са само защото са конкретни, иначе са към категорията работа от всяко място по-горе)	17

Таблица 34. Бихте ли искали да работите от разстояние и в бъдеще, след като отмине пандемията

	Абсолютен брой отговори
Не желаят да продължат да работят от разстояние	282
Предпочитат хибридно обучение	172
Предпочитат да продължат да работят от разстояние	152
Без конкретно мнение	35
Некласифицирани	33
Без отговор	22
Противоречие лично предпочитание / полза	4

Таблица 35. Какво смятате, че може да се промени, за да бъде процесът на работа от разстояние по-ефективен

	Абсолютен брой отговори
Фактори, които са описани, но заслужават внимание с цел проучване на възможността за управлението им, тъй като са във възможностите на управлението на учебния процес – контрол над студентите, атрактивност и мотивиране на студентите, обучения, подкрепа, организиране на начина на работа, планиране на времето, финансова обезпеченост и разпределения, които са в университетската автономност, и сродни	284
не съществува такава възможност	113
необходимост от техническа/финансова обезпеченост	108
без мнение	100
некласифицирани	57
нормативни промени, графици и разпределение на времето	20
процесът е ефективен	29
без отговор	22

IV.1. Основни затруднения, свързани с работата от разстояние

Най-голяма част от негативите, свързани с липсата на жив контакт, преподавателите намират в спадането на мотивацията и удовлетвореността от работата при тях самите и мотивацията за учене на студентите (361 отговора): „Често имам усещането, че си говоря сама пред компютъра“, „Академичната среда става по-посредствена, появява се бариера в комуникацията, която пречи на дискусиите и анализа на професионални проблеми, намалява спонтанността в комуникацията“, „Обикновено липсва диалога със студентите.“, „Липсват ми очите на студентите в аудиторията, по огънчетата в тях се разбира най-ясно "посято" ли е семето и дали цялата мисия на предаването на знания е успяла“.

Следващата категория е намаляване на качеството на учебния процес (85): „Качеството на преподаване не може да се сравни“, „Онлайн обучението не е подходящо за провеждане на упражнения по практически дисциплини“, „Медицината е практическа специалност и не може да се учи от разстояние!“, „Архитектура не се преподава онлайн“, „Занимавам се с театър и работата от разстояние е абсолютно невъзможна“.

Натовареността (73 отговора), която идва от препланирането и организацията е следващата по честота на отговори изведена категория: „Ситуацията на симултанно заявяване на комплекс задачи, често непланирани, и нуждата от непрекъснато преранжиране на изпълненията“, „Работи се двойно, че и тройно“, „Продължителността на "работния ден" е повече“, „Много по-висока степен на натоварване и ненормиран работен ден“.

Физически (67 отговора) – свързани с отраженията на физическото и психичното здраве: „Умора в опорно двигателният апарат и нервно-психическо пренапрежение. Влошаване на зрението и увеличаване на килограмите поради

застоял начин на живот“, „битовите и физически проблеми, свързани основно със заседналият начин на живот, като обездвижване, промяна в телото, сериозни проблеми със зрението, проблеми с очите, проблеми с нервната система, натрупване на по-голяма психическа умора“, „Не остава време за физическо движение. Намалена обща концентрация“.

61 респонденти са посочили, че не виждат негативи: „Не намирам. Тези, които ги е мързяло преди пандемията, ги мързи и в пандемията. Тези, които са работили добре, продължават да работят добре“.

Техническата и ресурсна обезпеченост е основен недостатък според 59 отговора: „Липса на инициативи за намаляване на данъци или други икономически мерки в подкрепа на преподавателите – плащаме интернет, камери и др., счупихме компютри от непрекъснатата употреба“, „Неадекватни на потребностите на учебния процес електронни платформи“, „Неосигуряване на технически средства за дистанционно обучение“.

Ефект конкретно върху мотивацията е посочен 52 пъти, въпреки че тези отговори се отнасят към общата рамка на липсата на жив контакт, поради което са изведени отделно: „Пасивност на студентите“, „Увеличаването на работата и липсата на практика на почивка, лично време, време за семейството дори оказват влияние върху личното ми развитие като изследовател, за което няма почти време. Стоенето пред монитора води и до физически проблеми като обездвижване, които с времето са все по-осезаеми...“, „Някои студенти не се отнасят сериозно към онлайн обучението – влизат в платформата, но не присъстват, не слушат и не участват“.

Затруднения в контрола са посочени 28 пъти. Те се отнасят до контрола над студентите, от една страна, и затрудненията, свързани с контрола, упражняван върху преподавателите: „Проблеми с провеждането на изпитите – дори и с включена камера няма никаква гаранция, че изпитваният не ползва неправомерни средства“, „Негативите са основно по отношение на изискванията да представяме ежеседмично на отчетите си“, „Засилване на плагиатството, обмяна на информация по време на тестове и изпити“.

27 са неинформативните отговори, 22 респонденти не са отговорили

25 пъти са посочени затрудненията с баланса с личния живот и необходимостта от организиране на лично пространство. „Трудност представлява и организацията, ако у дома има повече от един преподавател и не един студент, обучаващ се дистанционно“, „Задълбочени семейни проблеми, свързани с невъзможността да се отдели достатъчно време и внимание на семейството поради всекидневната ангажираност с работата в университета!“.

Обобщението показва, че основният негативен ефект преподавателите свързват с качеството на учебния процес, което се дължи на демотивация и възможностите за контрол, повишената натовареност, свързана с времето за подготовка, и затрудненията в баланса професионален–личен живот, здравословните изражения и липсата на техническа и ресурсна обезпеченост. Над десет пъти повече са посочените негативи спрямо отсъствието на такива или липсата на коментар.

Таблица 36. Обобщение на отговорите на въпроса какви негативи виждат университетските преподаватели при работата от разстояние

	Абсолютен брой отговори
Затруднения, свързани с липсата на жив контакт като демотиватор, и негативният ефект върху качеството на учебния процес и контрола му	526
Затруднения, свързани с натовареността, организирането на личното пространство и баланса личен живот, и физически здравословни отражения	165
Няма негативи	61
Необходима техническа и ресурсна обезпеченост	59
Некласифицирани отговори / без отговор	49

IV.2. Позитиви, които са отчетени по време на работата от разстояние

По отношение на позитивите респондентите са подхождали много коректно. Въпреки декларираното предпочитане на присъствената форма на обучение те отчитат позитивите, свързани с оптимизация на процесите. Най-много отговори (209) се отнасят до наблюденията, свързани с оценка за положителния ефект и върху студентите, по-голямо тяхно участие; оптимизиране на процесите като цяло, което води до гъвкавост и в преподаването, и в планирането, и в комуникацията и така се отчита като повишаващо качеството на процеса на обучение: „Бърза и лесна комуникация чрез съвременните информационни технологии и социални мрежи, по-добри възможности за комуникация със студентите (възможност за чат и кратки срещи почти винаги, когато имат нужда от консултация)“, „Интерактивност и индивидуализация на обучението (информацията се поднася по интересен начин при непрекъсната обратна връзка)“, „При наличие на строго регламентирано работно време, в което не си в състояние да си свършиш работата, защото постоянно някой ти говори, влизат и излизат студенти и колеги, звънят телефони и не си в състояние да прочетеш 2 реда, без нещо да не те разсейва, се оказва, че работата от разстояние е по-пълноценна за мен“.

На второ място (167 пъти) е посочена ползата от спестеното време (спестено от придвижване, чакане, което може да бъде оползотворено за лични цели и за подготовка и развитие): „Времето което губя, за да пътувам до работното си място, сега мога да използвам много по-пълноценно“, „Много по-добро управление на времето, лесна организация на лекциите и интегриране на много практически моменти в онлайн среда, разработване на нови интерактивни презентации и редица други позитиви“, „Времето, което ползвам за пътуване – можех да използвам, за да работя, а това са 2 часа повече“, „Успявам да намеря време за лични ангажименти при добра самоорганизация намирам свободно време за себе си“.

132 отговора подчертават възприеманите спокойствие и удобство – спокойствие, конкретно свързано с пандемията, както и като цяло – по-малко

стрес, удобство: „Възможност за контрол върху условията на труд. няма шумни студенти, пречеши на заинтересованите, по-спокойно, не се бърза“, „Няма нужда от официално облекло“, „По-голяма гъвкавост“, „Безопасна среда по отношение на Ковид и други подобни инфекции“.

112 респонденти са изтъкнали, че не виждат позитиви, към тях могат да се отнесат и 17, които изобщо не са отговорили. „Не намирам позитиви освен спестяване на времето за стигане до Университета“, „Отчитане на дейност“.

67 пъти е изтъкнат като позитив уютът в дома и възможността за повече контакти с близките: „Работата от дома е по-спокойна и много често – по-ефективна“, „Имам повече време за съпругата и децата си“, „Работиш в позната, удобна и уютна ситуация“.

51 от отговорите засягат значението на възможността за работа от всяко място (и за студентите – положителна оценка за повишаване на посещаемостта, което е отразено и в реда оптимизиране на процеса): „Студентите се включват независимо от това къде се намират и в какво състояние са (болни, бременни, на работа и т.н.)“, „Много работещи и със семейства студенти, а също така и живеещи в чужбина имат възможността да получат образование, без да напускат родните си места и без това да пречи на професията им“, „По-голямо присъствие на студенти онлайн“, „Може да работиш болен, както и да обучаваш студенти в подобно състояние“.

В 51 отговора е специално изтъкната повишената посещаемост на лекциите и упражненията от страна на студентите, което се дължи на включването от всяка точка и при всякакви условия. Специално е изведено самостоятелно, въпреки че е част от общата категория гъвкавост.

43 са акцентите на спестените средства (включително и за студенти и работодател: „Спестява пари за пътуване и разходи извън дома“, „Вярвам, че с обучението от разстояние подпомогнахме семействата, останали без работа в условията на пандемия – подпомогнахме родителите, чиито възможности да подкрепят финансово своите деца студенти и да плащат техните квартири и издръжка в големия град бяха силно ограничени; подпомогнахме студентите, които започнаха работа, за да помогнат на своите родители, без да отнемем възможността им да се обучават“.

33 отговора фокусират върху новопридобитите знания (повишаване на знанията и уменията и на студенти, и на преподаватели): „Повишиха се дигиталните компетенции и на преподаватели, и на студенти“.

В отделна категория са включени 17 отговора, въпреки че са свързани с възможността от работа от всяка точка поради специфичния акцент, свързан с възможните участия в чужбина/други населени места на много места едновременно (изнесени са само защото са конкретни, иначе са към категорията работа от всяко място по-горе): „Мога да участвам в конференции и други научни форуми в страни, които не бих посетила присъствено“, „Мога да участвам в конференции и уебинари, които биха били недостъпни за мен в присъствена форма“.

Шест към едно са отчетените позитиви спрямо неразпознаването на такива. Основният отчетен позитив е възможността за оптимизиране на работните процеси – гъвкавост в преподаването, възможност за работа от всяко място, по-голяма посещаемост от страна на студентите поради тази гъвкавост, удобство на електронните хранилища, възможност за използване на електронните ресурси и презентирание в реално време, лично удобство в съчетаването на ангажименти и планиране на времето, спестено време и ресурси (табл. 37).

Таблица 37. Обобщение на отговорите на въпроса какви негативи виждат университетските преподаватели при работата от разстояние

	Абсолютен брой отговори
Оптимизация на процесите (оценка за положителния ефект и върху студентите, по-голямо тяхно участие; оптимизиране на процесите като цяло, което води до гъвкавост и в преподаването, и в планирането, и в комуникацията и така се отчита като повишаващо качеството на процеса на обучение), възможност за работа от всяко място (и за студентите – положителна оценка за повишаване на посещаемостта, което е отразено и в реда оптимизиране на процеса), възможност за участие в мероприятия, което иначе не би било възможно в присъствена форма	277
Спокойствие и удобство – спокойствие, конкретно свързано с пандемията, както и като цяло – по-малко стрес, удобство, уют на дома и повече възможности за контакт с близките	222
Факторът време (спестено от придвижване, чакане, което може да бъде оползотворено за лични цели и за подготовка и развитие)	167
Не виждат позитиви	112
Некласифицирани отговори и без отговор	17
Спестени средства (включително и за студенти и работодател)	43
Знания (повишаване на знанията и уменията и на студенти, и на преподаватели)	33
Отчетени позитиви (брой отговори)	629
Няма отчетени позитиви (брой отговори)	129

IV.3. Предпочитан начин на работата след отмяна на извънредната обстановка

Най-много отговори (282) сочат, че след отпадане на ограниченията преподавателите не желаят да продължат работата си онлайн. 172 от отговорите посочват предпочитание за работа в хибриден вариант на обучение: „Да, искам част от работата да продължи от разстояние. Но има дейности, които са по-ефективни, когато обучението е присъствено“, „Да. Приветствам хибридното

обучение. То е бъдещето на висшето образование“, „Със сигурност не изцяло, би било добре там, където естеството на работата или преподаваният материал позволява да се предаде онлайн да се прави, за да може да имаме повече време за извънаудиторните ни служебни ангажименти. В същото време там, където материалът е с по-сложно съдържание, изисква живото му представяне в името на това да бъде по-добре разбран от студентите. В такива случаи със сигурност предпочитам живия контакт“.

152 отговора изразяват предпочитание за работа от разстояние: „Определено бих искала. Повечето колеги са на мнение, че лекционният материал може да се изнася онлайн“, „Това трябва да е акцентът на националната политика по отношение на българското висше образование“, „Да. Мисля, че нуждата от обучение днес подсказва ясно, че обществото ни има нужда от тази форма. Независимо от това, че тя е по-трудна за нас сега, вярвам, че ние трябва да направим усилия да я развием и превърнем в успешна“, „Да. Повече работа се върши. Мрежова работа и оценка на ефективността са по-лесни“.

Без конкретно мнение са 35 отговора, 33 са уклончиви, 22 респонденти не са отговорили, а 4 отговора са противоречиви.

Обобщението на отговорите за предпочитаната в бъдеще форма на работа безспорно показва предпочитание на присъственото обучение спрямо предпочитаната форма на работа от разстояние 1.5:1. Ако се сумират отговорите за предпочитана работа от разстояние и изтъкнатата ползва от включването на хибридна форма, се очертава именно посоката, която заслужава допълнителен анализ именно в търсенето на оптимизиране на процесите.

Таблица 38. Обобщение на отговорите за предпочитаната форма на работа след отпадане на ограниченията

	Абсолютен брой отговори
Не желаят да продължат да работят от разстояние	282
Предпочитат хибридно обучение	172
Предпочитат да продължат да работят от разстояние	152
Без конкретно мнение / не класифицирани / без отговор	94

IV.4. Оценка на преподавателите как може да бъде подобрена ефективността на учебния процес от разстояние

284 от отговорите са класифицирани в категорията затруднения, които обаче според експертната оценка са в полето на реализируемите с лични средства въпроси и заслужават специално внимание: „Технологиите да се включат по-активно в учебния процес и ежеседмично да проверяват нивото на студентите“, „Да се засили контролът по време на лекции – всички с включени камери, проверки по всяко време, за да се избегне "свободното време" по време на лекции от страна на студентите!“, „Въвеждане на правила, например

задължителни включени камери. Ясни стандарти за това, добре подготвени материали и различно отношение от обучаваните към учебния процес, ясни насоки за провеждане на синхронното обучение“, „Трябва да се търси механизъм, чрез който да се мотивират учениците и студентите да се обучават от разстояние“.

113 от отговорите фокусират върху техническата и ресурсната обезпеченост като възможност за подобряване на ефективността на процеса: „Осигуряване на добри платформи, високоскоростен интернет за преподавателите, да се променят някои изисквания относно упражненията“, „Повече опит и квалификация на преподавателите, закупуване и осигуряване на нови програмни продукти от страна на ВУ“, „Препоръка – институциите (университетите) да предвидят допълнителни заплащания за поддържане от преподавателите на добро техническо оборудване, абонамент за платформи и т.н.“.

113 от респондентите не виждат възможност за подобряване на процеса.

29 респонденти смятат, че процесът на обучение е достатъчно ефективен и в момента, а според 20 подобрението може да се постигне чрез нормативни промени, графици и разпределение на времето: „Друга платформа за оценяване на студентите и нови показатели от МОН за повишаване на качеството на обучение“, „Административните процеси да се електронизират“.

Тук интересен момент е, че 100 отговора показват, че преподавателите нямат мнение, в допълнение към 22 респонденти, които не са дали отговор. Тук се отнасят и 57 отговора, които не са класифицирани, тъй като не са информативни.

В 290 от отговорите, което представлява най-голям брой, респондентите посочват, че не съществува възможност за по-висока ефективност и подобряване на процеса на учене от разстояние или нямат мнение по въпроса. Малък, но отчетен брой отговори показва позицията, че няма нужда от действия и процесът на работа е достатъчно ефективен. Почти в съотношение 1:3 са отговорите, които извеждат конкретни отчетени потребности от нормативна, техническа и ресурсна обезпеченост, и групата фактори, които са определени като непреодолими предизвикателства, но дават възможност за търсене, тъй като до голяма степен могат да бъдат диференцирани и да се работи по преодоляването им в локален аспект. Те излизат далеч извън предизвикателствата в условия на пандемия и са свързани с мотивацията и качеството на учебния процес. Без да може да се даде еднозначен отговор или бързо решение, смятаме тази посока за една от основните, заслужаваща бъдещо внимание, най-вече на локално ниво (табл. 39).

Таблица 39. Обобщение на отговорите за отчетените възможности процесът на обучение от разстояние да стане по-ефективен

	Абсолютен брой отговори
Фактори, които са описани, но заслужават внимание с цел проучване на възможността за управлението им, тъй като са във възможностите на управлението на учебния процес – контрол над студентите, атрактивност и мотивиране на студентите, обучения, подкрепа, организиране на начина на работа, планиране на времето, финансова обезпеченост и разпределения, които са в университетската автономност, и сродни	284
Без мнение, не класифицирани, без отговор	177
Не съществува такава възможност	113
Необходимост от техническа/финансова обезпеченост, необходимост от нормативни промени	128
Процесът е ефективен	29

V. Обобщение – анализ и насоки

Целта е очертаване на индивидуалните преживявания и оценката за качеството на протичане на работния процес. Не е търсена механична оценка на трудностите и позитивите, а възможността за очертаване на връзките между тях. Едно от противоречивите на пръв поглед споделени мнения на преподавателите е, че работата от разстояние отнема повече време в сравнение с присъствената форма, но от друга страна, се акцентира на спестеното време и възможностите за гъвкавото му разпределяне. Извън рамките на конкретната причина – пандемията в случая – това, което намираме за ценна възможност, е пренасяне на очертаните възможности, които могат да бъдат управлявани локално (на ниво университет) с цел оптимизиране на процеса независимо дали в регулярния поток на работа, или в условията на криза.

Детайлизирането може да бъде задълбочено и за отчитане на спецификата по пол и възраст за очертаване на оптималните условия на адаптация. Въпросът за стажа и ефектите му също заслужава допълнително проучване – от една страна, по-дългият стаж води до по-добър вътрешен баланс, но от друга – до специфични затруднения в адаптацията към нови изисквания и промени в професионален план. Това, което е интересно за отчитане, са разликите в получените отговори в зависимост от преподаваната дисциплина и научната област. Доколкото в професионален аспект резултатът е логичен и директен – отчитане на всяка възможност спрямо конкретната сфера, напр. тя се оценява по-благоприятно от работещите в социалните и хуманитарните дисциплини в сравнение с техническите специалности. Медицина и химия имат най-ниска оценка за възможностите на обучение от разстояние. Това, което представлява интерес във връзка със себeregулацията, са разликите във възприемания стрес и степента на удовлетвореност от труда. Преподавателите от обществения и хуманитарния цикъл науки в по-ниска степен определят спад в мотивацията на студентите в сравнение с колегите си от математическите, техническите и медицинските науки; биологическите в по-ниска степен от химическите, а селскостопанските от химическите. Преподаващите обществени и хуманитарни науки оценяват по-ниско удовлетвореността си от престижа на професията в сравнение с колегите си от математическите науки и информатика и химическите науки. Преподавателите по информатика и математика са по-удовлетворени в този аспект и от колегите си в химическите, техническите и медицинските науки. Емоционалното прегаряне е най-високо при преподавателите по медицински науки. Деперсонализацията е по-изразена при преподавателите по математика и информатика, отколкото при колегите им в хуманитарния цикъл и науките за земята. Тя е по-изразена при преподавателите по медицински науки, отколкото при тези по хуманитарни науки и науки за земята

Обобщението показва, че основният негативен ефект, който преподавателите свързват с качеството на учебния процес, се дължи на

демотивация и възможностите за контрол, повишената натовареност, свързана с времето за подготовка и затруднения в баланса професионален–личен живот, здравословните изражения и липсата на техническа и ресурсна обезпеченост. Над десет пъти повече са посочените негативи спрямо отсъствието на такива или липсата на коментар.

Основният отчетен позитив е възможността за оптимизиране на работните процеси – гъвкавост в преподаването, възможност за работа от всяко място, по-голямата посещаемост от страна на студенти поради тази гъвкавост, удобството на електронните хранилища, възможността за използване на електронните ресурси и презентирание в реално време, личното удобство в съчетаването на ангажименти и планиране на времето, спестеното време и ресурси, оценка за положителния ефект и върху студентите, по-голямо тяхно участие; оптимизиране на процесите като цяло, което води до гъвкавост и в преподаването, и в планирането, и в комуникацията и така се отчита като повишаващо качеството на процеса на обучение), възможност за работа от всяко място (и за студентите – положителна оценка за повишаване на посещаемостта, което е отразено и в реда оптимизиране на процеса), възможност за участие в мероприятия, което иначе не би било възможно в присъствена форма, личното спокойствие и време.

Обобщението на отговорите за предпочитаната в бъдеще форма на работа безспорно показва предпочитание на присъственото обучение спрямо предпочитаната форма на работа от разстояние и изтъкнатата полза от включването на хибридна форма, се очертава посоката, която заслужава допълнителен анализ именно в търсенето на оптимизиране на процесите. Тази основна насока, обвързана с отговорите за възможностите за подобряване на работата онлайн, е добре да бъде фокусирана от всеки университет по всяко направление, за да се извеждат успешните персонализирани рецепти.

Оптимистичният резултат за по-скоро ниски равнища на прегаряне и възприеман стрес, както и положителна самооценка за физическото и психичното здраве и качество на живот са много положителни, но зад тях стоят няколко уточнения. На първо място фактът, че няма отговори, които показват отсъствие на стрес и по-високи равнища на възприеман стрес спрямо очертаните средни равнища в общ план, което води към акцента за добри лични модели на себерегулация, които обаче е важно да бъдат поддържани. Също така, въпреки че има представителност в получените данни (по пол, възраст, стаж, локация на университети в страната и по научни области), отговорите са от 708 респонденти спрямо общия брой преподаватели в страната – 20 695². Твърде възможно обяснение е тези, които имат по-висока степен на възприеман стрес, и прегорелите да не се ангажират с попълването. Въпреки това смятаме, че

² Данни на НСИ: <https://nsi.bg/bg/content/3412/%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%88%D0%B8-%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%B8%D1%89%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8-%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D1%8A%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%B2%D1%8A%D0%B2-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%88%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B8-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD%D0%B8-%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8>

отчетените резултати могат, без да бъдат декларативни, да са полезни за планирането и организирането на процеса на управление на образованието и поддържане на качеството на учебния процес. В свободните отговори преподавателите са подхождали много отговорно и са отчетели затрудненията, свързани с обучението в електронна среда. Те са групирали затрудненията основно във връзка с комуникацията, която се отразява на спадането на мотивацията за учене при студентите, както и на мотивацията на преподавателите, и съответно рефлектира върху качеството. Съобразяването с възможностите и затрудненията, особено с отчитане на различните изисквания в преподаваните дисциплини, е най-важният акцент. Хибридноста дори не може да бъде механична или общовалидна, а за да бъде ефективна, е добре всяко висше учебно заведение да разграничи групите рискове, които могат да бъдат управлявани самостоятелно. В тази връзка обобщените резултати очертават няколко възможни посоки – планирането на потоците студенти, планирането и ефективното организиране на протичане на учебния процес, подготовката и подкрепата, които да създават ясна посока, а не да оставят преподавателите в условията на неопределеност, в която сами да търсят решение.

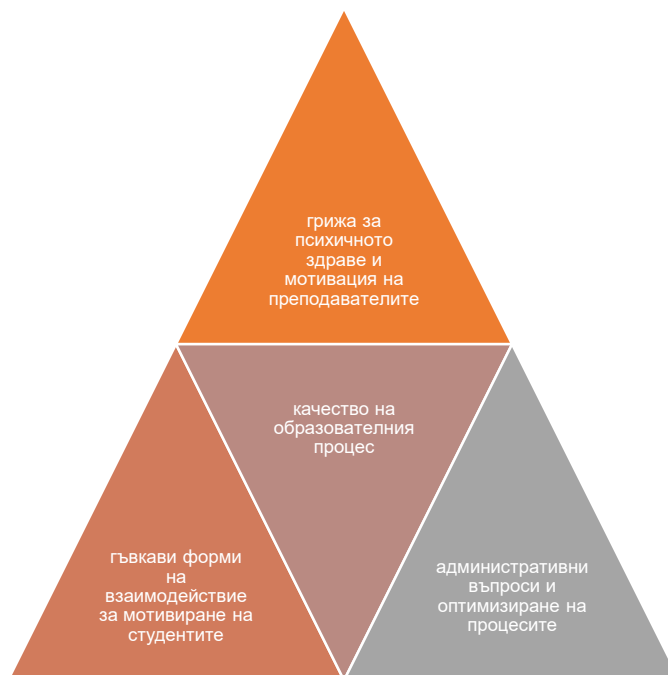
Оптималният вариант при една по-висока активност би бил всеки ВУЗ да получи картина за себе си. Сериозното отношение на участвалите в проучването очертава множество негативи и позитиви, които имат пряко отношение към мотивацията и качеството на обучение. Предложенията, направени от преподавателите, дават възможност именно за намирането на пресечната точка и извеждането на това кои въпроси могат да бъдат решени в рамките на всяка институция и дисциплина, например отделянето на някои административни процеси, които да бъдат улеснени онлайн, въпроса с планирането и организирането на учебната и изследователската работа.

Основните негативи, които преподавателите очертават, като липса на ефективна комуникация и възможност за контрол са пряко свързани с мотивацията както на студентите, така и на преподавателите, но най-вече с качеството на протичане на учебния процес. Детайлните възможности за контрол, разпределяне на потоците и други въпроси могат в значителна степен да повишат качеството на обучение.

Смисълът е именно в очертаването на научените уроци, което показва, че до голяма степен кризисните реакции протичат бавно, без единна стратегия. Резултатите могат да бъдат детайлно разгледани, за да бъдат използвани в бъдещи непредвидени обстоятелства, в които да не се налага да се започва от нулата с ново търсене. Очевидно е, че не може да се търси универсално решение, нито че то е възможно чрез просто разграничаване. Хибридните възможни варианти трябва да бъдат адаптирани спрямо спецификата на учебния процес. Голяма част от поставените проблеми са свързани с протичането на процеса независимо в каква форма на обучение и се отнасят до планиране, организация и реализиране на контрол, които да бъдат не формални, а на базата на отчитане на реалните нужди.

Като основни изводи могат да бъдат изведени следните, които са илюстрирани на обобщената фиг. 25:

- За момента от отговорите на респондентите се очертава заключението за добре управляван възприеман стрес, което обаче не омаловажава изразеността му и нуждата от допълнителна подкрепа на преподавателите.
- По отношение на ефективността на протичане на учебния процес са очертаните и негативи, но и позитиви. Това отваря възможност за задълбочен анализ на ефективните изтъкнати ползи да бъдат детайлизирани и приложени в управлението и оптимизирането на учебния процес
- Качеството на учебния процес и мотивацията на участниците се очертава като важен въпрос. Важен аспект в тази посока е определянето на полето какво може да бъде направено в рамките на всеки един университет, а именно – отчитането на спецификата на научните области и възможното оптимално използване на ресурсите за по-гъвкаво управление на работните процеси; разграничаване на административните и учебните дейности в търсенето на оптимизация (напр. провеждане на срещи онлайн); очертаване на възможности за използване на онлайн форма на работа от разстояние не само в случай на пандемии, но и при лично възпрепятстване; организиране на спецификата спрямо изискванията на областите предвид автономността на висшите учебни заведения
- Извеждане на стратегии, които са очертани като общи от респондентите – мотивацията на студентите и очертаните потребности на респондентите, напр. действия, насочени към обучения, възможности за повишаване на мотивацията на преподаватели и студенти, интегрирането на повече от очертаните необходими ресурси.
- Детайлен анализ на декларираните описани предизвикателства и възможности с включване на мнението и на студентите за целите на повишаване на качеството на учебния процес

Фиг. 25. Модел на групите фактори, разглеждани като сфери на управление с цел поддържане и повишаване на качеството на учебния процес

Очертаните в проучването тенденции могат да бъдат задълбочени чрез анализ на очертаните тук резултати и допълнени и разширени, за да може да се постигне по-висока степен на отчитане на възможните рискове и техния контрол, оптимизиране на условията на работа и административните процеси и педагогическа комуникация за целите на поддържане на качеството на обучение. Надяваме се този начален обобщен щрих да е първа стъпка в тази посока, на използване в реално време на отчетените негативи и възможности и интегрирането им в ефективни решения не в конкретна ситуация или в периоди на криза, а с цел дългосрочна оптимизация и ефективност на процесите. Разглеждаме групите изведени фактори като елементи на модел за по-гъвкаво и ефективно управление на процесите не в конкретен план, а като непрекъснат процес, на ниво всяко отделно учебно заведение.

Преподавателите (както и студентите) не само имат много какво да кажат, но са основният ресурс, който, ако бъде чул не от гледна точка на противопоставяне на мненията, а на диференциране и интегриране на позициите, е единственият начин за осигуряване на ефективен и качествен учебен процес. Отчетените тенденции в широк план са насоките за администриране, планиране и предвиждане и управление на факторите на университетско и в някои случаи по-обхватно равнище. Регулярното отчитане, извън рамките на конкретен контекст, на такава обратна връзка е важно в дългосрочен план.

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Въпросник

Посочете колко често през изминалия семестър сте се чувствали по начина, описан в долните твърдения: никога – рядко – понякога – често – много често:

Колко често се разстройвахте от неочаквани събития?

Колко често усещахте, че не сте в състояние да контролирате важните неща в живота си?

Колко често се чувствахте нервни или стресирани?

Колко често се чувствахте уверени, че може да се справите с личните си проблеми?

Колко често усещахте, че нещата се случват по начина, по който искате?

Колко често установихте, че не можете да се справите със задачите, които стоят пред Вас?

Колко често съумявахте да контролирате обстоятелствата, които Ви дразнят?

Колко често усещахте, че управлявате нещата?

Колко често изпитвахте гняв от неща, които се случват извън Вашия контрол?

Колко често усещахте, че трудностите се натрупват в такава степен, че не можете да ги преодолеете?

Посочете как оценявате физическото и психическото си състояние към момента: лошо – задоволително – добро – много добро – отлично:

Как бихте оценили здравословното си състояние като цяло?

Как бихте оценили качеството си на живот като цяло?

Как бихте оценили общото си физическо състояние?

Как бихте оценили общото си психично състояние, включително настроение и концентрация?

Колко удовлетворени сте като цяло от социалните си контакти и взаимоотношения?

Как бихте оценили изпълняването на обичайните си социални роли и дейности (това включва дейности у дома, на работното място и в квартала, задълженията Ви като родител, дете, съпруг(а), служител, приятел и др.)?

В каква степен успявате да извършвате ежедневните си физически дейности като ходене, качване на стълби, носене на покупки от магазина, преместване на стол?

Как бихте оценили общото ниво на болка, което сте изпитвали през изминалия семестър?

много ниска – ниска – не мога да преценя – висока – много висока

Как бихте описали като цяло умората, която изпитвахте през изминалия семестър?

много ниска – ниска – не мога да преценя – висока – много висока

През изминалия семестър (никога – рядко – понякога – често – много често):

Не можех да спя добре

Изпитвах тревожност

Имах главоболие

Апетитът ми се промени

Изпитвах безпричинно раздразнение

Изпитвах апатия

Посочете колко често са се отнасяли до Вас долуизброените твърдения (никога – няколко пъти в годината или по-малко – веднъж месечно или по-малко – няколко пъти в месеца – веднъж седмично – няколко пъти седмично – всеки ден):

Чувствам се емоционално изцеден, изчерпан от работата си.

Чувствам се изчерпан в края на работния ден.

Чувствам умора, когато стана сутрин и ми предстои поредният работен ден.

Лесно мога да разбера как се чувстват студентите ми.

Чувствам, че към някои студенти се отнасям като към безлични обекти.
Работата с хора по цял ден истински ме натоварва.
Справям се много успешно с проблемите на моите студенти.
Чувствам се изтощен от работата си.
Чувствам, че с работата си влияя положително на живота на останалите.
Станал/а съм по-суров към хората, откакто започнах тази работа.
Притеснявам се, че тази работа ме прави по-студен емоционално.
Чувствам се много енергичен.
Чувствам се обезсърчен/а от работата си.
Влагам твърде много усилия в работата си.
Не ме вълнува какво се случва с някои от студентите.
Работа с хора по цял ден наистина ме напруга.
Лесно създавам спокойна атмосфера за студентите си.
Чувствам се въодушевен/а, след като съм работил/а със студентите си отблизо.
Постигнал/а съм много значими неща в работата си.
Чувствам, че съм на края на силите си.
В работата си подхождам много спокойно към емоционалните проблеми.
Чувствам, че колегите ме винят за някои от проблемите си.

Посочете колко често са били валидни за Вас следните твърдения (никога – рядко – понякога – често – много често):

Притеснява ме очакването на другите, че трябва да успявам във всичко в работата си.
Усещам, че не получавам от работата си това, което ми се иска.
Усещането ми е, че съм в неправилната институция или професия.
Политиките в организацията и бюрокрацията ми пречат да давам най-доброто от себе си.
Работата, която трябва да се свърши, е практически невъзможно да се покрие.
Не ми остава достатъчно време да планирам и организирам работата си.
Изискванията и задачите са винаги за „вчера“ и никога не се обяснява защо се налагат.
Не са ми ясни целите на организацията.
Работата ми много се усложнява заради некомпетентността на другите.
Смятам, че работата ми е изпълнена със смисъл и има ясна цел.
Мисля, че ръководството не проявява достатъчно разбиране.
Според мен няма достатъчно възможности за кариерно развитие.
Струва ми се, че възнаграждението не съответства на труда, който влагам.
Работата ми не се радва на достатъчно престиж и признание.
Чувствам се неразбран и недооценен от колегите си.

Посочете как се отразява работата в електронна среда върху личния Ви живот (никога – рядко – понякога – често – много често):

Ангажира много от времето ми.
Подготовката отнема цялото ми лично време.
Работата онлайн отнема значително повече време.
Изпитвам затруднения в баланса със семейните задължения.
Имам затруднения с организиране на лично пространство.
Чувствам се по-спокойно у дома.
Работата онлайн носи много предимства.

Посочете колко често в условията на пандемия сте изпитвали (никога – рядко – понякога – често – много често):

страх за здравето си
страх за здравето на близките си
страх за финансовото си състояние
страх за работата си
обща несигурност и тревожност
страх за бъдещето

Как бихте определили мотивацията за учене и реализация на студентите в условията на работа от разстояние?

значително спадна – спадна в известна степен – не мога да определя – нарасна – значително нарасна

Определете в условията на пандемия и работа от разстояние какви са били отношенията Ви (силно се влошиха – влошиха се в известна степен – останаха без промяна – подобриха се – значително се подобриха) с:

колегите
ръководството
студентите
в личен план

Посочете доколко сте съгласни със следните твърдения (напълно несъгласен – несъгласен – нито несъгласен, нито съгласен – съгласен – напълно несъгласен):

Развитието е само в сферата на технологиите, всичко друго се "срива".

Малко забогатяват, а масово хората обедняват.

Междупличностните отношения силно се изостриха.

Хората станаха агресивни и затворени.

Какви негативи намирате в работата си в условията на работа от разстояние?

Какви позитиви намирате в работата си в условията на работа от разстояние?

Бихте ли искали да работите от разстояние и бъдеще, след като отmine пандемията?

Какво смятате, че може да се промени, за да бъде процесът на работа от разстояние по-ефективен?

Приложение 2

Скала за удовлетвореност от труда – скалата представлява адаптация от Burnout Self-Test [1] и Spector, 1985 [2]2 Teacher Job Satisfaction Scale, Eighth Grade [3]. Обхваща 15 айтема с 5-степенна скала за отговор: от 1 – никога, до 5 – много често). Факторното решение – *методът на ротация на варимакс*, е разпределяне на айтемите в три фактора, обясняващи общо 61% от дисперсията и поотделно 45%, 9% и 7%. Отделните фактори обхващат: общо удовлетвореност от възнаграждение, престиж и отношения с колеги и ръководство; време и професията.

Айтеми:

1. Притеснява ме очакването на другите, че трябва да успявам във всичко в работата си
2. Усещам, че не получавам от работата си това, което ми се иска.
3. Усещането ми е, че съм в неправилната институция или професия.
4. Политиките в организацията и бюрокрацията ми пречат да давам най-доброто от себе си.
5. Работата, която трябва да се свърши, е практически невъзможно да се покрие.
6. Не ми остава достатъчно време да планирам и организирам работата си.
7. Изискванията и задачите са винаги за „вчера“ и никога не се обяснява защо се налагат.
8. Не са ми ясни целите на организацията.
9. Работата ми много се усложнява заради некомпетентността на другите.
- 10.* Смятам, че работата ми е изпълнена със смисъл и има ясна цел.
11. Мисля, че ръководството не проявява достатъчно разбиране.
12. Според мен няма достатъчно възможности за кариерно развитие.
13. Струва ми се, че възнаграждението не съответства на труда, който влагам.
14. Работата ми не се радва на достатъчно престиж и признание.
15. Чувствам се неразбран и недооценен от колегите си.

	компоненти		
	1	2	3
Мисля, че ръководството не проявява достатъчно разбиране	,755		
Според мен няма достатъчно възможности за кариерно развитие	,711		
Струва ми се, че възнаграждението не съответства на труда, който влагам	,709		
Работата ми много се усложнява заради некомпетентността на другите	,664		
Не са ми ясни целите на организацията	,645		
Работата ми не се радва на достатъчно престиж и признание	,639		
Политиките в организацията и бюрокрацията ми пречат да давам най-доброто от себе си	,615		
Чувствам се неразбран и недооценен от колегите си	,565		
Притеснява ме очакването на другите, че трябва да успявам във всичко в работата си	,691		
<i>Алфа на Кронбах</i> .871			

АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

Не ми остава достатъчно време да планирам и организирам работата си	,818	
Работата, която трябва да се свърши, е практически невъзможно да се покрие	,816	
Изискванията и задачите са винаги за „вчера“ и никога не се обяснява защо се налагат	,600	
<i>Алфа на Кронбах .838</i>		
Усещам, че не получавам от работата си това, което ми се иска		,521
Смятам, че работата ми е изпълнена със смисъл и има ясна цел		,826
Усещането ми е, че съм в неправилната институция или професия		,651
<i>Алфа на Кронбах .595</i>		

Приложение 3

Корелации между променливите с контрол над всички индивидуални променливи (пол, възраст, стаж, научна област, заетост) (* - $p < .05$; ** $p < .01$)

Променливи	стрес	умора	болка	качество на живот	физическо състояние	психическо състояние	социални контакти	обичайни роли	ежедневни дейности
възприеман		-.592**	-.536**	-.524**	-.488**	-.689**	-.567**	-.580**	-.460**
умора	-.592**		.604**	.397**	.424**	.488**	.433**	.436**	.449**
болка	-.536**	.604**		.417**	.434**	.449**	.411**	.366**	.411**
качество на живот	-.524**	.397**	.417**		.651**	.618**	.549**	.563**	.484**
физическо състояние	-.488**	.424**	.434**	.651**		.660**	.496**	.499**	.608**
психическо състояние	-.689**	.488**	.449**	.618**	.660**		.636**	.607**	.513**
социални контакти	-.567**	.433**	.411**	.549**	.496**	.636**		.679**	.482**
обичайни роли	-.580**	.436**	.366**	.563**	.499**	.607**	.679**		.567**
ежедневни дейности	-.460**	.449**	.411**	.484**	.608**	.513**	.482**	.567**	
здравословно състояние	-.685**	.541**	.518**	.797**	.834**	.838**	.781**	.786**	.758**
удовлетвореност	.489**	-.443**	-.401**	-.346**	-.298**	-.394**	-.374**	-.333**	-.300**
онлайн предимства	-.264**	.178**	.158**	.154**	.118*	.198**	.226**	.256**	.170**
онлайн спокойно у дома	-.183**	.102*	.076*	.121*		.168**	.166**	.232**	.103*
онлайн баланс и пространство	.503**	-.528**	-.360**	-.346**	-.317**	-.407**	-.421**	-.433**	-.433**
онлайн повече време	.400**	-.533**	-.330**	-.225**	-.233**	-.254**	-.306**	-.308**	-.329**
страх	.565**	-.494**	-.447**	-.403**	-.336**	-.456**	-.409**	-.348**	-.328**
мотивация студенти	-.233**	.243**	.149**	.110**	.127*	.173**	.195**	.236**	.134**
емоционално изтощение	.624**	-.682**	-.505**	-.426**	-.409**	-.520**	-.446**	-.427**	-.464**
деперсонализация	.363**	-.350**	-.276**	-.186**	-.233**	-.291**	-.251**	-.264**	-.240**
намалена работоспособност	.374**	-.203**	-.173**	-.270**	-.296**	-.360**	-.287**	-.367**	-.283**
психосоматични	.729**	-.679**	-.600**	-.482**	-.470**	-.652**	-.527**	-.515**	-.469**
удовлетвореност	.450**	-.346**	-.327**	-.355**	-.260**	-.390**	-.338**	-.336**	-.246**
удовлетвореност_време	.499**	-.503**	-.399**	-.315**	-.324**	-.386**	-.344**	-.352**	-.356**
фактори_на_средата	.355**	-.328**	-.324**	-.277**	-.221**	-.288**	-.299**	-.232**	-.209**
	здраве	удовлетвореност	онлайн предимства	онлайн спокойно у дома	онлайн баланс и пространство	онлайн повече време	страх	мотивация студенти	емоционално изтощение
възприеман стрес	-.685**	.489**	-.264**	-.183**	.503**	.400**	.565**	-.233**	.624**

АДАПТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ПРЕПОДАВАТЕЛИ КЪМ РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

здраве	-.298**	-.387**	-.642**	-.396**	-.427**	-.313**
удовлетвореност	.459**	.267**	.545**	.777**	.825**	.936**
онлайн предимства	-.150**	-.170**	-.190**		-.171**	-.090*
онлайн спокойно у дома	-.099*	-.156**	-.121*			
онлайн баланс и пространство	.312**	.188**	.559**	.350**	.508**	.334**
онлайн повече време	.224**		.455**	.226**	.400**	.229**
страх	.251**	.220**	.604**	.338**	.395**	.352**
мотивация студенти	-.198**	-.126*	-.228**	-.112**	-.176**	-.168**
емоционално изтощение	.540**	.202**	.728**	.521**	.658**	.456**
деперсонализация		.338**	.443**	.451**	.419**	.360**
намалена работоспособност	.338**		.252**	.402**	.270**	.147**
психосоматични	.443**	.252**		.438**	.548**	.429**
удовлетвореност_професия	.451**	.402**	.438**		.582**	.607**
удовлетвореност_време	.419**	.270**	.548**	.582**		.645**
фактори_на_средата	.360**	.147**	.429**	.607**	.645**	

Приложение 4

Какви негативи намирате в работата си в условията на работа от разстояние?

<p>Липсата на жив контакт – демотиватор 361</p>	<p>Липсата на жив контакт със студентите, затруднена комуникация, липса на контакт "очи в очи" Ограничената обратна връзка за разбирането от невербалното поведение на студентите в процеса на преподаване, което ограничава възможността за бърза реакция по изясняване на съдържанието. Губи се комуникацията с колегите, страдат междуличностните взаимоотношения Намаляване на социалните контакти Липса на пряка и непосредствена комуникация с колегите и студентите. Липса на активно участие на студентите в дискусиите, водени в реално време. Липса на жив контакт (4) Липса на контакт със студентите (10) Липса на пряк контакт със студентите и колегите (5) Липса на социален контакт (13) Човекът е социално същество и има нужда от социални контакти. Имайки предвид, че сме във възраст, в която социалните контакти са ограничени предимно до семейство и работа и по-рядко приятели, работата от разстояние несъмнено води до стесняване на тези контакти и последствия за менталното състояние на човека непременно има, като потиснатост, по-голяма склонност към депресия и др. подобни. Често имам усещането, че си говоря сама пред компютъра. Обикновено липсва диалогът със студентите. Физически контакт и общуване Социална апатия Липсва ми живият контакт със студентите, тъй като общуването лице в лице дава възможност на преподавателя да използва и много невербални средства, които имат съществено значение в процеса на преподаването. Социална изолация Социална изолация от колеги и колектив, липсват ми много контактите очи в очи със студентите Социалната изолация Липса на личен контакт със студентите по време на лекции и упражнения, което води до по-трудно усвояване на учебния материал. Проблеми с комуникацията. Много разговори по телефона. Интернет словоблудие. Отчуждаване, губи се човешкият контакт Неефективност при работа по проекти и други колективни задачи По-лоша комуникация с колеги и ръководство.</p>
---	--

	<p>Отношенията с околните се обезличават, липсва емпатия, съпреживяване с проблема на човека до нас – колега, студент или съсед.</p> <p>Академичната среда става по-посредствена, появява се бариера в комуникацията, която пречи на дискусиите и анализа на професионални проблеми, намалява спонтанността в комуникацията.</p> <p>Онлайн заседанията ограничават периметъра на обсъжданите явления поради чисто пространственото затваряне в размерите на монитора.</p> <p>Отрицателната страна от онлайн обучението включва липсата на обратна връзка от студентите, които се възползват от ситуацията и не взимат нужното участие в провежданите занятия.</p> <p>Отсъствието на контакт със студентите.</p> <p>Отсъствието на непосредствен жив контакт нарушава цялостността на общуването. Липсата на важни канали за емоционален обмен оцетява във висока степен и рационалната страна на комуникацията.</p> <p>Отчуждаване и недоверие между колегите</p> <p>Отчуждение между преподаватели и студенти, засилване безотговорността и демотивацията на студентите</p> <p>Отчуждение, изолация, обезличаване,</p> <p>Отчужденост, дезангажираност, изолация.</p> <p>Отчуждението между хората се засили.</p> <p>Липсата на живия контакт</p> <p>Липсва най-вече директният контакт със студентите, възможността да се проследи реално прогресът при изучаваните дисциплини. Работата в реална среда не може да се замени в никакъв случай с обучението от дистанция, особено при преподаването и изучаването на чужд език, какъвто е моят случай.</p> <p>Силно затруднен контакт със студенти.</p> <p>Силно намаляване на живия контакт.</p> <p>Много трудно, а понякога невъзможно е провеждането на дискусии, решаването на казуси или други групови форми.</p> <p>Разруши се личният контакт и възможността да работим и общуваме свободно със студентите.</p> <p>Отслабна усещането за общност както сред студентите, така и сред преподавателите, което се гради и върху основата на споделено физическо пространство, и върху усещането, че се върши работа заедно със споделена цел.</p> <p>Осакатен човешки контакт. Човешките същества са създадени да се гледат в очите при общуване и двойката учител–ученик (преподавател–студент) не прави изключение. Липсват ми очите на студентите в аудиторията, по огънчетата в тях се разбира най-</p>
--	---

	<p>ясно "посято" ли е семето и дали цялата мисия на предаването на знания е успяла.</p> <p>Невъзможност за осъществяване на ефективна комуникация както със студенти, така и с колеги, приятели.</p> <p>Невъзможност за пряк контакт със студентите!</p> <p>Невъзможността за директна работа и контакти със студентите.</p> <p>Много! Липса на личен контакт, еднопосочно преподаване!</p> <p>Много, но най-важният е, че ние сме хора и имаме нужда от комуникация на живо. Стотици хиляди години еволюция не изтриват за 50-ина години наличие на интернет.</p> <p>Намалена социална комуникация със студенти и колеги, липсата на живия контакт не може да бъде заменена с онлайн обучението.</p> <p>Намалени социални контакти; неефективно извеждане на практически упражнения.</p> <p>Студентите нямат представа кой ги обучава, а учителят няма представа кого обучава.</p> <p>Липсва социалния контакт и емоционалната близост със студенти, приятели и колеги.</p> <p>Липсва творческата среда на личния контакт.</p> <p>Липсва човешки контакт!</p> <p>Липсват контактите с колегите.</p> <p>Липсват ми контактите на живо със студентите и колегите.</p> <p>Липсват ми социалните контакти и общуване с колеги и студенти.</p> <p>Липсва личният контакт между преподавател и студент.</p> <p>Липсва личният контакт с хората.</p> <p>Липсва ми "живият контакт" със студентите.</p> <p>Липсва ми личния контакт с хората</p> <p>Липсва ми личният контакт със студентите.</p> <p>Липсва ми реалният контакт</p> <p>Липсва мотивация и у двете страни.</p> <p>Липсва пряк контакт с колеги и студенти.</p> <p>Липсва нормалното човешко общуване.</p> <p>Липсва прекият контакт със студентите, както и сериозното отношение към дисциплините.</p> <p>Липсва прекият контакт със студентите (2).</p> <p>Липсва прекият контакт, което води до отчуждаване на групата; все по-често се наблюдават асоциални хора.</p> <p>Липсва пряката връзка на студента с преподавателя; няма възможност за повторение и допълнителни обяснения при решаване на примери на дъската.</p> <p>Липсва прякото общуване със студентите.</p> <p>Липсва пълноценно общуване със студентите.</p> <p>Липсва зарядът на взаимоотношенията лице в лице.</p> <p>Липсва контакт със студентите и спада тяхната мотивация за работа.</p>
--	--

	<p>Липсва контактът със студентите. Трудно се работи със специализирана апаратура и софтуер от разстояние.</p> <p>Липсва личен контакт.</p> <p>Липсва лична комуникация.</p> <p>Липсва личният контакт със студенти и колеги.</p> <p>Липсва личният контакт, при който комуникацията е непосредствена и многопосочна.</p> <p>Липсата на социален контакт, особено със студентите.</p> <p>Липсата на социални контакти и загубата на социален капитал.</p> <p>Липсата на социални контакти и на личния контакт със студентите.</p> <p>Липсата на социални контакти.</p> <p>Липсата на социално общуване както със студентите, така и с колегите от академичната общност.</p> <p>Липсата на физически контакт.</p> <p>Липсата на физически контакт се отразява негативно на когнитивните способности на студентите – възприемането, обработката и задържането на информация намаляват значително.</p> <p>Липсата на физически срещи и разговори със студентите и колегите.</p> <p>Липсва възможност за практическо обучение. От разстояние такова не съществува.</p> <p>Липсва възможност за пряка комуникация.</p> <p>Липсва директната връзка със студентите.</p> <p>Липсва директният контакт и свързаните с него позитиви.</p> <p>Липсва директният контакт със студентите и колегите.</p> <p>Липсва достатъчна обезпеченост с техника, материали, електронни библиотеки.</p> <p>Липсва жив контакт.</p> <p>Липсва живата връзка със студентите. Аз не ги познавам, а преди знаех всичките си студенти. При онлайн контактите не мога да преценя как другата страна ме възприема, оценява и до каква степен ги удовлетворява този виртуален контакт.</p> <p>Липсва живият контакт лице в лице.</p> <p>Липсва живият контакт със студентите и колегите.</p> <p>Липсва живият контакт; липсват разговори със студентите, затруднения при обясненията, липса на провокации от страна на студентите, въобще липса на образователен процес.</p> <p>Липсва живият контакт, както и средата, която предполага обучение – преподавателят пред катедрата, а студентите – по банките. Липсват и междуличностните отношения – студент/студент; студент/преподавател; преподавател/преподавател и др.</p> <p>Липсва живият контакт.</p>
--	---

	<p>Липсата на личен контакт със студенти и колеги (5). Липсата на личен контакт със студентите. Липсата на личен контакт със студентите и възможността за дискусии и взаимодействие по време на часовете. Липсата на личен контакт със студентите. Липсата на личен контакт. Липсата на нормална комуникация ни наруши нормалните отношения. Липсата на обратна връзка и емоцията от живото общуване. Липсата на обратна връзка на живо по време на часовете ми със студенти. Липсата на общуване в неформална среда – със студенти и колеги. Липсата на присъствен контакт и невъзможността правилно да се разчетат невербалните комуникативни средства довежда до трудност в преценката дали студентите разбират преподавания материал. Липсата на пряк контакт. Липсата на пряк контакт и усещането за общност, също така липса на времето на среща очи в очи между преподаватели и студенти. В общи линии в аудиторията се получава "Духът прави силата", разбира се, в този век на комуникация, Фейсбук и други социални мрежи хората се сближават и виртуално! Липсата на пряк контакт със студентите (6). Невъзможност за организиране и провеждане на различни събития с участието на колеги. Липсата на пряк контакт. Липсата на пряк контакт; проблеми, свързани с осигуряване на лично пространство, от което да се работи; технически проблеми. Липсата на пряка комуникация и никаква ангажираност от страна на студентите към учебния процес. Невъзможност за пряко наблюдение и извършване на експериментални задачи. Липсата на работа лице-в-лице с колеги и студенти. липсата на социален и личностен контакт. Липсата на жив контакт със студентите и обратна връзка. Липсата на живия контакт и комуникация с хората. (4) Трудно съсредоточаване и задържане на вниманието. Липсата на живия контакт намалява интереса у студентите към обучението. Липсата на живия контакт пречи на "преподаването" (обмена) на ценности, оценки, дебати и нюанси в общуването със студенти и колеги. Липсата на комуникация и преценка на емоциите и липсата на обратна връзка.</p>
--	---

	<p>Липсата на контакт с всички студенти. Обща апатия от тяхна страна.</p> <p>Липсата на контакт със студентите.</p> <p>Липсата на контакт със студентите не е в полза на обучението. По-скоро вреди.</p> <p>Липсата на контакти с живи лица.</p> <p>Липсата на личен зрителен контакт и свободни дискусии със студентите</p> <p>Липсата на личен контакт в професия, която изисква освен професионално да има и емоционално въздействие, е пагубно за успеха.</p> <p>Липсата на личен контакт води до трудности в общуването и възприемането на учебния материал.</p> <p>Липса на жива обратна връзка със студентите, която перцептивно да усещам и да реагирам подходящо по време на лекции. Виждам снимки и буквички на студентите, без да е ясно слушат ли, разбират ли...</p> <p>Липса на социални контакти.</p> <p>Липса на социални контакти.</p> <p>Липса на контакт със студентите.</p> <p>Не са ми достатъчни контактите с приятели и срещите с тях на кафе, на рождени дни и други празници.</p> <p>Невъзможността на пътувам из страната и чужбина, поради много ограничения.</p> <p>Живият контакт със студентите не може да бъде заменен с виртуалните зали.</p> <p>Комуникацията на научни форуми, конференции и други подобни събития не носи удовлетвореността, контактите и обмяната на идеи и опит във виртуални зали.</p> <p>Не съм си купувала нови дрехи и обувки през тези две години на пандемия, защото никъде не излизаме и не се събираме официално с колеги, конференции и други събития.</p> <p>Понякога студентите нямат възможност или не желаят да си включат камерите, което е неприятно.</p> <p>Непознаване на студентите.</p> <p>Намалена двустранна връзка между преподавател-студент/и.</p> <p>Намалена обратна връзка.</p> <p>По-трудно се комуникира със студентите.</p> <p>Намалени социални контакти и чувство за принадлежност към екип.</p> <p>Някои студенти намират начин да не участват активно.</p> <p>Поради липсата на реални (физически) срещи с колегите се намали нашата координация и ефективност в работния процес. Нищо не може да замени физическите срещи и физическия контакт.</p> <p>Поради тази дистанцираност ми прави впечатление, че студентите и колегите са станали по-раздражителни и по-напрегнати, в т.ч. и аз самият,</p>
--	---

	<p>което е странно, понеже до преди това сме имали много добри лични и работни отношения.</p> <p>Липсва прекият контакт със студентите.</p> <p>Не може да се усети настроението на аудиторията.</p> <p>Липсва личен контакт, който е необходим при решаването на проблеми.</p> <p>Липсва личният пример при работата със студентите и възможност да се обсъждат теми (социални, културни) извън конкретната дисциплина.</p> <p>Има отдалечаване от студенти и колеги.</p> <p>Намалява чувството за подкрепа от студенти и колеги.</p> <p>Трудно се следи реакцията на студентите при трудни задачи.</p> <p>Близък контакт с обучаващите се.</p> <p>Бърза загуба на интерес и концентрация от страна на студентите.</p> <p>В онлайн среда липсват разговори и събития с цел опознаване.</p> <p>Трудно можеш да разбереш кой наистина участва активно в образователния процес и кой не!</p> <p>Влагам същата натовареност, но интересът от другата страна е нисък!</p> <p>Не мога да контактувам пълноценно със студентите.</p> <p>Влошаване на отношенията.</p> <p>Влошена комуникация и работа със студентите.</p> <p>Влошена комуникация със студентите.</p> <p>Дисциплините, които водят, е трудно да се преподават от разстояние.</p> <p>Всички са много изнервени. Студентите не учат изобщо и се оправдават с онлайн обучението.</p> <p>Всичко се случва безлично и безчувствено. Просто се случва.</p> <p>Възможност за следене, контрол и управление на контакти, дейности, срещи, разговори.</p> <p>Отчуждаване, изолиране, несподеляне, липса на искреност и емоционална необвързаност.</p> <p>Липса на обратна връзка или ангажираност от срещнатата страна, понижено качество на комуникация и възприемане на информацията.</p> <p>Говорене на лаптопа, някой път без отговор среща.</p> <p>Губи се връзката със студентите, което силно ги демотивира. (3)</p> <p>Губи се живият контакт с обучаемите.</p> <p>Губи се живият контакт със студентите, който има важна роля, особено при практическите дисциплини. Значително се намалява атрактивността на преподаване.</p> <p>Губи се контактът със студентите. Налага се да обяснявам материала повторно. Студентите стават по-неуверени.</p> <p>Губи се контактът със студентите.</p>
--	---

	<p>Губи се личният контакт, а той е незаменим. Образованието е социален процес, не е механично излагане на факти пред аудитория. Общуването през екрана на компютъра води до "атоимизация" и разпад на обществената тъкан.</p> <p>Губи се непосредственият контакт със студентите.</p> <p>Губи се социалният контакт.</p> <p>Диалогът със студентите е ограничен.</p> <p>Дистанциране.</p> <p>Доколкото анкетата е насочена към преподаватели, смятам, че работата от разстояние влоши взаимодействието между преподавателите и техните студенти, като резултат от това са слабите представяния на текущ и редовен контрол на студентите.</p> <p>Естествено е да искаме да виждаме хората, с които работим. И всички, с които общуваме!</p> <p>Важно е да наблюдавам реакциите на студентите си... – това ми липсва.</p> <p>Невъзможността за човешки контакт със студентите. Работата през екран няма нищо общо с работата на живо. Студентите са с изключени камери, така че вече трети семестър поред се случва да преподавам на хора, които никога не съм виждала, след това да изпитвам същите тези хора и накрая имам усещането, че съм преподавала на хора, които НЕ познавам.</p> <p>През екрана не може да се пише на дъска и като цяло процесът е много слабо ефективен. (Особено когато трябва да се правят групови задачи, в определени моменти е практически невъзможно това да се осъществи в електронна среда.)</p> <p>Естествено е да искаме да виждаме хората, с които работим. И всички, с които общуваме.</p> <p>За мен негативите са малко, но някои от тях са сериозни, като въздействие върху студентите и преподавателите. Положил съм много усилия за подобряване и смятам, че това е дало резултат в намаляването на различията в преподаването ми в присъствена и неприсъствена среда.</p> <p>Смятам, че социалният контакт със студентите е важен и той не се изгражда дистанционно, а напротив. Липсата на социален контакт, на личен пример, е сериозен недостатък.</p> <p>Загуба на личен контакт, липса на концентрация от страна на студентите.</p> <p>Загуба на лични контакти.</p> <p>Загуба на контакт с човешки индивиди (студенти, колеги).</p> <p>Загуба на пряк контакт и взаимодействие.</p> <p>Загубва се личният контакт. Практическата подготовка на обучаемите се влошава. Загубва се интересът към посещаване на учебните заведения.</p> <p>При работа по проекти трудно става разбирането между страните за това, което следва да правят.</p>
--	---

	<p>Загуби се човешкия контакт и комуникацията Затруднена комуникация със студентите. Изолация. Изолацията, опосредстваният контакт много често внасят неразбиране в същността на поставяните задачи, студентите по-често са "недоразбрали" какви са задълженията им, някои трудно се ориентират как да се включат в лекциите, имат технически затруднения. Липса на адаптиране на комуникационните умения за онлайн среда. Индивидуалният контакт е опосредстван. Индиректното общуване със студентите и колегите не носи същото удовлетворение, както това на живо. Истинската комуникация се случва в споделена ситуация, опосредената от виртуалните медии е нейна непълноценна имитация. Отсъствието на непосредствена обратна връзка от страна на цялостното – вербално и телесно – присъствие на студентите влошава качеството на преподаването ми. То става по-сковано и абстрактно, по-слабо адресирано към конкретните въпроси, вълнуващи студентите и така носи на последните по-малко полза. Като основен минус определям намалената физическа активност и липсата на социални контакти между конкретните работни задачи. Контакт "лице в лице" със студентите Трудност в проследяване на индивидуалното израстване на студента. Контактът "очи в очи". Контактът със студентите е лош, почти няма обратна връзка. Студентите загубиха интерес. Реалните резултати нямат нищо общо с тези, които се получават при онлайн изпит. Леко отпускане в сравнение с физическата мобилизация при присъственото обучение. Липса на персонален контакт и отношение. Липса на бърза обратна връзка със студентите. Липса на вербален и визуален контакт, Асоциализиране. Липса на взаимоотношения "на живо" със студентите. Липса на връзка преподавател–студент По-малко социални контакти. Общуването като цяло. Липса на възможност за бърз индивидуален подход. Липса на обратна връзка. Липса на възможност за контакт със студентите и водене на по-задълбочени знания от тях. Липса на възможност за предаване на опит! Липса на възможност за пълноценно общуване и качествени дискусии.</p>
--	---

	<p>Липса на директен емоционален контакт със студентите, което е предпоставка въпреки максимално положените усилия да не съм постигнал лично поставените си критерии за успешна преподавателска дейност.</p> <p>Липса на директен контакт с аудиторията студенти.</p> <p>Липса на директен контакт със студентите.</p> <p>Липса на директна комуникация със студентите.</p> <p>Трудно провеждане на семинарни упражнения.</p> <p>Липса на пълноценна комуникация с колегите.</p> <p>Липса на достатъчно контакт със студентите и понякога с колегите.</p> <p>Липса на изграждане на практически умения у студентите.</p> <p>Липса на комуникация с обкръжаващата среда.</p> <p>Липса на комуникация с околните.</p> <p>Липса на контакт с колегите и ръководството.</p> <p>Липса на контакт с колегите, недостатъчна връзка със студентите.</p> <p>Липса на контакт със студентите. Липса на обратна информация.</p> <p>Липса на контакти с колеги и студенти.</p> <p>Липса на контакти с колеги и студенти. Липса на вдъхновения. Понижена мотивация и интерес към работата и от колеги, и от студенти.</p> <p>Липса на личен контакт за продължително време – хибридната форма помага, когато може да я практикуваме!</p> <p>Липса на личен контакт и обратна връзка.</p> <p>Липса на личен контакт с аудиторията и дискусии "лице в лице".</p> <p>Липса на личен контакт с обучаемите. Няма естествена обратна връзка. Няма изграждане на отношения с обучаемите, няма опознаване.</p> <p>Добрите и заинтересовани студенти трудно изпъкват. Често имам усещане, че си "говоря сам".</p> <p>Понякога обучаемите са в час, докато са на работа или пътуват.</p> <p>Липса на личен контакт с обучаемия.</p> <p>Преподавателят е и артист пред публика.</p> <p>Аудиторията запомня изучавания материал и чрез т.нар. възли на запомняне – характерни особености на преподавателя, – и като визия, и като емоции.</p> <p>Липса на личен контакт, липса на човешко общуване лице в лице.</p> <p>Липса на мотивация и заинтересованост от страна на студентите.</p> <p>Липса на мотивация от страна на студентите. Много често не само че не се включват в занятията онлайн, но дори и да се включат, не отговарят изобщо при провеждане на проверка за присъствие.</p> <p>Липса на контрол очи в очи както на подготовката, така и на присъствието.</p> <p>Липса на мотивация.</p> <p>Липса на концентрация.</p>
--	--

	<p>Липса на комуникация. Занижени изисквания. Липса на непосредственост при общуването и зависимост от недостатъците и проблемите на използваните технологии. Липса на обратна връзка за възприемане на лекционния материал от студентите. Липса на обратна връзка със студентите. Липса на възможности за оценяване и контрол над студентите. Невъзможност за преподаване на значителна част от учебния материал. Липса на обучение с реални болни. Липса на откровеност. Липса на персонален контакт. Липса на персонална комуникация и невъзможност за проследяване на обратна емоционална или невербална връзка с адресата. Липса на пряк контакт със студенти и колеги. Липса на пряк контакт с колеги и студенти. Значително по-големи усилия при консултации и проверка на проекти. Липса на пряк контакт със студентите, по-трудно се разбира дали студентите разбират материята, някои студенти са по-склонни да не участват в занятията, при активиране на презентация/споделяне на екран се губи видимост към списъка с участниците и има риск лекторът да остане сам във виртуалната стая, влияние на външни фактори върху обучителния процес като качество на интернет връзката, сняг, електричество... Липса на пълноценен контакт. Липса на пълноценно общуване със студентите! Загуби се информацията, която добивам от погледа, езика на тялото и цялостното пълноценно общуване. Когато задавам въпрос или обяснявам нещо, не мога да преценя до каква степен стигам до тях, защото често липсва обратна връзка, ако те не отговорят вербално. Дори когато правя шега, понякога се чувствам като глас в пустиня. Силно подозирам, че понякога часът се провежда, докато студентите правят нещо друго – работят, шофират, има и други хора около тях или изобщо не са там и не знам доколко са концентрирани. Нарушава се интерактивността в обучението. Губи се идеята за група и работа в екип. Много студенти не са достатъчно технически грамотни, други мислят, че единственото средство за комуникация с преподавателите е фейсбук. Липса на разговори по свободни теми. Липса на празници и тийм билдинг. Липса на реален контакт. Липса на реални физически контакти. Липса на социален жив контакт. Липса на ентузиазъм.</p>
--	--

	<p>Липса на комуникация!</p> <p>Липса на социален контакт. По-трудна комуникация, по-трудно получаване на помощ и подкрепа в работата. Липса на контрол върху студентите и поставените им задачи. Липса на инициатива и интерес от страна на студентите. Извършване на няколко дейности едновременно, което води до неспособност за концентрация само върху една.</p> <p>Липса на социални контакти и затруднения в общуването с хората, променени междуличности отношения.</p> <p>Липса на социални контакти и креативност в работата със студентите.</p> <p>Липса на социални контакти с колеги и студенти.</p> <p>Липса на диалог и академична атмосфера със студентите.</p> <p>Липса на техническа осигуреност за работа от разстояние – ползване на лични средства.</p> <p>По-ниска или липсваща ангажираност с учебния процес на част от студентите.</p> <p>Формално присъствие на лекции с изключени камери (реално правене на нещо друго).</p> <p>Липса на социални отношения със студенти и колеги.</p> <p>Липса на социални контакти с колеги.</p> <p>Липса на физически контакт и спад на мотивация за работа и развитие.</p> <p>Липса на човешки и личен контакт.</p> <p>Липса на човешки контакт и възможности за комуникация със студентите.</p> <p>Липса нормално човешко общуване.</p> <p>Липсата на пряк контакт с колеги и студенти.</p> <p>Липсата на "жив" контакт със студентите ги демотивира и прави по-незаинтересовани към цялостния учебен процес. Някои умения, на които се учат при съвместната работа с преподавателя, остават недоразвити.</p> <p>Липсата на адекватна обратна връзка със студентите.</p> <p>Липсата на вербална комуникация с колегите и студентите.</p> <p>Закъсняване на решенията на задачите от занятията от страна на студентите.</p> <p>Липсата на визуален контакт със студентите.</p> <p>Невъзможността да усещам аудиторията и степента на разбиране на това, което преподавам.</p> <p>Липсата на визуален контакт в много случаи.</p> <p>Липсата на директен контакт със студентите.</p> <p>Понякога има проблеми от технически характер и с качеството на интернет връзката.</p> <p>Липсата на естествена комуникативна среда превръща преподаването във формално изпълнение на задълженията. И преподаватели, и студенти са затворени в своето битово пространство, което действа като цяло</p>
--	--

	<p>деконцентриращо. Често пъти студентите само привидно присъстват, понякога дори не са и пред монитора. Обучението е активен двустранен процес и предполага обмен на мисловни енергии, което няма как да се случи, когато всеки е сам пред своя екран. Липсват нормалните човешки взаимоотношения.</p> <p>Липсата на контакт със студентите и получаване на реална обратна връзка, свързана с начина на преподаване и структурирането на материала.</p> <p>Липсващата възможност за пряко междуличностно общуване създава пречки както от емоционално, така и от чисто техническо естество. Особено по отношение на възможностите за коректна проверка на придобитите от студентите знания.</p> <p>Личният контакт.</p> <p>Личният контакт със студентите се губи, те се страхуват да задават въпроси и като цяло лекциите се превръщат в монолог на преподавателя.</p> <p>Личният контакт със студентите, невъзможност за провеждане на теренни практики, провеждане на конференции и др.</p> <p>Лош междуличностен контакт и непълно предаване на информация.</p> <p>Липсват ми социалните контакти с колеги и приятели.</p> <p>Лоша комуникация със обучаемите, особено при "практически" занятия.</p> <p>Нарушена комуникация и обратна връзка при работа със студенти.</p> <p>Нарушена невербална комуникация.</p> <p>Не всички колеги (преподаватели) имат капацитета и знанията, необходими да изпълняват съвестно задълженията си, което оказва негативно влияние върху студентите и тяхната оценка за висшето образование като цяло.</p> <p>Не всички студенти се включват редовно и не се осъществява пълноценно общуване.</p> <p>Не е истинско.</p> <p>Не мога да преценя дали студентите се справят със задачите си.</p> <p>Не мога да видя реакцията на студентите.</p> <p>Не може да бъдат показани и обсъдени със студентите различни клинични случаи.</p> <p>Не може да се осъществят практическа дейност и реално усвояване на умения.</p> <p>Не общувам със студентите.</p> <p>Не са малко! Липса на реална комуникация на всички нива.</p> <p>Не се работи така. Няма възможност за качествено натрупване на знания и умения от студентите.</p> <p>Негативите са изключително много. Повечето негативи са за студентите. Останалите са за нас преподавателите.</p>
--	--

	<p>Негативите са само за студентите, които са по-малко инициативни.</p> <p>Негативите се базират основно в затруднените социални контакти. Освен това в областта на химическите науки се преподава трудно в електронна среда поради нуждата от присъствен лабораторен експеримент.</p> <p>Неефективно по отношение на обучение и образование. Липсват личният контакт и възможността за проследяване на прогреса на обучаемите. Губи се възможността за вдъхновяване на студентите за по-добро представяне. По-трудно се споделя личният опит като основа за аргументиране на учебните тези и теми.</p> <p>Отчуждаване между субектите в процеса на обучение.</p> <p>Необходимост от наваксване на дигитална грамотност в движение.</p> <p>Липса на жив контакт със студентите.</p> <p>Никакви социални контакти.</p> <p>Няма възможност за личен контакт със студентите, което за тях се оказва по-важно.</p> <p>Няма го прекия контакт.</p> <p>Няма достатъчно движение, няма контакт със студентите.</p> <p>Няма ефективен контакт със студентите.</p> <p>Няма жив контакт със студентите.</p> <p>Няма контакт със студентите; понякога виртуалната класна стая не дава възможност да се обясни някакъв принцип или идея; получавам болки в кръста от стоенето на стол; учебният процес става безсмислен и скучен.</p> <p>Няма личен контакт.</p> <p>Нямам пряк контакт със студентите си.</p> <p>Влошени комуникации.</p> <p>Основният негатив при мен е липсата на личен контакт с хората, с които работиш. По време на първите онлайн часове се чувствах много неестествено да не виждам студентите.</p> <p>Дезинформираност поради физическата отдалеченост.</p> <p>Липса на добра комуникация със студентите, влошаване на социалните контакти.</p> <p>Получава се отчуждение между хората.</p> <p>По-малка заинтересованост и участие на студентите по време на занятия.</p> <p>По-малко емоция във вложената работа.</p> <p>По-малко движения.</p> <p>По-малко социални контакти.</p> <p>Понижена мотивация от страна на студентите.</p> <p>Липса на визуален контакт. Трудност при реализирането на практически упражнения, необходими за усвояването на професията, за която подготвям студентите. Необходимостта от самообучение в различни информационни</p>
--	--

	<p>стратегии, технологии и програми, което отнема изключително много време и енергия. Честите проблеми с качеството на интернета, което не позволява включване на камери, микрофони и т.н. И още много други.</p> <p>Понякога липсва личният контакт.</p> <p>По-рядко срещам лице в лице колегите и студентите.</p> <p>По-рядкото общуване с колеги.</p> <p>По-слаба обратна връзка със студентите. Не е ясно дали всички са на линия и дали слушат, гледат презентациите и дали внимават. Обездвижване. Напълняване. Емоционално изчерпване. Преумора и прегаряне.</p> <p>По-трудна комуникация със студентите и по-малка активност от тяхна страна. По-трудно се създават условия за дискусии. Трудно до невъзможно усвояване на практически умения от студентите.</p> <p>По-трудна организация, липса на социални контакти, тревожност, липса на мотивация.</p> <p>По-трудно се получава обратна връзка. Материалът по определени теми се представя по-трудно.</p> <p>Невъзможност за усвояване на знания от студентите от разстояние.</p> <p>Прекият контакт със студентите се изгубва, говориш с компютъра, сякаш си говориш сам.</p> <p>Прекият контакт със студентите при тяхното обучение и с колегите, когато се отнася до административна или друга служебна дейност.</p> <p>Прекият контакт със студентите липсва. По-трудно се мотивират студентите да работят.</p> <p>Премахването на личния контакт със студенти и колеги.</p> <p>Ограничение на възможностите за показване и онагледяване на "добрите" и "лошите" резултати на студентите.</p> <p>По-трудно възприемане и разбиране на студентската работа в цялост поради ограничената възможност за показване на монитор.</p> <p>Преподавателската работа изисква личен контакт, а не само нови технологии.</p> <p>Липса на пряк контакт между двете страни в процеса на обучение.</p> <p>Слаба подготовка на студентите!</p> <p>Липсва реален контакт със студентите.</p> <p>Липсва възможността да се подхожда индивидуално към студентите.</p> <p>Пряк контакт със студентите.</p> <p>Работата от разстояние не позволява да бъдат показани напълно много практически неща.</p> <p>Усещането и емоцията у студентите, когато са на живо, е много по-различна, отколкото когато се показва нещо през камерата.</p>
--	---

	<p>Работата от разстояние противоречи на целите на работата ми, а именно практическо обучение на студентите.</p> <p>Труден контакт с обучаемите. Няма я живата връзка с очите на студентите.</p> <p>Трудна и бавна комуникация с част от студентите.</p> <p>Трудна комуникация и концентрация от двете страни, липса на личен контакт със студентите, трудност в контрола на студентите.</p> <p>Трудно изпълнение и усвояване на материала, свързан с практическото обучение.</p> <p>Трудно постигане на целите.</p> <p>Трудно се въвличат студентите в дискусия.</p> <p>Трудно се коригират курсови проекти. Трудно се демонстрират нагледно изделията и материалите, които се преподават.</p> <p>Трудно се осъществява двигателно обучение от разстояние</p> <p>Трудно усвояване на материала от студентите.</p> <p>Трябва да се подготвя много повече документация, дори да е онлайн, и комуникацията със студентите и колегите е по-трудна.</p>
<p>Затруднен контрол 28</p>	<p>Проблеми с провеждането на изпитите – дори и с включена камера няма никаква гаранция, че изпитваният не ползва непозволени средства.</p> <p>Студентите работят по-неефективно при липса на контрол.</p> <p>Невъзможността да се проведе нормален изпит – просто студентите преписват.</p> <p>Неприсъствие в час.</p> <p>Занижен е контролът при изпитване. Симулира се повишен успех, но това не отговаря на реалните знания на студентите.</p> <p>Впечатлението "отстрани" е, че в голяма степен ръководните кадри се чувстват свободни да налагат еднолични решения.</p> <p>Липса на контрол.</p> <p>Създават се прекрасни условия за преписване.</p> <p>Този тип обучение (онлайн) създава предпоставки за измами от страна на студентите по време на изпити, тестове, колоквиуми и т.н.</p> <p>Игнорирането на камерите от страна на студентите.</p> <p>Ограничена възможност за контрол при проверка на знанията, нереалистични оценки.</p> <p>Липса на "образ" за отделни студенти, които не си включват камерите и микрофоните по различни причини (анонимност).</p> <p>Контролът на активното присъствие на студентите е нисък.</p> <p>Липса на контрол.</p> <p>Не може да се осъществи ефективен контрол по време на изпити и често има проблеми с университетския сървър.</p> <p>Негативите са основно по отношение на изискванията да представяме ежеседмично на</p>

	<p>отчетите си принтскрийнове от изнесените лекции. Това е особено безсмислено, след като започнахме да използваме платформата MS Teams, където всичко се регистрира и е ясно видимо: както работата на преподавателя, така и присъствието на студентите.</p> <p>Никакъв контрол върху студентите...</p> <p>Нямам контрол върху работата на подчинените си. Позволява да се извършват и други странични дейности от участниците по време на комуникацията, което в повечето случаи води до разнообразие от последващи интерпретации на чутото или прочетеното.</p> <p>По-лош контрол върху студентите.</p> <p>По-необективното провеждане на изпитите.</p> <p>По-ограничени възможности за контрол върху работата на студентите, особено по време на провеждането на тестове/контролни работи и изпити.</p> <p>При обучение от разстояние негатив е по-скоро бюрокрацията, която пречи да бъде доразвита, асимилирана и изградена една по-интерактивна среда на обучение, в която всеки студент би могъл да участва по-лесно и удобно. В същия момент това участие може да привлече вниманието му, което да бъде свързано с увеличаването на интереса към предмета и дори към специалността.</p> <p>Липса на възможност за контрол на присъствието и трудно ангажиране на студентите за активна работа.</p> <p>Недостатъчен контрол на процесите от страна на институцията;</p> <p>Изпити на практика не могат да се провеждат.</p> <p>Трудно се контролират студентите с поставените задачи за домашна работа.</p> <p>Трудно се постига контрол над провеждането на изпити.</p> <p>Засилване на плагиатството, обмяна на информация по време на тестове и изпити.</p>
<p>Натовареност 73</p>	<p>Ситуацията на симултанно заявяване на комплекс задачи, често непланирани, и нуждата от непрекъснато преранжиране на изпълненията водят до необходимост от подготовка на повече електронни учебни материали.</p> <p>Обемът на работата значително нарасна;</p> <p>Липса на лично време.</p> <p>Липса на време за научноизследователска работа; много време за проверка на протоколи от занятия, самостоятелни задачи, кореспонденция със студенти и колеги.</p> <p>Увеличената административна работа по провеждане и отчитане на занятията.</p> <p>Усложни се процесът на практическите упражнения или изобщо изчезнаха!</p> <p>Редуцирано време за правене на наука.</p>

	<p>Работата отнема цялото ми лично време, а никой не ми плаща извънредно.</p> <p>Работи се двойно, че и тройно.</p> <p>Продължителността на "работния ден" е повече.</p> <p>Липса на подготвени учебни материали за отдалечено обучение в електронна среда.</p> <p>Повече време за подготовка.</p> <p>Липса на време за подготвяне на учебни материали, подходящи за отдалечено обучение в електронна среда.</p> <p>Натоварен график за провеждане на учебни часове, несъобразен с необходимостта от почивки и с обемът на учебните материали.</p> <p>Очакването да си наличен постоянно!</p> <p>Отнема повече време.</p> <p>Отнема повече време за подготовка, по-изтощителна е.</p> <p>Твърде голям престой пред компютъра.</p> <p>Повече ангажменти. Липса на пряк контакт със студентите и колегите.</p> <p>Повече време за подготовка на занятията, а в същото време липса на мотивация и активно участие от страна на студентите в учебния процес.</p> <p>Размиване на границите преподавател и студент— във връзка с изпращането на материали студентите започват да изискват това от преподавателите по всяко време на денонощието, в празнични и почивни дни, незачитайки натовареността на асистентите, особено по клиничните дисциплини, в това число и моята във връзка с работата ни като лекари в условията на усложнена епидемична обстановка.</p> <p>Освен това работата от разстояние, със съответната подготовка, използване на платформи, качване на материали, ми отнема много повече време.</p> <p>Огромната бумацина.</p> <p>Онлайн обучението изисква повече време от страна на преподавателите. Изисква подготовка на нови учебни ресурси. Същевременно административната тежест от страна на университетите не се намалява, а се увеличава, като например подготовка на седмични отчети за заетостта. Едновременно с това обаче резултатите при студентите не са така високи. Учебният материал се усвоява по-слабо, заинтересуваността към учебния процес е по-ниска, а пък оценяването с тестове показва фалшиво знание. Обучението в електронна среда се отразява много негативно и на тези специалности, в които има някакъв практика.</p> <p>Тя реално не може да бъде осъществена с оглед на пандемичните условия. И в последните години се оказва, че дипломираме студенти, които не са практикували.</p>
--	---

	<p>Негативите са значително много повече време, може би шест пъти повече ангажираност за една и съща дейност (в рамките на едно занимание /тема), докато едно занимание от 90 минути в присъствени условия има ефективно обучение, усвояване на знания, умения и се провежда контрол, както и добра обратна връзка от студентите.</p> <p>Повишава се административната ангажираност. Натоварването е много по-голямо, защото се възлагат много повече задачи. Трудоемка е подготовката на голямо количество електронни ресурси за кратко време. Не са регламентирани авторските права на електронните ресурси.</p> <p>На моменти изпитвам трудности при разпределяне на задачите си, като се случва понякога да пренебрегна в някаква степен един или друг от служебните си ангажименти за сметка на приоритетно изпълнение на лични такива.</p> <p>Нараснаха задачите за изпълнение и трябва да работят по 12–16 часа на денонощие.</p> <p>Много по-висока степен на натоварване и ненормиран работен ден.</p> <p>Много от студентите в редовна форма на обучение избраха да работят на пълен работен ден и рядко се включваха в редовни онлайн лекции и упражнения. Заради тях бяха необходими много на брой онлайн консултации в края на семестъра, които обаче не са предвидени за обучение от 0, а за доизясняване на материала. Заради тази масова практика на собствена отговорност и в личното си време записвах и редактирах обучителни видео материали, които студентите да гледат в удобно време през целия семестър. Т.е. инвестирах повече от 40 ч. в седмицата за извънредна комуникация със студенти и изготвяне на допълнителни материали за електронно асинхронно обучение.</p> <p>Много ел. комуникация, която не може адекватно да се отчете.</p> <p>И нещо извън дистанционното обучение – смятам, че най-негативното нещо в преподавателската работа е бюрокрацията, – тя ми отнема най-много време и нерви. Постоянно се изискват справки, отчети и куп други документи, вкл. за акредитация.</p> <p>Проблемът може да се реши със създаването на платформа, която да извлича информацията от въведени данни: когато напиша една статия или имам някакъв друг актив, трябва да мога да го нанеса в тази платформа и след това тези, на които им трябва справка за каквото и да било, да могат да я получат от тази система със задаване на съответните критерии – какво се иска, за какъв период от време се иска... Зная, че това изисква много времеви, експертен и финансов ресурс, но е платформа, която може да се направи за всички университети и си заслужава да се вложат всички</p>
--	---

	<p>тези ресурси. За съжаление не виждам желание това да се случи – и от управляващите в лицето на МОН, и от управлението на университетите.</p> <p>Преподаването в онлайн среда изисква много повече време за подготовка и оценяване на знанията на студентите от присъственото обучение. Резултатът е по-лош – повече усилия, по-ниски реални резултати, знания!</p> <p>Работим повече часове и често сме пред компютрите във времеви диапазон, надхвърлящ 12–15–18 часа на денонощие.</p> <p>Натовареността на преподавателите е в пъти по-голяма, но резултатът е в пъти по-слаб.</p> <p>Липса на време за себе си – понякога часовете са от 8:00 до 18:30 ч., с по 15–30 мин. почивка</p> <p>Размиване на усещането за работно време (студенти звънят до късно вечер, в почивни и празнични дни...).</p> <p>Прекалено удължено работно време за сметка на личното (работно време по всяко време).</p> <p>Изисква се повече време за подготовка за предстоящите занимания – увеличава се умората от преподаването.</p> <p>Първоначално влагане на усилия, за да се пригоди учебният материал във вид за преподаване в онлайн среда.</p> <p>Повишиха се очакванията към нас, преподавателите, че все едно сме на денонощен режим. Пример: Студент ми пише в 3 сутринта и отново в 11 часа. Във второто писмо пише: "Писах Ви преди няколко дни, но не получих отговор". Върнах му скрийншот, че "тези няколко дни" са само 8 часа. Дистанционната работа създава това чувство на задължение да съм разположен на колеги, студенти и ръководство денонощно. Това според мен не е редно и не трябва да бъде така.</p> <p>Друг пример – получавал съм служебен мейл от колега в 23 часа с време за реакция за изпълнение на задачата до 9 ч. сутринта на следващия ден. Може да звучи невероятно, но не съм машина и имам нужда от сън!!!!</p> <p>Подготовката ангажира много повече времето.</p> <p>Постоянен работен режим.</p> <p>Отнема твърде много време.</p> <p>Подготовката на учебните материали – презентации, записки и т.н. – отнема многократно повече време в сравнение с това, което мога да направя на дъската. Особено когато започна епидемията през 2020 г., ситуацията беше кошмарна, защото няхах време да подготвям тези материали от седмица за седмица. Освен това средства, които да заместят писането по дъската на формули например, не са разработени много добре, необходимо е да има предварителна презентация. Студентите масово са склонни да злоупотребяват</p>
--	---

	<p>със ситуацията по време на изпитната сесия. Съответно онлайн изпитите също отнемат много време, защото е необходимо внимателно да се препита всеки върху изпитната му работа, която е представил.</p> <p>Голямото количество домашни и самостоятелни работи за проверка като компенсация за липсата на непосредствено проследяване на развитието на знанията и уменията на студентите ми.</p> <p>Изисква повече време, концентрация и усилия и води до по-бързо изморяване, като липсата на движение и разнообразие е важен фактор.</p> <p>Бюрокрацията остана на хартия и трябва едновременно да се намира време да преподаваш и да пътуваш, за да предадеш документ, който ти го изискват и на хартия, освен онлайн.</p> <p>Твърде много време за контакти с електронни устройства (телефони, компютри).</p> <p>Трудно и времеемко проверяване на заданията за самостоятелна работа на студенти и ограничения при обсъждането им.</p> <p>Винаги си на работа!</p> <p>Винаги се налага да си на линия, нямаш лично пространство, всеки достига до теб по всяко време на денонощието!</p> <p>Двойно повече ангажменти, които да покриват присъствено обучение /когато е възможно/ и едновременно дистанционно обучение.</p> <p>Работата в електронна среда, сравнена с работата на живо, е много по-изморителна както физически, така и умствено. Това мнение се споделя от ВСИЧКИ колеги преподаватели, с които съм разговаряла.</p> <p>След един работен ден пред екрана изтощението е много по-голямо, отколкото след същия ден, прекаран в аудиторията в университета.</p> <p>Забавя темпото на работа.</p> <p>Необходимост от повече писмени проверки на знания, които отнемат много време.</p> <p>Необходимост от обезпечаване на часовете с подходящи материали в завършен вид, което също отнема много време.</p> <p>ЗАТРУПАН СЪМ ОТ ИНФОРМАЦИЯ.</p> <p>Нарастване на времето за подготовка на учебни материали</p> <p>Очаквания от страна на студентите за 24/7 достъпност на преподавателите (писма, запитвания и т.н. по всяко време на денонощието, вкл. и в почивни дни).</p> <p>Трябва непрекъснато да питам студентите дали ме разбират, понеже не виждам реакциите им.</p> <p>Необходимо е между упражненията да ходя до университета поради административни задължения.</p> <p>Говоря много повече, отколкото при присъствени занятия, което ме уморява.</p>
--	---

	<p>Необходими са много допълнителни консултации за усвояването на материала.</p> <p>Пандемията и изискванията за работа онлайн с онлайн платформи бяха истински стрес през първите месеци на пандемията, свариха ме недостатъчно подготвен и ми отнеха време, за да се науча да работя по този начин, и то сама.</p> <p>Натоварването е по-голямо.</p> <p>Няма нищо общо с лекциите в аудитория. Отнема много време, често при смесени форми се иска от нас "двойна работа" – длъжен си да водиш лекции в аудиторията и в същото време да подготвяш и качваш електронни материали за студентите, които не са в аудиторията.</p> <p>Нямам лично време.</p> <p>Трудност при решаване на административни въпроси.</p> <p>Липса на фиксирано работно време – очаква се постоянна проверка на служебната електронна поща.</p> <p>Нужда от придобиването на повече познания за технологиите.</p> <p>Отнема в пъти повече време.</p> <p>Отнема много време.</p> <p>Отнема много време за подготовка.</p> <p>Отнема повече време за обясняване и отговори на въпросите на студентите, отколкото при непосредствена работа.</p> <p>Повишена заетост.</p> <p>По-голямо натоварване с административна работа.</p> <p>Подаването на административни документи на хартиен носител е безсмислено и отнема ценно време. Студентите губят интерес и не участват в лекциите толкова активно. Изпитите не са обективни. Налага се да работя от дома заради липсата на техника в кабинета или залите.</p> <p>Прекалена ангажираност на личното време.</p> <p>Прекарване на много повече от нормалното работно време пред компютъра, преливане на електронната поща и намаляване на времето за почивка и сън сливат се работата с ежедневието, социалните лични контакти са силно ограничени.</p> <p>Претовареност при подготовката ми.</p> <p>Удвояване на времето за подготовка на часовете.</p> <p>Продължителността на занятията трябва да е по-малка, отколкото при присъствено обучение, тъй като допълнителната работа, свързана с текущ контрол, оценяване и подготовка на материали, се увеличава.</p> <p>Не би следвало разписът на занятията да е същият като при присъствено обучение.</p> <p>Трудът на преподавателя, свързан със създаване на материали за онлайн обучение, е незаплатен, липсват единни изисквания и визия относно вида и характера на учебните материали.</p>
--	---

	<p>Работата от разстояние изисква много по-голяма подготовка, защото трябва да има готов docx файл, който преподавателят да сподели в реално време. Увеличен обем на работата – налага се да се правят едни и същи неща веднъж във виртуални срещи и после като ресурсна обезпеченост за студентите, които не са успели или не са намерили за нужно да участват във въпросните срещи. Смятам за ненужно от организацията ми да изискват попълване на документи и на хартиен носител, за което се налага да ходим до местоработата, щом попълваме тези документи в електронен вариант.</p> <p>Качването на учебни материали веднъж не означава, че преподавателят не полага повече усилия по учебната дисциплина – преподавателят ги актуализира, отговаря на въпроси на учащи, организира и осъществява текущ контрол по дисциплината.</p> <p>Подготовката на писмено изпитване е много времеемка и резултатите от изпитването са ненадеждни.</p> <p>Трудно се балансира присъствена работа и извършване на научни дейности с работа от разстояние.</p> <p>Някои форми на отчетността отнемат излишно много време, може още да се рационализират. Трудно се справям с другите си задължения. Забавяне на темповете за кариерно развитие и личен живот.</p>
<p>Лично пространство, баланс личен живот 25</p>	<p>Понякога самоорганизацията на работния процес у дома е по-трудна.</p> <p>Трудност представлява и организацията, ако у дома има повече от един преподавател и не един студент, обучаващ се дистанционно.</p> <p>Комуналните разходи (най-вече отопление) са за моя сметка.</p> <p>Размиването на лично и професионално пространство; оттеглянето на университетските ръководства /работодателите/ от задължението да осигуряват качествена работна среда/място или такава изобщо; елиминирането на фактора пространство доведе до това, че факторът време се разля и обхвана далеч повече от 8-часов работен ден; студентите сериозно изгубиха мотивация.</p> <p>Липса на свободно лично време.</p> <p>Задълбочени семейни проблеми, свързани с невъзможността да се отдели достатъчно време и внимание на семейството поради всекидневната ангажираност с работата в университета!</p> <p>Организиране на работното място, тъй като и двамата в семейството сме преподаватели.</p> <p>Понякога имам проблеми с интернет свързаността. Липсва личният контакт със студента и по някои дисциплини преподаването е по-трудно.</p>

	<p>Невъзможност за разграничаване на личното от работното пространство; Навлиза се в личното пространство на преподавателя при включване на камера от дома, включително правене на записи за документиране на проведено обучение. Не е ясно кой друг освен студентите слуша лекцията. Те се включват от дома, от работните си места, от заведения и транспортни средства. Често студентите отказват да включват камери, което не гарантира тяхната идентичност. Студентите снимат и правят записи на лекциите, без да имат позволение от преподавателя.</p> <p>Нарушено лично пространство Съвпадане на времето за провеждане на учебни часове на студенти с това на децата им. Губи се диференцирането между личен и професионален живот. Домът е място за почивка, а не за работа. Домът е място за почивка, работата не е хубаво да влиза там. Смесване на лично/семеино/битово пространство с професионално. Пребиваването в пространството на дома и работата от там води до трудно отграничаване на отделните социални роли (преподавател, майка, съпруга и т.н.) и съответно е нужно много по-голям ресурс от страна на човек постоянно да ги разграничава. Преподаването на живо, в университета, по естествен начин разделя ролите: в пространството на дома човек е родител, съпруг/а и т.н., а в пространството на университета е преподавател, колега и т.н.</p> <p>Необходимост от съобразяване на работния график и работното място с домашните ангажименти. Смесването (като място) на професионален и личен живот води до повишено напрежение и стрес. затруднения с организиране на личното пространство, затруднения в баланса със семейните задължения. Не може да се намери точната граница между работа и семейство. Не може лично пространство и служебни ангажименти да се извършват на едно и също място. Това обезсмисля всичко извън домовете! Някой път семейните задължения могат да се засекат с провеждането на лекция. Особено в моментите, когато бяха затворени и училища, и детски градини. Работата в домашни условия отнема от времето за почивка. Проблем с организирането на удобна среда вкъщи. Смесване на личното и работното пространство и време, на практика работното ми време е през</p>
--	---

	<p>целия буден период от денонощието и не ми остава такова за лични срещи и общуване. Смесване на семейната и работната среда. Липсата на удобства за офис работа в домашни условия вреди на здравето, а домашната обстановка не предполага концентриране единствено върху преподаването. Трудно поставяне на граници “лично пространство” – “работна среда”. Трудно разграничавам личното пространство и служебните ангажименти. Трудно разграничаване на лично и служебно време; по-сложно организиране на лекционен материал и научноизследователска дейност, която е почти невъзможна.</p>
<p>Качество 85</p>	<p>Качеството на преподаване не може да се сравни. Прекият контакт с групата е от значение за много дисциплини. Важен е и за личната организация на обучението от преподавателя. Много дисциплини са сложни за преподаване в онлайн среда, а практическите занятия са почти невъзможни. Проблеми с провеждане на практическите упражнения. Провеждането на практически занятия за инженерните специалности е на практика неосъществимо! Изпитвам затруднения при работа с документи, които са достъпни само на работното ми място. Липса на достатъчно ефективна и своевременна обратна връзка от студентите по време на обучението, консултирането и изпитването им. Онлайн обучението увеличи необходимостта от предоставяне на готови, разработени учебни материали, указания за упражнения и примерни задачи и пр., които в присъствени форми на обучение не са задължителни. В присъствената форма на обучение студентите виждат, участват, наблюдават процеси и тяхната активност осигурява процеса на обучение. В работата от разстояние тези процеси следва да бъдат или разказани, или демонстрирани чрез други форми, които да постигнат същите нива на познание. Нужно е такива форми да бъдат разработени. Това изисква време. Това време не беше налично преди старта на пандемията и затова подготовката на материалите за работа от разстояние стана паралелна на обучението. Това доведе до преумора. Но не преумората е най-сериозният негатив, а по-скоро нуждата от подготовка на материали за обучение, която изпреварваше нуждата на студентите от тях, за да се подготвят по учебните дисциплини. Аз компенсирах със записи на лекциите, които студентите могат да гледат неколккратно. За съжаление се появиха злоупотреби както с</p>

	<p>материал, който все още не съм публикувала, така и с поводи записи от лекции да бъдат използвани с недобри намерения.</p> <p>ОГРАНИЧЕНИ СОЦИАЛНИ КОНТАКТИ, ВЛОШЕНО КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС, ОГРАНИЧЕНИ КОНТАКТИ С БИЗНЕСА, ВЛОШЕНА ПРАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ.</p> <p>Онлайн обучението не е подходящо за провеждане на упражнения по практически дисциплини.</p> <p>Качеството на обучение се влоши. Студентите ми не се представиха толкова добре на присъствените си изпити независимо от това, че по време на онлайн обучението показваха блестящи знания.</p> <p>Недостатъчна работа в реална среда. Повече теория за сметка на практиката и нежелание на студентите да участват активно в онлайн обучението.</p> <p>Негативите са следните: трудности при провеждане на практически упражнения; при провеждане на учебни практики (посещения на заводи и предприятия); при подготовка на дипломни работи и дипломни защиты.</p> <p>Невъзможност за установяване на личен контакт с обучаемите и трудност с предоставянето на знания, съдържащи класифицирана информация.</p> <p>Невъзможността да се "улови" въздействието, което преподаваният материал оказва върху студентите и къде е необходимо допълнително доразшифроване.</p> <p>Невъзможността за директен контакт, пасивността на много от студентите, липсата на същински условия за дискусия, загубата на навици за учене и постоянна подготовка поради лесните възможности за директни постоянни справки и преписване, невъзможност за реализиране на реални практически упражнения, необходими за изграждане у студентите на умения в съответната професионална област.</p> <p>Невъзможност за практическо обучение, респ. липса на придобиване на практически знания и умения от страна на студентите.</p> <p>Невъзможност за ефективна невербална комуникация със студентите.</p> <p>Дефицити в наблюдението на самостоятелната работа на студентите, а от там и в компетенциите им.</p> <p>Нарушени са основни принципи на преподаването и ученето, водещи до драстично снижаване на ефикасността на образователния процес.</p> <p>Напълно незадоволителни резултати, почти нулева ефективност в опитите за ангажираност на студентите.</p> <p>Най-некачественият ми период като академичен преподавател.</p> <p>Медицината е практическа специалност и не може да се учи от разстояние!</p>
--	--

	<p>Мисля, че онлайн обучение е неприложимо за специалност Ветеринарна медицина.</p> <p>Медицина не се учи задочно. Последните две години ще бъдат пагубни за качеството на медицинското обслужване на всички категории здравни работници.</p> <p>Фактът, че не ги виждам по време на часовете, създава усещането за това, че никой не ме слуша, което се потвърди и от работите, които те предадох в края на семестъра.</p> <p>Липсва личният пример, работа с инструменти и практика.</p> <p>При работата на различни електронни устройства има възможности за загуба на информация.</p> <p>Невъзможността учебната практика да се провежда в реална работна среда.</p> <p>Значително спаднаха знанията на ученици и студенти и това ще се окаже пагубно за в бъдеще.</p> <p>Липсата на личен контакт, невъзможността да се обхванат всички обучаеми, да се отговори на потребностите им. Прекалено много време се разходва в подготовка, не всеки материал може да се преподава онлайн. Не могат да се правят упражнения и тренинги ефективно. Проблем с апаратурата.</p> <p>Липсата на личен контакт по време на преподаване не позволява добра преценка на степента на разбиране на материала от страна на студентите.</p> <p>Методическите подходи не са ефективни. Липсата на личен контакт значително влошава качеството на работата ни, самите ние като преподаватели можем да преценим дали стигаме до студентите си, като общуваме директно с тях. Не намирам "обратната връзка" в празния екран на компютъра, сякаш "изливаш" учебния материал и не знаеш дали стига до някого.</p> <p>Невъзможност за извършване на качествена проверка на знанията:</p> <ul style="list-style-type: none"> - влошена дискусия по време на занятията; - невъзможност да се запознаеш със студентите си; - загуба на връзката със студентите след приключване на курса. <p>Материята, свързана с формулен апарат и решаване на задачи, по-трудно се предава и съответно асимилира от студентите.</p> <p>Липса на възможност за максимално усвояване на материала и затруднение в практическите упражнения и изследвания.</p> <p>Води до липса на усвояемост на учебния материал и следователно много ниска до липсваща подготовка на студентите.</p> <p>Дисциплината, по която преподавам, изисква показване на различни биологични материали, както и работа със стереоскоп. Показването на снимков</p>
--	--

	<p>материал не може да се сравнява с видяното на живо.</p> <p>Архитектура не се преподава онлайн.</p> <p>В практическите задачи е трудно да се правят корекции в реално време.</p> <p>В условията на работа от разстояние рязко се влоши качеството на подготовка на студентите.</p> <p>Въпреки че полагам максимум усилия да съм в помощ на студентите, те не вземат на сериозно онлайн обучението си и остават неприятно изненадани от негативните резултати след изпита.</p> <p>Няма да коментирам качеството на образованието "онлайн". Много (ама много) меко казано, то е недобро.</p> <p>Дейността, която извършвам, не е възможна при работа от разстояние!</p> <p>Една от дисциплините, която вода, се нуждае от непосредствена практика.</p> <p>Една от трудностите е, че с част от студентите никога не сме имали присъствени срещи.</p> <p>Особено негативно се отразява, ако предметът е свързан с практически занимания – неща, които трябва да се видят и пипнат.</p> <p>Занимавам се с театър и работата от разстояние е абсолютно невъзможна.</p> <p>Затруднени са груповите занимания.</p> <p>Затруднение в организацията и провеждането на учебния процес.</p> <p>Невъзможност за пълноценно ангажиране на обучаемите.</p> <p>Затруднения при провеждането на практическите занятия, изискващи демонстрация на живо на обекти от някои методични единици.</p> <p>Затруднено вникване в материята от страна на студентите!</p> <p>Затруднява се работата в екип.</p> <p>Изисква много време, а качеството не е високо.</p> <p>Студентите споделят, че изпитват трудности с усвояването на лекционния курс, защото са лишени от допълнителни коментари, извеждане на формули и пояснения.</p> <p>Изцяло е ощетеното практическото обучение.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трудности при провеждането на учебно-практически занятия, при които е важно студентите да работят по групи. 2. Студентите в задочна форма на обучение са работещи и често се включват от работните си места само да слушат, което също възпрепятства успешното провеждане на практическите занимания, дискусии, обсъждане, решаване на казуси и учебни задачи. <p>Проблем има при провеждане на практическите упражнения, стажовете и практиките.</p> <p>Намалена ефективност на учебния процес.</p>
--	---

	<p>Липса на живото общуване със студентите.</p> <p>Невъзможност за осъществяване на някои учебни игри, като например: тиймбилдинг, делови и ролеви игри и симулации и т.н.</p> <p>Невъзможност за практическа работа с тях.</p> <p>Отнема много време за наваксване на пропуснати дигитални умения.</p> <p>Невъзможност за извеждане на опити по проекти и реални практически занятия!</p> <p>Затворен начин на живот, който засилва усещането за тревожност и несигурност относно възприеманото качество на свършената работа.</p> <p>Сериозни трудности при организиране и провеждане на практическите занятия онлайн, особено в сферата на природните науки – отнема много време и не е ефективно.</p> <p>Семинарните упражнения, особено като се има предвид, че нямаме служебни графични таблети, са изключително трудни за изпълнение.</p> <p>Не всичко може да се преподава онлайн в НАТФИЗ.</p> <p>Не мога да използвам научноизследователската база на лабораториите си за работа със студенти.</p> <p>Не мога да контролирам участието на слабите студенти.</p> <p>Добрите студенти се надценяват и не полагат достатъчно усилия.</p> <p>Недостиг на време за предоставяне на пълния обем информация по конкретна тема, както и невъзможност за провеждане на практически занятия.</p> <p>Няма как да поправам веднага грешките на всеки отделен студент и да им показвам кой къде има проблеми в усвояването на материала – най-вече ако вода упражнения.</p> <p>Не мога директно и веднага да добия представа какво не са разбрали по-голямата част от тях, за да го обясня пак – за лекции и упражнения.</p> <p>Няма личен контакт. Занимания по ФВС са трудни неприсъствено.</p> <p>Обучението е непълноценно и за двете страни.</p> <p>Преподаваният материал в някои случаи е подходящ за поднасяне както в онлайн среда, така и в университетската зала, но в други случаи, касаещи по-специфично съдържание като математически формули, по-дълги и сложни изчисления или чертежи – определено е за предпочитане да се обясняват на живо.</p> <p>Ограничени контакти. Ограничения за експериментална работа.</p> <p>Практическата работа със студентите стана почти невъзможна. Комуникацията със студентите също върви в негативна посока.</p> <p>Практически занимания в сферата на музикалното изкуство е изключително трудно да се водят от разстояние, с изключение на някои спомагателни</p>
--	---

	<p>дейности, които служат за поддържане на формата на студентите.</p> <p>Пречи на лабораторната работа, провеждането на експерименти, координация с други изследователски групи, значително забавя проектната дейност и неизпълнение на срокове. Приоритетно се овладяват знанията за сметка на уменията като част от компетентността.</p> <p>Работата ми като дизайнер на облекло в обучението на студенти е изцяло с практическа насоченост. Работата от разстояние е почти невъзможна. Процесът е изцяло незадоволителен в електронна среда.</p> <p>Организацията на някои занятия (практическите най-вече) е затруднена, губи се много време в кореспонденция и телефонни разговори. Не може да се поддържат пълноценни връзки с колеги и екипността страда. За мен като сравнително нов член на екипа няма условия да се почувствам истински включена в него. Остават ми неясни определени нормативни изисквания към длъжността и кариерното ми развитие.</p> <p>Смятам, че за хуманитарните науки работата от разстояние е пагубна. Липсата на пряк контакт между преподавател и студент не дава възможност взаимно да се опознаем и да можем да работим със студентите индивидуално. Липсата на обратна връзка, на очен контакт в повечето случаи създава ситуация на несигурност доколкото добре съм свършила работата си.</p> <p>Смятам, че има леко изоставане в темпа на работа предвид спецификата на онлайн обучението. При реализирането на практическите занятия със студентите се работи малко по-бавно, отколкото в присъствена форма.</p> <p>Спад на темпа на реализиране на учебното съдържание.</p> <p>Спада нивото на знания на студентите, няма академичност в поведението им, може би и заради липсата на личен контакт и пример от доста преподаватели, които са добри професионалисти!</p> <p>Спадане на качеството на преподаване, мотивацията на студентите, невъзможността за адекватно оценяване на знанията и липсата на директна комуникация.</p> <p>Според мен е абсолютно неправилно медицинското образование да се провежда дистанционно.</p> <p>Старая се лекциите да са интересни, приятни и полезни за студентите. Липсата на живия контакт с тях обаче до известна степен лишава преподаването от необходимата емоционалност.</p> <p>Общуването, както на шега наричаме "по телевизора" със студентите, не дава възможност за проактивност, диалогичност, активна дискусия, провокация, творческо мислене. Това ощетява и</p>
--	---

	<p>студентите, и мен, защото понякога наистина се чувствам като говорител от телевизията, който съобщава информация, без да може да усети реакцията на зрителите си.</p> <p>Страда междуличностната комуникация в електронна среда.</p> <p>Страда практическата работа със студентите.</p> <p>Студентите имат по-голяма възможност да проявят безхаберие и лично според мен контактът и общуването на живо не може да се заменят.</p> <p>Студентите не проявяват такъв интерес към материала, както ако са присъствено.</p> <p>Студентите нищо не научават, масово се отказват да учат, отписват се.</p> <p>Студентите по-бавно възприемат материала.</p> <p>Техническите корекции са много трудни.</p> <p>Концепциите трудно се предават без жив контакт.</p> <p>Студентите свикнаха твърде дълго да учат в електронна среда от разстояние и вероятно ще спаднат присъствията на занятия поради затруднения за пътуване и/или трудова заетост паралелно с обучението.</p> <p>За моята дисциплина практическите упражнения са от особено значение, така че смятам работата от разстояние за формална.</p>
<p>Физически 67</p>	<p>Дълго седене пред монитора (умора на очите).</p> <p>Липса на движение и физическа активност.</p> <p>Физическа обездвиженост, липса на разнообразие в ежедневието и затруднения да се диференцира работната от домашната среда. Невъзможност да се "превключи" от работен режим в режим на почивка; ангажираност почти през цялото време и злоупотреба с личното време; липсата на личен контакт в реална среда вреди на уменията за общуване, особено при младите хора.</p> <p>Умора.</p> <p>Умора в опорно двигателния апарат и нервно психическо пренапрежение. Влошаване на зрението и увеличаване на килограмите поради застоял начин на живот. Социална изолация. Технически грешки, технически проблеми с оборудването и връзката. Липса на адаптирани учебни програми за дистанционно обучение. Несъдействие от ръководството за адекватна реакция на ситуацията – постоянно променящи се и неясни заповеди, увеличаващи административното натоварване и граничещи с медицински и правни абсурди. Масово преписване от страна на студентите.</p> <p>Умора от работата единствено пред компютъра.</p> <p>Умората е по-голяма.</p> <p>Усещам физическа умора поради дългото седене пред компютъра.</p> <p>Психическо претоварване, влошено зрение и физическо състояние.</p>

	<p>Проблеми с физическото и психичното здраве: умора, напрежение, претоварване на зрението, обездвижване, наднормено тегло и др.</p> <p>Липса на достатъчно физическа активност и движение.</p> <p>Започнаха проблеми със зрението, мускулите и ставите.</p> <p>Повече стрес и умора в работата.</p> <p>Появиха се заболявания на гръбначния стълб поради дълги часове пред компютъра!</p> <p>Стоенето пред компютъра по цял ден води до физически проблеми.</p> <p>Битовите и физическите проблеми, свързани основно със заседналият начин на живот като обездвижване, промяна в теглото, сериозни проблеми със зрението, проблеми с очите, проблеми с нервната система, натрупване на по-голяма психическа умора.</p> <p>Не остава време за физическо движение.</p> <p>Намалена обща концентрация.</p> <p>Липсва ми и движението също понякога (физическата активност) – определено е по-малко в последните 2 години.</p> <p>Обездвижването.</p> <p>Обездвижване, потиснатост, преумора, загуба на навици за нормално общуване на живо.</p> <p>Принудителна поза пред компютъра, стоене пред дисплей с часове, заседнал начин на живот, безсъние, влошено здраве.</p> <p>Дълго време пред екраните, слаба мобилност по време на работа.</p> <p>Намалена физическа активност.</p> <p>Прекаленото фиксиране върху екрана и стоенето със слушалки за дълго време водят до проблеми със зрението и слуха.</p> <p>Нарушение на зрението; напълняване; липса на движение.</p> <p>Промених си стойката на седене.</p> <p>Обездвижване/намалена двигателна активност.</p> <p>Обездвижването поради непрекъснатото стоене пред компютъра доведе до влошаване на физическото ми здравословно състояние, развих дискова херния, която ми обясниха, че е в резултат на обездвижване и значителното време, прекарано в седнало състояние.</p> <p>Дългото стоене пред компютър вреди на здравето.</p> <p>Влияе зле на здравето – обездвижване, продължително взиране в екрана, твърде много време без физическа активност.</p> <p>Влошава се личното ми физическо състояние.</p> <p>Зрителна и физическа преумора (схващания, обездвижване и др.).</p> <p>Целодневната работа на компютър носи много негативни последици за здравето на преподавателите – като обездвижване,</p>
--	--

	<p>изключително негативно влияние върху зрението и т.н.</p> <p>Голямото обездвижване при този тип работа</p> <p>Дългите часове седнал блокират жизнените процеси, започват болки в ставите. Очите се изтощават.</p> <p>Неизлизането от дома води до известно отпускане.</p> <p>Дълго време на едно място, в принудително седнало положение. Отслабване на зрението.</p> <p>Продължителното седене пред компютъра води до неблагоприятни последици за здравето ми: болки в гръбначния стълб и очите.</p> <p>Здравословни проблеми поради прекарване на голяма част от времето в седнало положение (отоци по краката, схващания на раменете, ошипяване по врата, болки в очите и др.).</p> <p>Заседяване, натоварване на гърба и очите.</p> <p>Постоянно седене пред компютъра.</p> <p>Затворен и прекалено уседнал начин на живот.</p> <p>Застой пред екрана, обездвижване, липса на качествено взаимодействие със студентите.</p> <p>Обездвижване, водещо до затлъстяване и депресия.</p> <p>Затруднена комуникация, прекалено много часове пред компютъра, което влошава здравето.</p> <p>Здравословни!</p> <p>Значително се увеличи времето, прекарано пред компютъра.</p> <p>Влияние върху здравето ми – зрение, схващане от целодневното стоене на стол...</p> <p>Качвам килограми.</p> <p>Липса на движение, психическо натоварване.</p> <p>Липса на движение; загуба на социални контакти; липса на непредвидени преживявания.</p> <p>Силно влошено зрение.</p> <p>Липса на физическа активност, обездвижване.</p> <p>Малко се движа. Значително повредих зрението си.</p> <p>Натрупва се повече физическа умора.</p> <p>Седене пред компютъра през целия ден, ниска физическа активност.</p> <p>Обездвижване, стрес.</p> <p>Обездвиженост.</p> <p>Облъчване от компютъра.</p> <p>Ограничаване на живия контакт и физическото движение.</p> <p>Основният негатив е затварянето въщи. От много работа не остава време за глътка въздух дори. Все едно съм под домашен арест.</p> <p>Болки в кръста и очите.</p> <p>Повече подготовка, повече работа.</p> <p>Повишаване на тревожността.</p> <p>По-малко движения.</p> <p>Натрупване на умора, застояване.</p> <p>Предпоставка за по-малко движение.</p> <p>Повиших диоптрите на очилата.</p>
--	---

	<p>Здравословни проблеми (зрение, главобол) от прекалено седене на компютъра.</p> <p>Продължителното стоене в неподвижно състояние.</p> <p>Твърде дълги престои пред компютъра и обездвижване.</p> <p>Застоял начин на живот поради многото служебни ангажименти.</p>
Ефект върху мотивацията 52	<p>Ще свържа с въпроса за мотивация на студентите в обстановка на пандемия. Наблюдава се присъствие на студентите (онлайн), но го отдавам на осигурената възможност от разстояние (примерно включват се студенти от чужбина и отдалечени градове, които при присъствено обучение не биха присъствали), а не на лична мотивация.</p> <p>Ниска мотивация за работа на голяма част от преподавателите в дистанционна форма.</p> <p>Слаба подготвеност и мотивация на студентите за работа в дистанционна форма.</p> <p>Често се включват в занятието, но при задаване на въпрос не отговарят.</p> <p>Отслабна усещането за общност както сред студентите, така и сред преподавателите, което се гради и върху основата на споделено физическо пространство, и върху усещането, че се върши работа заедно със споделена цел.</p> <p>Проблеми в колективите заради различната степен на ангажираност на колегите – за отговорните работата се увеличава, за безотговорните – намалява.</p> <p>Силно влошаване на степента на мотивация.</p> <p>Пасивност на студентите.</p> <p>Невъзможност за контакти с колегите и студентите, което намалява качеството на изследователската и преподавателската ми работа.</p> <p>Невъзможността на студентите реално да извършат предвидените упражнения. Работата е по-абстрактна и дистанционното обучение затруднява връзката с реално постигане на заложените в програмата практически упражнения.</p> <p>На първо място демотивираността на студентите.</p> <p>Увеличаването на работата и липсата на практика на почивка, лично време, време за семейството дори оказва влияние върху личното ми развитие като изследовател, за което няма почти време.</p> <p>Стоенето пред монитора води и до физически проблеми като обездвижване, които с времето са все по-осезаеми... Остарялата техника и некачественият домашен интернет оказват влияние на връзката, забавят сигнала, което създава особени затруднения в обучението по чужд език...</p> <p>Мотивацията леко спада при работата от разстояние както при обучаемите, така и при преподавателите. Всички стават една идея по-неорганизирани.</p>

	<p>Лично на мен много ми повлия загубата на непосредствения контакт със студентите. През семестъра много от тях нямаха мотивация да работят регулярно, което доведе до по-голямо натоварване в края на семестъра и за мен.</p> <p>Липсва реалният контакт между студент и преподавател. Това води до пасивност и желание за измама от страна на студентите. Получават по-високи оценки от действителните им знания, а това е лъжливо усещане за тях най-вече! Студентите губят реална представа за знанията си.</p> <p>Предполагам, че ги прави и по-ригидни, по-малко заинтересовани за обучението си.</p> <p>Липсата на общуване лице в лице между преподавателите и студентите силно снижава мотивацията за работа и у двете страни, както и възможностите за съобразяване на методите на преподаване с особеностите на групата и студентите в нея.</p> <p>Липсата на личен контакт, която ми дава информация за реакциите на студентите. При дистанционно обучение ми е трудно да преценя доколко информацията, която давам на студентите, е разбрана от тях, кога са изморени, кога интересът и вниманието намаляват, кога е необходимо да се "освежи" обстановката.</p> <p>Липсата на личен контакт и емоционално въздействие – мотивиране на студентите.</p> <p>Същевременно общуването с колеги чрез мейли и съобщения не дава никаква възможност за дискусия, сякаш сме от Географското дружество преди 150 години...</p> <p>Липсата на жив контакт води до спад на мотивацията и отговорността у студентите.</p> <p>Качеството на усвояването на материала значително спада. Затруднява се провеждането на текущ контрол и изпити, тъй като онлайн средата благоприятства преписването и възпрепятства обективното оценяване на знанията.</p> <p>Намалена мотивация на студентите да участват в занятията, повечето остават пасивни при дискусииите.</p> <p>Направи ясно видими проблемите в организацията на учебната работа и липсата на координация – чувство за изоставеност и липса на заинтересованост на ръководството от проблемите на преподавателите.</p> <p>Недостатъчна мотивация на студентите, която често е обезкуражаваща.</p> <p>По-малка отдаденост на студентите.</p> <p>Вялост от страна на някои студенти, по-слаба мотивация и организираност.</p> <p>Огромна демотивация на студентите да учат.</p> <p>Демотивация за мен самия, като виждам, че те нямат желание реално да слушат, а само си пускат</p>
--	---

	<p>тиймс и изчезват, не виждам смисъл от това да си говоря сам като някакъв луд и никой да не ме слуша.</p> <p>Липса на мотивация за работа.</p> <p>Намалена мотивация у студентите.</p> <p>Липсата на живия контакт със студентите предопределя и тяхната апатия към учебния процес - седейки вкъщи, пред компютъра, хората се обездвижват значително, което води и до енергиен спад, което, от друга страна, допринася за липса на мотивация.</p> <p>Истинско изпитание за дисциплинираността и мотивацията.</p> <p>Студентите са силно демотивирани поради липсата на пряк контакт не само с преподавателите си, но най-вече с колегите си.</p> <p>Рязко намалява мотивацията на студентите за учене.</p> <p>Абсолютно демотивиращо и бутафорно обучение!</p> <p>Апатични студенти. Липса на нормален диалог в реално време. Липса на практически упражнения, което е убийствено за обучението.</p> <p>Апатия от страна на студентите.</p> <p>Апатия от страна на студентите; значително повече време за подготовка на учебния процес.</p> <p>Влошени междуличностни отношения, спад на мотивацията за работа и за учене и при студенти, и при преподаватели, повече възможности за измами по отношение на посещение на лекции и провеждане на изпити, лошо до липсващо усвояване на практически умения.</p> <p>Някои студенти не се отнасят сериозно към онлайн обучението – влизат в платформата, но не присъстват, не слушат и не участват. Аз обаче не го отдавам толкова на факта, че обучението е онлайн, колкото на факта, че самите студенти са доста демотивирани, повечето от тях работят и не отделят достатъчно време за подготовка, затова и резултатите им не са блестящи. Убедена съм обаче, че младите хора, които наистина искат да учат и да се усъвършенстват, го правят независимо от типа обучение (присъствено или онлайн), докато голямата маса от посредствени обучаващи се просто намират оправдание за собственото си незнание и нежелание да учат в онлайн обучението. Това се отнася както за висшето образование, така и за средните училища. Всъщност университетите все по-често се налага да обучават една доста неграмотна маса от млади хора без интереси, цели или амбиции, освен желанието за финансово благосъстояние. В тази връзка май проблемите започват точно в училище --там е мястото, където децата съзряват и би трябвало да се възпитават, насочват и мотивират за личностно развитие. За съжаление, както виждаме почти всеки ден по</p>
--	---

	<p>медиите, децата ни са агресивни, невъзпитани, нямат никакво уважение към каквито и да било авторитети, липсват им не само знания и грамотност, но и желание да ги придобият. Възпитанието им е оставено на интернет и холивудските екшъни. Вместо непрекъснато да повишавате заплатите на учителите (не е нормално един току-що завършил бакалавър да получава повече от хора с докторска степен, доценти и професори!), помислете за инвестиции във възпитаване на трудови навици и морални норми на децата!</p> <p>Демотивация на студентите, десоциализиране, говорене с часове пред монитора без дискусия и реакции отсреща.</p> <p>Демотивация на студентите; невъзможност за личен контакт.</p> <p>Демотивация от страна на студентите, масово преписване и съответно понижаване на техните знания. Лично за мен – обездвижване, болки в кръста, гърба, очите... Апатия и усещане за безпомощност и безнадеждност и у двете страни. Считаю, че мотивацията както на студенти, така и на преподаватели е силно занижена при дистанционната форма. Така се губят ценни навици, които ги има в присъственото обучение.</p> <p>Липса на мотивация за работа при студентите. Изключително трудно е да мотивирам студентите към разговор, въпроси, коментари по разглежданата тема, което в присъствената форма на обучение почти не ми е проблем. Студентите станаха много пасивни и при зададени изненадващи въпроси често се оказва, че активно присъстват само единици. При присъственото обучение често се открояват по-активните и заинтересовани студенти. При онлайн обучението има само едностранен контакт. Имам усещане, че говоря в студиото на някое радио. Зная че някои от студентите ме чуват, други ме слушат, но реално почти нямам никакъв контакт с тях.</p> <p>Колегите ми не спазват поставени срокове, отнасят се небрежно към поставени задачи, което затруднява моята работа.</p> <p>По-слаба мотивация на студентите.</p> <p>Липса на емоционален контакт при комуникацията, често демотивираност поради по-занижената възможност за комуникация със студентите, демотивираност на студентите и дистанцирано отношение към учебния процес, често забавено и със затруднения при изпълнение на самостоятелните задачи и при някои от упражненията.</p> <p>Ниска мотивация на студентите и напълно загуба на уважение към преподавателите.</p> <p>Липса на мотивация, влошаване на отношенията.</p>
--	--

	<p>Липса на мотивация, невъзможност за концентрация и контрол, трудна обратна връзка. Липса на мотивация. Хората спряха да ходят на работното си място. Развали се трудовата дисциплина – начало–край на работния ден. Студентите са силно демотивирани, обучението онлайн е по-скоро за тях фиктивно и не е достатъчно ефективно. Не съм достатъчно мотивиран. Липсва обратна връзка със студентите. Незаинтересованост и подценяване на материала от страна на студентите. Апатия и безразличие от страна на преподавателите. Неизбежната необходимост преподавателят да си говори сам, без да е сигурен дали някой го слуша, защото студентите масово не включват камери. Понижена мотивация за учене от страна на студентите. Немотивирани студенти. Слаба мотивация и ангажираност на студентите. Студентите си правят каквото искат, няма го контакта "очи в очи", преподаване в диванна обстановка създава диване-та. Липсата на обратна връзка при изнасяне на лекция, като да им видиш погледите, ми срива психиката. Стоенето вкъщи до хладилника ми срива физиката. Студентите са демотивирани; липсата на личен контакт прави материята още по- отвлечена от гледна точка на студентите. Студентите стават безлични за преподавателя. Трудно е да определиш разбиране, знания и компетентност с онлайн връзка. Студентите не могат да се концентрират добре за усвояване на материала. Резултатите са лоши за усилията, които полагам. Много се обездвижвам, защото подготовката за час отнема много време.</p>
<p>Техническа и ресурсна обезпеченост 59</p>	<p>Липса на инициативи за намаляване на данъци или други икономически мерки в подкрепа на преподавателите – плащаме интернет, камери и др., счупихме компютри от непрекъсната употреба. Удобното използване на академичната автономия от държавата да се извини и оттегли от вземането на мерки по време на пандемията, които да касаят висшите училища. Част от колегите имат лоши дигитални умения, дори по-младите от тях, но ефективни обучения и подкрепа не бяха организирани. Всички бяхме или самоуки, или по-знаещите споделяха опит с по-незнаещите. Разходи за технологии, които не са покрити от работодателя. Слабо реално отразяване и възнаграждение на положения труд.</p>

	<p>Разходи за тестове, които не се покриват от работодателя в хибридна среда.</p> <p>Като негативи отчитам и това, че се смята, включително и от ръководството, че ние не работим, поради което решиха да вдигнат норматива, да намалят докторските възнаграждения и да не ни изплащат наднормените часове, които в тази трудна ситуация вече втора година ние изпълняваме със същата усърдност, с която сме го правили и преди, стремим се да поддържаме качеството на обучението, въпреки всички препятствия, които срещаме...</p> <p>Много технически проблеми с онлайн връзките.</p> <p>Повече разходи за отопление през зимните месеци плащаме, защото по цял ден съм вкъщи и се отоплявам в този случай денонощно – разходите са повече за вода, енергия и др.;</p> <p>Лаптопът ми вече сдаде багажа от какви ли не платформи и програми да инсталирам, да сме актуални и пунктуални на времето на дигитални трансформации.</p> <p>Липса на добри условия за преподаване от разстояние:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) недостатъчно добра техническа обезпеченост; б) затруднения с организирането на лично пространство при преподаване от вкъщи. <p>Може да се провали лекция заради авария на захранване или интернет.</p> <p>Невъзможност някои студенти да участват в обучението (лош интернет, лоши битови или финансови условия).</p> <p>Нямаше много методически указания как да се справя с водените занятия в онлайн среда.</p> <p>Указанията бяха твърде общи, несъобразени със спецификата на дисциплините, а и платформите за онлайн обучение не предлагат много възможности за пълноценно провеждане на занятията. Честно казано, учех се в движение как да се справя, с много опити и грешки.</p> <p>Периодични проблеми с някои от функциите на електронните платформи.</p> <p>Неадекватни на потребностите на учебния процес електронни платформи.</p> <p>Нарушаване на процеса на работа и затруднено получаване на обратна връзка от студентите поради слаба интернет връзка, стари технически устройства, неподходящ браузър, използвани от тях.</p> <p>Ангажират се лични ресурси за изпълнение на задачите.</p> <p>Всичко зависи от интернета, а достъпът до него невинаги е под наш контрол.</p> <p>Липса на подходящ софтуер/платформа за провеждане на изпитване от разстояние.</p>
--	---

	<p>Липса на специализиран лицензиран софтуер на разположение на студентите за тяхното обучение. Първо, честото прекъсване на интернет и зависимост от техниката; отслабване на зрение, напрежение в главата от взирание в екрана, обездвижване, няма социални контакти със студентите и колегите и много други. Разходите за ток и интернет са за сметка на "работещия".</p> <p>Повишено потребление и разходи за интернет услуги и GSM разговори и мобилни данни. Липса на обособено работно място вкъщи. Липса на стабилна мрежова свързаност с интернет вкъщи.</p> <p>Липса на подходящ софтуер/платформа за провеждане на обучение от разстояние. Недостатъчна осигуреност с техника (принтер, копир, скенер, графичен таблет биха улеснили работата); липсва компенсация за интернет услугата, на която разчитам за работата си – принудена бях да мина на по-скъп план, за да осигуря достатъчно добра скорост на връзка, а това е изцяло за моя сметка.</p> <p>Подсигуряването на интернет и електронни устройства (компютри, таблети, камери и др.) е изцяло за сметка на преподавателя.</p> <p>Необходими са обезпечение на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лицензии програмни продукти; - съответстващо на апаратните характеристики на предоставяното на преподавателите оборудване, в т.ч. и преносими компютърни системи. <p>Липсата на технологична хомогенност на качеството на процеса учене води до неизпълнение на поставените от преподавателя педагогически цели. Неразбрана е ролята на държавата в лицето на Министерство на образованието и науката по отношение на технологичната обезпеченост, необходима за дидактически инструментариум – в един дигитално базиран образователен процес бялата/черната дъска не е критерий за дигитален подход.</p> <p>Натовариха ни с нетипични задачи, които включват технически, секретарски, организационни и други знания и умения. Необходимо е ориентиране за работа в дигитална среда, при която често няма диалогов режим, не са преведени правилно някои категории и се разбират двусмислено. Подготовката за лекции и семинарни занятия наложи закупуване на нов лаптоп с ниво на техническите параметри, принтер, външна памет и друга периферия.</p> <p>Подготовката за изпити изисква разпечатване на десетки протоколи, което налага закупуване на хартия, мастило (тонер) и т.н.</p> <p>Всичко, свързано с работата от разстояние, осигурявам и заплащам сам.</p>
--	--

	<p>Възникване понякога на технически проблеми. Генерират се разходи за отопление, бърз интернет и пр., за които не получаваме никаква финансова компенсация, за разлика от други страни на ЕС. За съжаление, дори технологиите не са достатъчно развити, не и в българските университети! Тук освен една дъска и мебели на по 30 години, няма нищо. Крайно време е и в българските университети във всяка зала да има компютър, проектор, високоговорители, защо не и визуализатори – все неща, които са норма, нещо нормално за всеки университет в ЕС! Технологиите би трябвало да са част не само от онлайн, но и от присъственото обучение. Неосигуряване на технически средства за дистанционно обучение. Голямото изоставане на доставчиците на електронни услуги и пренос на данни. Зависимост от техника и технологии. Зависимостта от качеството на интернета, който ползвам. Задължително добра връзка с интернет, Понякога има технически проблеми, които възпрепятстват работата. Изисква се интернет връзка, която трябва да заплащам от заплатата си, и устройства, които са лични, а не служебни! Изпълняването на работните задължения е за сметка на личния интернет, личен лаптоп, ремонтите на които плащам аз (смяна на HDD, захранване и т.н.). Всеки месец имам завишени лични разходи, които работодателят не покрива! Зависими сме от интернет, прекъсва връзката, прекъсва и лекцията... Студентите са недоволни и демотивирани. Нестабилен интернет, прекъсване на връзката Липса на техника, микрофон, камера, липса на визуален контакт, проблеми с интернет връзката. Липса на високи технологии и истинска експертиза от страна на ръководството при вземане на решения, висока бюрокрация, неподготвена администрация. Липса на единна система за електронно обучение. Липса на служебни лаптопи и интернет у дома. Зависимост от качеството на интернет и компютърната техника. Използване на личната техника, консумативи и др. за служебни цели. Зависимост от технологиите. Материалната база, която предлага Академията, и живия контакт, който за нас е жизненоважен. Интеракцията и липсата на близък и ясен поглед върху изпълнението на поставените задачи. Нарушен е естественият процес на комуникация, създава зависимост от техническите помощни</p>
--	--

	<p>средства и интернет, нарушава зрението, води до принудително обездвижване и застоен живот. Лоша интернет връзка в условията на работната среда (за клиничните дисциплини) и липса на материално подsigуряване (компютри, лаптопи и др.) за провеждането на онлайн обучение. Непредвидими проблеми с интернета или техническите устройства.</p> <p>Нужда от нова техника.</p> <p>Някои практически дейности по някои дисциплини е трудно да се осъществят.</p> <p>Някои студенти нямат достъп до бърз интернет за видео срещи или не притежават лаптоп или компютър и работят само от телефон, което ограничава възможностите на електронните платформи.</p> <p>Невъзможност за осъществяване на часовете при лоша интернет връзка (проблем с връзката се появява рядко, но за съжаление, без да можем да предвидим това предварително).</p> <p>Понякога връзката е лоша. Системата за обучение блокира, но и с това се справяме.</p> <p>Понякога лоша интернет връзка.</p> <p>Понякога чисто технологичното осигуряване на процеса създава проблем. Технически проблеми – като цяло не беше направено достатъчно, така че преподавателите да са спокойни за техниката, която ще използват. Оставиха сами да се оправят и решават тези проблеми.</p> <p>Включително липса на обучение за работа с техника. Наложих се всеки да търси сам кой да му обясни как се случват нещата. Доста млади преподаватели помагаша на по-възрастните, а нямаше централизирано обучение.</p> <p>Проблеми с интернет връзката.</p> <p>Недостатъчно осигуряване от страна на институцията за работа в дистанционна форма на преподавателите.</p> <p>Негативите засягат и личната ни техника, на която разчитаме при онлайн обучението.</p> <p>Стрес от липса на интернет.</p> <p>Увеличиха се разходите за ел. енергия и интернет, които не се покриват от институцията. Трябваше да инвестираме сами в личен хардуер, без помощ от институцията. Не всички студенти могат да си позволят достатъчно добри компютърни конфигурации и институцията не прави нищо по въпроса.</p> <p>Технически затруднения, особено в сградата на Академията.</p> <p>Технически проблеми и организационни пропуски.</p> <p>Технически трудности (интернет, софтуер и т.н.).</p> <p>Повишаване на разходите на домакинството за ток, вода, интернет.</p> <p>Трудности с технически характер</p>
--	---

<p>Няма негативи 61</p>	<p>Няма такива. (21) Не намирам негативи. (22) Няма негативи, на мен много ми харесва и ако се прави правилно, може да се запази връзката с обучаемите и дори да има ползи. Работата ми позволява да изпълнявам задълженията си дистанционно. Не намирам негативи, а точно обратното. Като преподавател и изследовател в социалните науки – работата онлайн за мен е по-добре. Намирам позитиви. Не мога да намеря негативи. Чувствам се добре както на личностно, така и на професионално ниво, а също така и в отношенията ми със семейство, приятели, колеги и ръководство. Работата онлайн за мен донесе само хубави неща. Не намирам негативи, защото поддържам цяла Университетска платформа за обучение в електронна среда в Шуменския университет. Отделно като доцент преподаването в електронна среда ми помага изключително много, защото мога да покажа абсолютно всичко на студентите директно от моя екран. Главно водя дисциплини по програмиране на различни програмни езици, компютърна и мрежова сигурност, програмируеми логически контролери и управление на база данни. Когато сме онлайн, студентите, които работят, могат да влязат по всяко едно време и да са в час с материала, докато ако сме присъствено, те не могат да дойдат, защото работят! Не намирам негативи освен липсата на социалния контакт със студентите и с колегите от катедрата. Не намирам негативи. Това отдавна трябваше да се случи. Не намирам никакви негативи при работа от разстояние. Не намирам никакви негативи, харесва ми да преподавам онлайн и мечтая за ситуация, в която ще имаме регламентирано право на избор да преподаваме така! Не намирам. Тези, които ги е мързяло преди пандемията, ги мързи и в пандемията. Тези, които са работили добре, продължават да работят добре... Всъщност небето продължава да е синьо, а водата мокра. Преекспонира се влиянието на пандемията върху това и онова. Няма такива. Основно са предимствата. Работата от разстояние няма негативи. Разбира се, че има много негативи, но трябва да търсим положителните черти на работа от разстояние. Негативите са за обучаемите. За мен лично негативи няма. Не откривам.</p>
-----------------------------	--

<p>Неинформативни 27</p>	<p>Различни. Резултатът не е добър. Не мога да посоча негативи / Не мога да преценя. (6) Не мога да преценя реално доколко студентите разбират и се интересуват от материала, който им предавам. Много са, а не разполагам с време, за да ги опиша подробно! Успех с изследването. Много, от различно естество. Аз не мога да работя от разстояние. Аз преподавах от структурата на ВУЗ-а. Електронни устройства и тяхното влияние. Електронното обучение не е достатъчно ефективно, затруднено е. Затруднена комуникация с администрацията. Истерията, че онлайн няма качествено образование. Излишно създаване на психоза и отчуждение. Твърде много административна дейност. Тъп въпрос... Уважаеми автори на проучването, наистина ли смятате, че не сме решавали никога психотестове?!?! Поне се забавляваме! НИЩО ПОЛЕЗНО, ПРАВИЛНО и НАСЪРЧАВАЩО УЧЕНОТО НЯМА В ОНЛАЙН "ОБУЧЕНИЕТО" ПОНАСТОЯЩЕМ КЛУБОВЕТЕ И ДИСКОТЕКИТЕ СА ДОСТЪПНИ ЗА СТУДЕНТИТЕ, А УНИВЕРСИТЕТИТЕ - НЕ! АКО СТЕ "СТУДЕНТ", КЪДЕ ЩЕ ОТИДЕТЕ?!?!?! Хубавото поне е, че децата, макар и невежи, няма да забравят, как се общува на живо! Все ми е едно. (2)</p>
------------------------------	---

Приложение 5

Какви позитиви намирате в работата си в условията на работа от разстояние

<p>Не виждат позитиви 112</p>	<p>Не намирам. (35) Никакви позитиви. (45) Почти никакви. (16) Не мога да преценя. (4) Малко са. (2) За мен няма. За студентите – изключителната възможност да преписват по време на изпити. Не виждам особена ценност в работата от разстояние освен икономията на ресурси за организациите. Разбира се, в условията на епидемична опасност трябва да бъде отчетена и степента на защитеност на работещите и учещите. Всички други аспекти са безкрайно неприемливи за мен и опасни за човешкото развитие и общуване. Не намирам позитиви в моята професия, с изключение на безопасност за здравето. Не намирам позитиви в обучението в електронна среда. Не намирам позитиви в посока на системата на образованието. Не намирам позитиви дори и при работа в комуникативна онлайн среда, общуването със студентите е само с тези, които са се включили. Много често участието е с телефон или слушалки. Загубва се пряката дискусия. Не намирам позитиви освен спестяване на времето за стигане до Университета. Не намирам позитиви. Реалният контакт със студентите е от голямо значение за постигнатите резултати. Трудно ми е да определя позитиви. Няма позитиви, те са за мързеливите и безотговорните, които не харесват работата си и имитират такава в дистанционна среда.</p>
<p>Неинформативни 17</p>	<p>Все ми е едно. Все пак учебната работа не се преустановява. До известна степен се спестява време. Трябва да се прилага само при епидемиологична обстановка. Добре че има интернет, за да се намира литература и да видиш човек дори и на чата. Намалява се възможността за контакт в условията на пандемия.</p>

	<p>Основният позитивен резултат според мен е, че все пак продължихме работата си със студентите, а не се наложи прекъсване. Отчитане на дейност. Разбира се, че има много негативи, но трябва да търсим положителните черти на работа от разстояние Различни. Самота. Специално за мен това не беше съществена промяна и просто използвах по-ефективно знанието, натрупано през годините, за да помогна и на колегите си от присъствените форми на обучение по-бързо да се адаптират. Старая се нещата да са позитивни. Тези условия ни позволяват да имаме алтернатива да продължим учебен процес, който не може да бъде осъществен лице в лице. Частично в използването на технологиите, но само като допълнение към присъственото обучение. Тъп въпрос... Аз преподавах от структурата на ВУЗ-а. Не работя от разстояние.</p>
<p>Време (спестено от придвижване, чакане, което може да бъде оползотворено за лични цели и за подготовка и развитие) 167</p>	<p>Не губя време в пътуване до работа и обратно. (92) Повече свободно време. (4) Повече лично време. (3) Икономия на време сутрин. (2) Единственото положително нещо е, че не пътувам до работното си място, което обикновено отнема около час-час и половина. Времето, което губя, за да пътувам до работното си място, сега мога да използвам много по-пълноценно. В личен план разполагам с повече време, но по отношение на преподавателската работа не намирам никакви позитиви. Не е необходимо да се приготвяш и да излизаш от къщи и да губиш време в пътуване. (2) Не губя време в пътуване до работата и успявам да свърша много полезни неща през това време. Гъвкавост, повече свободно време, възможност за всеки да обърне повече внимание на себе си. Възможност за работа от разстояние в определени случаи е предимство (избягване на трафик при отиване и връщане до и от работното място). Избягваш трафика, опасността да закъснееш за работа, пести време в придвижване и скъсява дистанцията. Можеш да свършиш нещичко в почивката. Мога да поспя още 30 мин. сутрин. Много по-добро управление на времето, лесна организация на лекциите и интегриране на много</p>

	<p>практически моменти в онлайн среда, разработване на нови интерактивни презентации и редица други позитиви.</p> <p>Много по-добро управление на личното време, няма загуби на време и средства за безкрайни многократни придвижвания през седмицата (трафик). Повече време за почивка и възстановяване.</p> <p>Много повече възможности за организиране на времето и избягване загубеното време в придвижване дом–офис.</p> <p>Много по-добро разпределение на времето.</p> <p>Възможност за спортуване (поради освободеното време).</p> <p>Лесна и бърза комуникация от разстояние, пестене на време за придвижване до работното място, развиване на компетенции в областта на компютърните технологии.</p> <p>Времето и спестените разходи могат да се използват за активна почивка, спорт, допълнително обучение, свободно време. Имам възможност за повече сън.</p> <p>Не се губи време за път, за събиране на неща, за включване на техниката – в залите също има такава.</p> <p>Във времена на пандемия е много по-безопасно.</p> <p>Позитивите са много. На първо място се пести време от придвижването от къщи до университета (около час и половина в едната посока). Това време се използва за доспиване или релакс преди началото на деня.</p> <p>Времето, което обикновено губя в път до и от работа, използвам за работата ми в научната сфера и определено успявам да изпълня поставените си цели в срок и без никакъв стрес.</p> <p>По-добро разпределение на свободното време.</p> <p>Пестене на време между отделните срещи.</p> <p>Пестене на време от преместването в пространството.</p> <p>По-добро структуриране на личното си време!</p> <p>Печели се време, което иначе минава в пътуване и задръствания.</p> <p>По-малко отсъствия от дома, по-малко изгубено време в пътуване.</p> <p>Значително редуциране на времето, необходимо за транспорт от/до работното място, което може да се оползотвори по-полезно, вкл. за работата.</p> <p>Основният позитив е, че не ме притискат да спазвам стриктно работното време от 8 до 17 часа, което за преподавателската работа възприемам като тормоз.</p> <p>Времето, което ползвам за пътуване – можех да използвам, за да работя, а това са 2 часа повече.</p> <p>По-добре планирам и организирам работата си.</p> <p>Повече студенти участват активно в учебния процес.</p>
--	--

	<p>По-висока ефективност, спестява се ужасно много време от пътуване.</p> <p>По-добре планирам и осъществявам работните и домашни задачи; не губя време за пътуване.</p> <p>По-добре разпределям времето си, понякога успявам по-ефективно да преподам материала, включително като го запиша и го пратя на студентите. Но колкото повече онлайн обучението продължава, толкова по-неефективен ставам. При първия локдаун чувствах, че съм полезен на студентите, те участваха активно и успяхме добре да навлезем в учебния материал. Сега все по-рядко имам такова усещане.</p> <p>По-ефективно използване на личното време – не се губи време в обличане, грим, прическа и придвижване до работното място.</p> <p>Не се чудя как и кога да организирам обяда си.</p> <p>Позитив е, че не ставам толкова рано.</p> <p>Спестено време от придвижване между локации.</p> <p>Когато приключа с часовете, мога да изляза веднага на разходка или просто да легна да си почина.</p> <p>Управлението на времето е много по-лесно, когато работиш от дистанция.</p> <p>Спестява досадните и прекалено силно сигнални градски превозни средства (целия мръсен и шумен трафик), както и неудобните места за работа, тестове, сертификати, паркиране, обядване и почивка помежду часовете и другите ангажименти.</p> <p>Свършвам много повече работа, защото не си губя времето в безсмислени разговори с хора, които няма какво да правят.</p> <p>СВЪРШВАМ ПОВЕЧЕ НЕЩА ЕДНОВРЕМЕННО.</p> <p>Свободно време.</p> <p>Предполага малко по-късно ставане сутрин.</p> <p>Спестяването на време от пътуването от място до място.</p> <p>Спестява в рамките на 2 часа разход на време на ден.</p> <p>Повече време за подготовка на учебни материали.</p> <p>Спестява се време, което може да бъде използвано за подобряване на производителността на труда.</p> <p>Увеличаване на времето за работа, не се губи време да път, кафета и т.н.</p> <p>Възможност за решаване на изчислителни задачи с помощта на компютърни програми освен чрез традиционния начин (на място ще трябва да се местим в компютърна зала).</p> <p>Удобство е, преподаването онлайн спестява време от пътуване до университета и обратно. Това е стимулиращо и от гледна точка на това, че дава възможност за създаване на ресурси за студентите – материали, запис на упражнения и лекции.</p>
--	--

	<p>Уплътняване на работното време (без времето за пътуване и излишни разговори). Спестява ми време. Организиране на времето. Ставам по-късно. Фактът, че не се губи време в пътуване до работата, което може да бъде вложено в усъвършенстване на преподаваните курсове. Може да употребим по-интензивно и рационално времето си, спестявайки от време за пътуване и подготовка на външния вид, вкл. връхно облекло, обувки и др. Успявам да намеря време за лични ангажименти. При добра самоорганизация намирам свободно време за себе си. Времето за сън се удължава. Пести се време, което основно отделих за научна работа. В тази насока за изтеклата 2021 година ефективността ми се увеличи 2,5 пъти (в измерител статии в реферирани и индексирани списания в световна база данни) от 4 бр. на 10 бр. По-лесна организация на времето. Повече време за подготовка. Ако работата е от къщи, има достатъчно време за подготовка. Между отделните часове мога да свърша още много неща, а иначе трябва да чакам по коридори и кабинети следващия час.... Пести много време в път – минимум 2 часа на ден, които влагам в семейството. Значително по-малко време, що се касае до логистика. Оптимизация на личното време. Понякога не се налага да се излиза много рано :-) за работа. По-голяма гъвкавост на работния график и по-добро управление на времето. Значително по-добра възможност за управление на времето. Не се губи време; възможност за добра организация на времето. Спестява ми около 3 часа пътуване на ден до работното място, които мога да оползотворя в работа. Реално от къщи имам повече време за работа (до момента, в който ръководството разпореди всеки ден да сме в университета и да водим часовете си оттам). Повече време за сън, което ме прави по-свежа и работоспособна. Наспивам се пълноценно.</p>
<p>Възможност за работа от всяко</p>	<p>Възможност за провеждане на занятия от всяка точка на света.</p>

<p>място (и за студентите – положителна оценка за повишаване на посещаемостта, което е отразено и в реда оптимизиране на процеса) 51</p>	<p>За студентите, които не живеят в града, където следват, е удобно от гледна точка на това, че може да се обучават от родното си населено място и така не се налага да заплащат наем за общежитие или квартира. По-голяма гъвкавост.</p> <p>Възможност за преподаване от различни места, например друг град.</p> <p>Студентите се включват, независимо от това къде се намират и в какво състояние са (болни, бременни, на работа и т.н.).</p> <p>За работещи магистри е подходящ вариант. Често пъти това са специалисти от практиката. Те осъзнават, че имат нужда от тези знания и умения, които им липсват в тяхната работа. Поради това и учебният процес е ефективен с този тип студенти.</p> <p>Студентите намират повече време да влизат на онлайн лекциите.</p> <p>Достъпност на студентите до водените от мен занятия от всяко място и по всяко време.</p> <p>Удобство, достъпност, гъвкавост.</p> <p>Това, че могат да се включат и студенти, които принципно не посещават занятия, студенти с физически увреждания, живущи извън страната, и др. Бързо усвояване и прилагане на нови техники и технологии в обучението, което може занапред да се прилага при един тип смесено обучение за обхващане на по-голям брой студенти.</p> <p>Студентите се включват от различни точки на страната и чужбина.</p> <p>Могат да работят по всяко време.</p> <p>Връзката с тях е по-сигурна.</p> <p>Спестява много време от пътуване и е възможно да се провежда от всяко място.</p> <p>Смятам, че позитивите са повече: много работещи и със семейства студенти, а също така и живеещи в чужбина имат възможността да получат образование, без да напускат родните си места и без това да пречи на професията им.</p> <p>Разнообразяване на учебните ресурси, възможности за запазване на работното място, възможност на студентите все пак да учат и да не губят учебна година. Процесът се случва въпреки ограниченията за присъствие, заболяване или друго.</p> <p>Провеждането на часа е възможно, без да се налага студентите да пътуват.</p> <p>Единственото предимство е, че могат да се провеждат корекции/лекции със студенти, които не са от София и нямат време да идват до университета (поради заетост с работа, лични причини и пр.).</p>
--	---

	<p>Посещаемостта на лекциите и упражненията ми се увеличи двукратно, тъй като студентите също не губят време да идват до университета, а могат и докато са на работа, да слушат лекцията.</p> <p>По-голямо присъствие на студенти онлайн.</p> <p>Студентите присъстват повече на упражнения.</p> <p>Въпреки че повечето от тях работят, обучението от разстояние им позволява да се включват в часовете и да бъдат по-редовни.</p> <p>Студентите могат да се концентрират повече върху поставените задачи. Спестява се време за придвижване, особено за пътуващите от други населени места.</p> <p>Студентите могат да се обучават в индивидуален темп и лекциите, предоставени на платформата за дистанционно обучение, са достъпни по всяко време.</p> <p>По-голямо присъствие на студенти. Спря необходимостта от ежедневно пътуване до местоработата.</p> <p>По-голяма гъвкавост към възможностите на студентите да се включват в учебния процес.</p> <p>Повече студенти успяват да се включат в час, тъй като не им се налага да отсъстват от работа, от домашните си задължения (грижата за деца) или да пътуват от град в град.</p> <p>Повече свободно време – спестено от придвижването до работното място и избягване на задръстванията.</p> <p>Почти 100% присъствие в часовете благодарение на това, че повечето работещи студенти съчетават обучението с хоумофис. Повишаване на мотивацията на учащите при изпълнение на извънаудиторните занимания.</p> <p>Пести се време за придвижване. Студентите също се включват от родните си места и могат да комбинират с работа.</p> <p>Възможност за работа дори и при болест.</p> <p>Може по всяко време да се вършат неща, които при присъствено обучение са според точен график.</p> <p>Може по всяко време и от всяко място да се преподава.</p> <p>Някои задачи могат да се вършат от различни местоположения и в удобно време.</p> <p>Може да се свърши и повече работа, защото при такова преподаване студентите влизат, когато имат възможност. Даже залагането на часове може да се планира и в почивни дни или дори и по-късно – след 17 часа вечерта.</p> <p>Може да се свърши където и да се намирам.</p> <p>Може да си на няколко места едновременно и да си по пижама.</p>
--	--

	<p>Могат да се включат дори студенти, които са в изолация.</p> <p>Може да бъдем по гъвкави при организирането и провеждането на мероприятията.</p> <p>Може да работиш болен, както и да обучавааш студенти в подобно състояние.</p> <p>Мисля също, че онлайн обучението дава възможност на повече хора да се включат в него. Разбирането, че от всяка точка и по всяко време биха могли да бъдат част от обучението, повиши мотивацията на колебаещите се да постъпят в университета.</p> <p>Много студенти, ограничени в посещението на лекции, поради нежелание/невъзможност на работодателите да откликнат на потребността им от обучение, увеличиха честота на посещение в лекциите. Много майки, които прекъсват участието в лекции и упражнения, за да заведат или вземат децата си от детски градини и училища, също увеличиха честотата на посещение в лекции и упражнения. Обучението от разстояние даде повече възможности и на студентите с увреждания, които често напускаха занятия преждевременно, да използват обществен транспорт по график, за да се приберат по домовете си.</p> <p>Контактите със студентите, които работят и учат едновременно (особено тези, които са в чужбина), са по-добри. Студентите от редовна и задочна форма на обучение имат достъп до платформата за дистанционно обучение, до всички учебни материали и могат да се явяват на изпити онлайн. Ковид кризата ни показва, че бъдещето е на смесеното обучение и оценяване.</p> <p>Имам пряко наблюдение върху работата на студентите, която се качва в платформите. Студентите работят много повече от къщи, за разлика от в час. При асинхронно учене – всеки според навиците си (например късно лягане и ставане) има възможност да си изпълнява заданията по всяко време на денонощието. Така студенти имат възможност и да работят, и да участват активно в учебния процес. Студентите имат възможност да работят от родните си места или места, които може да са дори извън страната.</p> <p>Има като че ли по-голяма посещаемост.</p> <p>Студентите могат да присъстват от всяко място и от мобилен телефон, дори ако са на път, в болница и т.н. – стандартните плюсове на технологиите</p> <p>Изцяло управляваш времето и събитията, в които искаш да участваш. Работата от разстояние позволява да се извършват успоредно няколко дейности.</p>
--	---

	<p>За всички пътуващи колеги до университетите в друг град съм на мнение, че отпадането на ангажимента с пътуването е добър вариант.</p> <p>Възможността за гъвкавост на работното време и работа от къщи.</p> <p>Възможността за работа в движение и от разстояние.</p> <p>Възможността да не се пропускат лекции при пътуване, ангажимент на друго място, страна и т.н.</p> <p>Възможност за съчетаване на лични ангажименти на студентите, в т.ч. и работа, с ученето, спестяване на време за пътуване, рано ставане, връзка със студенти от всяка географска локация в света, яснота на заданията, които студентите имат за изпълнение, лесен за употреба софтуер.</p> <p>В някои случаи има предимство, напр. студенти, които имат желание за обучение и нямат физическа възможност да присъстват, благодарение на онлайн лекциите не губят материал (обикновено поради здравословни причини).</p> <p>В началото мислех, че има. За съжаление няма никакви, ако студентите наистина нямат интерес към материята. При онлайн преподаване по-голяма полза има при магистри, които обикновено са силно мотивирани и в тези случаи слабостите на онлайн преподаването се компенсират до голяма степен от активността им.</p>
<p>Оптимизация на процесите (оценка за положителния ефект и върху студентите, по-голямо тяхно участие; оптимизиране на процесите като цяло, което води до гъвкавост и в преподаването, и в планирането, и в комуникацията и така се отчита като повишаващо качеството на процеса на обучение) 209</p>	<p>Макар и рядко, подобряване на учебните часове в някои отношения.</p> <p>Бърза и лесна комуникация чрез съвременните информационни технологии и социални мрежи.</p> <p>По-добри възможности за комуникация със студентите (възможност за чат и кратки срещи почти винаги, когато имат нужда от консултация).</p> <p>Подобряване и улесняване на административни процедури.</p> <p>Засили се персоналната комуникация със студентите чрез е-системата.</p> <p>Формите на контрол върху текущата подготовка на студентите чрез е-системата са много ефективни.</p> <p>Смятам, че ако мога поне извънаудиторната заетост да върша у дома, извън лекциите и упражненията (при тях мнението ми е, че следва да са присъствено), ще бъде много по-пълноценна в работата и личния си живот.</p> <p>Предметът, който преподавам, изисква работа с компютър, но не и специализиран софтуер, и е много по-продуктивно, когато всеки си е на личния компютър. По-лесно е да попреча на студентите, които се стремят да саботират работата ми в час, тоест като шумят и занимават другите с несъществени за учебната работа</p>

	<p>проблеми.</p> <p>Като предоставя материалите по дисциплината в електронен вид, студентите имат възможност да ги преглеждат многократно и съм сигурен, че са в правилния вид – често пъти при присъственото обучение виждам, че студентите преписват неправилно от дъската, например формулите.</p> <p>При дистанционната форма могат да се поднесат много факти и данни, които при присъствена среда е трудно да се осигурят.</p> <p>Повече студенти могат да видят повече детайли, които се показват (микроскопски препарати, снимки и т.н.), отколкото в присъствена среда.</p> <p>Повече възможности и по-голяма "смелост" за дискусии от страна на студентите. Те се чувстват по-уверени да задават въпроси.</p> <p>По-лесно организиране на административни служебни мероприятия – съвети, обсъждания, срещи и т.н.</p> <p>Работа с три монитора и професионална периферия, бърз интернет и достъп до необходимите ми професионални системи, които ми дават възможност в реално време да показвам на студентите си практика.</p> <p>Разбира се, позитивите за опазване на здравето и на преподаватели, и на студенти са на първо място. Смея да твърдя обаче, че благодарение на поставените им задачи и ангажирането на студентите да качват свои домашни, мнения и да изпълняват интерактивни дейности, самите студенти подобряват значително техническата си грамотност и уменията да използват технологии, което би било безценно и в бъдещата им професия.</p> <p>Ясно е присъствието час/дата на влизане–излизане от срещата.</p> <p>Хората мислят, преди да ми пишат имейл. Често това означава, че са си отговорили на въпроса.</p> <p>Оптимизиране на контрола за преподавателите.</p> <p>По-ефективно провеждане на събрания и заседания.</p> <p>Удобството на това да разчитам на своите ресурси, а не на предоставените от институцията, следене на работата на студентите.</p> <p>Унифициране и безпристрастно оценяване на студентите.</p> <p>Интерактивност и индивидуализация на обучението (информацията се поднася по интересен начин при непрекъснатата обратна връзка).</p> <p>Някои работни процеси спестяват време, когато са онлайн.</p> <p>Увеличена продуктивност.</p> <p>Удобна е, по-добри възможности за онагледяване на учебен материал.</p>
--	---

	<p>Технически се улеснява илюстрирането на вербалния поток на лекцията с аудио-визуални материали. При присъствено обучение това е свързано с разнасяне на техника по залите.</p> <p>Технологично улесняване и обективизиране на методите за текущ и заключителен контрол.</p> <p>Стимулира самостоятелната работа при студентите. Студентите бяха много по-активни.</p> <p>Студентите винаги ме намират.</p> <p>Студентите имат по-лесен достъп до присъствие на лекциите. Могат да направят запис и да гледат многократно лекцията. По този начин могат да попълнят знанията си.</p> <p>Студентите са по-фокусирани и не се разсейват. Аз съм по-фокусирана и не се разсейвам в процеса на преподаване. На споделения екран мога да покажа по-детайлни схеми и да чертая по тях, а студентите да виждат по-добре какво правя, защото са пред екраните на компютрите си. Мога да демонстрирам как работя в развойна среда, да споделям клипове във виртуалната стая и студентите да виждат по-добре показваното. Мога да пускам бързи анкети във виртуалната си класна стая и така да проучвам мнението на студентите. Не губя време за отиване до работното място, работя в комфорта на дома си, оборудвала съм си работно място с качествени устройства за ефективна онлайн комуникация.</p> <p>От почти 8 години поддържам Фейсбук групи по дисциплините, които преподавам, и в условията на онлайн обучение поддържам много по-интензивна комуникация със студентите. Откакто преподавам онлайн, познавам по-добре студентите си, отколкото ги познавах в режим на присъствено обучение.</p> <p>Студентите се понаучиха да пишат официални писма. А аз мога да работя от къщи, тъй като в университета споделям офис с колега по-високо в йерархията и не бива да му преча с безкрайно говорене на микрофон със слушалки. Къщи работя по-спокойно, никой не нахлува да ме прекъсва за административни въпроси и задачи.</p> <p>Студентите се стимулирани да имат бърз и лесен контакт с преподавателите, като ги търсят за съвети, препоръки, а същевременно се стремят и сами да усвоят някои дейности, за които не им е нужен преподавател.</p> <p>Студентите, които желаят да учат, станаха по-отговорни и по-самостоятелни.</p> <p>Значително по-голям брой студенти посещават онлайн занятията.</p>
--	---

	<p>Провеждането на онлайн семинари, конференции и др. в известна степен е улеснено, но липсва личностното общуване.</p> <p>Възможността за онлайн работни срещи създава удобства за по-често и делово обсъждане на текущи въпроси.</p> <p>Онлайн обучението беше предпоставка за създаване на платформи за електронно обучение, което до голяма степен способства по-бързата комуникация между студентите и преподавателите,</p> <p>Студентите имат възможност да чуят/видят/прочетат изпуснатата лекция, тъй като материалите им се предоставят в платформата за обучение.</p> <p>Онлайн обучението дава възможност на преподавателя и на студентите да използват различни електронни ресурси, които подпомагат обучението по дадена дисциплина много бързо, както и да споделят ценна информация помежду си.</p> <p>Този тип обучение дава възможност на преподавателите и студентите по-добре да организират и оптимизират работните и личните си ангажименти.</p> <p>Силните студенти не се влияят от слабите студенти и са по-мобилизирани.</p> <p>Могат да се правят записи на лекции и изпитвания, което дава възможности за повторно прослушване и служи за доказателство при претенции на студентите към безпристрастността на преподавателя.</p> <p>Свързва много хора в работна среда. Повишава успеваемостта. Създава условия за повече компромиси и съпричастност с проблемите.</p> <p>Работата от разстояние спестява време за пътуване, отиване и връщане. Игнорира се зависимостта от физическото пространство. Комуникацията може да се осъществява без проблем във виртуална стая.</p> <p>Академични форуми се организират във виртуалното пространство, не се нарушават ритъмът и техният график.</p> <p>Възможност за контрол върху ежедневието на малките ученици при онлайн обучение.</p> <p>При курсови проекти всички могат да гледат корекциите. А някои се възползват и гледат записите, което им помага да си изготвят проектите самостоятелно.</p> <p>Има и други предимства като разглеждане на файлове, а не на "нагласени" разпечатани материали.</p> <p>При проектантските дисциплини: повече време за корекции и възлагане на повече самостоятелна работа на студентите.</p>
--	---

	<p>Предоставяне на повече учебни и допълнителни материали на студентите.</p> <p>По-удобно е да се съсредоточиш за планиране на научна и експериментална работа и за анализ на резултатите ѝ.</p> <p>Понякога е по-лесно да се преподава.</p> <p>Понякога мога да им пояснявам работата на специализиран софтуер чрез споделен екран.</p> <p>Понякога може да се работи, ако не си в много добро здравословно състояние.</p> <p>По-обширна подготовка на материали за учебните занятия.</p> <p>По-бърза и трайна връзка със студентите при провеждане на занятия, особено сутрин рано и вечер късно. Удобно е при срещи с хора от различни градове и места. Например при работа по проекти.</p> <p>Ползване на различни платформи и повече презентации!</p> <p>Положителните страни за студентите са записите на лекциите и упражненията, както и всички материали по преподавания материал. Не се налага да си водят записки в реално време.</p> <p>Получаване на по-голяма информация.</p> <p>Спестяване на време за провеждане на занятията.</p> <p>Лесно преместване на часове предвид факта, че не сме зависими от ангажираността на учебни зали.</p> <p>По-малко прекъсвания, по-добра концентрация и по-добри резултати.</p> <p>По-лесно разпределение на времето.</p> <p>Някои организационни дейности отпадат.</p> <p>По-лесна е организацията и изпълнението на работата.</p> <p>По-лесна връзка със всички студенти.</p> <p>По-лесна организация на времето,</p> <p>По-лесно представяне на материала по част от дисциплините, свързано с по-лесно наблюдение на дейностите от страна на студентите. Сигурност за здравословното състояние, породено от контрола върху това с кои хора се срещаш.</p> <p>Позитивите са по-голямата ефективност на работата от разстояние.</p> <p>Позитивите са следните: масово участие на студентите в часовете (дори и на тези, които живеят далеч от София или дори са на работа в този момент, вземат си почивка за два часа и също участват в часовете. По-лесно задържане на вниманието им с подходящи примери на работа със специализиран софтуер или нагледно пояснение с клипове за по-лесно усвояване на преподавания материал. Демонстрации на момента, чрез споделяне на екран от всеки и по-лесно поясняване на всички въпроси, чрез допълнителни</p>
--	--

	<p>снимки, текст и клипове. Постоянна връзка със студентите - тиймс, скайп и електронна поща, което позволява да се доуточняват множество теми дори и извън часовете и в удобно време за преподавателите. Понякога лабораторните и лекционните зали са доста студени или горещи, докато въщи всеки преценява каква да е обстановката и температурата на помещението, в което работи.</p> <p>По-искрени взаимоотношения със студентите, по-смело е задаването от тях на въпроси...</p> <p>Подходящ момент, макар и по принуда, за напредък в дигитализацията на висшето образование.</p> <p>Позволява използването на широк набор от обучителни средства, за които няма възможност в учебните зали.</p> <p>Позволи редица бюрократични дейности да минат онлайн.</p> <p>По-добро уплътняване на работното време.</p> <p>По-гъвкава организация на задачите.</p> <p>Подобряване на възможностите за студентите за работа с най-нови технологии за преподаване.</p> <p>Подобряване на информационната база на студентите.</p> <p>Осигуряване на по-атраaktivни аудио-визуални учебни материали.</p> <p>Подобряване организацията, онагледяването и подредбата на преподавания материал.</p> <p>По-добра възможност за периодична проверка на знанията на студентите с електронни тестове вместо с хартиени, както ако сме присъствено. С електронните тестове става много по-лесно и не се налага да губя време и да хабя ресурси за разпечатването на хартиени варианти.</p> <p>По-висока степен на концентрация.</p> <p>Повишаване на дигиталните умения.</p> <p>По-голяма възможност за концентрация.</p> <p>По-добро планиране на различни работни ангажименти.</p> <p>По-голяма гъвкавост в планирането на служебните и личните ангажименти, особено когато има грижа за малки деца в семейството или ученици с обучение от разстояние; не се губи време за транспорт.</p> <p>По-голяма гъвкавост за изпълнение на задълженията.</p> <p>По-голяма гъвкавост.</p> <p>По-голяма креативност при подготвянето на занятията.</p> <p>По-голяма пластичност.</p> <p>По-голямата употреба на електронни ресурси.</p> <p>По-гъвкава организация на времето.</p> <p>По-добра възможност за управление на времето.</p> <p>По-добра организация на учебния процес. Дава се възможност за бърза реакция при поставени въпроси,</p>
--	--

	<p>чийто отговор може бързо да бъде открит в пространството.</p> <p>По-добра организация; по-добро планиране; нови възможности за интерактивност; нови инструменти; нови подходи.</p> <p>По-добра систематизация и формализация на учебния процес – видео уроци, проследяване на история, задания, дневници, журнали, графици.</p> <p>По-добре илюстрирам преподаваното, но това не означава по-добро усвояване на знанията от студентите. Който учи присъствено, той се справя и при неприсъственото обучение!</p> <p>Повече организираност и възможност за контакти със студентите по всяко време.</p> <p>Повече флексибилност и възможност за по-добро организиране на деня. Активно включване на технологиите в работата ми, което от своя страна улеснява работния процес.</p> <p>Повече време за научна работа. Технически има много повече възможности занятията да се разнообразят. Възлагат се повече задания на студентите. Те също могат да разпределят оптимално времето си. И изненадващо бързо свикват да бъдат по-стриктни.</p> <p>По-голяма съсредоточеност.</p> <p>По-лесна комуникация независимо от разстояние или регламентирано работно време.</p> <p>По-лесно е за студентите да проследят работата на колегите си, когато са заедно онлайн.</p> <p>По-бърза комуникация със студентите (в т.ч. дипломанти).</p> <p>По-бърза проверка на изпитни задачи.</p> <p>По-бързото навлизане на съвременните електронни системи в учебния процес .</p> <p>Повече време за търсене на информация и подготовка за предстоящите часове.</p> <p>Повече възможности за използване на помощни онагледяващи материали (снимки, клипчета).</p> <p>Повече възможности за участие в учебния процес.</p> <p>Повече възможности за симулации и интерактивна работа със студентите (в университета рядко студентите имат достъп до компютри, което силно затруднява практическата работа).</p> <p>Възможности за бърза и активна колаборация между преподавател и студенти; студенти и студенти.</p> <p>Пести се време, позволява индивидуална работа със студентите, позволява повече възможности за аудио и видео материали</p> <p>Пести се време, средства, върши се огромна работа, каквато не може да се свърши при присъствено</p>
--	--

	<p>обучение, всичко, което се върши, се документира в платформите.</p> <p>Пести се време.</p> <p>Пестя време от придвижване, тестовете се проверяват електронно, което също спестява време.</p> <p>Относно студентите – една от дисциплините, които преподавам, е ИКТ в обучението и работа в дигитална среда. Студентите имат възможност да работят изцяло в дигитална среда в реални условия.</p> <p>Отпада губенето на време и нерви за пътуване до работата и обратно.</p> <p>Отпадат голяма част от служебните командировки до други населени места.</p> <p>Персоналното отношение към всеки студент и личната комуникация подобряват разбирането на материала и развиват ученето на повечето студенти като възходящ, перманентен процес.</p> <p>Пестене на време. Много повече учебни ресурси.</p> <p>Онлайн обучението позволява провеждането на занятия дори при здравословни проблеми от страна на преподавателя или студентите.</p> <p>Онлайн обучението предоставя разнообразни възможности за интерактивни дейности, по-интересна визуализация на учебното съдържание, повече технически възможности за създаване и проверка на тестове и изпитни материали, по-ефективен обмен на информация в дигиталните класни стаи.</p> <p>Онлайн средата е достъпна и не се налага да мислиш за зали в началото на семестъра или при извънредни занятия.</p> <p>Организация на времето.</p> <p>Организацията на времето за работа е значително улеснено. Липсват техническите проблеми, които се срещат в присъствено обучение. Обучението от разстояние дава повече свобода за включване на иновативни методи и средства в лекциите и упражненията.</p> <p>Организиране на служебните и личните ангажименти.</p> <p>При наличие на строго регламентирано работно време, в което не си в състояние да си свършиш работата, защото постоянно някои ти говори, влизат и излизат студенти и колеги, звънят телефони и не си в състояние да прочетеш 2 реда. без нещо да не те разсейва, се оказва, че работата от разстояние е по-пълноценна за мен.</p> <p>Основният позитив се отнася до това, че човек може да отдели повече време през деня за себе си, ако се организира правилно. Подчертавам, че най-трудно беше в първия локдаун, когато още нямашме готови материали за такъв тип преподаване.</p>
--	--

	<p>Остава писмена следа от комуникацията. По-лесно е за студентите да следват разписани инструкции.</p> <p>Повишава се техническата грамотност (и на студенти, и на преподаватели).</p> <p>Остава повече време за подготовка. Пести се време, особено за административните съвещания.</p> <p>Открива се възможност (и стимул) за работа с нови софтуерни продукти, но това е малка утеха на фона на пораженията, нанесени върху образователната система. Компютърните програми и приложения не бива да бъдат във фокуса на образователния процес. Няма нужда да се разпечатват материали на хартиен носител.</p> <p>Няма нужда от пътувания.</p> <p>Облекчава много процедури и излишни комуникации.</p> <p>По-лесно е редуването на различни дейности, което отлага настъпването на умората. По-голяма свобода в разпределяне на времето за извършване на задачите. Не се губи толкова много време и ресурси в пътуване от и до работа; повече време се прекарва реално в работа, а не в пиене на кафе по почивките; имаме записи черно на бяло; гъвкавост и достъпност – материалите са достъпни в дигитален вид и за онези студенти, на които им се е налагало да отсъстват от часа в реално време; създава се постепенно база данни с прогреса на студентите; научаваме се да интегрираме дигиталните технологии в обучението и усвояваме нов софтуер, развиваме умения за работа в дигитална среда с цел обучение (това би било от голяма полза на всеки, особено на бъдещите учители сред студентите).</p> <p>Не се налага да ходя на работното място.</p> <p>Не се харчат ресурси – на време и средства за трафик до работното място и обратно, за отопление на огромни пространства в университета, за консумативи – доколкото всички разходи остават за сметка на личните средства на участниците.</p> <p>Възможно е извършването на паралелни дейности – домакински процедури, поверени на работи, и същевременно академични занимания на хората.</p> <p>Може динамично да се работи в интер- и плуримедийни условия – интернет, презентации, споделяне на файлове от личните архиви.</p> <p>Навлизване в комуникативната среда на студентите и по-точно техния предпочитан начин за комуникация дори помежду им, което води до по-добро разбиране за техните интереси и желания, като така могат да бъдат практически използвани примери от същите с цел привличане на тяхното внимание. От комуникативна гледна точка дори най-малкият опит за по-добро</p>
--	---

	<p>разбиране на техните интереси и трудности може да накара учащия се да придобие респект към преподавателя, от там интерес към предмета на разговор и дори към цялото обучение.</p> <p>Намали се загубата от време за провеждане на заседания, срещи и други подобни форуми. Намали се необходимостта от командировки.</p> <p>Може да се онагледява и да се ползват интерактивни приложения за работа, които не ползвам на живо.</p> <p>Може да се предостави даден електронен материал едновременно до всички, синхронно и асинхронно, независимо от броя студенти.</p> <p>Може да се работи с повече и по-разнообразни материали.</p> <p>Често в лекции онлайн виждам на екрана освен студента и членове на неговото семейство. Мисля, че така обучението ни вече достига не само до студентите ни, но и до техните семейства.</p> <p>Още нещо, работата от разстояние ми даде възможност в своите лекции онлайн да покана и присъединя свои колеги експерти от други градове и други държави; да включа експерти от практика. Всички те само с едно кликуване в компютъра или телефона стават част от моята аудитория и предават своя опит. Считам това за изключително предимство.</p> <p>Лекции, провеждани онлайн, дават възможност за присъединяване на студенти от различни специалности в случаите, в които те имат интерес към теми, които не се четат в техните специалности. Това според мен създава уникална образователна среда, в която всеки може да разшири своето познание отвъд границите на своята специалност до границите, които образователната среда и неговите възможности позволят. Обявяването на темите на лекциите публично разширява тази възможност и включва в едно студенти от различни специалности със сходни интереси, осигурявайки важни за тях компетентности, без задължително това да бъде включено в учебния им план.</p> <p>Многообразието от електронни платформи позволява бърза промяна на електронната среда при необходимост.</p> <p>Множество работни инструкции придобиват дигитален вид, индексират се, имат възможност за търсене после. Множество технически улеснения и възможности и във формата на упражненията, и при поднасянето на лекционния материал.</p> <p>Мога да бъда едновременно в няколко учебни зали и да работя паралелно.</p>
--	--

	<p>Мога да ползвам по-ефективно собствени източници на информация, разполагам с надежден компютър, студентите могат да участват в упражнения дори когато са на работа, или по споразумение да провеждаме часове след края на тяхното работно време.</p> <p>Мога да разполагам по-добре с времето си – не губя време в пътуване всеки ден.</p> <p>Мога да свърша повече работа за по-кратко време.</p> <p>Мога да си организирам личните ангажименти.</p> <p>По-бърза комуникация с колеги.</p> <p>Минимални – възможност за провеждане на упражненията в различно от строго определеното време и възможност това да се случва не само от местоработата, но и в домашни условия.</p> <p>Много допълнително време за подготовка на лекции, както и за научна работа.</p> <p>Много от административните услуги станаха уеб-базирани. Използването на технологиите повиши качеството на работата ми.</p> <p>Възможности за педагогически експерименти и иновации, свързани с обучение в електронна среда.</p> <p>Всички контролни и текущи оценки стоят в класните стая и мога да ги преглеждам по-лесно от къщи или от университета, без да разнасям листи. Класните стаи трябва да си останат оттук нататък като по-удобни.</p> <p>Има много и добри възможности за качествено преподаване и обучение.</p> <p>Има повече време за обсъждане на теоретичните принципи в науката.</p> <p>Имам възможност да интегрирам повече ИКТ технологии в работата си.</p> <p>Имам много повече възможности да разнообразя преподаването си, мога да ползвам видеоматериали за онагледяване, които не мога да ползвам традиционно по време на упражнение, и просто обяснявам, технологии и методи на съвременно лечение, които не мога да онагледя.</p> <p>Имам непрекъснато на разположение целия набор от ресурси за обучение – книги, видео материали, постоянен достъп до интернет. Това ми дава възможност да използвам по-разнообразни средства за обучение, вкл. такива, които не съм планирала предварително.</p> <p>Интерактивно представяне на информацията, създаване на нови методи за преподаване.</p> <p>Лесен и бърз начин за контакт със студентите, без да е от значение времето и мястото, на което се намират.</p> <p>Лесна синхронизация и свикване с новите технологии.</p>
--	---

	<p>Възможност за самоподготовка и работа с много електронни ресурси преди и по време на занятия. Засилва се самодисциплината на студентите и се подобрява работата им в екип!</p> <p>Значително се подобряват възможностите за провеждане на допълнителни консултации със студентите.</p> <p>Значително се подобри дистанционното и дигитално обучение, което значително изоставаше в БГ.</p> <p>Известна част от бюрократичните процеси, включително и свързаните с учебната част, бяха ускорено дигитализирани и приведени за удобна работа извън работното място в университета.</p> <p>Изключителна възможност за онагледяване на преподавания материал.</p> <p>На повечето студенти този начин на преподаване им допада. Това води до повишаване на посещаемостта на занятията.</p> <p>Използване на повече електронни ресурси.</p> <p>Използване на повече нагледни материали и софтуер в лекциите и упражненията.</p> <p>Използване на предимствата на технологиите в степен, която е невъзможна при присъствено обучение.</p> <p>Използване на сайтове, комуникация с голям брой участници едновременно, лесна редакция на материалите за обучение.</p> <p>Използването в по-голяма степен на възможностите, които предоставят дигиталните технологии.</p> <p>Използването на интерактивни учебни ресурси не е възпрепятствано от липсата на материална база.</p> <p>Има възможност за по-бърза връзка със студентите.</p> <p>Има възможност за споделяне на големи текстови и графични файлове. Перфектно е за компютърни тестове за текущ контрол. Лесно достигане до големи групи.</p> <p>Добра организация.</p> <p>Донякъде се спестява време при водене на лекции.</p> <p>Допълнителни възможности за представяне на материала на студентите.</p> <p>Достъп до голям брой ресурси.</p> <p>Единствено възможност за оптимизиране на работата във времево отношение.</p> <p>Единственото предимство е, когато упражненията се водят от къщи, в случай че се налага преподавателят да ограничи контактите си. Тогава личното време се разпределя по-лесно, без да се нарушава учебният процес.</p> <p>Електронното обучение позволява работа от разстояние.</p>
--	---

	<p>За активните студенти това е чудесна възможност за допълнителна работа, консултации и разясняване на проблеми.</p> <p>За кратък период от време работата от дома дава гъвкавост.</p> <p>За мен няма разлика между присъственото обучение и това от разстояние, поне в преподаването.</p> <p>Дава възможност за гъвкавост както за студентите, така и за преподавателите.</p> <p>Дадена е 24/7 връзка на студентите с нас, мога да предоставя по-голямо количество полезни материали за студентите и това е документирано и неоспоримо, тъй като не е публично, но е за всички студенти по дисциплината.</p> <p>Възможност за по-концентрирана работа.</p> <p>Възможност за преподаване на по-голямо количество материал.</p> <p>Възможност за справяне със задачите в удобно за мен време.</p> <p>Възможност да творя, по-висока научна продукция, липса на дразнителни, възможност да управлявам и организирам задачите си за деня по-ефективно, не губя на време за транспорт, баланс на труд и личен живот, по-висока ефективност и удовлетвореност.</p> <p>Възможности за по-лесно използване на илюстративни материали от интернет.</p> <p>Възможностите за бързото и лесно използване на визуални материали.</p> <p>В различните електронни платформи.</p> <p>Възможностите, които предоставя интернет средата и по-голямата свобода на работа със студентите.</p> <p>Възможността да се илюстрират някои сложни постановки чрез презентация.</p> <p>Възможността да се преодолее текущата ситуация без прекъсване на обучението и работата.</p> <p>Възможността да се провеждат лекции със студенти, които се обучават по една дисциплина, но в различни градове (филиали, колежи и т.н.), спестява от времето на преподавателите. Не е необходимо едно и също нещо да се преповтаря в различните филиали.</p> <p>Възможността студентите да изпълняват задачи, като използват ИКТ и да презентират резултатите от работата си.</p> <p>Възможност да предоставяме повече електронно съдържание на студентите</p> <p>Добра дисциплина и ценене на времето – ясни начало и край на срещите.</p> <p>Възможност да се разработят и споделят допълнителни ресурси със студентите.</p>
--	--

	<p>Възможност да се усвояват знания от разстояние чрез участие в уебинари, онлайн обучения и др.</p> <p>Възможност за гъвкавост, повече възможност за показване на различни интерактивни материали (технологичната обезпеченост на ВТУ е от далечния минал век). Възможност за групова работа, креативност... Един куп позитиви.</p> <p>Възможност за извършване на по-голям обем от работа.</p> <p>Възможност за използване на повече компютърни приложения за онагледяване на лекции и упражнения.</p> <p>Възможност за концентриране върху детайлите от нещата.</p> <p>Възможност за повече самостоятелни работи и задачи към студентите. Повече свободно време, в което можем успоредно с упражненията да се справяме и с други задачи от работата си.</p> <p>Възможност за по-добра организация на лично време.</p> <p>Възможност за работа от всяка точка, която има достъп до стабилен интернет.</p> <p>Бърз и удобен начин за комуникация, лесен достъп до информация.</p> <p>Бърза организация на учебния процес – но само при условие, че и студентите имат лична мотивация за това.</p> <p>Бърза организация, лесно планиране на събития, динамизация на дейностите.</p> <p>В сферата на информатиката всички или почти всички са на компютри, по-лесно се дават примери и копира код и обяснява.</p> <p>Достъп на студентите до цялата налична информация във виртуалното пространство в реално време и от там възможност за изпълнение на проучвателни задачи.</p> <p>Възможност за използване на повече електронни материали.</p> <p>Използване на повече учебни пособия.</p> <p>Натрупване на архив с видео и текстов материал за обучение.</p> <p>Предоставят се много повече ресурси на студентите.</p> <p>Библиотеката ми е на ръка разстояние, с което мога по всяко време да ориентирам студентите си към релевантна литература.</p> <p>Аз предпочитам онлайн обучението точно поради възможността да използвам технологичните средства, които нямам в присъственото обучение!</p> <p>Позитивите са безкрайни – като се започне от възможността преподавателят да качи учебници, материали и помагала на онлайн платформите, които са на разположение на студентите, до интерактивните</p>
--	--

	<p>задачи и тестове, които ангажират и мотивират студентите.</p> <p>Студентите могат да се обучават в индивидуален темп и лекциите, предоставени на платформата за дистанционно обучение, са достъпни по всяко време. Работата в облачно пространство съществено улеснява споделяне на ресурси и съвместна работа. Електронни депа за съхранение.</p> <p>Мога по-лесно да организирам работата си; голяма част от учебните материали се дигитализираха и вече са достъпни от всяко едно място.</p> <p>Лесно и удобно е споделянето на учебни материали. Намирам подготовката на електронни ресурси за много полезна.</p> <p>Възможности за бърз и лесен достъп до ресурси и интернет, който е невъзможен при работа в аудитория поради липса на техническо оборудване, лош интернет и др.</p>
<p>Участия в чужбина / други населени места на много места едновременно (изнесени са само защото са конкретни, иначе са към категорията работа от всяко място по-горе) 17</p>	<p>Мога да участвам в конференции и други научни форуми в страни, които не бих посетила присъствено – Япония, САЩ и други.</p> <p>Могат да се съчетават повече ангажименти (напр. участие в жури/конференция, което е в друго висше училище/друго населено място и провеждане на лекция – когато съвпадат дните, но не и часовете).</p> <p>Флексибилност, спестяване на време за пътуване до работното място, възможност за работа от други населени места и държави.</p> <p>Лесно преподаване в университети в чужбина.</p> <p>Работя на три места едновременно и по този начин мога да работя по време на движение и от всякъде.</p> <p>По-лесно участие, особено в международни форуми, без нужда от пътуване и дигитализацията на услугите на някои институции.</p> <p>Пести се време за пътуване. Може в един ден да се водят занятия със студенти от различни филиали.</p> <p>Възможност за участие на различни онлайн събития на отдалечени места.</p> <p>Онлайн присъствието ми не зависи от физическото ми местоположение, мога да се намирам в друг град или чужбина и да водя часовете си от там.</p> <p>Не се губи време и средства за пътуване и настаняване, когато се преподава или участва във форуми извън мястото, където живея.</p> <p>Можеш да присъстваш на срещи на отдалечено разстояние, без да губиш време.</p> <p>Може да се включва в много различни митинги по едно и също време.</p> <p>Може да присъстваш на няколко събития едновременно.</p>

	<p>Мога да участвам в много събития, конференции и други подобни от разстояние. Не губя време в пътувания.</p> <p>Мога да участвам в конференции и уебинари, които биха били недостъпни за мен в присъствена форма.</p> <p>Участие в международни и национални научни, образователни и културни събития онлайн.</p> <p>Възможностите за среща и покани за лекции на колеги от други университети и страни.</p> <p>Възможност да се присъства на срещи с разнообразен характер с много хора, намиращи се на далечни разстояния.</p>
<p>Знания (повишаване на знанията и уменията и на студенти, и на преподаватели) 33</p>	<p>Повиших дигиталните си компетентности.</p> <p>Повишиха се дигиталните компетенции и на преподаватели, и на студенти.</p> <p>Значително повишаване на компютърната грамотност на студентите и преподавателите, което значително улесни и модернизира учебния процес.</p> <p>Друг позитив е повишаването на дигиталната компетентност на преподаватели и студенти.</p> <p>Усъвършенстване на уменията за работа в електронна среда.</p> <p>Възможности за усъвършенстване на вербалните умения на студентите.</p> <p>Усвоих комуникационни технологии.</p> <p>Усвояване на нови технологии за дигитализация.</p> <p>Усъвършенстване на онлайн умения за работа с различен тип платформи.</p> <p>Усъвършенстване в технологичен план.</p> <p>Усъвършенстване на дигиталните умения.</p> <p>Усвояване на нови дигитални инструменти.</p> <p>Автоматизиране на преподавателски практики.</p> <p>Усъвършенстване на компютърните умения и компетентности.</p> <p>Усъвършенстване на работата с компютърни и софтуерни технологии.</p> <p>Усвоени нови технически средства за преподаване.</p> <p>Увеличаване на дигиталните компетенции на студенти и преподаватели;</p> <p>Развива дигиталните умения.</p> <p>Развитие на лични умения за работа с различни онлайн платформи и софтуери.</p> <p>Разширяване на общата компютърна грамотност както сред преподавателите, така и сред студентите.</p> <p>Усъвършенстваме работата си с различни електронни среди за работа от разстояние.</p> <p>Възможност да се развиват неща и умения заради ситуацията.</p>

	<p>Положителните страни за преподавателите са в усвояването на нови умения в работата в различни online платформи.</p> <p>Виждам позитиви и в това, че усвоихме доста дигитални умения. Проблемът е, че усвояването беше стресово, за кратко време.</p> <p>Подобриха се техническите ми умения.</p> <p>Станах по-добра в работата с ИТК. Посещавам повече онлайн курсове.</p> <p>Опит при работа в електронна среда.</p> <p>Овладахме технологии, които ще помогнат за реакция в подобни положения.</p> <p>Нямам проблем с използването на техника и електронни ресурси.</p> <p>Научих се да преподавам по нов за мен начин.</p> <p>Мотивира ме да търся и откривам нови възможности и ми дава нов поглед към утвърдени методи и упражнения в работата.</p> <p>Усвояване на нови умения и знания.</p> <p>Възможност да се научим да работим в среда, която е нормална за бизнеса, но все още табу за държавните образователни институции.</p> <p>Развиване на компетенции в областта на компютърните технологии.</p> <p>Усвояване на нови умения и възможности за развиване на гъвкавост и комбинативност при преподаването.</p> <p>Имаме възможност за запознаване с нови софтуерни продукти!</p> <p>Възможност да се изготвят дидактически и образователни материали.</p> <p>Изработване на българска образователна платформа.</p> <p>Въвеждане на платена, дистанционна форма на обучение.</p> <p>Същевременно е необходимо на преподавателите да се дават възможности на по-специален режим да пътуват и имат практически дейности в чужбина или в страната, за да подобряват техните компетенции.</p>
<p>Спестени средства (включително и за студенти и работодател) 43</p>	<p>Не давам пари за билети за автобуса (транспорт), за да ходя на работа. (15)</p> <p>Спестява пари за пътуване и разходи извън дома.</p> <p>Единственото позитивно нещо е, че спестява личното ми време и пари за транспорт... а през последните месеци това си е значителен разход.</p> <p>Няма нужда да се изразходват средства и енергия за пътуване/ходене до работното място.</p> <p>Спад на допълнителните разходи, път–време–храна. икономия на транспорт.</p> <p>"Икономии" на ресурси – отопление, осветление, транспорт.</p>

	<p>Не пътувам за работа, което намали разходите ми за гориво.</p> <p>Спестява ми разходи (път, храна и др.) намаляване на хартията.</p> <p>Намаляха разходите за нафта.</p> <p>Намаляват разходите за транспорт, облекло, храна навън.</p> <p>Намалени дневни финансови разходи.</p> <p>Евентуално могат да се спестят пътни и режийни разходи и разходи за квартири на студентите.</p> <p>Евентуално могат да се спестят пътни и режийни разходи за преподавателите, ако трябва да провеждат обучението.</p> <p>Пестене на средства за отопление на работодателя.</p> <p>Намаляване на разходи за обяд, кафе и закуски.</p> <p>Разходите за пътуване, кафета и храна "на крак" намаляха.</p> <p>Значително намаляха разходите за дрехи, тъй като присъствено няма как да се ходи "как да е" облечен в аудитория. В онлайн среда е по-лесно.</p> <p>Значително по-малко пари харча за разходи за храна и др.</p> <p>Намалих цигарите, тъй като у дома не пуша.</p> <p>Много студенти спестяват средства за квартири и общежития, когато се обучават в домашна среда, включително извън страната.</p> <p>Спестява се малко от хартията.</p> <p>Спестяване на средства за пътуване.</p> <p>Намали се употребата на хартия.</p> <p>Спестяват се пари от транспорт и храна навън.</p> <p>По отношение на участието в научни форуми – позволи ми да участвам във форуми онлайн, които иначе не бих си позволила по финансови причини.</p> <p>Икономичност – пестят се време и пари.</p> <p>Вярвам, че с обучението от разстояние подпомогнахме семействата, останали без работа в условията на пандемия – подпомогнахме родителите, чиито възможности да подкрепят финансово своите деца студенти и да плащат техните квартири и издръжка в големия град бяха силно ограничени; подпомогнахме студентите, които започнаха работа, за да помогнат на своите родители, без да отнемем възможността им да се обучават.</p> <p>Убедена съм, че обучението от разстояние доведе до намаляване на много разходи: разходи, нужни на студентите от други населени места за обучение в нашия град, разходи за транспорт, разходи за отопление и осветление, разходи за гориво и пр.</p> <p>Мисля, че с намаляване на разходите се</p>
--	---

	<p>присъединяваме към глобалните цели на ООН за устойчиво развитие и грижа за природата. Редуциране на някои разходи.</p>
<p>Уют в дома / контакт с близките 67</p>	<p>Повече време у дома. (3) ПОВЕЧЕ ВРЕМЕ, ПРЕКАРАНО В ДОМАШНА СРЕДА. Повече време прекарвам със семейството си; имам повече време за поддържане на ред в дома. Повече време за работа върху себе си и с членовете на семейството. Работата от дома е по-спокойна и много често – по-ефективна. Обърнах внимание повече на интериора си вкъщи. Обърнах повече внимание на близките си, като сме заедно ежедневно. Повече време за семейството. Възможност за по-голям синхрон между домашни и професионални задължения. В известен смисъл има комфорт, създаден от домашната среда. Работа в по-уютна обстановка. По-добър баланс с личния живот. Успях да вода и взимам децата си от детска градина и училище, тренировки, занимания. Имам повече време за съпругата и децата си. Баланс между личен и професионален живот. Уюта на домашния офис. Не губя излишно време за придвижване от дома до работното място и обратно. Мога да свърша допълнително количество работа. Удобството да си у дома и паралелно с преподаването да организираш и някои рутинни домашни задължения :) Удобството на домашната обстановка. Удобствата на домашната среда. Това, че си стоим в домовете. Повече време за мен и семейството. Спокойствието на домашната атмосфера. Спокойната атмосфера на дома; възможност за гъвкавост относно ангажиментите. Спестява се времето в път до работното място и ми остава повече време за семейството. Сближаване на семейството, преоценка на приоритетите. Работя от къщи и се чувствам много спокоен. От две години основно живея в бащината си къща на село. Имам прекрасен интернет и се чувствам спокоен. Работих от нас на топло и светло. Работиш в позната, удобна и уютна ситуация. Работиш от вкъщи. Работната атмосфера.</p>

	<p>Работа в комфортните домашни условия. По-удобно ми е във връзка с гледане на дете ученик. По-комфортна и уютна среда за работа. В момента, в който приключат лекциите ми, мога да обърна внимание на едногодишната си дъщеря, без да тичам от единия край на София до другия и да си гледам часовника. Спокойна съм, че ако нещо случайно стане вкъщи, веднага мога да реагирам. В междучасията и в почивките имам възможност да се погрижа за дома и семейството си. По-добър баланс между работата и личния живот. Не губя време да пътувам до работата си. Удобна и уютна среда у дома. Повече лично и за семейството време. Позитивите в личен план: - свързани с децата – добре е, че когато те учат дистанционно, аз мога да съм вкъщи и да ги наглеждам; - спестявам време от обикаляне на града във водене и вземане от училище, което мога да прекарам с децата или да свърша нещо служебно. Мога да синхронизирам работата от разстояние с отглеждането на децата, домакинската работа и обществените задължения, което с работно време от 8 до 17 ми е невъзможно и ми създава голям стрес. Организиране на домашните задължения. Съответно повече време за дома и семейството. По-удобно организирано работно място. Работата от разстояние в домашна среда действа благоприятно върху емоциите и концентрацията ми, тъй като се ползвам от уюта и комфорта на домашната атмосфера. Контактвам повече с детето си. Повече физическо присъствие в дома и сред близките; по-добро оползотворяване на почивките между занятията (вкл. т.нар. прозорец), тъй като човек си е вкъщи – може да хапне, да поговори с близките си, да свърши домакинска работа. Може да се преподава от село. Може да се работи в по-спокойна обстановка от дома. Може да се работи от уюта на дома. Много повече време за четене, развитие и семейство (малко пътуване, по-малко загуба на време в празни приказки и разговори без стойност, по-малко допир с администрацията). Всичко това "печели" време. Лесно съчетаване на личните ангажименти с професионалните. Комфорт у дома. Размиват се границите между личен и професионален живот.</p>
--	--

	<p>Имам повече време за прекарване вкъщи и това ме успокоява.</p> <p>Имам време за мен, за семейството ми, както и за професионално израстване.</p> <p>Удобства и уют на дома.</p> <p>Изпитвам спокойствие и комфорт при работата си от вкъщи.</p> <p>Запазва се домашната атмосфера, а в същото време сме в час.</p> <p>Единственото позитивно е, че съм имала на разположение личната си библиотека, която ползвам в процеса на преподаване.</p> <p>Единственият позитив е възможността да се спести от време за придвижване, което дава възможност за съчетаване на семейни/битови задачи с професионалните занимания (преподаване).</p> <p>Повече време за семейството.</p> <p>Домашната среда със сигурност е по-удобно, но това не трябва да е водещо. В крайна сметка при нашата работа присъственото обучение е в основата.</p> <p>Добри условия вкъщи.</p> <p>Домашен уют, топлина.</p> <p>Гъвкавост на работното място – вкъщи си е най-хубаво, но при спазване на определени прости правила като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осигуряване от страна на работодателя необходимите инструменти за работа от разстояние (сега всички си използваме личните компютри, интернет връзка, телефони, за да си вършим работата); - адекватно заплащане – работата от вкъщи НЕ е полесна, т.е. трябва да се получават парични компенсации и добавки за преглед при офталмолог и последваща смяна на очила. <p>Имам повече време за близките си, тъй като работата от разстояние не изисква да съм в определено населено място.</p> <p>Възможността да съчетавам работа и грижите за малко дете в случаите, когато то е с влошено здраве, под карантина или детското му заведение не работи.</p> <p>Възможност за преподаване от дома</p> <p>Възможност да се работи от вкъщи.</p> <p>Вкъщи съм си.</p> <p>Време със семейството.</p> <p>В комфортна домашна среда съм.</p> <p>Мога да ям във всяка почивка :)</p> <p>Разполагам с хубав интернет и техника, която не трябва да разнасям по улиците.</p>
<p>Спокойствие и удобство –</p>	<p>Безопасна среда. (2)</p> <p>По-безопасно за здравето. (2)</p>

<p>спокойствие, конкретно свързано с пандемията, както и като цяло – по-малко стрес, удобство 132</p>	<p>Спокойствие. (3) Защита на здравето – своето и на другите. (6) Запазване на здравето на студенти и преподаватели. чувствам се по-спокоен. Чрез работа в електронна среда може да се предпазим от зарази . Чувствам сигурност и спокойствие въщи. Че можеш да пиеш кафе, докато изнасяш лекцията си и не се дразниш, че студентите са забили нос в телефоните си или разговарят помежду си. Че работя с домашни дрехи. Че сме предпазени от заразяване. Фактът, че си у дома и се чувстваш комфортно. Няма нужда да излизаш при лоши атмосферни условия :) По-лесно лавираш между служебни и лични задачи. Учебният процес е по-спокоен. Безопасност и за двете страни. Възможност за редовни почивки. Удобство на работата от дома. Възможност за контрол върху условията на труд. Няма шумни студенти, пречещи на заинтересованите. По-спокойно, не се бърза. Удобно е. Няма нужда от официално облекло. По-голяма гъвкавост. Донякъде имам може би психологически проблем при директния контакт с други хора. Не се чувствам комфортно, всеки път изпитвам нещо като сценична треска. При онлайн обучението сякаш този проблем го няма. Работя в безопасна среда у дома. Времето, което излизам на вън го посвещавам за пълноценни социални контакти Остава ми време за тренировка и т.н. Мога да изброя още поне десет причини. За мен онлайн обучението БЕ възможност и остава такава. Така разсъждавам, така уча студентите си и се радвам на тяхното уважение, без да правя компромиси в изискванията и стила си. В домашна среда е по-спокойно, особено когато няма необходимост от включена камера. Ако този вид обучение се прилага за определен период от време, се отразява благотворно на всички. Първите два семестъра на обучение от разстояние това се забелязваше много подчертано при мен и при студентите ми. Впоследствие видимо се натрупа апатия, умора, тревожност или безразличие при някои от студентите ми. У мен също. И се наложи да полагам значителни усилия за овладяването на тези усещания, за да не се отразяват на качеството на работата ми и</p>
---	---

	<p>на отношенията ми със студентите. В повечето случаи успявах, в редки случаи – не, за съжаление.</p> <p>Повече спокойствие.</p> <p>Безопасна среда по отношение на Ковид и други подобни инфекции.</p> <p>Разтовари ме от някои контакти, които ме напругаха.</p> <p>Тъй като голяма част от разработените от мен учебни материали бе в електронен вид още преди пандемията, работата от дистанция ми коства по-малко време и усилия, но това не е предимство от гледна точка на призиванието ми.</p> <p>Съхраняване на здравето.</p> <p>Спокойствието на работата от дома.</p> <p>Спокойствието на домашната среда, когато занятието се провежда дистанционно у дома.</p> <p>Спокойна атмосфера.</p> <p>Спокойна атмосфера на работа.</p> <p>Спокойна и безопасна атмосфера на работа.</p> <p>Спокойствие за здравето ни, защото няма да общуваме с кихащи и кашлящи хора. Увеличи се броят на присъстващите в часовете студенти поради удобството да не пътуват за лекциите и семинарните занятия. Храним се с домашно приготвена храна, независимо че продължава да не е винаги в стандартното подходящо време.</p> <p>Спокойствие за здравето си.</p> <p>Спокойствие и по-малко социален стрес.</p> <p>Спокойствие относно здравето.</p> <p>Спокойствие, липса на "външни" дразнителни, спестява време и средства, възможност за творчество.</p> <p>Помага ми по-лесно да се изолирам от клюките и ежедневните сплетни в работната среда.</p> <p>Спасение от изключително токсичната среда в катедрата и безобразното поведение на колегите, подклаждани от бившия ръководител катедра и насърчавани от настоящия, от декана и от ректора, които като ръководители, вместо да се опитат да разрешат проблема, нагнетяват още повече обстановката.</p> <p>Сигурност за здравето.</p> <p>Сигурност от епидемиологична гледна точка.</p> <p>Санитарно-хигиенни.</p> <p>Редките контакти помагат за намаленото разпространение на епидемията.</p> <p>Запазване на здравето на голяма част от обществото – младите хора.</p> <p>Работи се лесно и приятно.</p> <p>Работим в сравнително по-комфортна среда – няма го страха от реално заразяване.</p>
--	--

	<p>Работя в сигурна среда по отношение на здравословното състояние.</p> <p>Работя на чисто и спокойно място.</p> <p>Работя по пижама.</p> <p>Работата от вкъщи ми дава по-голямо спокойствие.</p> <p>Работата от дома значително увеличава вероятността да опазя здравето си.</p> <p>Работата от разстояние максимално "изчиства" средата на общуване и междуличностните взаимоотношения от негативни емоции, което води до по-висока продуктивност и по-малко емоционално-психическо натоварване.</p> <p>Работата от разстояние ми дава спокойствие за здравето ми. Условието за работа онлайн, осигурени от УНСС, са добри и преподаването върви нормално.</p> <p>Предпазваме се от разпространение на зараза.</p> <p>Предпазване от пандемията.</p> <p>Превенция от заразяване във връзка с настоящата вирусна ситуация. Пандемичната обстановка го налага.</p> <p>По-малък риск от заразяване.</p> <p>Понякога е по-спокойно от разстояние.</p> <p>Понякога е удобно, но само понякога.</p> <p>По-спокойна атмосфера.</p> <p>По-спокойна обстановка.</p> <p>По-спокойна работна среда.</p> <p>По-спокойно и с по-голяма възможност за подготовка и почивка.</p> <p>По-спокойно се провеждат занятията.</p> <p>Позитивите са свързани с опазване на личното здраве и това на околните.</p> <p>Позитивите са предимно за здравето – и на преподавателите, и на студентите.</p> <p>В условия на пандемия сигурността от това, че нямам пряк контакт с хора е изключително голяма.</p> <p>Позитивите ги свързвам преди всичко с безопасната среда на работа предвид не така отговорното поведение на студентите към здравето на хората в заобикалящата ги среда.</p> <p>Намали стреса от пътуване и бързване за учебните бази, влиянието на метеорологичните условия, риска при ползване на градски транспорт по време на пандемия.</p> <p>Удобно и защитено работно място.</p> <p>По-добре се работи от дома при зимни условия.</p> <p>По-добро здравословно състояние.</p> <p>По-гъвкав график за работа.</p> <p>Възможност за работа от вкъщи с по-малък стрес и по-малко разход на време в пътуване до работа.</p>
--	--

	<p>По-малко се натоварвам чрез комуникация онлайн, а присъственото обучение изпива в пъти повече енергия – човек се чувства буквално изцеден.</p> <p>Повече спокойствие в планирането.</p> <p>По-безопасно в условията на пандемия.</p> <p>По спокойно, здравословно.</p> <p>По-безопасно е във връзка с Ковид пандемията.</p> <p>По-спокойна обстановка, липса на "фонов" шум в учебната зала.</p> <p>По-малко умора и по-продуктивна.</p> <p>По-малко шум.</p> <p>Няма струпване на хора.</p> <p>Някак си е по-спокойно, а не толкова динамично.</p> <p>В условията на пандемия това е единственият разумен вариант за обучение.</p> <p>Ограничен физически контакт от гледна точка на запазване на здравословното състояние!</p> <p>Очевидното – защита от зарази, облекчено ежедневие.</p> <p>Пазя себе си и семейството си от заразяване в условията на пандемия.</p> <p>Относителната безопасност от гледна точка на риска за заразяване.</p> <p>Ние сме практическа специалност и по отношение на работата не виждам кой знае колко позитиви. По-скоро изолацията пречи за разрастване на пандемията.</p> <p>Неформалната обстановка може да бъде по-отпускаща.</p> <p>Не си зависим от лошото време, работиш дори когато не си чак толкова физически разположен.</p> <p>Не съм сигурна, че мога да намеря такива освен от епидемиологична гледна точка – евентуално ограничаване разпространението на зараза чрез продължителен пряк необезопасен вербален контакт.</p> <p>Не трябва да се обличам подходящо и да използвам транспорт до работата.</p> <p>Не ходя до университета, не губя време, не се налага да си говоря с колеги.</p> <p>Независимост.</p> <p>Не се замърсява въздухът заради пътуването с кола до работата.</p> <p>Позитивите са единствено в медицински аспект.</p> <p>Не прекалявам с кафето.</p> <p>Не пътувам на дълги разстояния до работното си място. Чувствам се по-спокойно.</p> <p>Не пътувам сутрин рано и не бързам за работа.</p> <p>По-защитена съм от вирусни инфекции.</p> <p>Мога да използвам едни и същи лекции за много студенти.</p> <p>Избягване на неприятни метеорологични условия.</p>
--	--

	<p>По-малкото движение разтоварва трафика и когато се налага, се придвижвам по-лесно и по-бързо.</p> <p>Намаляване на "сценичната треска" при говоренето пред твърде голяма аудитория, спестяване от времето за служебни пътувания.</p> <p>Намаляване на вероятността за разпространяване на заболявания.</p> <p>Спокойна атмосфера на работа.</p> <p>Най-големият плюс на работата от разстояние е, че имам повече спокойствие, което ми помага много да се концентрирам и да направя нещата така, както искам.</p> <p>Моят филиал няма достатъчно средства за отопление на аудиториите и работата от разстояние решава този проблем.</p> <p>Може да не съм с официално облекло.</p> <p>Малко повече свобода в преподаването.</p> <p>Лично удобство.</p> <p>Има повече спокойствие при работа.</p> <p>Има позитиви.</p> <p>Известна свобода за планиране на времето.</p> <p>Избягват се реални контакти с много хора, понижава се рискът от заразяване.</p> <p>Избягва се лошата дисциплина в час.</p> <p>Липсата на директен контакт намалява опасността от заболявания.</p> <p>Единствените положителни моменти са безопасността за здравето и намаляване на възможностите за разпространение на вируса.</p> <p>По-рядко контактувам с колеги и те не ме занимават с личните си проблеми в живота и работата си.</p> <p>Въпреки моментните трудности с разпределяне на задачите, работата от разстояние ми осигурява повече време за всичко, тъй като не губя време в пътуване, което позволява малко по-късно ставане и съответно мога да работя и до по-късно вечер, без това да се отрази на кондицията ми на следващия ден. Също така не се налага ежедневно да се храня набързо с продукти със съмнителни качества, в почивките мога да правя упражнения и да поддържам тонуса си.</p> <p>Гъвкави решения за разпределението на времето – моето и на студентите.</p> <p>Всички се чувстват по-защитени в условията на пандемия.</p> <p>Вероятно шансът да се заразя с ковид е нищожно по-малък.</p> <p>Винаги сама организирам трудовия си процес.</p> <p>Повечето студенти се отпускат да говорят повече.</p>
--	--

Приложение 6

Бихте ли искали да работите от разстояние и в бъдеще, след като отмение пандемията

хибридно	Да, защо не, особено при грипни "вълни", които и без това всяка зима ни спохождат.
172	Да, искам част от работата да продължи от разстояние. Но има дейности, които са по-ефективни, когато обучението е присъствено. Да, когато ситуацията го налага.
	Да, по-голямата част от времето.
	Да, понякога би било полезно. (3)
	Да, при определени условия, които включват и позитивни ефекти върху процеса на обучение. (2)
	Да, хибридно обучение и работа са доста добър вариант в близко бъдеще.
	Да, частично.
	Може за определен период да се прилага редуване на присъствена и работа от разстояние.
	Научната област, в която работя, позволява да работя от разстояние, но мисля, че е добре да се прилага смесена форма, която съчетава възможностите на електронните средства и непосредствената комуникация.
	Добре е преподавателите да имат избор – тези, които желаят или им се налага понякога, да могат да извеждат дисциплини от разстояние, а тези, които желаят, да го правят присъствено.
	Да. Някои теоретични дисциплини биха могли да се преподават дистанционно.
	Да. Приветствам хибридно обучение. То е бъдещето на висшето образование.
	До известна степен.
	Някои дни от седмицата, не цялата,
	Обезателно, едната форма се допълва много добре с другата.
	От разстояние – само при консултации или други индивидуални форми.
	Периодично да.
	Със сигурност не изцяло, би било добре там, където естеството на работата или преподаваният материал позволява да се предаде онлайн, да се прави, за да може да имаме повече време за извънаудиторните ни служебни ангажименти. В същото време там, където материалът е с по-сложно съдържание, изисква живото му представяне в името на това да бъде по-добре разбран от студентите. В такива случаи със сигурност предпочитам живия контакт.

Тази форма има потенциал и би могла да се използва при индивидуалните консултации със студентите например. Лесно се организира, има същия ефект, пести ресурс /и за двете страни/.
Твърдо "ДА", но под някаква комбинирана форма с присъствено обучение.
Това е добра опция, ако правилно е планирана.
Това не е лоша практика (като вид смесено, не постоянно обучение), която се прилага от университети извън България и преди пандемичната обстановка...
Трябва да има и онлайн занятия. В пандемията разбрах колко много технически неграмотни млади хора има. Не могат да боравят с техника, мейли, Microsoft office. Напрежението става дори по-голямо, когато трябва да обяснявам как се пише формула в ексел. Студентите трябва да са ангажирани с дигитални технологии, но не и на 100%. Трябва да се намери баланс между присъствени и онлайн занятия.
Хибридният вариант е много ефективен – и онлайн, и присъствено. Така мобилността на хората е по-успешна и продуктивна.
Хибридно.
Хибридно – да.
Хубаво е да съществува такава възможност, но да е само по желание.
Част от лекциите могат да останат онлайн.
По-скоро да, хибридно обучение би ми допаднало.
По-скоро е възможно хибридно, което съчетава класическия и новия начин.
Предпочитам да има възможност както за присъствено, така и за дистанционно обучение.
Доколкото мога да си съчетавам ангажиментите.
Добре би било по определени дисциплини част от занятията да могат да се провеждат отдалечено, когато става въпрос за лекции и упражнения, свързани с компютърна работа.
Добрите практики могат да намерят продължение.
Донякъде да. (3)
Да, с адаптирана програма за преподаваните дистанционно теми и не повече от 10% от норматива за дисциплината.
Разбира се, форма на смесено обучение от типа 50% от семейства онлайн, 50% на живо би била добра алтернатива.
Да, това е добър вариант за няколко дена в месеца при необходимост, за да може човек да си изпълни задълженията към студентите, но не и за постоянно.
Да, хибридно – и присъствено, и от дома.
Да, лекциите може да се водят от разстояние.

Да, мисля че може да се предостави избор на всеки преподавател как да преподава.
Да, но с условността, че трябва да е в хибриден вариант с присъствено обучение, за да може да се опознаят студентите и техните потребности.
Да, но само в определени случаи.
Да, но само когато се налага в редки случаи и хибридно.
Да, но само когато условията налагат това.
Да, но само по някои теми и задачи.
Да, някои от служебните ангажименти е възможно да се правят от разстояние.
Да, определено, обучението трябва да бъде смесено - лекциите може да са от разстояние в режим на синхронно или асинхронно обучение, а част от семинарите и практическите занятия трябва да се провеждат присъствено. Факт е, че при неприсъствено обучение броят на студентите посещаващи занятията се увеличи. Това се отнася особено за студенти от други населени места, задочници и магистри, за студенти, които работят и за които присъствените занятия биха били проблем.
Да, по отношение на лекции. Семинари (до някаква степен) и лабораторни упражнения считам, че не бива да се провеждат онлайн
Да, по отношение на лекциите по някои чисто теоретични дисциплини за студенти от някои специалности.
Да, много бих искала да има възможност през определени периоди да се работи от разстояние, тъй като технологичните възможности са достатъчно добри за провеждането на учебни занятия, особено когато става дума за хуманитарни дисциплини. Например някакъв процент от часовете да е възможно да се провеждат от разстояние след уговорка със студентите при налични платформи за публикуване на материали за часа и за онлайн провеждането му. Независимо дали става дума за лекции или упражнения.
Да, може но не за постоянно и при спазване на гореизброените позитиви!
Да, но без практическите занятия.
Да, но в комбинация с присъствени срещи и най-вече за работа по практически и лабораторни упражнения.
Да, но в комбиниран с присъствено вариант.
Да, но в много по-ниско съотношение спрямо работата в реална среда.
Да, но в определени случаи.
Да, но в оптимално съотношение присъствено/дистанционно.
Да, но за това трябва да се погрижи обществото като цяло.
да, но не всеки ден или поне една седмица в месеца може така да се работи

Да, но не и при тези изцеждащи условия.
да, но не изцяло (2)
Да, но не на 100%. Необходимо е да се намери баланс между присъствена работа и работа от разстояние. Най-важно е да не ощетява качеството на обучение на студентите.
Да, но не повече от 50-60% при определени условия
Да, но не постоянно (3)
Да, но не през цялото време.
Да, но не със всички учебни групи.
Да, но при необходимост.
Да, но при съчетаване на присъствено и онлайн обучение.
Да, но с възможност за съчетаване на присъствена работа и от разстояние. Например: провеждане на лекции от разстояние и упражнения - присъствено.
Да, но с възможности за избор - лично присъствие или онлайн среща. Като цяло нямам проблем с работата в дигитална среда - разполагам с технологичната и педагогическа основа да го направя.
Да, като предпочитам хибридната форма - да има определен процент учебни занятия, които да са присъствени и други часове, които да се провеждат във виртуална зала. Тези студенти, които работят или живеят в градове, различни от местата, в които се провеждат лекциите им, присъстват по-често във виртуалните зали.
Да, защо не. Най-добрият вариант е комбинацията на присъственото и дистанционното обучение за всички форми и степени на обучение.
Да, има си своите предимства. Но, не трябва да бъде само дистанционно.
да, в голяма степен, ако бъде организирана правилно и има подходящо отношение от всички заинтересовани страни, работата от разстояние на 50%-70% от времето би била отлична възможност за балансиран живот по отношение работа/личен живот.
Да, в конкретни случаи.
Да, в някои моменти ще бъде доста добра опция.
Да, в хибриден вариант
в рамките на половината работно време
В част от времето да.
Възможно е през студените месеци
Да в допълнение на присъственото обучение.
Да и не.
Да! Не изцяло, разбира се.
Да! Особено за теоретичните часове.

Да, ако има разумен баланс между присъствено и неприсъствено изпълнение на задачи и ангажименти.
Да, ако се налага.
Да, бих искал, но не постоянно, а в определени периоди - например в зимния период.
Да, бих искала, но не и по дисциплини, които изискват по-голяма практика. За лекции и изпити това за мен е по-добрият вариант.
Да, бих могла да използвам работата от разстояние, но само в определен формат. Добре е да се съчетават всички форми - присъствена и дистанционна.
Да, бих работила от разстояние и в бъдеще. По-скоро съчетаване на онлайн и присъствено. Хибриден вариант.
Да, бих. Но на някакъв ротационен изпит.
В определени случаи и за определени занятия това е по-добрият вариант. Особено в случаите в които магистрите трябва да стигнат в университета след работа! Присъствените занятия в тези случаи се провеждат при значително по ниска посещаемост.
В определени случаи, епизодично
В определени случаи. При възможност за редуване на работа от разстояние и работа лице в лице.
В определени случаи, когато е необходимо с цел опазване живота и здравето
В някои случаи е подходящо при заболяване на студентите и при провеждане на срещи по проекти.
В определени дни от седмицата би било добре.
В определени ситуации - да. Особено когато е необходимо да се пътува много и на далечни разстояния.
В определени ситуации (2)
В голяма част от случаите би било приложимо и удобно ! Бих продължил с възможни онлайн часове, без нужда от лабораторен експеримент.
В известна степен -да. Голяма част от служебните ми задължения (60%) може да бъдат осъществявани дистанционно.
Бих работила в определени моменти и при определени обстоятелства, без обаче това да е принудително и да обхваща цялата ми професионална дейност.
Бих работила, но само при невъзможност за провеждане на присъствено обучение
Бих приела работата от разстояние само като допълваща форма на обучението
Бих искал това да има като опция.
Бих предпочела да имам възможност да избирам и комбинирам двете възможности

Бих предпочела да се комбинират двете форми
Бих предпочела работа хибридно
възможно
при дублиране на ангажименти би било добър вариант
по време на грипни епидемии
само понякога, но не постоянно
При необходимост
50/ 50 (3)
частично (9)
<p>Аз съм привърженик на смесената форма на обучение. Аз съм за смесен модел. Например четири дни в институцията и един ден от разстояние</p> <p>Лекциите (като текст и / или мултимедийни файлове) да са качени в университетските платформи за асинхронно дистанционно обучение. В седмичния разпис да не се губи учебно време за лекции.</p> <p>Семинарите да се трансформират в практически занятия, в които да се изграждат ключови и професионални компетентности - в групи от по 10 студенти.</p>
Ако няма друга алтернатива!
Ако се налага, да.
Ако се налага, ще го направя.
Ако ситуацията позволява да се извършват определени дейности от разстояние е за предпочитане. Предпочитам хибриден модел - съчетаване на някои дейности присъствено и някои от разстояние.
Би било добре да го има като опция (например част от часовете да се провеждат по този начин), но не и да е единствената възможност.
Би било добре да се съчетават двете форми на обучение
Би било добър вариант в единични ситуации, но постоянното ОРЕС е неефективно.
<p>За някои неща - консултации на студенти за различни цели - дипломни работи, курсови работи и т.н. да се използват онлайн-платформите, смятам за това за особено ценно, особено когато е свързано с пътуване от далечни разстояния.</p> <p>Възможности за различни форми на обучение (извън университетското обучение) могат да се провеждат в дистанционна форма - така може повече хора да посещават и се обучават, стига това да не е свързано с практическа работа и директен контакт с преподавателя!</p>
по теми, които са подходящи - да
Поне през половината време от всеки семестър

	Понякога (24)
	Понякога - с възможности за комбиниране на присъствено обучение с работа от разстояние
	Понякога, ако е наложително
	понякога, но по-скоро не
	Понякога, при периоди на лошо време, при епидемично разпространени болести Понякога, основно за водене на лекции
да	Да (да, определено, категорично да). 100
152	Категорично да, но трябва да имаме възможност да работим и при реални условия, за да може по-добре да се запознаем със студентите и понякога да поговорим реално с колегите.
	Категорично ДА.
	Определено бих искала. Повечето колеги са на мнение, че лекционният материал може да се изнася онлайн. Онлайн образованието дава възможност за обучение в цял свят. Това трябва да е акцентът на националната политика по отношение на българското висше образование.
	Категорично ДА. Може и в хибридна форма – лекции онлайн, а упражненията присъствено.
	Да, категорично бих искала да работя от дистанция. Затова и започнах да обмислям други възможности за кариерно развитие, тъй като след пандемията най-вероятно ще трябва да се върнем присъствено в университета. Това не ми харесва, а в момента има предостатъчно възможности от бизнеса за кариера от къщи.
	Да. Има упражнения, които се провеждат по-оптимално в онлайн формат, при това асинхронно. Всеки студент се представя индивидуално, опитите за плагиатство си проличават веднага. В контраст на това, при присъствено водене на упражнения се получава пасивно изчакаване всичко да се направи от преподавателя или от някой отличник – студентите повтарят алгоритъм или целят да налучкат правилния подход, без да влагат мисъл.
	Да. Мисля, че нуждата от обучение днес подсказва ясно, че обществото ни има нужда от тази форма. Независимо от това, че тя е по-трудна за нас сега, вярвам, че ние трябва да направим усилия да я развием и превърнем в успешна.
	Да. Повече работа се върши. Мрежова работа и оценка на ефективността са по-лесни.
	Да. Повечето от негативните усещания, свързани с работата, които са описани в твърденията в този въпросник, не се дължат на работата от разстояние.
	Да. Смятам, че работата от разстояние има своите позитиви.
	До голяма степен да. (2)

<p>Да, чрез използването на качествена система за преподаване (базирана на ms teams платформата). Всичко това е свързано със създаване на добра организация от материали, видеоуроци, java аплети за онлайн използване за самостоятелна работа на студентите. Студентите имат допълнителни ресурси като видео уроци, нещо което преди пандемичната обстановка липсваше. Според мен при качествено и съвместно отношение както преподавателите, така и студентите имат полза от онлайн обучение (що се отнася за лекции). За лабораторни упражнения съм категорично на мнение, че трябва да бъдат на територията на университетите.</p>
<p>Да, определено, обучението трябва да бъде смесено – лекциите може да са от разстояние в режим на синхронно или асинхронно обучение, а част от семинарите и практическите занятия трябва да се провеждат присъствено. Факт е, че при неприсъствено обучение броят на студентите, посещаващи занятията, се увеличи. Това се отнася особено за студенти от други населени места, задочници и магистри, за студенти, които работят и за които присъствените занятия биха били проблем.</p>
<p>Да, особено при предоставен избор.</p>
<p>Да, по-голяма гъвкавост на системата. Лекциите да се провеждат в ел. среда, да се увеличи практиката и семинарните форми на обучение. Да се стимулират индивидуалността и възможността студентите да демонстрират собствените си познания.</p>
<p>Да, по отношение на лекции.</p>
<p>Да. Всички упражнения и лекции, които не са практически, е възможно и полезно да се извършват от разстояние. Съвещания, катедрени и факултетни съвети също е добре да са дистанционни, при спазване на определени правила (да се изслушват колегите най-вече). Учебни практики и дипломни защити е препоръчително да се провеждат присъствено.</p>
<p>Да, електронната среда ни предостави възможност за връзка със студентите 24/7. Много бързо се разпространява информацията и връзката е постоянна без значение местоположението им. Платформата е постоянно с тях, което ни дава повече възможности бързо да ги информираме за различни конкурси, проекти, експедиции и други възможности, които много често се случват в различно време от присъственото обучение.</p>
<p>Да, ефективността ми се повишава в онлайн среда и смятам, че съм също толкова продуктивна и полезна.</p>
<p>Да, завинаги.</p>
<p>да, задължително.</p>
<p>На този етап от живота си работата от разстояние ми дава много повече възможности.</p>

<p>Задължително искам да си продължа да работя от разстояние, защото като създател и администратор на цяла Университетска платформа в Шуменския университет се изисква да имам спокойна и хармонизирана среда. Докато съм в университета, постоянно ме занимават за неща, които ми развалят концентрацията и не мога да свърша нещата навреме. Отделно учебните дисциплини, които преподавам, са свързани с програмиране и сигурност на информацията и обучението от разстояние идеално ми помага да преподавам на студентите много добре и спокойно и да им давам директно примери от живота и практиката.</p>
<p>За някои групи студенти това се оказва удачна форма.</p>
<p>Да, за някои дисциплини този начин на работа е подходящ, за други не. Особено когато университетът не може да осигури подходяща среда и достъпност до подходящ софтуер, работата от разстояние е предимство (това се отнася предимно до специалности, свързани с информационни технологии и софтуерно инженерство).</p>
<p>Да, със сигурност ще продължа да провеждам консултации във виртуална зала със студенти, които живеят в други населени места или работят.</p>
<p>Да, това би позволило да се оптимизира времето, също така би дало на студентите умения за работа във виртуална среда и свикването с нея.</p>
<p>Да, тъй като вярвам, че работата от разстояние се отразява добре на здравето ми и на отношенията ми с близки и приятели.</p> <p>Да, тъй като това предполага определена свобода от гледна точка на факта, че човек може да бъде на място, което му помага да се отпусне и релаксира. Ежедневието в големия град понякога оказва негативно влияние върху психическото здраве на част от колегите (включително и за мен).</p>
<p>Да, бих искала да работя от разстояние и след пандемията.</p>
<p>Да! Смятам, че бъдещето на висшето образование е в разработване на нови учебни планове, програми и различни технически средства, които да са специализирани за обучение в онлайн среда.</p>
<p>Да, абсолютно категорично!</p>
<p>Да, за мен обучението от разстояние е едно от нещата, което ще се развива дори и без наличието на ограничителни мерки.</p>
<p>Да, например при заболяване от грип може онлайн да се преподава.</p>
<p>В някои дисциплини определено има предимства.</p>
<p>В някои отношения – да. Особено свободно избираеми дисциплини и кръжочна работа.</p>
<p>Да, но с по-качествени технологии. Убедена съм, че това е перспективата за 2030-те години.</p>

	В някои отношения – да.
	В някои случаи би било по-добрият вариант.
	В определен смисъл работата от разстояние може да се осъществява и след като отmine пандемията.
	Тестовите могат да се правят онлайн, вместо да се хаби хартия.
	Курсовите работи могат да се качват в онлайн платформа и така да се съхраняват.
	В интерес на истината ДА, противно на отговорите ми, колко ме изморява работа от разстояние. Вече имам подготвени материали, не е като преди две години, при нужда мога да добавя нещо в тях и мисля, че ми е все по-лесно и по-комфортно.
	Нямам нищо против да използвам онлайн платформите и да възлагам интерактивни задачи на студентите, независимо дали има или няма пандемия. Този тип обучение определено е по-ефективно от обучението, което се осъществява в мизерната обстановка в учебните зали. Би било различно, ако в тези зали имаше условия да се използват новите технологии и студентите да могат да участват в учебния процес чрез интерактивни платформи и таблети / компютри. Надявам се някой хубав ден и в българските университети студентите да могат да се обучават както връстниците им в Щатите или в ЕС!
не	Категорична – не. (3)
282	Не. (142)
	Най-глупавото нещо от гледна точка на преподавателската работа. Твърдо не.
	Само когато е необходимо.
	Не бих избрала да работя от разстояние за в бъдеще, освен ако то непременно се налага.
	Не бих искал. (5)
	Не желая да работя от разстояние. (2)
	Не мисля, че бих предпочела да работя изцяло онлайн, но това определено е доста добър вариант в случай на необходимост и според мен вече трябва да е част от обучението.
	Не мисля, че ползите от работата от разстояние успяват да покрият негативите.
	Само ако:
	– има някаква полза от това за всяка от страните в обучението; – се намери достатъчно добро решение на всички проблеми, които съм посочила в списъкът с негативи по-горе! Смятам, че в ситуации, в които съм болна, мога да продължа да водя лекции без риск да заразя студентите си. От гледна точка на

практическата работа, тя е невъзможна при работа от разстояние.
НЕ! Освен в много краен случай.
Не! Но може да се използват комбинирани методи.
Не, ако не се налага.
Не, ако не се налага по обективни причини.
Не, в никакъв случай. (2)
Определено не.
Отчасти да, но не и за преподаване. Онлайн преподаването е абсолютна пародия и симулация на някаква образователна дейност, влошава изключително много качеството на обучение.
Отчасти за някои дейности.
Отчасти и по изключение.
Отчасти. Може би някои теоретични дисциплини могат да се преподават онлайн, без качеството на обучение да спадне.
По възможност не бих искал.
По-скоро не. (14)
По-скоро не, но би било добре да го има все пак като опция.
По-скоро не. Работата от разстояние може да допълва реалния учебен процес, не може да бъде водеща.
По-скоро само когато е необходимо, за да се допълни традиционното преподаване на знания с по-съвършени електронни средства.
Предпочитам да работя присъствено.
Предпочитам живия контакт със студентите.
При необходимост – като грипна епидемия или пътуване, което трябва да се съчетае с преподаване.
При неразположение/лек здравословен проблем това е удобен вариант, за да не се губи занятието. Като алтернатива на нормалното присъствено обучение – в никакъв случай. Това би било краят на образованието.
При някои обстоятелства – да, но като цяло – предпочитам общуването и работата на живо.
НЕ, единствено при някои административни дейности.
Не, защото дистанционното преподаване е подходящо само за кратки периоди.
Не, но мога да използвам натрупаните умения, за да бъда полезен на студентите чрез видеоконферентни връзки, с които да правя разяснения и консултации по някои въпроси.
Не, предпочитам да съм в университета.
Не, предпочитам личния контакт със студентите. Работата от разстояние може да бъде възможност, която да се използва в крайни случаи, но не и задължителна.
Не, предпочитам нормално преподаване на студентите!
Не, предпочитам прекия контакт със студентите.

Не, предпочитам присъствена форма на обучение.
Не, предпочитам присъственото обучение. (2)
Не, тъй като за практическите упражнения по клиничните дисциплини в специалност Медицина това е неефективно.
Не, тъй като това не е възможно за дълъг период на обучение. Личната индивидуална работа е от огромно значение за качествено развитие на студентите.
Не. Педагози не се обучават от разстояние, защото те работят първо с личността си и едва след това с теории.
Не. Само като допълваща или временна (за няколко дни до седмица) форма на присъственото обучение.
Не. В определени ситуации – здравни, отделни случаи на съвместни лекции с друг университет, пътуване на преподавателя по професионални причини – конференции, кратки резиденции, Еразъм обмен (кратък), би могло да се използва като допълнение на присъственото университетско обучение.
Не. В условия на пандемия обаче намирам работата от разстояние за единствения разумен избор.
Не. Присъствената работа е много по-добра от работата от разстояние.
Не. Това не е нормално.
Никога. (7)
Никога повече. (2)
Не, в никакъв случай! Аз съм преподавател и не смятам, че може да се работи ефективно без личен контакт със студентите.
Не бих. Ако е наложително да се повтори, би било да се приложи хибриден процес. Например 2 седмици вкъщи, 2 в университет.
Административни задачи – да. Преподаване – не.
Категорично искам аудиторната заетост (лекции и упражнения) да се осъществява в университета, а извънаудиторната – у дома! Въпреки че пак споделям – нашият университет дори не разрешава да работим от дома си, докато студентите са в дистанционно режим на обучение.
Категорично НЕ! (Трябва да се работи на работното място). (13)
Като преподавател винаги съм съчетавала работа в университета и от вкъщи в зависимост от специфичната дейност, която извършвам, и не виждам причина това да се променя.
Абсолютно не.
Едва ли. Само в крайни случаи.

зависи за какво - за административна работа предпочитам онлайн, но за обучение - присъствено
Въпреки че е по-лесно и удобно, категорично не – това би било предателство спрямо студентите.
Въпреки че работното време за преподавателите не е добра практика – ОБУЧЕНИЕТО И ИЗПИТИТЕ ТРЯБВА ДА БЪДАТ ПРИСЪСТВЕНИ. Само подготовката за занятия и научната работа следва да бъдат от разстояние.
В пряката си преподавателска работа – НЕ; в научноизследователската – ДА, когато това е възможно.
В никакъв случай. (2)
В нашия отдел и специалност генерално се работи самостоятелно (в студио), но това е само една малка част от многобройната и сложна структура за производство на аудио-визуални произведения. В това колективно изкуство се налични многократни дискусии, упражнения и интеракции с много различни прослойки от хора в модерното общество – както преподавателски състав, така и колеги, така и организиране на срещи и работа в екстериор. Тоест работата от разстояние не би била възможна или адекватна като методология на този етап.
Абсурд! Това е сигурната крачка към "ПЪЛНОТО ОТЧУЖДЕНИЕ".
Бих искал контактите ми със студентите и колегите да бъдат "на живо"!!! Искрено се надявам след пандемията да се възстанови "нормалният" начин на живот.
Бих предпочела традиционната форма на физическо присъствие, но ще продължа да се възползвам от всички технологични възможности за разнообразяване на учебните дейности.
В някои аспекти е полезно да се запази тази форма на работа, но не и за преподавателската дейност.
Може да се прилага за определени курсове и дисциплини, но не за всичките, защото прекият контакт и присъствието в университетите няма как да създаде в отделния човек необходимите усещания, дух, култура и принадлежност към общество, което дава знания и те кара да имаш повече увереност и самочувствие. Поне 75% от занятията със сигурност трябва да са присъствени, разбира се, няма лошо и да се преподава онлайн!
Само ако има и присъствена форма, т.е. в определени модули или периоди – да. Изцяло – не.
Само ако обстоятелствата го налагат. Предпочитам живата връзка със студентите, тъй като преподавателите освен

	даващи знание са и модели на поведение. Обучението на живо е много важно за социализацията на младите хора.
	Само ако се налага / извънредни случаи / изключителни случаи (напр. при невъзможност за пътуване). (8)
	Само в случай, че здравословни причини го изискват.
	Само за административни ангажименти, но не и за преподаването.
	Само за кратък период.
	Само за някои от темите в дисциплините ми. Като цяло предпочитам присъствено обучение.
	Само за част от лекционния курс.
	Само определени дейности.
	Само по изключение, както и когато искам да взема допълнителни часове.
	Само понякога.
	Само през трупата ми.
	Само при обективна необходимост.
	Само при физическа невъзможност да съм в университета.
	Само частично.
	Само ако се налага.
Уклончиви	За избрани дейности, да.
33	За някои дейности: Да.
	За някои неща.
	Зависи ...
	Зависи от естеството на работата и числеността на колектива.
	Зависи от много фактори.
	Зависи от ситуацията, в някои случаи е добре да се случва.
	Зависи от ситуацията.
	Зависи от условията.
	Зависи с кого и при какви условия.
	И „да“ и „не“. Всяко има предимства. (3)
	И двете опции имат своите предимства и недостатъци . В някои случаи работата от разстояние води до оптимизиране на времето на хората, особено чрез спестяване на времето за придвижване.
	Когато се налага, бих работил така.
	Когато се налага, може би.
	Комбинирано, може би!
	Мисля, че да.
	Много рядко.
	Може би – в хибриден вариант обаче.
	Може би в определени моменти, но не и за постоянно...
	Може би да. (3)

	Мисля, че позитивите накланят везните към положителния отговор – да.
	Мисля, че част от обучението напред може да се провежда и дистанционно.
	Може би за определени периоди от време, в някакъв хибриден вариант, но не изцяло.
	Може би само за кратък период, месец, не повече.
	Може би само за лекциите, но не и за изпити и семинарни занятия.
	Може да се използва комбинирано, при определени ситуации, свързани с неотложни пътувания, консултации и др.
	Може да се помисли.
	Може, но не постоянно.
Без конкретно мнение 35	Все ми е едно, не знам.
	Голяма част от работата ми е от разстояние от 7 години, така че пандемията не промени нищо съществено при мен, освен че и част от аудиторните часове станаха онлайн.
	Като цяло не мога да преценя, тъй като има положителни и отрицателни характеристики работата от разстояние.
	Не бих възразила. Свиква се.
	Не бих имал против.
	Не изцяло.
	Не мога да преценя. (6)
	Не мога да преценя. В някои ситуации е подходящо, но не и напълно да се работи от разстояние.
	Не съм сигурна.
	Не мога да определя, но мисля, че би могла една част от работата да се върши от разстояние.
	Нямам предпочитания. По цял свят има дистанционно обучение, нищо ново или различно.
	Нямам против, зависи от условията, факторите и отношението на студентите към идеята.
	Нямам против, но по-скоро смесено – по преценка според конкретния случай.
	Ограничено.
	От време на време.
	Отчасти. (4)
	При определени обстоятелства – да. (3)
	При определени обстоятелства, които биха улеснили и подобрили работния процес.
	Рядко.
	Само ако е комбинирано с работа в реална среда и е по мой избор.
Трудно е да преценя.	

без отговор 22	
противоречие лично предпочитание / полза	<p>По принцип да, но за нивото на образованието на студентите (тяхната собствена подготовка) е много по-полезно всички занятия и лекции да са присъствено.</p>
4	<p>По-скоро "не", но си давам сметка, че понякога е по-удачно и успешно.</p>
	<p>Хубаво би било да сме отново в аудиториите на живо със студентите, но за студентите, намиращи се в чужбина или далеч от Свищов, ученето и изпитването от разстояние има безспорни предимства (няма нужда от пътуване, спестяват се разходи, време, не се откъсват от нормалния си ритъм на живот и работа).</p>
	<p>Ще е полезно, но зависи от дисциплините – ще бъде удобство за студенти, които са работещи, ангажирани или живеят отдалечено.</p>

Приложение 7

Какво смятате, че може да се промени, за да бъде процесът на работа от разстояние по-ефективен?

<p>Техническа/финансова обезпеченост 108</p>	<p>По-добри възможности за комуникация онлайн. По-добре технологии. По-добри компютри, софтуер и интернет. По-добри комуникации и компютри. По-добри условия по отношение на интернет връзката, повече работещи компютри, годни за онлайн обучение. По-добро материално осигуряване на учебния процес както за преподавателите, така и за студентите. По-добро техническо обезпечаване. Специализирано обучение на преподавателите. Обновяване на техническите средства. Електронни платформи за администриране на дейности – подаване на доклади до ръководството, проследяване на движението на доклада, заявления за отпуск, болничен и други, графици, отчитане на повече дейности в електронен формат. Оптимизиране на платформите за онлайн обучение в посоката на отдалечен достъп. Организиране на процеса с обработка на подаване и попълване на документи, свързани с работния процес дистанционно. Осигуряване на всички с техника и интернет – и студенти, и преподаватели. Осигуряване на дистанционен достъп до бази данни с обучителни ресурси. Осигуряване на добри платформи, високоскоростен интернет за преподавателите, да се променят някои изисквания относно упражненията. Осигуряване на необходимите условия за труд. Осигуряване на по-добра интернет връзка, техника и може би съкращаване на времетраенето на занятията. Осигуряване на повече персонални средства за това. Основният проблем според мен е техническата обезпеченост (напр.: добра интернет връзка). Особено за по-неопитните в онлайн обучението преподаватели е изключително необходима подготовка и обучение за методите на такова преподаване. От гледна точка на технологичното развитие, в конкретния момент дистанционната работа е на</p>
---	---

	<p>добро ниво. Основен проблем се явява комуникацията между преподаватели и студенти. За жалост смятам, че комуникацията лице в лице е много по-важна и не съм сигурна как работата от разстояние може да се промени в позитивна насока за този конкретен проблем.</p> <p>Платформите, през които се осъществява обучението, са тежки. Често за различните форми на обучение се ползват различни платформи. Добре е те да се усъвършенстват и унифицират.</p> <p>По-добро техническо оборудване. Лаптоп с подходящи платени приложения и софтуер.</p> <p>По-бърз интернет и платформи.</p> <p>Повече електронни ресурси, които да обезпечат работата – електронни библиотеки, достъп до електронни книги и т.н. Дигитализация на администрацията и функциите ѝ. Подобрения в каналите за комуникация със студенти, колеги, администрация.</p> <p>Повече опит и квалификация на преподавателите, закупуване и осигуряване на нови програмни продукти от страна на ВУ.</p> <p>Повече практически присъствени занятия.</p> <p>По-гъвкави и по-адекватни софтуерни решения!</p> <p>По-добри програми, с повече възможности за обмен на информация, по-олекотени варианти.</p> <p>По-добра материална база, добре организирани електронни библиотеки.</p> <p>По-добра техническа обезпеченост.</p> <p>Да се поемат разходите от МОН за изработване на учебно съдържание с добавена реалност.</p> <p>Препоръка – институциите (университетите) да предвидят допълнителни заплащания за поддържане от преподавателите на добро техническо оборудване, абонамент за платформи и т.н.</p> <p>Необходимо е да сме осигурени с добри технически средства – например графични таблети за помощ при извеждане на формули...</p> <p>Качествено техническо и технологично обезпечаване.</p> <p>Качеството и възможностите на предлаганите платформи за провеждане на дистанционно обучение.</p> <p>Качеството на интернет връзката и поддържането на платформата.</p> <p>Качеството на интернет връзката и техниката, която ползват студентите в академията.</p> <p>Да се предлагат финансови компенсации на преподавателите, които да покриват разходите им</p>
--	---

	<p>за отопление и бърз интернет, както и за закупуване или предлагане от университета на добри компютри и аксесоари, за да могат преподавателите да са на необходимото технологично ниво.</p> <p>МОН следва да закупи национален лиценз на платформа за добра видеовръзка – Zoom, MS Teams.</p> <p>Предоставяне на по-качествена техника и среда на студентите (и на преподавателите, в случай че желаят): да се осигури подходяща техника (компютър, камера и слушалки / лаптоп), както и софтуер за работа от разстояние.</p> <p>На преподавателите да бъдат предоставени технически средства и интернет служебно или да има допълнително заплащане за самостоятелно закупуване на такива.</p> <p>Осигуряване на налично оборудване и интернет сигурност.</p> <p>Създаване на множество приложения.</p> <p>По-добро техническо осигуряване. Обучение на някои колеги, които не се справят с технологиите.</p> <p>Обучение на колеги, които имат неадекватно отношение, некоректни изисквания и очаквания към студентите в тази форма на обучение.</p> <p>Подходяща платформа за е-обучение с добра видео връзка; коректно подготвени на модули и професионално поднесени учебни материали – информационни и тестови.</p> <p>По-малко часове по регламент; техническа безопасност; стимулиране на активностите онлайн.</p> <p>По-опростен отдалечен достъп до бази данни с научна литература.</p> <p>По-усъвършенствани технологии.</p> <p>Практически преподавателите сами си осигуряват техниката, а софтуерната среда за онлайн обучение не е особено подходяща.</p> <p>Разработване на по-стабилни платформи.</p> <p>Разработване на разнообразни учебни материали.</p> <p>Работата от разстояние трябва да е обезпечена с технически устройства, които не всеки си купува самостоятелно и с по-добра интернет връзка.</p> <p>Работодателите трябва да инвестират в по-добра техника, адекватни приложения и обучения, които да улесняват и повишават качеството на обучителния процес.</p> <p>По-добро техническо осигуряване:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бърз интернет; - подходящи компютърни конфигурации;
--	---

	<p>- подходящ софтуер; - видео камери.</p> <p>Подобряване на използваните платформи за обучение.</p> <p>Подобряване на каналите за комуникация както със студенти, така и с колегите и ръководството.</p> <p>Увеличаване на обема от достъпни информационни ресурси. Техническо обезпечаване.</p> <p>Подобряване на техническата обезпеченост.</p> <p>Подсигуряване на модерна техника (лаптопи или компютри с мощни процесори, закупуване на подходящи софтуерни продукти, полезни за обучението). Допълнителни езикови курсове и работа със специализиран софтуер.</p> <p>Подсигуряване на служебна техника за преподаване от разстояние.</p> <p>Техника от по-висок клас.</p> <p>Техниката и техническото обслужване.</p> <p>Техническата база. Без нужното оборудване, а то в момента е лично на 100%, няма как да се постигне нещо качествено.</p> <p>Техническата осигуреност, която в момента изцяло зависи от индивидуалния преподавател и студент.</p> <p>Техническо осигуряване.</p> <p>Технологиите.</p> <p>Заплащането.</p> <p>Технологиите.</p> <p>Да се запази и обезпечи качествено работно място от работодателя.</p> <p>Да се заплащат използваните технологии за служебни дейности от къщи – компютри и мрежови връзки.</p> <p>Да се използват по-стабилни, специализирани платформи за работа със студенти по музика, каквито са разработени в Европа и вече се използват в практиката на някои университети по музика.</p> <p>Да се подобри материалната база.</p> <p>Технологично обезпечаване на всички.</p> <p>Технологичното осигуряване (на преподаватели и студенти).</p> <p>Да се обезпечат преподавателите с нужната техника и добър интернет.</p> <p>Да се обновява периодично техниката, която се използва при работата от разстояние.</p> <p>Да се осигури апаратура за тази форма на обучение от работодателя. Студентите също трябва да имат нужната апаратура и интернет връзка.</p>
--	---

	<p>Да се осигури благоприятна работна среда.</p> <p>Да се осигури обучение – и то по-продължително по своето времетраене, за работа с различни платформи в електронна среда.</p> <p>Да се осигури техника като таблети за писане и закупуване на софтуер (напр. цена за 3 г., отдалечен достъп за 20 човека – около 8000 лева, т. е. не е скъпо – липсва желание).</p> <p>Да се осигурят компютри, принтер, памет, мишка, специализиран софтуер, консумативи – хартия, тонер, интернет и др., за служебните потребности, тъй като в момента тези разходи се правят със служебно предназначение, но са от личните средства.</p> <p>Да се осигурят по-качествени технически средства на всеки преподавател.</p> <p>Да се осигурят технически средства за преподаване; да се сведат бюрокрацията и документооборота до минимум.</p> <p>Да се повишат хардуерните изисквания на домашните компютри !</p> <p>Да се подобри материалната база във ВУЗ и скоростта на интернета, да не се допуска срыв на визуалния контакт със студентите. Проблемът е, че не можем да задължим обучаемите да разполагат с качествена интернет връзка.</p> <p>Да се подобри материалната база.</p> <p>Да се подобри материалната осигуреност на преподавателите с нови ИКТ.</p> <p>Да се подобри материално-техническата база и оборудването; достъп до по-мощни компютри.</p> <p>Да бъде технически осигурен.</p> <p>Всички трябва да използват графични таблети.</p> <p>Също така е нужно преподавателският състав да бъде осигурен с техника и всичко необходимо за безпроблемното провеждане на онлайн занятия.</p> <p>Трябва да се увеличат заплатите на университетските преподаватели!</p> <p>Увеличено възнаграждение, за да не се налага да се работи и друго.</p> <p>Трябва да има интернет във всички зали на университетите.</p> <p>Финансово обезпечаване на работата от разстояние – техника и програми.</p> <p>Чисто технологически подобрения в платформите.</p> <p>Да се предоставя бърз и надежден интернет.</p> <p>Да се осигурят средства за дистанционен учебен процес – някои обучаеми нямат лаптопи/компютри.</p> <p>Обучаемите да имат достъп до специфичен</p>
--	--

	<p>софтуер, необходим за лабораторни упражнения, като симулаторни програми.</p> <p>Да се осигурят технически средства (компютър, камера, микрофон, графичен таблет) и интернет връзка за сметка на работодателя.</p> <p>Да се повиши техническата подготовка на част от преподавателския състав.</p> <p>Да се осигури в техническо отношение воденето на часове онлайн.</p> <p>Да спрат да се създават пречки пред дигитализацията на процеси, с което ще улесни работата на преподавателите.</p> <p>Да се увеличат ресурсите в онлайн платформите, за да има по-бърз и лесен достъп до по-голям обем от информация в тях.</p> <p>Добра техника.</p> <p>Добри интернет връзки.</p> <p>Качествени общодостъпни образователни ресурси.</p> <p>Може би да се осигурят електронни устройства за работа, които да са съвременни.</p> <p>Да се създадат стаи на бъдещето – с интерактивни дъски, центрове за управление на дигитални трансформации, развитието и усъвършенстването на софтуерните приложения.</p> <p>Създаването на електронни учебни ресурси ще направи процеса на работа от разстояние по-ефективен.</p> <p>Техническа обезпеченост с актуална техника за двете страни (студенти – преподаватели).</p> <p>Осигурен бърз интернет за целите на обучението.</p> <p>Смесена форма на обучение (присъствено и от разстояние).</p> <p>Трябва да се разполага с необходимата техника.</p> <p>Да се подпомогнат преподавателите с техническо оборудване в зависимост от дисциплините, които преподават, например за математиците от голяма полза са графичните таблети.</p> <p>Необходимо е да се подобри техническото обезпечаване на учебния процес – по-добре разработен софтуер, който да улеснява преподавателя, а не да го затруднява. Може би и някои средства, като таблети например, е добре да се осигурят.</p> <p>Технологични промени.</p> <p>Ангажимент на работодателя към осигуряване на ергономично работно място.</p>
--	---

	<p>Ангажираността на хората. Безплатен достъп до платени образователни сайтове и безплатен интернет. По-добър интернет. Повече възможност за използване на технологиите. Ако е възможно, да се осигурят профили в Гугъл , чийто статут да позволява запис на срещите (тази функционалност наскоро отпадна); по-добро подsigуряване с техника на преподавателския състав (не на всички колеги е осигурен служебен лаптоп); покриване поне на процент от разходите за интернет услугата; осигуряване на финансиране за облачно пространство за университетите, за да не се налага да се затормозяваме и да търсим начин да пестим пространство. Ако се налага работа от разстояние и в перспектива, институцията следва да предостави на преподавателите всички необходими технически средства: служебен компютър, микрофон, покриване на разходите за интернет. Иначе нищо особено не може да се промени. Обучението от разстояние никога не може пълноценно да замести присъственото обучение, каквито и методи да се прилагат. Ако се отнася за преподаване от разстояние, този процес трудно може да стане по-ефективен. Ако се подобри заплащането на преподавателите, тогава ще имат възможност да си закупят много по-добри програми и техника за провеждане на атрактивни и интересни онлайн лекции и упражнения. На пазара има много разработени програми за тестване, делови игри, работа в екип и т.н. , но платените версии са интересни за студентите, защото предлагат много възможности за онагледяване и преподаване.</p>
<p>Без мнение 100</p>	<p>Много неща. (2) Много неща могат да се променят, но качеството зависи на първо място от преподавателя. Много неща трябва да се променят... и най-вече нагласата на учащия... Могат да се създадат още програми и приложения, които биха били полезни в работата на преподавателите и студентите. Може би е добре да се увеличи броят на часовете по практически занятия. Може би нови платформи. Не мога да кажа. (5)</p>

	<p>Не мога да дам оценка. Не мога да определя. Не мога да отговоря от горните. 35 Нямам мнение. Въпросът предполага задълбочен отговор, не мога да отговоря с няколко изречения. В момента не мога да отговоря на въпроса. В момента не мога да преценя. В моя случай е много трудно да преценя. Трудно ми е да кажа – може би по-усъвършенствани платформи, в които да могат да се организират групови занимания и игри. Трудно ми е да отговоря. Трудно ми е да преценя. Трудно ми е да формулирам конкретни предложения. Не знам / Не мога да преценя. (18) Нямам представа / Нямам предложения / Нямам препоръки / Нямам идея. (23)</p>
<p>Нормативни промени, графици и разпределение на времето 20</p>	<p>Защита на интелектуални продукти. По-голяма интелектуална защита на преподавания материал – лекциите да не се записват, снимат и разпространяват в интернет пространството. Да се промени нормативната уредба. Да се регламентира нормативно работа от разстояние, за да е законово определено, че подготовката за учебния процес и научната работа са от разстояние за всички преподаватели от всички равнища. Това ще гарантира, че преподавателите няма да бъдат заложници на работно време, тъй като в работните помещения са по няколко човека, звънят телефони, влизат и излизат студенти/ученици и колеги, като такава обстановка пречи на качествената подготовка и на научната работа. Да се съкратят часовете, както е в училище. Дистанционната форма да залегне и в Единните държавни изисквания на специалностите от регулирани професии. Друга платформа за оценяване на студентите и нови показатели от МОН за повишаване на качеството на обучение. Националната политика е абсолютно погрешна за последните 30 години. От 2008 година насам се намираме в абсолютен хаос благодарение на делегираните бюджети. Състоянието на разпад се изостри в условията на</p>

	<p>световна пандемия и се разкриха дефицити в огромни размери. Считам, че особено средното образование е пред колапс. Образователните институции не бяха готови, но се справиха, въпреки и на пук на държавната политика. Единствената причина за това бе желанието на преподавателите. Считам, че именно преподавателите трябва да бъдат по-мотивирани и академичните среди следва да бъдат поощрени, в това число и финансово. Докато националната политика е бармани и общи работници да взимат по-високи възнаграждения от хора, посветили се на науката, то само ще отчитаме проблеми. Да не се получават задачи късно вечер и от днес за вчера.</p> <p>Да остане регламентирано във времето като форма на работа, за да няма други очаквания, конкретно за лекциите.</p> <p>Да бъде облекчена часовата натовареност на преподавателите.</p> <p>Въвеждане на единни системи за справедливо отчитане на натоварването – аудиторно и за подготовка на материали.</p> <p>Часовете да се обединят: няма смисъл да преподавам по пет-шест пъти едно и също на пет или шест групи; по-добре е да имам по две упражнения, но с всички, отколкото по едно, но повторено няколко пъти.</p> <p>По-добра административна организация (оптимизация) на ангажиментите (лекции/изпити). Посочените от мен проблеми са по-скоро свързани с интензивността на работа. Тоест да не се допуска поредица от седмици без почивни дни (седмици подред с изпити/лекции в събота и в неделя). Това затруднява възстановяването и намалява допълнително възможностите за социален живот.</p> <p>По-добра организация на бюрокрацията и администрацията.</p> <p>Модулна организация на обучението.</p> <p>Трисеместриално обучение, за по-оптимално обединение на учебните дисциплини и приключването им чрез изпитни сесии.</p> <p>По-малко администриране.</p> <p>Адекватността към ситуацията.</p> <p>Балансирано редуване.</p>
--	--

	<p>Административните процеси да се електронизират.</p> <p>Би могло да се премине към хибридни форми на труд, които да оптимизират работата на студентите и преподавателите чрез преодоляването на определени пространствено-времеви бариери. Това ще увеличи достъпа до образователни услуги, ще позволи на всички да използват много по-рационално времето си за труд, да балансират между свободно и работно време, да намалят стреса.</p>
<p>Общи/неинформативни 57</p>	<p>Да сменя професията!</p> <p>Създаване на широк достъп до информационните бази, свързани с наука и образование.</p> <p>Премахване на изискванията за публикуване в Скопус и Уеб оф сайънс и пр., защото представляват противоконституционно ограничение за свободата на научните изследвания, създават неравенство в достъпа до наука и имат ограничено значение за оценка качеството на науката само в някои нейни сфери.</p> <p>Освен това са механизъм за неправомерно изтичане на обществен ресурс в частен интерес.</p> <p>Политиката трябва да е насочена изключително в посока отворена наука.</p> <p>Да отпаднат привилегиите и предимствата, които дипломите носят на своите притежатели.</p> <p>Всички да знаят за какво става въпрос.</p> <p>Всички заинтересовани страни трябва да влягат еднакво големи усилия.</p> <p>Гарантиране, че лицето, заемащо съответната длъжност, притежава необходимите компетентности за това.</p> <p>Гъвкавост в ръководството.</p> <p>Да бъдат съчетани балансирано присъствени форми и такива от дистанция.</p> <p>Да бъде от смесен тип, да разполагаш с повече дигитални възможности.</p> <p>Да бъде по-кратък този процес.</p> <p>Да има свобода на избора.</p> <p>Да има право на плаващо работно време, неограничено в дните и часовете.</p> <p>Да не бъде само от разстояние.</p> <p>Да не продължава този начин на преподаване.</p> <p>Да не се ограничава процесът до провеждане на занятия, а да се организират повече странични дейности с цел сплотяване на колектива.</p> <p>Да не се работи от разстояние.</p> <p>Да не се решават малоумни анкети.</p>

	<p>Да няма такъв процес. Да няма такъв. Възможност да се изготвят дидактически и образователни материали. Изработване на българска образователна платформа. Въвеждане на платена, дистанционна форма на обучение. Заангажирането на студенти за тези цели. Възможност да се качват по-голям размер файлове в системите, които се използват за онлайн обучение, намирам това за голяма спънка тъй като е почти невъзможно да кача 70% от лекциите и записките, които ми се иска да споделям със студентите. Възможност за избори в работния процес. Възможност за индивидуален избор от страна на преподавателите за редуване на присъствени и онлайн фази в зависимост от дисциплината и преподавания материал. ВЪПРОСЪТ Е ЛИШЕН ОТ СМИСЪЛ! Виж горния отговор! Трябва да се преосмисли и реорганизира изцяло висшето образование. Трябва да се промени изцяло методът на образование. Това е сериозно и трябва сериозно да се обмисли. Трябва да се върнем присъствено. Този процес не е ефективен, нищо не може да замени личния контакт. Този процес може да се прилага само при силна необходимост и/или невъзможност за физическо присъствие. Това, което може да се промени, не зависи от администрация и бюрократи. Технологията не се променя със заповеди от властта. Технологията няма да замести прекия човешки контакт. Това е друг вид обучение, за друг тип студенти, а не за редовни. Обучение по технически и практически науки не е възможно по интернет. Това е неудачна форма за преподаване и обучение. Трябва да се съчетава с работа очи в очи. Връщане на работа в аудитория. Все ми е едно. Всеки преподавател да има право на избор кои лекции и упражнения да са присъствено, кои да са онлайн.</p>
--	---

	<p>Всеки сам трябва да намери тази промяна лично вътре в себе си!</p> <p>В университетите да се назначават само квалифицирано хора, а не тези, които не могат да си намерят работа другаде (както е сега масовата практика).</p> <p>Времето ще покаже, все още се учим.</p> <p>Работата от разстояние не е ефективна.</p> <p>Каквото съм сметнала за необходимо, съм го направила.</p> <p>Мисля, че след като премине посттравматичния стрес и професионалното прегаряне при преподавателите, е необходим дебат на национално ниво по този въпрос.</p> <p>100% от лекциите могат да бъдат провеждани от разстояние чрез различни софтуерни продукти за осъществяване на видеовръзка (Skype, Teams, Zoom и др.). Упражненията обаче е необходимо да бъдат провеждани присъствено, за да приложат на практика и да придобият умения обучаващите се студенти.</p> <p>Causa Perduta.</p> <p>Ако сега ефективността (КПД) е ~10%, безсмислено е да се правят усилия да се увеличи на 15 или 20%.</p> <p>Разбира се, най-доброто решение е да се намери начин за осъществяване на телепатична връзка и/или за наливане на мозък/знания с фуния.</p> <p>Активно включване на студентите в самоподготовката за предстоящите упражнения в личен план, да имам по-голям самостоятелен кабинет у дома.</p> <p>Трябва да се променят много фактори.</p> <p>Усъвършенстване на интерактивните методи и средства.</p> <p>Участието на студентите.</p> <p>Учебни материали, възможност за личен контакт.</p> <p>Хората да станат по-толерантни и съпричастни към ситуацията.</p> <p>Хората да узреят за това и технологиите да се развият още. А в някои случаи това е неподходящо. Например обучението на кандидати за водачи на МПС. Необходими са практически упражнения в реална среда.</p> <p>Хората трябва да се научат да живеят с мисълта, че както този, така и други вируси и заболявания ще ни съпътстват, и трябва да ги приемем и живеем нормално.</p> <p>Цялостното мислене на хората.</p>
--	---

<p>Контрол над студентите, атрактивност и мотивиране на студентите, обучения, подкрепа, организиране на начина на работа, планиране на времето, финансова обезпеченост и разпределения, които са в университетската автономност и сродни 284</p>	<p>Смятам, че би трябвало да се наложи като задължително включването на студентите с обучението само с камера, за да не се крият зад някакви аватари и за да има все пак донякъде лично присъствие. В тази връзка по-добрата идентификация при правенето на тестове също може да се подобри, защото в момента теста може да го направи всеки вместо студента.</p> <p>По-строг контрол.</p> <p>По-точно регламентиране на задълженията на преподаватели и студенти при онлайн обучение.</p> <p>Строг контрол и безкомпромисност към качеството.</p> <p>Студентите да бъдат винаги с включени камери по време на занятия.</p> <p>Студентите да бъдат с включени камери.</p> <p>Технологиите да се включат по-активно в обучителния процес и ежеседмично да проверяват нивото на студентите.</p> <p>Да се намали контролът.</p> <p>Да се засили контролът по време на лекции – всички с включени камери, проверки по всяко време, за да се избегне "свободното време" по време на лекции от страна на студентите!</p> <p>Да се използват повече възможностите за електронни документи и електронни подписи.</p> <p>Да се въведат методи за контрол спрямо реалното присъствие на студентите във виртуалната зала.</p> <p>Да се въведе повече домашна работа с търсене на собствени решения, за да се мотивира интересът. Изпитването да бъде диалогов режим, за да се избегне преписването.</p> <p>Да има стандартизиране, например една платформа, ясни критерии за работа, респективно за атестиране на работата.</p> <p>Въвеждане на задължителни заверки за присъствие на студентите.</p> <p>Въвеждане на правила, например задължителни включени камери.</p> <p>Ясни стандарти за това, добре подготвени материали и различно отношение от обучаваните към учебния процес.</p> <p>Ясни насоки за провеждане на синхронното обучение.</p> <p>Конкретни изисквания към студентите, които да насърчават работата по учебните дисциплини.</p> <p>Университетите да осигурят нужните ресурси и технологии за контрол върху присъствието и участието на студентите – сега например те не си включват камерите и не се вижда какво правят по</p>
---	---

	<p>време на час, но понякога за съжаление се чува. Да се осигурят ресурси за тестиране на студентите с професионални изпитни платформи, за да се прекрати масовото преписване.</p> <p>Всички да бъдат задължени да работят и учат с включени камери, тъй като липсата на визуален контакт и невербални знаци прави общуването в работна среда много трудно.</p> <p>Внедряване на софтуер за наблюдение по време на изпити, както и антиплагиатски системи.</p> <p>Да се наложат по-строги изисквания, най-вече към обучаемите (например включени камери, дрес код).</p> <p>Идентифициране, че онлайн тестовете се правят от съответния студент, а паролата не е преотстъпена на друг.</p> <p>Вече споменах, че методически указания за това как да се провеждат занятията, как да се провеждат изпитите и текущият контрол не са особено конкретни. Би трябвало тези указания да са съобразени за всяка област поотделно – със сигурност преподаването по езици не е същото като по математика или по химия. Освен това може би най-големият проблем е, че се допуска възможността много студенти да преписват, а всеки преподавател не би желал това да се случи, най-малкото защото има отговорност към тези студенти, които работят съвестно, да не бъдат оцетени като бъдат оценени по същия начин като тези, които не влагат същите усилия.</p> <p>По-добра подготовка на учениците в ползването на ИКТ за образователни цели и др. Да продължат периодичните обучения за работа с обновяващите се системи за работа в електронна среда.</p> <p>Да се увеличат часовете за извънаудиторна заетост предвид факта, че преподавателите се нуждаят от усъвършенстване на дигиталните си умения и време за подготовка на учебни ресурси. Трябва да се повиши нашата дигитална компетентност.</p> <p>Улеснение за работа в електронните платформи и по-високи административни правомощия.</p> <p>Уменията на преподавателите и обучаемите и тяхната дигитална култура.</p> <p>Трябва да се работи в посока на промяна на отношението на студентите към образованието. Това, че учат в онлайн среда или присъствено, не означава, че те трябва да полагат по-малко усилия.</p>
--	--

	<p>Трябва да се търси механизъм, чрез който да се мотивират учениците и студентите да се обучават от разстояние.</p> <p>По-добри дигитални умения на преподавателите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нагласа, желание, отговорност; - допълнително обучение за средата; - създаване на проверена и работеща методология за всички (психология и т.н.); - самите хора да променят начина си на мислене, че това не е нещо временно и само заради пандемията. <p>Да се организират курсове за преподаватели за подпомагане на работата им с различни софтуерни продукти и платформи.</p> <p>Би било полезно да се проведат обучения за преподаватели как да използват нови софтуерни продукти, които да направят занятията по-интересни и да повишат ангажираността на студентите в целия процес.</p> <p>По-добре подготвени мениджъри на университетските дейности, по-активно и с индивидуално обвързване с личността на преподавателя съфинансиране от страна на образователните фондове, с изискване и контрол на реалните постижения на бенефициента.</p> <p>По-често провеждане на образователни курсове на академично ниво 1, а не за усвояване на целеви средства.</p> <p>По-сериозно да е отношението към учебния процес.</p> <p>Поставяне на ясни изисквания към студентите относно присъствие и реално участие в занятията.</p> <p>По-добрата организация, визията и политиката на институцията, за която работя.</p> <p>По-добра квалификация на преподавателите за работа в електронна среда с всички приложения. Отсъствията на студентите.</p> <p>Паралелно усъвършенстване на платформите за електронно обучение, базирани в интернет, и едновременно с това усъвършенстване на учебното съдържание.</p> <p>Планиране от по-далечен период, не да разбираме последния момент!</p> <p>Платформите за преподаване да се подобрят и да се намали броят на студенти в поток, за да има опция за по-близък контакт онлайн със студентите. Организацията на процеса, и то съществено.</p>
--	---

	<p>Организацията на работа и дисциплината на студентите.</p> <p>Оптимизация – методи, средства, комуникация. Оптимизиране.</p> <p>Обучение на преподавателите за работа с определени електронни платформи.</p> <p>Оборудване на работните места с техника за качествено провеждане на онлайн работните ангажменти.</p> <p>Няма мотивация.</p> <p>Обективизиране на контрола.</p> <p>Необходимо е да се адаптират учебните разписания, да бъдат по-гъвкави и удобни както за преподавателите, така и за студентите.</p> <p>Необходимо е намаляване на часовете за лекции и замяната им с консултации за разработване на проекти, презентации, делови игри и др.</p> <p>Необходимо е повишаване на културата на онлайн общуване.</p> <p>Необходимо е създаването на отлична организация и координация на дейностите на ниво факултети и университет. Непрекъснато следене на състоянието и работата на преподавателите не само чрез безлични отчетни форми, а чрез срещи и разговори, обучения в дигитални умения, в особеностите на създаването на обучителни материали за електронна среда, в модерни педагогически методи при обучение в електронна среда, етика на дистанционното общуване.</p> <p>Осигуряване на психологическа подкрепа за студенти и преподаватели.</p> <p>Мотивация от студентите.</p> <p>Мотивацията.</p> <p>Мотивацията на студентите.</p> <p>Мотивацията на студентите.</p> <p>Мотивацията на студентите, но в много дисциплини дистанционното обучение е повече от компромис.</p> <p>Мотивацията на студентите.</p> <p>Мотивацията на участващите. Ергономиката на работните станции. Учебната програма.</p> <p>Мотивацията на учениците и студентите и времетраенето на заниманията.</p> <p>Много добре разписани правила за работа в онлайн среда. Като например изискване за включени камери. Студенти ми споделят, след като получат заверки, че просто влизат в онлайн стаята и лягат да си доспят. Или се включват от влака или от някоя опашка на касата на</p>
--	--

	<p>супермаркет. Смятам, че те не приемат сериозно електронното обучение.</p> <p>Много е трудно да се каже, но на първо място включването на камерите от страна на студентите.</p> <p>На второ място създаване на единна информационна система както за провеждане на лекционния материал, така и за изпитване.</p> <p>Осигуряване на виртуални лаборатории особено в инженерните направления.</p> <p>Мотивиране на студентите.</p> <p>Да се предостави възможност на всеки преподавател да избира и прилага присъствена, дистанционна или хибридна форма на работа в зависимост от естеството на дисциплините, които преподава, както и съобразно интересите и предпочитанията на съответните студенти.</p> <p>Да се предостави качество на преподаване, което да привлече студентите и към този тип преподаване.</p> <p>Да се промени културата на обучаване онлайн.</p> <p>Да се променят и адаптират учебните програми спрямо този начин на обучение.</p> <p>Да се променят условията на труд съобразно работата от разстояние!</p> <p>Да се работи повече върху представяне на учебния материал по атрактивен начин и подпомагане на мотивацията на студентите за работа в електронна среда.</p> <p>Да се работи повече с компютърни системи и нови технологии</p> <p>Да се разпишат изисквания и протоколи за начина на включване на студентите в онлайн часове (например да се изиска включване на камера и осигуряване на визуален контакт по време на упражнения и лекции).</p> <p>Да се разработят по-атрактивни методи за преподаване, но да не се спира истинският контакт със студентите, особено за упражнения, консултации, практики, изпити и други.</p> <p>Да се разширят възможностите на виртуалните инструменти за дистанционна комуникация и конферентни заседания.</p> <p>Да се разширят техническите възможности за визуален контакт с аудиторията.</p> <p>Да се създадат повече възможности за контрол върху работата на студентите, особено по време на провеждането на тестове/контролни работи и изпити.</p> <p>Да се създаде специализирана платформа за електронно администриране на цялостната</p>
--	---

	<p>дейност на университета, вкл. дистанционно обучение (която да се използва за обмяна на електронни ресурси, когато се върнем в присъствено обучение). Имам предвид от подаването на документите за кандидатстване, през администрирането на обучението на всеки студент, до завършването му.</p> <p>Нашият университет има платформа за дистанционно обучение, но е много тромава и определено не "user friendly" – нито за преподавателите, нито за студентите. Липсват и достатъчно мощни сървъри, които да обезпечат работата ѝ.</p> <p>Има и отделна платформа за нанасяне на оценките в изпитните протоколи, до която студентите нямат достъп. Това е двойна работа и за преподавателите, и за администрацията. Студентите имат по 2 акаунта, които трябва да проверяват, и въпреки това нямат пълноценна електронна комуникация с администрацията и преподавателите.</p> <p>Да се увеличи възможността да се използват повече приложения и ресурси за обучение.</p> <p>Да се увеличи мотивацията на студентите, да осъзнаят, че учат за себе си, а не за да завършат нещо, от което след време няма да разбират нищо.</p> <p>Да се упражнява по-голям контрол за провеждане на учебните занятия от страна на Ръководството.</p> <p>Да се усъвършенстват университетските платформи за отдалечен достъп.</p> <p>Да се утвърди една обща платформа за целия университет, например Moodle.</p> <p>Да стане задължително студентите да включват камери, за да има обратна връзка посредством изражения на лицата.</p> <p>Да усъвършенстваме учебните материали, за да стане по-ефективен учебният процес – да бъдат подпомогнати студентите за по-ефективна самостоятелна работа и усвояване на материала (в условия на редки контакти с преподавателя)! Двете страни да бъдат еднакво мотивирани, да не се очаква само от преподавателя, но и обучаваните да имат възможност активно да участват.</p> <p>Дигитализация на административните (бюрократичните) дейности.</p> <p>Дигитална грамотност</p> <p>Директна демонстрация и видеоматериали.</p>
--	--

	<p>Добра интернет връзка и обучение за възможностите на платформите, чрез които се свързваме със студентите.</p> <p>Добре е да има повече платформи на разположение.</p> <p>Добре е, че се натрупва опит в дистанционния начин на преподаване, че се развиват платформите и системите за виртуални занятия. Макар че има още да се подобряват и стабилизират тези системи.</p> <p>Добро развитие на технологичните умения и правилно използване на наличните ресурси. Стимулиране и на студенти, и на преподаватели да гледат на ситуацията като възможност за растеж и развитие.</p> <p>Достъп до по-високо специализирана апаратура за извеждане на занятия в дистанционна среда.</p> <p>Един преподавател да обучава по-малък брой студенти, каквато е практиката в редица чуждестранни университети. Това е един от показателите, по които се оценява качеството на преподаване. По този начин преподавателят ще може да обърне индивидуално внимание и да ангажира в по-висока степен студентите в учебния процес.</p> <p>Съобразяване на изискванията към преподавателите със създадените условия за работа и заплащане на техния труд.</p> <p>Единственото, което не може да се контролира в момента, е вниманието на студентите по време на онлайн лекция. Считам, че платформите за образование онлайн трябва да дават по-надеждна и бърза обратна връзка с всеки един от студентите по време на лекциите, за да може преподавателят да им задава въпроси по материала и да се ориентира дали студентите го разбират.</p> <p>Едно от нещата е да се подобрят техническите възможности, т.е. да има достатъчно надеждна система, интернет връзка и т.н., в която да може да се използва видеовръзка от повече потребители. Мисля, че така ще се получи най-близка до присъствена среда.</p> <p>Ефективни методи за контрол на образователния процес в онлайн среда!</p> <p>Ефективността на обучението в електронна среда е обратнопропорционална на броя на участниците в работната група.</p> <p>Организацията на учебния процес може да следва в по-голяма степен индивидуалните потребности на обучаемите, в случай че групите се редуцират</p>
--	---

	<p>(според спецификата на отделните направления). Това важи особено за дейностите, провеждани в електронна среда, ориентирани към образованието на ученици от I-XII клас.</p> <p>Повишаването на използването на високоинновативни софтуерни продукти и технологии значително ще подобри процеса на работа от разстояние, което предполага допълнително финансови инвестиции.</p> <p>Необходимостта от инвестиране в обучения на учители и университетски преподаватели, свързани с разработването на електронни ресурси, използвани в процеса на обучение, е повече от наложително.</p> <p>Задължително включване на камери и микрофони от всички участници, за да няма "мъртви души", които остават във виртуалната стая дори след края на срещата.</p> <p>Задължителна видеовръзка.</p> <p>Изискванията към студентите.</p> <p>Засилване на контрола по изпълнението на поставените задачи както за студенти, така и за преподаватели.</p> <p>И сега можеше да е ефективен, ако и двете страни в учебния процес са еднакво вътрешномотивирани за дейността си.</p> <p>Идентификация на студентите.</p> <p>Изисква доста време и разбиране от страна на студентите и преподавателите. Има дисциплини, които е невъзможно и нерационално да се провеждат онлайн!</p> <p>Изработване на по-интерактивни системи.</p> <p>Институцията, за която работя, да ми закупи абонамент за някои от интернет приложенията за учители, чиито безплатни версии ползвам в момента.</p> <p>Интернет свързаност, софтуерна и хардуерна обезпеченост.</p> <p>Информационната осигуреност.</p> <p>Каквото и да се промени, няма нито да нарасне интересът, нито да се подобри качеството, нито да се реализира онази съвкупност от обективни и субективни обстоятелства, вкл. среда, технологии, експериментални хардуерни и софтуерни комплекси, и мн. мн. др. условия, за да се усъвършенства работата от разстояние.</p> <p>Както в средните училища на учителите им е разрешено част от работния ден да го прекарват извън училището, така е редно да се даде</p>
--	--

	<p>възможност и на университетските преподаватели да имат тази възможност.</p> <p>Когато преподавател организира среща в Ms Teams за лекции и/или упражнения, студентите да бъдат задължени да се включват активно и редовно.</p> <p>Колегията да приема ОПЕС за "новото нормално". Комбинация от работа в университета и работа от разстояние.</p> <p>Конкретно аз изпитвам необходимост от време за подготовка на материали за обучението, но не зная как би могло да се случи това.</p> <p>Лекциите да са по-кратки или да се записват предварително.</p> <p>Личната ангажираност на обучаемите е от съществено значение. Ако те са недостатъчно мотивирани, цялото онлайн обучение е обречено на неуспех. Трябва да се разработи и предложи методика и система от инструменти за мотивиране на обучаемите по-сериозно да участват в различните учебни форми чрез съответни награди и допълнителна информация, която би им била ценна за бъдещо кариерно развитие.</p> <p>Личните мотиви на всички участници в процеса: преподаватели и студенти.</p> <p>Мисленето на студентите.</p> <p>Манталитетът на студентите.</p> <p>Изпитите да се провеждат в електронна среда, но присъствено, в компютърни зали в университета.</p> <p>Начина на представяне на материала, примери, по-близки до студентите.</p> <p>Начини за придобиване на практически умения.</p> <p>Начинът на организация на преподаването.</p> <p>Подобряване на инструментите (по възможност) за оценяване и изпитване.</p> <p>Нашата работа не е на "норма", затова не смятам, че може да стане по-ефективна на разстояние чрез подобряването на техниката, интернет връзката и т.н. не могат да осигурят нужното ниво на обучение. Самите студенти се дистанцират от обучението си по този начин.</p> <p>Не мисля, че има конкретна формула за това, може би подходът и креативността на участниците в учебния процес са ключови за това да се подобри работата.</p> <p>Не мисля, че може да бъде по-ефективен.</p> <p>Не мисля, че този процес би бил ефективен в каквато и да е форма!</p>
--	---

	<p>Не мисля, че трябва да се мисли за преминаване към работа от разстояние!!! Ние сме човеци, не роботи!!!</p> <p>Не може да е ефективен.</p> <p>Не може да стане по-ефективен с общи правила. Необходим е индивидуален подход, според спецификата на материалите за преподаване и студентите.</p> <p>Не може непрекъснато да се бленуват ОБЩИ промени. Те рядко са най-добрите и още по-рядко удовлетворяват всички.</p> <p>Нещата зависят от всекиго. Лично. Ако човекът е ангажиран, пристрастен, почтен..., той работи добре във всяка ситуация. И обратно.</p> <p>Не смятам, че дистанционната работа е подходяща за образованието,</p> <p>Не смятам, че е възможно да стане по-ефективен!</p> <p>Редуване на дистанционна и присъствена работа.</p> <p>Смесен начин на работа</p> <p>Смятам, че при техническите науки най-ефективен е живият контакт.</p> <p>Специалните предмети в Музикалната академия не могат да се водят дистанционно.</p> <p>Специалността изисква много практически упражнения, промяна не може да доведе до реални добри резултати.</p> <p>Според мен ефективността ще се повишава с времето. С колегите ще намираме все по-добри и оригинални начини за провеждане на занятията си, а студентите ще го приемат за нормален етап от процеса на обучение.</p> <p>Средното образование и навиците за четене, повисоки изисквания от ВУ. Всъщност проблемът за мен е във възприятията – студентите възприемат работата от разстояние като опция, в която няма библиотеки и книжни носители на информация, съответно и подготвяните от нас материали водят до по-малко четене... Не че се съсипват от четене на живо, но все пак...</p> <p>Считам, че преподаването от разстояние е крайна форма, която трябва да се използва само в изключителни случаи. За магистри и докторанти обаче е удачна форма, която би могла да се ползва и би била много ефективна и за двете страни по много причини. Например контактите могат да бъдат по-чести, навременни и т.н.</p> <p>Дистанционната работа да е съчетана с гъвкави работни правила, което позволява на служителите да работят, докато изпълняват други ангажименти.</p>
--	--

	<p>Необходима е работа в няколко насоки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дигиталната подготовка на преподавателите. Ако те не са запознати с възможностите на новите технологии, няма как да се провежда качествено обучение; - Изграждане и усъвършенстване на инфраструктурата на висшите училища; - Усъвършенстване на дигиталните умения и на студентите (нужни са повече самостоятелност и активност от тяхна страна). <p>Необходими са много повече ресурси – най-вече време за подготовка на адекватни материали за преподаване пред студенти. Не става дума за презентации на Powerpoint, а за употреба на специализиран софтуер за създаване на учебно съдържание, което да е много по-релевантно на обучението онлайн. А такива умения не се създават за два-три месеца, трябва много време за подготовка.</p> <p>Необходимо е цялостно преосмисляне на значението на образованието от обществото. Единствено ако се осигури достъп до библиотеки онлайн, има вероятност, но българската литература е ограничена, а за останалата е необходимо както преподавателите, така и студентите да владеят чужд език (езици) на по-високо ниво, каквото е това в момента.</p> <p>Надявам се тази форма на работа да бъде изоставена скоро.</p> <p>Най-елементарното е студентите да се включват с камери, поне да знаем, че са на линия и пред компютър, а не далеч и на някой диван!</p> <p>Намаляване на потоците! Промени в правилниците!</p> <p>Намаляване на броя на обучаваните в един поток.</p> <p>Създаване на възможност за интерактивен обмен на информация с обучаемите, отговаряне на въпроси и консултации по решаването на казуси, задачи, разработване на проекти и други практически задания.</p> <p>Да има ясни указания за студентите първокурсници как да работят в електронна среда.</p> <p>Да бъде провеждано кратко обучение в началото на семестъра.</p> <p>Да се задължат студентите да участват в часовете с включена камера и микрофон.</p> <p>Да се контролира от страна на администрацията, че часове се провеждат по график.</p> <p>Мисленето на студентите! :)</p>
--	---

	<p>Може би трябва да се променят хората, които да работят от разстояние.</p> <p>Увеличаване на броя на присъствените консултации за студентите, които имат нужда от тях.</p> <p>Конкретно в сферата на практическото обучение не смятам, че работата от разстояние е ефективна въобще.</p> <p>Контрола върху учебния процес.</p> <p>Контролът върху хората от организацията – отговорността е занижена.</p> <p>Корекция в графика с часове – непоследователни, както е в присъствена форма, а с повече интервали и задължителна корекция във времетраенето на академичния час – по-кратки заради допълнителните съпътстващи дейности.</p> <p>По-добро структуриране на работните задачи в университета, така че да не се загърбва семейството.</p> <p>Компютърната грамотност и финансовата възможност за нормален достъп до ИКТ.</p> <p>Както от разстояние, така и в присъствена форма следва да се въведе изискване за присъствие на лекции, изпълнение на учебните задачи от студентите. Да се прекрати с масовизацията на висшето образование. Да се премахне практиката всички постъпили студенти да получават диплом за висше образование. Да се прекрати практиката студенти да се явяват на изпит по 7-8 и повече пъти. Да се намали административното натоварване на преподавателите с ненужни отчети.</p> <p>Задължително часовете трябва да се провеждат с включени камери – както на студентите, така и на преподавателите.</p> <p>Заинтересованост, споделяне на добрите практики, съвместни усилия по трансформацията.</p> <p>Закупуване и използване на повече и по-мощни компютри и приложен софтуер, наличие на бърз и надежден интернет на цялата територия на Университета.</p> <p>Ефективността се определя от личната комуникация, въздействие, авторитет, така че дистанционната работа трябва да е само един от инструментите на работни комуникации. "Живата" онлайн комуникация през платформи не е достатъчна.</p> <p>Желанието на обучаващите се трябва да се засили!</p> <p>За да бъде по-ефективен процесът на работа,</p>
--	--

	<p>независимо дали е от разстояние, или не, трябва да бъдат назначавани компетентни и морални хора и ръководители, които да си гледат съвестно работата, вместо да се възползват от останалите, както и да има ефективни мерки за справяне със злоупотребите и тормоза на работното място. Проблемът не е как се работи, а токсичните хора, опорочаващи работния процес.</p> <p>Да се преустанови практиката "парите следват студента". Да има високи критерии за прием на ограничен брой студенти и високи критерии за получаване на диплома.</p> <p>Въвеждан на контрол/отчетност на работното време при работа от разстояние.</p> <p>Да се превъзмогнат негативите от липса на жив контакт посредством усъвършенстване на технологиите и повишаване квалификацията на кадрите, които работят с тях.</p> <p>ДА СЕ ПОСТАВЯТ ЯСНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ВСИЧКИ ДЕЙНОСТИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.</p> <p>Да се постигне по-добра организация на работния процес.</p> <p>Да се прави редовно и целенасочено обучение на преподавателите, да се обсъдят и приемат ясни критерии и изисквания за ефективност.</p> <p>Да се предложи обучение (work shops за няколко дни) и за преподаватели, и за студенти, тъй като много от тях не знаят как да използват онлайн платформите и възможностите, които те им предлагат.</p> <p>Да се намали броят на студентите, с които се работи.</p> <p>Да се подобри подготовката на студентите за работа с образователни платформи.</p> <p>Да се подобрят електронните ресурси.</p> <p>Да се подобрят някои чисто технически страни в процеса, като улесняване на работата със съответната университетска платформа, подобряване на контрола за възпрепятстване на преписване, финансова помощ за набавяне на технически средства.</p> <p>Създаването на ясни правила за участието на студентите в електронното обучение, особено за практическите занятия, с включена камера.</p> <p>Необходима е заинтересованост от срещнатата страна.</p> <p>Създаване на платформа, която може да се ползва от различни електронни устройства. Или възможности за свързването им.</p>
--	---

	<p>Обучаемите да осъзнаят, че в настоящия момент няма друг алтернативен вариант за обучение и провеждането му от разстояние е единствената възможност. Повишаването на мотивацията и ангажираността им с учебния процес.</p> <p>Предоставяне на помощни учебни материали.</p> <p>Общи правила.</p> <p>Ограничаването на страничните ангажименти и по-ясното фиксиране на работното време.</p> <p>Онлайн помагала за следене работата на студентите в реално време.</p> <p>Повече тестове и домашни работи за студентите, за да бъдат ангажирани в учебния процес.</p> <p>Повече часове за упражнения и самостоятелна работа на студентите.</p> <p>По-висока дигитална грамотност в комуникациите.</p> <p>Повишаване мотивацията на студентите.</p> <p>Повишаване на професионалната подготовка на преподавателите от ВУ за работа в електронна среда.</p> <p>По-добра организация за контрол на присъствието и работата на студентите.</p> <p>По-голям контрол над допускането до занятия и изпити.</p> <p>По-голяма ангажираност на студентите към учебния процес.</p> <p>По-голяма мотивация и активност от страна на студентите.</p> <p>По-голяма мотивация и ангажираност на студентите за активно участие в процеса на обучение.</p> <p>По-малко бумашина и гестаповски контрол.</p> <p>По-добра организация.</p> <p>По-добра организация на работата и подобряване мотивацията на студентите.</p> <p>Предоставяне на преподавателите възможности за дообогатяване на знанията и компетенциите им, свързани с компютърните технологии и дигитализацията на учебни съдържания. Разбира се, без това да се заплаща допълнително. Това определено ще облекчи процеса и ще го направи по-ефективен.</p> <p>Създаване на подкрепяща среда.</p> <p>Съзнанието на преподаватели и студенти.</p> <p>Техническите средства не могат да заменят общуването "лице в лице".</p> <p>Обучение на преподавателите как да работят с технологиите и какво може да се прави в онлайн среда.</p> <p>Обучение как да водим лекции онлайн – добри</p>
--	---

	<p>практики, принципи и т.н.</p> <p>Подобряване на уменията за пълноценно използване на инструментите за работа от разстояние – програмни продукти.</p> <p>Същите неща, които и при присъствен.</p> <p>Да се спре да се говори негативно за тази среда, тъй като тя е възможност, а не е ограничение.</p> <p>Стереотипното мислене у редица колеги, които възприемат работата от разстояние като непълноценна.</p> <p>Системите на комуникация, поведението и правилата на провеждане на лекции и упражнения, въвеждане на повече технологични решения и др.</p> <p>По-малко административна бюрокрация, представяна като "отчетност". Това е проблем на международно ниво, не се отнася само за моята организация. Прекалената отчетност пречи за вършене на същинската работа.</p> <p>Учащите могат да учат със собствен темп качено учебно съдържание в електронни платформи, когато и където поискат, така че не трябва да се набляга само на синхронно обучение, асинхронното с качени качествени учебни материали има много предимства.</p> <p>Подобряване на дигиталната грамотност на всички.</p> <p>Подобряването на дигиталните ми умения за работа в електронна среда.</p> <p>Подобряване на вътрешните системи за организация на учебния процес. По-добра интуитивност при пропуски от преподавателя (оценки, пропуснати изпълнени задачи за самоподготовка и др.), враждане на вътрешна платформа за провеждане на онлайн срещи.</p> <p>По-интересно и виртуално представяне на учебния материал, което трудно може да се получи само с микрофон.</p> <p>По-качествени платформи за обучение, предоставяни от университета, с които преподаването от разстояние да е по-близо до присъственото.</p> <p>Предварително планиране на задачи / лекции, които да бъдат покривани онлайн и офлайн. Това ще редуцира стреса от неочаквано преминаване от една форма на работа в друга.</p> <p>Предимно нагласата, че това е антирискова мярка.</p>
--	--

	<p>Обучения, които да достигат не само до избрани преподаватели. Отделни модули за студентите за повишаване на техническата им грамотност, водени не от преподавателите в рамките на някоя друга дисциплина или в свободното им време.</p> <p>Съдействие от системни администратори при подготовката на по-специфични материали – клипове, добавена реалност, виртуални кабинети и др. Каквото и да се направи обаче, от разстояние не може да се придобият практически умения, свързани с някои професии.</p> <p>Самосъзнанието.</p> <p>Самосъзнанието на участниците.</p> <p>Провеждане на беседи със студентите и напомняне на задълженията им като такива, за това, че те не се променят и са едни и същи както при присъствено, така и при онлайн обучение.</p> <p>Проверка и оценка на резултатите на студентите ни.</p> <p>Промяна на учебното разписание на студентите, по-добра организация на учебния процес (теория и практика).</p> <p>Преподавателите спазваме указанията с оглед осигуряване качество на учебните материали и усвояваните знания. Според мен фокусът следва да се измести към студентите – би трябвало те да бъдат насърчавани да се включват активно, за да получат ползите от образованието.</p> <p>Преподавателите трябва да са компетентни за работа в електронна среда в много по-голяма степен от нивото ни сега.</p> <p>Преподавателите да бъдат първо обучавани, а след това заставяни да работят дистанционно.</p> <p>Официална стратегия на вуза за изтъкване на предимства на такъв вид обучение.</p> <p>По-добра организация.</p> <p>Повече колеги да са технически грамотни.</p> <p>Повече контрол от страна на преподавателите.</p> <p>Повече контролни.</p> <p>При исканите документи онлайн да не се изискват хартиени копия, които да ги дублират.</p> <p>Работа с по-малки групи – напр. до 10-5 студенти.</p> <p>Студентите да бъдат разделени на малки групи – по 10-12 човека, и да се намали броят на часовете на преподавател.</p> <p>Това ще позволи по-ефективна и задълбочена работа, както и преминаване към реална проектно-базирана работа.</p> <p>При потоци от 60–140 студенти, както често се</p>
--	---

	<p>случва, високо качество на образованието е невъзможно.</p> <p>При работата от разстояние трябва да има повече време за индивидуална работа на преподавателя със студента под формата на задължителни online tutorials, което е утвърдена практика в университетите на Запад, като тази работа трябва да бъде част от норматива на преподавателя.</p> <p>По-добро представяне на материала и привличане на вниманието на студентите, по-големи изисквания към тях.</p> <p>По-добро запознаване с практики, контролиращи изпитните форми.</p> <p>По-голяма съпричастност от страна на организиращите процеса и мисъл за хората, които го осъществяват.</p> <p>Очакванията.</p> <p>Очакванията на хората.</p> <p>Отношението на всички участници в процеса, които следва да разберат личната си отговорност, за да се постигне добър резултат.</p> <p>Пример: Преподавател с камера, микрофон и подготовка – студенти със слушалки, без камера и неотговарящи на запитвания.</p> <p>Отговорно отношение на всеки, който работи в такава среда – преподаватели, студенти, служители.</p> <p>По-голям контрол на работата от разстояние.</p> <p>Отговорност.</p> <p>Отговорността на студентите към учебния процес!</p> <p>Отношението към дисциплините от страна на студентите.</p> <p>Отношението към учебния процес, което не е възможно...</p> <p>Да се акредитират бакалавърски и магистърски програми само за дистанционна форма на е-обучение. С безкомпромисно отношение към качеството.</p> <p>Да се ангажират повече студентите в процеса на обучението и да се оптимизират административните задължения, като не се изискват едни и същи данни многократно.</p> <p>Да се влагат ресурси, за да се подобри комуникацията със студентите.</p> <p>Да се внедрят процеси, които позволяват ангажиране на вниманието на студентите.</p> <p>Да се въведе хибридна форма с присъствени часове, в които да се виждат реално нещата, които изучават студентите. Да се включат в научни проекти и да имат оценки за участие в тях. Да са</p>
--	---

	<p>задължителни презентации и от студентите, за да свикнат да изразяват мнение и да го защитават. Да бъде отделено време за дигитализиране на курсовете и да бъде получена помощ във връзка с това. Отнема много време и усилия да бъдат дигитализирани материалите, а понякога това засяга и техническите умения, които всеки преподавател трябва да придобива самостоятелно (без институционална подкрепа). Да има по-активна обратна връзка от студентите към ръководството, а колегите преподаватели без подходящо ниво на компютърна грамотност да престанат да се занимават с преподавателска и организационна дейност.</p> <p>Трябва да се промени нагласата на младите хора към обучението. Да знаят, че обучението е инвестиция, при която колкото повече вземеш, толкова по-подготвен ще си.</p> <p>За преподавателите също трябва да се поощряват търсещите и прилагащите нови подходи за ангажиране на студентите, които трябва да са двигателят, които търсят и карат преподавателите да им дават нови и нови знания. Недопустимо е през 21. век да може да се продължава, като се спазват правилата от началото на 20. век.</p> <p>Онлайн средата дава възможност за срещи с лектори от целия свят. Дискусии по актуални теми, а не теоретични лекции, които често пъти студентът забравя, след като затвори вратата на аудиторията. МОН, а и другите държавни институции трябва да организират и популяризират подобни срещи или лекции от чуждестранни учени. Тези лекции да бъдат записвани и да се създаде виртуална библиотека, в която студентите да бъдат поощрявани да влизат и преглеждат материалите.</p> <p>Внедряване на методики за обучение с по-активно участие от страна на студентите, за да бъдат ангажирани повече в учебния процес.</p> <ol style="list-style-type: none">1. На базата на двугодишния опит да се променят представените презентации. Аз лично ги преработих и измених на 90%.2. Същото се отнася и за формиране на изпитни тестове с баланс между отворени и затворени въпроси.3. Ускоряване на въвеждане на електронно управление на административните процеси в
--	---

	<p>университетите.</p> <p>4. Да се проведат конференции с лектори, които имат опит в това отношение. В много страни с високи стандарти на обучение дистанционната форма съществува на практика.</p> <p>Преподаването от разстояние налага промяна в методиката, учебните планове и учебните програми. Настоящите не са разработени за преподаване в online среда.</p> <p>Бих предложил вдигане на нивото на начина на самото обучение. Развиване и изграждане на една по-интерактивна среда на обучение, която да е по-тясно свързана с интересите на студентите (или поне на повечето от тях), като по този начин тяхното внимание ще бъде приковано към преподавателя по тяхно решение. Виртуалните класни стаи съществуват от много години в системи като VEDAMO или MS Teams, а със системи от рода на ClassVR и др. може да бъде имплементирана една виртуална или добавена реалност, която самият преподавател може да контролира дори индивидуално за всеки студент, използвайки дори Google CardBoard за 1\$ на студент. Пречката е донякъде бюрокрацията и липсата на екип, който да работи върху това (доколкото съм запознат до момента).</p> <p>В собствената си професионална практика не изпитвам никакви технологични проблеми по отношение на онлайн връзка или достъп до устройства. Основната ми цел е да разширявам постоянно дигиталните си умения и възможностите за използване на различни приложения за по-ефективно стимулиране на концентрацията и интереса на студентите към дискутираните теми.</p>
<p>Няма възможност 113</p>	<p>Няма начин. (3)</p> <p>Смятам, че нищо не може да се промени. И студенти, и преподаватели вече са крайно изнервени и демотивирани.</p> <p>Работата да не бъде от разстояние.</p> <p>По-малко бумашина и гестаповски контрол.</p> <p>Опитахме всички варианти през тези три години и смятам, че процесът НЕ може да стане по-ефективен.</p> <p>Нищо, имаше печален опити да се разнасят VHS касети с уроци за работа с компютри, но резултатът не беше очакваният, за разлика от</p>

	<p>книжните ръководства и преподавател. Технологиите може да са още по-съвършени, 3D виртуални стаи и т.н., но докато няма личния пример, нищо не става.</p> <p>Не смятам, че може да се направят съществени промени работата от разстояние да стане по-ефективна. Смятам, че ефективността и резултатите до голяма степен зависят от желанието и мотивацията на студенти и преподаватели.</p> <p>Не смятам, че обучение от разстояние е ефективно.</p> <p>Не смятам, че провеждането на упражнения онлайн би могло да е ефективно.</p> <p>Не трябва да има обучение от разстояние. Приемливо би било седмица или две.</p> <p>Независимо от оптимизирането на работата от разстояние, тя не може да замени нормалния учебен процес.</p> <p>За да е по ефективен процесът в моята специалност, се изисква наличие на скъпо струваща техника и оборудване и за преподавателя, и за студентите. На практика за обучаващите това е основен проблем.</p> <p>За инженерните специалности, и не само за тях, не смятам, че процесът на работа от разстояние може да бъде ефективен.</p> <p>За по-ефективна работа от разстояние е подобряване на съвременните условия на преподаване, т.е. трансформация на образованието.</p> <p>Зависи от дисциплината, която човек преподава. Има дисциплини, където работата от разстояние е просто невъзможна и никакви промени няма да помогнат.</p> <p>Зависи от областите на работа. При инженерните направления трябва да се разработят онлайн симулации, видеа и други материали за онагледяване.</p> <p>Зависи от сферата на професионалното направление, в което се провежда обучението. За някои ПН това е неефективно.</p> <p>Задължително да се комбинират присъствено с дистанционно, ако се налага последното да се прилага. Опитът не може да се предаде само с думи. Хората възприемат по-добре чрез преживяване, т.е. емоционално, а това може да се случи в срещи "очи в очи".</p> <p>Има дисциплини и дейности, при които работата от разстояние е абсолютно недопустима.</p>
--	--

	<p>Има професии, чието обучение от разстояние е загуба на време и медицината е една от тези професии.</p> <p>Каквито и промени да се предприемат процесът може да е ефективен само за работодателите, но не и за служителите с нормирано работно време. Какво да се промени ли? Чаках точно една календарна година обществената поръчка в университета, в който работя, за да ми доставят лаптопа, необходим за работа. А най-много ми пречат обществените поръчки за химикали и реактиви. Това е просто... безумно недоглеждане, който го е измислил и утвърдил законово, и представа си няма каква вреда нанася в учебната ми работа.</p> <p>Категорично всички лабораторни присъствено, всички семинарни – също.</p> <p>Към момента работата от разстояние в сферата на образованието не може да бъде ефективна.</p> <p>Лабораторните упражнения по природни науки, в цялостен контекст, задължително трябва да се провеждат присъствено. Доброто развитие на бъдещи кадри го задължава.</p> <p>За мен не е ефективен.</p> <p>Личният контакт няма с какво да бъде заменен.</p> <p>На този етап нищо.</p> <p>Не би могъл в близкото бъдеще.</p> <p>Практически упражнения от разстояние не са подходящи.</p> <p>Да се осигури присъствен достъп за практика и онлайн за лекции.</p> <p>Практическото обучение трябва да е присъствено.</p> <p>Не виждам как спрямо спецификата на работата ми.</p> <p>Не виждам какво.</p> <p>Не виждам какво би могло да се промени при нас.</p> <p>Няма как през екрана ние да осъществяваме каквито и да било процедури. Теоретичната част – да, но практическата част изисква пряко участие.</p> <p>Работа от разстояние по изкуствен начин е безсмислена.</p> <p>Работа от разстояние само за определени дейности, за които е целесъобразно и икономически ефективно.</p> <p>Предпочитам присъствена форма на обучение.</p> <p>Предпочитам да има възможност както за присъствено, така и за дистанционно обучение.</p> <p>Преподаването в дистанционна форма може да не нанесе вреди, ако е епизодично (веднъж или два пъти в семестъра).</p>
--	--

	<p>Работя в болница.</p> <p>Работата от разстояние не е ефективна за студентите от медицинските специалности, най-вече за практическото им обучение.</p> <p>Да се прекрати това насилствено ограничение.</p> <p>Да се премахне работата от разстояние и процесът ще стане по-ефективен.</p> <p>Да се прибягва максимално рядко до работата от разстояние.</p> <p>Работата от разстояние не може да замени присъственото обучение. То е необходимо не само за получаване на знания от студентите, но за изграждане на социални контакти и връзки, от които те не бива да се лишават.</p> <p>Работата от разстояние по научни проекти с международни колективи е с нужната ефективност. Проблемът е с мотивацията на студентите за участие и взаимодействие.</p> <p>Присъствено обучение е незаменимо в този случай.</p> <p>Работата не опира само до технически възможности и организация. Живият контакт е незаменим. Без него обучението се ограничава и формализира.</p> <p>Работата онлайн като цяло налага повече концентрираност, повече внимание, защото всеки преподавател не познава аудиторията и може да предложи пример или практика, която да не се разбере от студентите, това няма как да се коригира, защото трудно ще получи обратна връзка, а също и намалява възможността за корекции.</p> <p>Работата от разстояние влияе върху концентрацията на студентите. Необходимо е да имат часове освен по физическо възпитание и по психология!</p> <p>Не виждам на този етап какво може да се промени.</p> <p>Не е въпрос на организация, а на справяне с пандемията и прекратяване на абсурдното дистанционно обучение, поне що се отнася за медицинските специалности.</p> <p>По-скоро опитът в тази форма на обучение по естествен път води до по-висока ефективност, но не и самото такова обучение.</p> <p>Не зная. Не съм мислила. Но за мен работата от разстояние в областта на университетското образование трябва да се използва само в крайни случаи.</p> <p>Не искам работа от разстояние и не смятам, че нещо може да се подобри.</p>
--	---

	<p>На този етап не виждам такова решение. Медицина не може да се изучава дистанционно. Медицина не се учи дистанционно, същото се отнася и за другите специалности в медицинските ВУЗ!!! Трябва да се спазват противоепидемични мерки, но да сме присъствено на лекции и упражнения.</p> <p>За мен той не може да бъде толкова ефективен, както присъственото обучение.</p> <p>За някои специалности това е невъзможно.</p> <p>За обучението на здравните специалисти това е неприложимо.</p> <p>За определени предмети няма как да е по-ефективен поради липса на практически занятия. Единствено Михайло Ломоносов се обучавал дистанционно, но това са единици!</p> <p>Принципно вече има достатъчно платформи с образователна и комерсиална цел. Цялата софтуерна индустрия е насочена предимно към абонамент без право на притежание на продукти от множество сфери. За някои сфери мобилното обучение и презентиране е вече необходимост, но за други тясно специализирани и специфични си остава голяма спънка и може би непреодолима пречка. Тук визирам обучението в сферата на изкуствата, биологията, археологията и други.</p> <p>Нищо. (22)</p> <p>Нищо не може да го направи по-ефективен.</p> <p>Нищо не може да замени живото общуване със студентите.</p> <p>Нищо не може да се направи!</p> <p>Нищо не може да се подобри. Преподаването от разстояние е безкрайно неефективно.</p> <p>Нищо не може.</p> <p>Нищо, технологиите ги има, но народопсихологията ни е свързана с физически контакт. Тази форма на обучение е подходяща единствено за магистри, които вече работят и знаят какво точно им трябва да попълнят като пропуски и записват да учат необходимото им, но не и за ОКС бакалавър. Бакалаврите са млади хора, често пъти тъкмо завършили средно образование, те имат необходимост да им се помогне да преминат този процес с помощта на преподавател. Физическият контакт създава доверие, чувство на спокойствие, връзка, която младите имат нужда, но при дистанционно обучение това няма как да се случи. Младите разчитат на добронамереността на</p>
--	--

	<p>Да се намери достатъчно добро решение на всички проблеми, които съм посочил в списъка с негативи по-горе!</p> <p>Да се намери научно решение от медицинските експерти и да се убедят хората да се ваксинират и да се намали вредното влияние на пандемията върху цялостния живот на обществото.</p> <p>Да се повишат мотивацията и интересът на студентите.</p> <p>Да се повиши мотивацията както на преподавателите, така и на студентите.</p> <p>Трябва да бъдат стимулирани студентите (учащите въобще) да се отнасят по-сериозно към учебните си задължения. Стимулът не е задължително да бъде финансов. Образованието е двустранен процес и няма как да се говори за "ефективност", при условие че същата зависи от постиженията на учащите. Обучението от разстояние натоварва най-вече тези от тях, които искрено искат да се научат (малко са, но има и такива). За онези, които са на принципа "уча за диплома", ефективността е без значение и никакви мерки не биха дали резултат.</p> <p>да се върне стария процес на работа</p> <p>Да се даде възможност изпитите да се провеждат присъствено.</p> <p>Да се даде свобода на колегите да преподават по начина, по който предпочитат. Аз лично предпочитам една част от часовете да ги провеждам реално, а друга част дистанционно.</p> <p>Да се замени с работа на живо.</p> <p>Да се намалят административната и бюрократичната тежест, да не се дублират дейности, да има по-ясни правила за активността на студентите.</p>
<p>Процесът е ефективен 29</p>	<p>Направено. Опитът показва, че синхронното обучение е в значителна степен по-добро от асинхронното.</p> <p>Мисля, че за две години доста неща се наредиха и хората осъзнаха редица предимства по отношение на работата от разстояние. По отношение на обучението адекватни съвети за това как по-ефективно да се учи/преподава от разстояние биха били от помощ и за двете страни. Тези съвети трябва да бъдат от техническо и организационно естество. Например в началото много студенти не знаеха за варианта за смяна на фона при видеоразговори и се притесняваха да</p>

	<p>ползват своите камери. Това дистанцира двете страни в процеса, а можеше да бъде избегнато.</p> <p>Мисля, че хибридният вариант би бил по-успешен. Някои часове биха могли успешно да са онлайн (например лекции), но е важно да има присъствен контакт при работата със студентите. Това улеснява и тях в работата по курсовите им задачи, улеснява и преподавателите, защото поддържа регулярен ритъм на обучението.</p> <p>За мен е ефективно и така.</p> <p>И към момента процесът е ефективен.</p> <p>Засега процесът е ефективен, не бих променила нищо.</p> <p>Мисля, че добре е организиран, но налице е необходимост работодателят да обезпечи технически работния процес и да поеме част от разходите за електроенергия.</p> <p>Мисля, че в моя случай използвахме максимума възможности – добри платформи, презентации, добри технически умения на (почти) всички участващи, като цяло добро техническо оборудване.</p> <p>Лично за мен обучението от разстояние не беше проблем, тъй като имам необходимата дигитална грамотност и познания, за да организирам подобно обучение (ползване на приложенията за електронно обучение, организиране на видеоконферентни връзки, създаване и ползване на електронни тестове и други форми на контрол).</p> <p>Имам и нужните технически средства за осигуряване на обучение от разстояние.</p> <p>Нашият университет е един от първите в страната, който преди 20 години си разработи собствена платформа за електронно обучение. Преди повече от 8 години в рамките на проект "Развитие на електронни форми за дистанционно обучение" по ОП "Развитие на човешките ресурси" бяха разработени курсове за дистанционно обучение по 80% от дисциплините на нашата специалност.</p> <p>Всички дисциплини, които преподавам, имат разработени такива курсове. Ръководството инвестира в закупуването на мощни сървъри за осигуряване на безпроблемна връзка в платформата ни за синхронно онлайн обучение.</p> <p>Не виждам какво може да се подобрява освен евентуално закупуване на лицензи за пълния пакет услуги на системата Kahoot.</p>
--	---

	<p>Не е нужна промяна. Нещата са добре. Нищо не е необходимо да се променя. Не смятам, че е необходима каквато и да било съществена промяна по отношение на онлайн средите за обучение – нужни са системи за записване и съхранение на видеоматериали, система за качване на електронни материали, както и система за мониторинг за присъствие (рапорти кой кога е влязъл и колко е бил на съответното занятие). Всичко това го има в платформа ms teams. Евентуално подобряване е система за тестово изпитване да се добави към ms teams.</p> <p>Смятам, че платформата Teams е изключително лесна и благодатна за работа.</p> <p>Според мен всичко е въпрос на лична мотивация на всеки един отделен преподавател. Както даден преподавател си кара повърхностно лекциите присъствено, със същия успех би ги водил и в онлайн среда. Както е валидно и обратното – добрият, интересният преподавател, специалистът с практически опит, който държи на името, реномето и достойнството си, би подходил отговорно към лекционния материал и студентите. Процесът е достатъчно ефективен и сега. Всичко е въпрос на желание – от страна на преподавателя и от студента. Желанието не се определя от присъствената или онлайн формата, може би с изключение за студенти, за които онлайн е по-удобно да съчетават работа с учене. Тогава много повече работещи студенти ще могат да съвместяват работа с учене.</p> <p>Процесът на работа от разстояние е достатъчно ефективен.</p> <p>Процесът на работа от разстояние е достатъчно ефективен.</p> <p>Споменато е в позитивите в работата от разстояние!</p> <p>Смятам, че организацията във ВУЗ-а, в който работя е достатъчно ефективна и към настоящия момент.</p> <p>Смятам, че е достатъчно ефективен.</p> <p>Смятам, че и сега е достатъчно ефективен.</p> <p>В Стопанска академия "Д. А. Ценов", Свищов смятам, че са създадени необходимите условия за качествено провеждане на учебния процес от разстояние. Електронната платформа Moodle, с</p>
--	--

	<p>която работим, предоставя много добри възможности за осъществяване на онлайн обучение и качествено провеждане на изпитния процес. Изпитните сесии се провеждат в реално време, с включена камера и споделен екран от всеки студент.</p> <p>В Стопанската академия вече се прави всичко възможно за повишаване на ефективността от организационен, технически, педагогически, социален, икономически, ... характер.</p> <p>В ТУ-Варна процесът на работа от разстояние вече е достатъчно ефективен.</p> <p>Това зависи от всеки човек. За мен процесът на работа е достатъчно ефективен. Няма значение дали ме виждат студентите, или не – когато имат нужда от мен, контактът е налице (както беше и преди пандемията).</p> <p>Като цяло колегите трябва да свикнат с мисълта, че светът се развива и работата от дистанция е бъдещето, така че всеки трябва да се приспособи и да намери своя начин. Трябва да се отърсим от статуквото.</p> <p>Той е достатъчно ефективен, доколкото е възможно в рамките на ненормалните условия на работа.</p> <p>Той е достатъчно ефективен.</p> <p>Като цяло процесът е добра оптимизиран и "обигран" от повечето колеги, не смятам, че се налагат конкретни промени.</p>
--	--

VII. Използвани източници

- Бакрачева, М., М. Замфиров, Ц. Коларова и Е. Софрониева (2020). Живот в условията на криза (COVID-19, 2020). ISBN 978-619-91067-4-7 (ел.); COBISS.BG-ID - 42402312
- Бакрачева, М., М. Замфиров, Ц. Коларова и Е. Софрониева (2021). Живот в условията на криза (COVID-19, вълна 2). Веда Словена – ЖГ, ISBN 978-954-8846 (ел.)
- Замфиров, М., М. Бакрачева, Ц. Коларова, Е. Софрониева (2020). Неприсъствена форма на обучение в условията на Covid-19, Образование и Технологии 11(1), 91-98; DOI: <http://doi.org/10.26883/2010.201.2212>
- Тоцева, Я. и Бакрачева, М. (2020). Педагогическата комуникация в условията на извънредно положение. – В: Сборник доклади от научно-практическа конференция Педагогическата комуникация: Вербална и визуална, 11-50, Faber, ISBN 978-619-00-1190-3
- Ценов, М. (2022). Емоционална интелигентност и стилове на хумор като личностни фактори за професионалното прегаряне при учители и преподаватели. Философия (под печат).
- Cohen, S. and Williamson, G. Perceived Stress in a Probability Sample of the United States.
- Spacapan, S. and Oskamp, S. (Eds.) The Social Psychology of Health. Newbury Park, CA: Sage, 1988.
- Čopková, R. (2021). The relationship between burnout syndrome and boreout syndrome of secondary school teachers during COVID-19. – *Journal of Pedagogical Research*, 5(2), 138-151. <http://dx.doi.org/10.33902/JPR.2021269824>
- Minihan, E., Adamis, D., Dunleavy, M., Martin, A., Gavin, B., McNicholas, F. (2022). COVID-19 related occupational stress in teachers in Ireland. – *International Journal of Educational Research Open*, 3, 100114, ISSN 2666-3740, <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2021.100114>.
- Hays, Ronald & Bjorner, Jakob & Revicki, Dennis & Spritzer, Karen & Cella, David. (2009). Development of physical and mental health summary scores from the Patient Reported Outcomes Measurement Information System (PROMIS) global items. *Quality of life research: An international journal of quality of life aspects of treatment, care and rehabilitation*. 18. 873-80. 10.1007/s11136-009-9496-9.
- Kirby, L. D., Qian, W., Adiguzel, Z., Jahanshahi, A. A., Bakracheva, M., Ballestas, M. C. O., Cruz, J. F. A., Dash, A., Dias, C. Ferreira, M. J., Goosen, J. G., Kamble, S. V., Mihaylov, N. L., Pan, F., Sofia, R., Stallen, M., Tamir, M., van Dijk, W. W., Vitterso, J., & Smith, C. A. (2021). Appraisal and coping predict health and well-being during the COVID-19 pandemic: An international approach. – *International Journal of Psychology*. <https://doi.org/10.1002/ijop.12770>
- Maslach, C., Jackson, S. E., & Leiter, M. P. (1996). MBI: Maslach burnout inventory. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Panda, Santosh & Mishra, Sanjaya. (2007). E-Learning in a Mega Open University: Faculty attitude, barriers and motivators. *Educational Media International*. 44. 323-338. 10.1080/09523980701680854.
- Pressley, T. (2021). Factors Contributing to Teacher Burnout During COVID-19, *Educational Researcher*, Vol. 50 No. 5, pp. 325–327 DOI: 10.3102/0013189X211004138
- Saha, S., and Dutta, T. (2020). A Study on the Psychological Crisis during the Lockdown Caused Due to COVID-19 Pandemic. – *Afr. J. Biol. Med. Res.* 3 (2), 41–49.
- Sokal, L. J., Trudel, L. E., and Babb, J. (2020a). Canadian Teachers' Attitudes toward Change, Efficacy, and Burnout during the COVID-19 Pandemic. – *Int. J. Educ. Res. Open* 1, 100016. doi:10.1016/j.ijedro.2020.100016
- Sarikaya, M. (2021). An investigation of the relationship between COVID-19 anxiety and burnout among music teachers. – *International Journal on Social and Education Sciences (IJonSES)*, 3(4), 789-806. <https://doi.org/10.46328/ijonSES.274>
- Sokal, L. J., Trudel, L. E., and Babb, J. (2020b). Supporting Teachers in Times of Change: The Job Demands-Resources Model and Teacher Burnout during the COVID-19 Pandemic. – *Int. J. Contemp. Educ.* 3 (2), 67–74. doi:10.11114/ijce.v3i2.4931
- Spector, P. E. (1985). Measurement of human service staff satisfaction: Development of the Job Satisfaction Survey. – *American Journal of Community Psychology*, 13, 693-713.
- Weißenfels M, Klopp E and Perels F (2022) Changes in Teacher Burnout and Self-Efficacy During the COVID-19 Pandemic: Interrelations and e-Learning Variables Related to Change. *Front. Educ.* 6:736992. doi: 10.3389/educ.2021.736992
- Müller, L., and Goldenberg, G. (2020). *Education in Times of Crisis: The Potential Implications of School Closures for Teachers and Students: A Review of Research Evidence on School Closures and International Approaches to Education during the COVID-19 Pandemic*. London: Chartered College of Teaching, https://my.chartered.college/wp-content/uploads/2020/05/CCTReport070520_FINAL.pdf

[1] Burnout Self-Test Adapted from MindTools: Essential skills for an excellent career. Burnout Self-Test - https://www.mindtools.com/pages/article/newTCS_08.htm

[2] <https://scales.arabpsychology.com/s/job-satisfaction-survey/>

[3]

Teacher Job Satisfaction Scale https://timssandpirls.bc.edu/publications/timss/2015-methods/pdf/T15_MP_Chap15_AppxB_Teacher_Job_Satisfaction_Eighth_Grade.pdf

Teles, R., Valle, A. & Rodriguez, S. (2020). Burnout among Teachers in Higher Education: An Empirical Study of Higher Education Institutions in Portugal. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 6(5), 7-15.

Очертаните в проучването тенденции могат да бъдат задълбочени чрез анализ на очертаните тук резултати и допълнени и разширени, за да може да се постигне по-висока степен на отчитане на възможните рискове и техния контрол, оптимизиране на условията на работа и административните процеси и педагогическа комуникация за целите на поддържане на качеството на обучение. Надяваме се този начален обобщен щрих да е първа стъпка в тази посока, на използване в реално време на отчетените негативи и възможности и интегрирането им в ефективни решения не в конкретна ситуация или в периоди на криза, а с цел дългосрочна оптимизация и ефективност на процесите. Разглеждаме групите изведени фактори като елементи на модел за по-гъвкаво и ефективно управление на процесите не в конкретен план, а като непрекъснат процес, на ниво всяко отделно учебно заведение.

Преподавателите (както и студентите) не само имат много какво да кажат, но са основният ресурс, който, ако бъде чул не от гледна точка на противопоставяне на мненията, а на диференциране и интегриране на позициите, е единственият начин за осигуряване на ефективен и качествен учебен процес. Отчетените тенденции в широк план са насоките за администриране, планиране и предвиждане и управление на факторите на университетско и в някои случаи по-обхватно равнище. Регулярното отчитане, извън рамките на конкретен контекст, на такава обратна връзка е важно в дългосрочен план.

